

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej

Instytut Filologii Polskiej

Marek Chlebowski

**Angielskie zapożyczenia leksykalne i derywaty od
anglicyzmów leksykalnych w języku górnołużyckim
(na tle angielsko-czeskich i angielsko-polskich
kontaktów językowych)**

Praca doktorska napisana pod kierunkiem
prof. dr. hab. Tadeusza Lewaszkiewicza

Poznań 2022

Oświadczam, że przedstawiona praca została przygotowana i napisana samodzielnie.

Poznań, 28.02.2022

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Uwagi o historii języków łużyckich i łużyckiej sytuacji językowej.....	5
2. Pozycja języka angielskiego na świecie.....	7
3. Stan badań nad zapożyczeniami angielskimi w języku górnołużyckim	7
4. Podstawa materiałowa pracy.....	10
5. Przedmiot i cel pracy.....	11
6. Kompozycja pracy.....	11
I. Podstawy teorii kontaktów językowych i zasady analizy materiału.....	14
I. 1. Teoria zapożyczeń.....	14
I. 2. Ogólnojęzykoznawcza charakterystyka typów adaptacji zapożyczeń (na tle zapożyczeń angielskich w językach słowiańskich).....	16
I. 3. Internacjonalizmy.....	19
I. 4. Anglicyzmy.....	20
I. 5. Koncepcje pola znaczeniowego.....	21
II. Opis adaptacji formalnej i semantycznej anglicyzmów w języku górnołużyckim	24
II. 1. Adaptacja graficzna.....	24
II. 2. Adaptacja fonetyczno-fonologiczna.....	31
II. 3. Adaptacja morfologiczna.....	36
II. 4. Adaptacja semantyczna.....	43
III. Analiza materiału leksykalnego.....	46
III. 1. Prezentacja zasobu zapożyczeń angielskich oraz derywatów od anglicyzmów w języku górnołużyckim oraz ich charakterystyka statystyczna.....	46
III. 2. Opis statystyczny leksemów wyekscerpowanych z numerów „Serbskich Nowin”.....	55
III. 3. Porównanie anglicyzmów oraz derywatów od anglicyzmów w dwóch edycjach słownika P. Völkela (<i>Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches</i>	

<i>Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče</i> , Budyšin/Bautzen) – drugie wydanie z 1970 r. i piąte wydanie z 2005 r. (przygotowane do druku przez T.Meškanka).....	73
IV. Porównanie adaptacji anglicyzmów w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim.....	90
IV. 1. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu alfabetycznym).....	90
IV. 2. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim (w ujęciu statystycznym).....	128
IV. 3. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem czeskim (w ujęciu statystycznym).....	136
IV. 4. Porównanie adaptacji anglicyzmów przymiotnikowych i przysłówkowych w języku górnolużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu statystycznym i alfabetycznym).....	142
IV. 5. Porównanie adaptacji anglicyzmów czasownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu statystycznym i alfabetycznym)...	145
Podsumowanie i wnioski.....	149
Resumé.....	155
Bibliografia.....	157
Wstęp do Aneksu.....	164
Załącznik nr 1 – Słownik angielskich zapożyczeń leksykalnych i derywatów utworzonych od anglicyzmów leksykalnych w języku górnołużyckim.....	166
Załącznik nr 2 – Indeks frekwencyjny górnołużyckich anglicyzmów właściwych i derywatów utworzonych od anglicyzmów (przygotowany na podstawie ekscerptów z „Serbskich Nowin”).....	319

Wstęp

1. Uwagi o historii języków łużyckich i łużyckiej sytuacji językowej

Języki łużyckie należą do rodziny języków słowiańskich, zespołu języków zachodniosłowiańskich grupy łużyckiej. Współcześnie funkcjonują dwa języki literackie: górnołużycki oraz dolnołużycki (Wölke 2006: 37). Oba wykazują podobieństwa z językiem czeskim (np. akcent na pierwszą sylabę w obu językach łużyckich czy zmiana *g* na *h* w górnołużyckim) oraz polskim (np. brak iloczasu czy metateza grup *tärt* i *tält* w *trot* i *tlot* w śródgłosie bez wzdłużenia) (Stieber 2005: 42). Pojawiają się także elementy niewystępujące obecnie w polskim oraz w czeskim, np. liczba podwójna lub formy aorystu i imperfectum, które pełnią funkcję preteritum.

Kodyfikacja języka górnołużyckiego nastąpiła w drugiej połowie XIX wieku za sprawą powstania w 1847 r. Macierzy Łużyckiej. Ustalono wtedy zasady wymowy, gramatyki, pisowni oraz słownictwa. Pisownia została oparta na alfabecie łacińskim; uwzględniono grafemy występujące w języku polskim oraz czeskim. Dziś wciąż istnieje wiele wariantów dialektalnych ze względu przede wszystkim na podział religijny na protestantów i katolików (Lewaszkiewicz 2007: 8).

Pomimo prób stworzenia wspólnego języka łużyckiego, obecnie funkcjonują dwa odrębne języki: górnołużycki oraz dolnołużycki. Nie doszło do zjednoczenia językowego z powodu różnic dialektalnych oraz nieprzyjęcia przez Dolnołużyczan koncepcji stworzenia jednego języka (Lewaszkiewicz 2007: 8).

Obecnie języki łużyckie funkcjonują na terenie Republiki Federalnej Niemiec i mają status języków mniejszości narodowych, co powoduje, że w niektórych gminach obowiązują dwujęzyczne nazwy miejscowości, a organizacje otrzymują z rządu federalnego i rządów landowych pieniądze na szkolnictwo, działalność kulturalną i naukową. W konsekwencji oba języki mają szansę się utrzymać i rozwijać w szkołach, teatrze, mediach czy na uniwersytetach. Rozdysponowywaniem środków finansowych zajmuje się Fundacja Narodu Łużyckiego.

W 1948 roku Parlament Saksonii uchwalił prawo dotyczące ochrony ludności łużyckiej. Podobnie uczyniły władze ustawodawcze Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Po zjednoczeniu Niemiec podobną uchwałę zaaprobował parlament Republiki Federalnej Niemiec. Po 1945 powstały instytucje niezwykle ważne dla utrzymania kultury łużyckiej w

przestrzeni publicznej. Można do nich zaliczyć utworzenie Domowiny, Instytutu Łużyckiego, Instytutu Sorabistyki na Uniwersytecie w Lipsku, szkół dwujęzycznych (w tym gimnazjów w Budziszynie oraz Chociebużu) czy Wydawnictwa Domowina. Języki łużyckie pojawiły się również w mediach elektronicznych. Obecnie na antenie MDR¹ tygodniowo emitowanych jest około 30 godzin audycji radiowych (większość po górnołużycku, ale jest też program półtoragodzinny po dolnołużycku). Inne elementy, mające wpływ na promocję kultury łużyckiej, to program Witaj, którego celem jest nauka języka w przedszkolach, a także rodzina, media tradycyjne, teatr oraz działalność Kościoła Protestantckiego i Katolickiego. Niestety w ostatnich latach coraz rzadziej są odprowadzane msze po górnołużycku lub dolnołużycku, co również ma wpływ na spadek liczby osób władających tymi językami. (Lewaszkiewicz 2007: 9).

Języki łużyckie zalicza się do mikrojęzyków słowiańskich ze względu na małą liczbę użytkowników. Na podstawie danych z 2007 r. można tę liczbę oszacować na około 25 tys. (Lewaszkiewicz 2007: 8). Na przestrzeni ostatnich ponad stu lat liczba użytkowników znacząco się zmniejszyła. Jeszcze pod koniec XIX wieku liczba ta była szacowana na około 160 tys., natomiast w ciągu wieku XX dane pokazywały znaczącą redukcję (od 146 tys. na początku stulecia do 67 tys. w 1987 roku). Można przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że te szacunki były zawyżone, ale jednak ukazują one tendencję spadkową. Ze wspomnianych 25 tys. sprawnie językami łużyckimi posługuje się około połowa (11-12 tys. górnołużyckim oraz 1 tys. dolnołużyckim). Warto jednak zaznaczyć, że są to dane z pierwszego dziesięciolecia XX w., co sugeruje, że obecnie liczba ta może być jeszcze mniejsza. Szczególnie niepokojąca wydaje się być sytuacja języka dolnołużyckiego, którego obecnie można się nauczyć prawie wyłącznie na kursach lub w szkole. Tylko trochę lepiej wygląda sytuacja w przypadku języka górnołużyckiego. Wpływ na ciągle zmniejszającą się liczbę użytkowników mają przede wszystkim demografia (mniejsza liczba urodzeń niż zgonów, co szczególnie widać w katolickiej części górnych Łużyc), migracja ludności spowodowana przesiedleniami w związku z wydobywaniem węgla na terenach zamieszkałych przez Łużyczan i poszukiwaniem pracy oraz zanik znajomości mowy przez dzieci wychowujące się w mieszanych rodzinach łużycko-niemieckich (Lewaszkiewicz 2007: 8, 9).

¹ Niemiecki nadawca publiczny funkcjonujący na terenie landów: Saksonia, Saksonia-Anhalt, Turyngia.

2. Pozycja języka angielskiego w świecie

Obecnie angielszczyzna funkcjonuje na świecie jako język międzynarodowy (*lingua franca*). Widać to w edukacji (angielski w większości krajów jest nauczany jako pierwszy obcy), kulturze (popularność anglojęzycznej muzyki popularnej, która dominuje w rozgłośniach radiowych czy w filmach produkowanych w krajach anglosaskich), biznesie (powstawanie międzynarodowych korporacji, w których angielski jest pierwszym językiem nawet przed mową ojczystą właścicieli czy państwa, w którym znajduje się siedziba).

Duży wpływ na budowanie pozycji angielszczyzny miała znacząca pozycja Wielkiej Brytanii jako państwa kolonialnego (wraz ze zdobywaniem nowych terytoriów następowała migracja ludności i w konsekwencji narzucanie angielskiego). Na tej podstawie w późniejszym okresie (przede wszystkim od XX wieku) rolę mocarstwa przejmują Stany Zjednoczone, które wcześniej zostały zasiedlone przez migrantów (w dużej części anglojęzycznych). Ten kraj już w odmienny sposób przyczynił się do rozpowszechnienia angielszczyzny na świecie (ogromny wpływ na globalną gospodarkę, handel i technologię, stworzenie popularnego na całym globie przemysłu rozrywkowego i przyczynienie się do rozwoju sportu, zaangażowanie tego kraju w sprawy polityczne i rozwiązywanie konfliktów wojskowych na świecie).

Dla państw, które znalazły się po drugiej wojnie światowej za żelazną kurtyną (w tym dla Niemieckiej Republiki Demokratycznej, na terenie której mieszkali Łużyczanie), przełomem był rok 1989, tj. upadek muru berlińskiego, aksamitna rewolucja czy pierwsze wolne wybory w Polsce. Wtedy, pod wpływem zmian politycznych, nastąpiło otwarcie na Zachód i intensyfikacja kontaktów, przede wszystkim na gruncie ekonomii i polityki, z krajami kapitalistycznymi (w tym w dużym stopniu ze Stanami Zjednoczonymi). Na przykładzie czeszczyzny (ale dotyczy to także innych języków słowiańskich) możemy zaobserwować, że spowodowało to powstawanie neologizmów, przede wszystkim poprzez przejmowanie angielskich zapożyczeń nazywających nowe zjawiska w niektórych dziedzinach, np. w ekonomii, informatyce, komunikacji internetowej, public relations, biznesie, turystyce, sektorze usług itp. (Michalska 2010: 375).

3. Stan badań nad słownictwem pochodzenia angielskiego w językach łużyckich

Stan badań jest – w porównaniu z innymi językami słowiańskimi – bardzo skromny. Do niedawna istniały tylko dwa przyczynki Tadeusza Lewaszkiewicza (2002, 2013). W pierwszym autor wspomniał, że przed 1990 r. w górnołużyckim funkcjonowało około 300 anglicyzmów leksykalnych, w latach zaś 90. XX w. do górnołużyczyzny przeniknęło – prawie wyłącznie za pośrednictwem niemieckiego – ponad 1000 pożyczek z angielskiego. Autor wymienił też kilkanaście grup znaczeniowych zapożyczeń oraz kilkadziesiąt rzeczowników i przymiotników.

Drugi artykuł T. Lewaszkiewicza dotyczy anglicyzmów leksykalnych w nagłówkach „Serbskich Nowin”. Autor wyekscerpował z 60 numerów gazety wydanych od 8.11.2006 r. do 5.02.2007 r. 36 haseł, których użyto łącznie 66 razy. Tylko 3% lużyckich nagłówków prasowych zawiera anglicyzmy. W materiale przeważają rzeczowniki (25 – 69,4% wszystkich haseł), przymiotników jest 10 (27,8%), przysłówki tylko 1 (2,8%), brak czasowników. Oto przykłady występujące w zebranych materiale (w tym również struktury hybrydowe): *airbus, allstar-game, band, comeback, crossowy, dealer, derby, digitalnje, digitalny, doping, e-mailka, E-mailowy, fairność, fan, handicapowy, helicopter, hit, hobbyjowy, chip, interview, jazz, jazzowy, mixvolleyball, miksvolleyballowy, musical, online-přepytowanie, rockowy, shuttle, superteam, teamowy, volleyball, volleyballist, volleyballnišćo, volleyballowy, widejo, widejohra*. Najczęściej występującymi wyrazami były następujące jednostki leksykalne: *interview* (17), *volleyball* (8), *fan* (3), *dealer* (2), *derby* (2), *jazzowy* (2), *mixvolleyball* (2), *volleyballowy* (2). Inne wyrazy zostały poświadczone tylko raz. W zebranych materiale pojawiły się derywaty od zapożyczeń rzeczownikowych utworzonych za pomocą formantów sufiksalnych *-ka, -ość* oraz *-nišćo*. Przymiotniki utworzone za pomocą sufiksów *-owy* oraz *-ny*. Z zaprezentowanych 31 leksemów 5 nie pojawiła się wcześniej w źródłach leksykograficznych (*allstar-game, digitalnje, handicapowy, miksvolleyballowy, superteam*)

Autorem przełomowego artykułu jest Grzegorz Szpila (2018). Autor zebrał obfity materiał z „Serbskich Nowin” i innych górnołużyckich tytułów prasowych (2013-2015). Chodzi tutaj o 601 haseł: angielskie wyrazy proste i złożone, kalki, półkalki, pseudoanglicyzmy, neosemantyzmy (rzeczowniki – 528, czasowniki – 13, przymiotniki – 56, przysłówki – 2 i wykrzykniki – 2). W artykule przedstawiono czynniki, które miały wpływ na proces zapożyczania anglicyzmów do języka górnołużyckiego. Zaprezentowane zostały dwie płaszczyzny, na których dochodzi do kontaktu językowego z językiem angielskim. Pierwsza to kontakt bezpośredni z angielszczyzną, a druga to pośrednictwo niemieczyzny. Ten drugi aspekt ma szczególne znaczenie, bowiem wiąże się z bilingwizmem Górnołużyczan. Powoduje to w konsekwencji mieszanie kodów i w pewien sposób automatyczne przenikanie anglicyzmów

poprzez język niemiecki. Autor zwrócił uwagę na możliwe sposoby zapisu zapożyczeń. Zaliczył do nich przede wszystkim: dopuszczalne dwie wersje zapisu, zmianę zapisu do formy zasymilowanej, możliwą zmianę zapisu powodującą zmianę znaczenia, uproszczenie zapisu oraz tendencję do zapisu łącznego złożień. W przypadku adaptacji morfologicznej wyróżnione zostały m.in. następujące czynniki: wpływ języka niemieckiego na nadanie rodzaju gramatycznego (szczególnie w przypadku rodzaju żeńskiego), tworzenie derywatów zgodnie z regułami gramatycznymi języka górnołużyckiego, przechodzenie do klasy pluralia tantum, przystosowanie do fleksji języka górnołużyckiego (z uwzględnieniem liczby pojedynczej, mnogiej oraz podwójnej), włączanie zapożyczeń do wyrazów nieodmiennych, sufiksacja czasowników angielskich zgodna z regułami języka biorcy, sufiksacja przymiotników angielskich lub dodanie górnołużyckiej końcówki przymiotnikowej pełniącej funkcję formantu słowotwórczego, zachowanie formy przymiotników języka dawcy i włączenie do klasy przymiotników nieodmiennych lub dodanie górnołużyckiej końcówki przymiotnikowej pełniącej funkcję formantu słowotwórczego. Autor na podstawie zebranego materiału zauważył, że 85% zebranego słownictwa można zaliczyć do następujących kategorii: sport, rozrywka/media, muzyka oraz technologia. Inne wyróżnione pola to: sztuka, transport, edukacja, polityka, ekonomia, jedzenie, moda, edukacja, styl życia. Materiał ten zamierzam włączyć do mojego słownika. Opublikowanie wspomnianego artykułu (bardzo cennego) tylko częściowo wypełnia lukę w badaniach nad anglicyzmami w języku górnołużyckim. Z tego powodu postanowiłem zająć się tematem podanym na początku niniejszej pracy.

G. Szpila (2015) jest również autorem artykułu o anglicyzmach w słownikach angielsko-łużyckich i łużycko-angielskich.

Innym ważnym artykułem jest praca Ewy Siatkowskiej oraz Mariam Abdel Al (2000). Autorki zwróciły uwagę na znaczący wzrost anglicyzmów (anglo-amerykanizmów) w języku górnołużyckim w latach dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku. Podstawę materiałową tej publikacji stanowią ekscerpty z „Serbskich Nowin”, „Pawčiny”, „Rozhladu” oraz słowników P. Völkela, H. Jenča i współautorów. Zapozyczenia z czasu przełomu (1989/1990) obejmują przede wszystkim następujące pola znaczeniowe: sport, muzyka, nauka i technika oraz odzież. Po tym okresie zaczynają się również pojawiać słowa dotyczące polityki, gospodarki czy nowych technologii. W analizowanych anglicyzmach można zauważyć różnice w zapisie, np. zapis w formie zaadaptowanej i niezaadaptowanej (*kwis* oraz *quiz*), zapis łączny lub rozłączny (w tym z łącznikiem) lub dopuszczalne użycie wielkiej i małej litery. Najliczniejszą grupę reprezentują rzeczowniki, przymiotniki oraz czasowniki, choć pojawiają się także inne części mowy. Na podstawie słów pochodzenia angielskiego powstają derywaty, co oznacza, że

zapożyczenia są włączane do systemu słowotwórczego języka górnołużyckiego. Poświadczone są również derywaty rzeczownikowe o charakterze połączeń angielsko-angielskich i hybrydy angielsko-niemieckie oraz angielsko-górnołużyckie. Górnołużyccyżnie nie jest także obce włączanie do jej systemu leksykalnego pseudoanglicyzmów. Autorki zwracają uwagę na kwestię stosunku Górnołużyczan do przejmowania anglicyzmów, które traktowane jest jako akceptowanie europejskiej ligi słownikowej. Przeciwnie natomiast postrzegane są germanizmy, które odczuwane są jako zagrożenie dla własnej odrębności.

Na kwestię zapożyczeń angielskich w języku górnołużyckim zwraca też uwagę Sonja Wölke (2006). Autorka stwierdza, że ten proces należy wiązać z tendencją do liberalizacji norm. Anglicyzmy pojawiają się coraz częściej w językach łużyckich pod wpływem języka niemieckiego, który jest pośrednikiem pomiędzy angielszczyzną a językami łużyckimi. Zapożyczenia można zaobserwować w różnych częściach mowy (najwięcej jest rzeczowników, ale pojawiają się coraz częściej także czasowniki i przymiotniki, a nawet wykrzykniki). Rzadziej niż w innych językach zachodniosłowiańskich wyrazy zapożyczone z angielskiego podlegają adaptacji graficznej, natomiast zgodnie z normami gramatycznymi są adaptowane do systemu fleksyjnego (z wyjątkiem niezaadaptowanych przymiotników). Zapożyczenia angielskie wykazują również w górnołużyckim aktywność słowotwórczą oraz stają się elementami struktur hybrydalnych.

Anglicyzmy w językach łużyckich nie zostały opracowane w książce *Języki zachodniosłowiańskie wobec pożyczek angielskich w ostatnim dwudziestoleciu: gramatyka, leksyka, pragmatyka, uwarunkowania społeczno-kulturowe*, której współautorami są Zbigniew Greń, Krystna Holly, Bożena Itoya, Maciej Mętrak, Teresa Smółkowa, Anna Źóltak (2016).

4. Podstawa materiałowa pracy

Podstawą materiałową pracy są przede wszystkim najważniejsze słowniki współczesnego języka górnołużyckiego. Chodzi tutaj głównie o dwie edycje słownika Pawoła Völkela (*Hornjoserbsko-němski słownik/Oborsorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, Budyšin/Bautzen) – drugie wydanie z 1970 r. i piąte wydanie z 2005 r. (przygotowane do druku przez Timo Meškanka). Wydania te znacznie się różnią pod względem liczby haseł i również dobrze odzwierciedlają wzrastającą obecność anglicyzmów w języku górnołużyckim od 1970 r. do początku XXI w. Drugie źródło materiału to górnołużycki słownik neologizmów: Helmut Jenč, Anja Pohončowa, Jana Šolčina,

Deutsch-obersorbisches Wörterbuch neuer Lexik/Němsko-hornjoserbski słownik noweje leksiki, Bautzen 2006. Oprócz tego dołączony został materiał z kilkudziesięciu numerów (liczących po kilka stron) „Serbskich Nowin” z 2012 r. Ekscerpty z dziennika górnołużyckiego to poświadczenia prawie dwóch tysięcy anglicyzmów oraz derywatów od anglicyzmów, które tworzą kilkaset haseł. Materiał ten w postaci słownika frekwencyjnego posłuży do weryfikacji stopnia rozpowszechnienia anglicyzmów leksykalnych we współczesnym języku górnołużyckim.

5. Przedmiot i cel pracy

Przedmiotem pracy są anglicyzmy leksykalne w języku górnołużyckim w porównaniu z anglicyzmami czeskimi i polskimi. Cele pracy to opis adaptacji formalnej anglicyzmów (graficznej, fonetyczno-fonologicznej, morfologicznej), i adaptacji semantycznej, analiza anglicyzmów z punktu widzenia pól znaczeniowych, częściowo opis statystyczny anglicyzmów oraz wyrazów od nich derywowanych. Głównym celem jest opis wyników analizy semantycznej zapożyczeń. Analiza formalna oraz wnioski porównawcze dotyczące adaptacji formalnej w trzech językach, jak również charakterystyka zasobów anglicyzmów w tych językach, to cel drugorzędny pracy. Podstawę materiałową dysertacji stanowi *Słownik angielskich zapożyczeń leksykalnych i derywatów utworzonych od anglicyzmów leksykalnych w języku górnołużyckim*, który dołączam do zasadniczej części pracy.

6. Kompozycja pracy

Praca składa z następujących części: *Wstęp*, cztery rozdziały zasadnicze, *Podsumowanie i wnioski*, *Bibliografia*, *Aneks* (zawierający *Słownik angielskich zapożyczeń leksykalnych i derywatów utworzonych od anglicyzmów leksykalnych w języku górnołużyckim* oraz *Indeks frekwencyjny górnołużyckich anglicyzmów właściwych i utworzonych derywatów przygotowany na podstawie ekscerptów z „Serbskich Nowin” 2012*).

Wstęp zawiera następujące części składowe: 1. Uwagi o historii języków łużyckich i łużyckiej sytuacji językowej; 2. Pozycja języka angielskiego w świecie; 3. Stan badań nad zapożyczeniami angielskimi w języku górnołużyckim; 4. Podstawa materiałowa pracy; 5. Przedmiot i cel pracy; 6. Kompozycja pracy.

Rozdział pierwszy: Podstawy teorii kontaktów językowych i zasady analizy materiału

Rozdział ten zawiera następujące podrozdziały: I. 1. Teoria zapożyczeń; I. 2. Ogólnojęzykoznawcza charakterystyka typów adaptacji zapożyczeń (na tle zapożyczeń angielskich w innych językach słowiańskich); I. 3. Internacjonalizmy; I. 4. Anglicyzmy; I. 5. Koncepcje pola znaczeniowego.

Rozdział drugi: Opis adaptacji formalnej i semantycznej anglicyzmów w języku górnołużyckim

W rozdziale tym znajdują się następujące podrozdziały: II. 1. Adaptacja graficzna; II. 2. Adaptacja fonetyczno-fonologiczna; II. 3. Adaptacja morfologiczna; II. 4. Adaptacja semantyczna.

Rozdział trzeci: Analiza materiału leksykalnego

Rozdział ten został podzielony na następujące części: III. 1. Prezentacja zasobu zapożyczeń angielskich oraz derywatów od anglicyzmów w języku górnołużyckim oraz ich charakterystyka statystyczna; III. 2. Opis statystyczny leksemów wyekscerpowanych z numerów „Serbskich Nowin”; III. 3. Porównanie anglicyzmów oraz derywatów w dwóch edycjach słownika P. Völkela (*Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, Budyšin/Bautzen) – drugie wydanie z 1970 r. i piąte wydanie z 2005 r. (przygotowane do druku przez T. Meškanka).

Rozdział czwarty: Porównanie adaptacji anglicyzmów w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim

W tym rozdziale znajdują się podrozdziały: IV. 1. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu alfabetycznym); IV. 2. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim (w ujęciu statystycznym); IV. 3. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem czeskim (w ujęciu statystycznym); IV. 4. Porównanie adaptacji anglicyzmów przymiotnikowych i przysłówkowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu statystycznym i alfabetycznym); IV. 5. Porównanie adaptacji anglicyzmów czasownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu statystycznym i alfabetycznym).

W Podsumowaniu i wnioskach podam najważniejsze osiągnięcia badawcze.

W Słowniku zapożyczeń angielskich... znajdują się następujące informacje: hasło z liczbą poświadczeń w tekstach (własne ekscerpty z „Serbskich Nowin” oraz ekscerpty z literatury

przedmiotu), oznaczenie części mowy, rodzaj gramatyczny rzeczowników, obecność w źródłach leksykograficznych (Völkel II, V, *Słownik noweje leksyki*, leksemy wyekscerpowane z artykułu G. Szpili), cytaty z piśmiennictwa, derywaty od zapożyczeń angielskich wraz z odpowiednimi informacjami (jak przy hasłach podstawowych) oraz z cytatami.

Indeks frekwencyjny górnołużyckich anglicyzmów... będzie zawierać dwa typy rang: rangę A i rangę B. Ranga A dotyczy częstości z uwzględnieniem kolejności alfabetycznej w ramach tej samej frekwencji. Ranga B uwzględnia tylko pozycje frekwencyjne.

Bibliografia ma charakter ogólnoslawistyczny (dotyczy zwłaszcza języków zachodniosłowiańskich). Obejmuje ona tylko ważniejsze pozycje, szczególnie istotne z teoretycznego punktu widzenia. Ze względu na charakter mojej pracy starałem się uwzględnić w spisie bibliograficznym zwłaszcza niektóre publikacje dotyczące anglicyzmów w dwóch językach słowiańskich (czeskiego i polskiego).

I. Podstawy teorii kontaktów językowych i zasady analizy materiału

I. 1. Teoria zapożyczeń

W teorii zapożyczeń istotne jest pojęcie innowacji leksykalnych, które pojawiają się w wyniku (Mańczak-Wohlfeld 1995: 13):

1. Skojarzenia nowego znaczenia z istniejącym już leksemem
2. Stworzenia nowego leksemu o rodzimym pochodzeniu
3. Wprowadzenia zapożyczenia

W związku z tematem pracy istotny jest trzeci punkt. W literaturze przedmiotu możemy się spotkać z następującą definicją zapożyczenia (borrowing, transfer, copying): „wyraz, który w pewnym momencie rozwoju języka wchodzi do zasobu tegoż języka” (Haspelmath 2009: 36).

Zapożyczenie może być rozpatrywane z różnych punktów widzenia:

a) zapożyczenie jako odejście od normy danego systemu językowego (interferencja językowa) (Fisiak 1962: 286)

b) zapożyczenie jako element wzbogacania języka oraz nazywania nowych elementów wraz z pojawianiem się nowych zjawisk. Wpływ na to mają przede wszystkim globalizacja, turystyka oraz rozpowszechnienie nauki języków obcych. Zmiany językowe w tym zakresie mają wyraźne powiązanie z ekonomią oraz polityką i odzwierciedlają zmiany zachodzące także w innych sferach funkcjonowania społeczeństwa

c) zapożyczenie językowe jako rezultat „asymetrii wzajemnego oddziaływania”, czyli wpływania silniejszego na słabszego w takich dziedzinach jak militaria czy ekonomia także na gruncie językowym. Może to prowadzić do „tendencji emancypacyjnych zdominowanego języka” (Kořenský 2003: 8). Za przykład mogą tu posłużyć języki islandzki i węgierski (tendencja do tworzenia rodzimych zamienników do internacjonalizmów, np. *policja* (isl. *lögregla*, węg. *rendőrség*)² lub *paszport* (isl. *vegabréf*, węg. *útlevél*))

² Na tych przykładach odnotowujemy dwie różne tendencje emancypacyjne dążące do zachowania własnej tożsamości językowej. Węgry przez wiele wieków musieli jej bronić, żyjąc w otoczeniu świata ludów indoeuropejskich. To spowodowało, że wiele słów, które gdzie indziej mają podobną formę, w tym języku są utworzone odmiennie. Z kolei Islandczycy, żyjąc na odizolowanej wyspie, nie podlegali z taką łatwością tendencjom do przejmowania zapożyczeń.

d) zapożyczenie jako opozycja do wyrazu rodzimego (Haspelmath 2009: 38), ale w przypadku starszych pożyczek użytkownicy, ze względu na całkowite zaadaptowanie do systemu gramatycznego oraz leksykalnego, nie zawsze są w stanie uchwycić, że dany wyraz został przejęty z innego systemu

Widzimy zatem, że proces zapożyczania można rozpatrywać z punktu widzenia językoznawczego na dwóch podstawowych płaszczyznach. Jedną z nich jest stworzenie możliwości nazwania nowego zjawiska bez konieczności tworzenia rodzimych odpowiedników, które mogą czasami brzmieć sztucznie i w związku z tym same stać się elementami obcymi w strukturach danego systemu. To w skrajnej sytuacji mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której dany derywat nie miałby ogólnie zaakceptowanej nazwy i niezbędne stałoby się używanie określeń opisowych. W świetle jednak coraz bardziej widocznej tendencji, przede wszystkim pod wpływem nowoczesnej technologii oraz mediów społecznościowych, w kierunku „leksykalnej gospodarności” takie rozwiązanie, ze względów społecznych, nie będzie często stosowane.

Z drugiej jednak strony zbyt nasilona interferencja językowa może doprowadzić nie tylko do nazywania nowych zjawisk, ale do zastępowania istniejących wyrazów zapożyczeniami. To może spowodować w konsekwencji ingerencję w istniejący system leksykalny oraz zaburzyć ład gramatyczny, np. gdyby do języka fleksyjnego dostała się duża liczba rzeczowników niewpasowujących się w żaden z paradygmatów odmiany. Użytkownicy języka biorcy mogliby wtedy wykazywać tendencję do zbyt szerokiego uproszczenia i w wysokim stopniu ograniczyć deklinację także tych słów, które jej wymagają.

Wpływ na „mieszanie kodów” i wprowadzanie zapożyczeń cechuje zjawisko bilingwizmu – używanie przez tę samą osobę dwóch kodów językowych (Ligara 2014: 149). Trzy najczęściej pojawiające się sytuacje, które sprzyjają pojawianiu się mieszania kodów:

a) narody nieposiadające własnego państwa i żyjące w granicach innego kraju, w którym język tego narodu nie ma statusu urzędowego

b) rodziny żyjące na terenach przygranicznych, gdzie ludzie posługujący się jednym językiem mieszkają na terenie innego kraju (np. Polacy na Litwie czy w Republice Czeskiej na Śląsku Cieszyńskim)

c) osoby, które wyemigrowały do innego kraju, a ich dzieci uczą się równolegle mowy ojczystej oraz języka urzędowego państwa, w którym mieszkają. Pojawia się pojęcie transmisji językowej (Wróblewska-Pawlak 2014: 240)

Warto tu zaznaczyć, że sytuacja przedstawiona w pierwszym podpunkcie stwarza możliwość pojawienia się zapożyczeń z języka kraju, na terenie którego mieszka mniejszość

narodowa. Możemy tu mówić o wspomnianej wcześniej „asymetrii wzajemnego oddziaływania”, jednak nie za pomocą celowej ingerencji silniejszego, ale z powodu naturalnego wprowadzania do systemu leksykalnego języka biorcy elementu już znanego i oswojonego na gruncie innej mowy. W takiej sytuacji znajdują między innymi Łużycanie.

Aspekty opisane w pozostałych dwóch podpunktach nie mają już takiego wpływu na wprowadzanie zapożyczeń do języka biorcy. Wynika to przede wszystkim z tego, że oba przypadki nie mają charakteru na tyle masowego, aby powodować wprowadzanie nowych elementów do któregoś z systemów leksykalnych. W przypadku drugiego podpunktu efektem tych kontaktów, zamiast oddziaływania na oba języki, może być powstanie odmiany języka, który staje się drugim kodem dla użytkowników danego terenu. Trzecia sytuacja może także sprzyjać powstawaniu nowego kodu będącego mieszaniną dwóch języków. Szczególnie będzie to widoczne u dzieci emigrantów, które funkcjonują równolegle ze znajomością dwóch języków. W sferze publicznej niezbędny do porozumiewania się będzie język urzędowy, w sferze prywatnej ojczysty rodziców, natomiast z rówieśnikami znajdującymi się w podobnej sytuacji jak oni mają szansę stworzyć specyficzny, niezrozumiały dla innych kod.

Przy analizie procesu zapożyczania niezwykle istotne jest pojęcie *lingua franca*, czyli języka, który w danym czasie dominuje na świecie i staje się kodem uniwersalnym służącym porozumieniu się ludzi posługujących się na co dzień różnymi kodami. Kiedyś tę rolę pełniły przede wszystkim greka, łacina, język francuski – dzisiaj zdecydowanie angielszczyzna. Status angielskiego jako *lingua franca* wywiera ogromny wpływ na to, że to z tego systemu najczęściej przenikają zapożyczenia do innych języków. W niektórych dziedzinach życia, szczególnie w sporcie, tę rolę pełni np. język włoski w siatkówce (przede wszystkim w kontakcie pomiędzy trenerem i zawodnikami z różnych państw, chociaż coraz większą rolę zyskuje angielszczyzna), język francuski w szermierce (tu wciąż komendy są wydawane w tym języku), język koreański w taekwondo, język japoński w judo.

I. 2. Ogólnojęzykoznawcza charakterystyka typów adaptacji zapożyczeń (na tle zapożyczeń angielskich w językach słowiańskich)

W procesie przejmowania zapożyczeń możemy wyróżnić cztery płaszczyzny adaptacji: graficzna, fonetyczno-fonologiczna, morfologiczna oraz semantyczna. Adaptacja graficzna dotyczy zmiany pisowni danego leksemu (Witalisz 2016: 50). W związku z tym podstawowym

problemem istotne są różnice dotyczące liter występujących w alfabecie. Możemy tutaj porównać angielszczyznę z językiem polskim i czeskim, gdzie istnieją znaki, które nie pojawiają się w innym systemie, np. dwuznaki charakterystyczne tylko dla języka polskiego (np. *cz* w wyrazie *taczeryzm* – Witalisz 2016: 52) czy zaznaczanie iloczasu w języku czeskim, np. *ý* w wyrazie *tým*). Ważne jest także zwrócenie uwagi na to, że w niektórych systemach jeden znak może odpowiadać kilku fonemom lub odwrotnie jeden fonem może odpowiadać kilku znakom. Taką sytuację obserwujemy w angielskim, gdzie to zjawisko występuje bardzo często. Na przeciwnym biegunie znajdują się na przykład języki serbski i chorwacki, gdzie istnieje zasada, że jeden dźwięk odpowiada jednemu znakowi graficznemu. W procesie adaptacji może zatem dojść do sytuacji, w której dana litera może być różnie zapisywana ze względu na wymowę. Dodatkowo, ze względu na niezakończony proces asymilacji, mogą występować obok siebie formy zasymilowane i niezasymilowane (np. w języku polskim *manager* – *menedżer*).

Adaptacja fonetyczno-fonologiczna wiąże się ściśle z adaptacją graficzną, bowiem tutaj także pojawia się opozycja fonem-znak graficzny. W języku dawcy oraz biorecy może występować różnica w zakresie liczby fonemów oraz ich jakości. To prowadzi do tego, że fonem, który nie występuje w języku biorecy, jest adaptowany w postaci najbliższego pod względem wymowy dźwięku (Witalisz 2006: 46). W tym procesie pojawia się także kwestia zjawisk prozodycznych. W angielszczyźnie występuje akcent swobodny, natomiast w językach zachodniosłowiańskich, np. w czeskim, polskim i górnołużyckim stały. To wymusza konieczność dostosowania wymowy do języka biorecy lub tylko w szczególnych przypadkach, zachowanie wymowy oryginalnej (Witalisz 2006: 46). Powiązana jest z tym kwestia iloczasu. W angielszczyźnie istnieje opozycja samogłoska krótka-samogłoska długa, której nie ma w języku polskim oraz górnołużyckim. To powoduje skrócenie wymowy długich samogłosek przejmowanych z języka dawcy. Warto tutaj nadmienić, że w czeszczyźnie, gdzie występuje opozycja iloczynowa, często dochodzi do zachowania wymowy z zachowaniem długości, a zmiana formalna widoczna jest tylko w zapisie, np. wspomniany wcześniej w kontekście grafii *tým*.

W procesie adaptacji morfologicznej system języka biorecy musi przyswoić nowy leksem na kilku płaszczyznach. Pierwszą z nich jest ustalenie rodzaju gramatycznego w przypadku rzeczowników. Ta kategoria nie istnieje w angielskim (w którym występuje jedynie rodzaj naturalny). Wynika to z tego, że w tym języku nie występuje deklinacja i odpowiednie zaszerogowanie nie jest konieczne, aby odmienić dany wyraz według prawidłowego paradygmatu. Rodzaj gramatyczny jest jednak jedną z cech języków słowiańskich i w związku

z tym dochodzi do asymilacji gramatycznej, czyli nadania tej kategorii w języku biorcy (Luciński 2000: 65). Niekiedy mogą się pojawić problemy z nadaniem rodzaju w związku z tym, że przejmowane wyrazy posiadają zakończenia niecharakterystyczne dla systemu języka biorcy. Niektóre jednostki leksykalne mają taką postać wygłosu, że mogą może być zakwalifikowane do dwóch lub nawet trzech rodzajów gramatycznych.

W większości języków słowiańskich wyróżniamy dwie liczby: pojedynczą oraz mnogą (wyjątkiem są tu języki łużyckie oraz słoweński, gdzie istnieje również liczba podwójna). Taka sytuacja (jak w większości języków słowiańskich) występuje również w angielskim, jednak sposób tworzenia liczby mnogiej znacząco się różni. W angielskim dodajemy końcówkę *-s*, natomiast wachlarz możliwości w przypadku języków słowiańskich jest dużo szerszy i zależy m.in. od rodzaju gramatycznego. Zdarzają się jednak sytuacje, że leksem jest przejmowany do języka biorcy ze wspomnianą końcówką *-s*, ale w funkcji liczby pojedynczej. Dochodzi w tym przypadku do procesu depluralizacji (Fisiak 1961: 138).

Zapożyczenia, stając się nowym elementem leksykalnym w języku biorcy, muszą zostać dostosowane do jego systemu fleksyjnego. W angielskim nie występuje deklinacja, a koniugacja jest stosowana w ograniczonym zakresie. W językach słowiańskich natomiast fleksja jest znacznie bardziej rozbudowana. Pomimo to może jednak dojść do sytuacji, kiedy przejęte wyrazy pozostają nieodmienne w związku z niezaadaptowaniem się do systemu języka biorcy, czego przyczyną jest prawdopodobnie zbyt krótki czas, w jakim dana jednostka leksykalna występuje w systemie języka biorcy, jak również postać danego zapożyczenia, która sprawia trudność w dostosowaniu do istniejących paradygmatów odmiany.

W dziedzinie słowotwórstwa rzeczownik ma możliwość tworzenia derywatów poprzez dodanie formantów. Wśród wyrazów podzielnych słowotwórczo możemy wyróżnić dwie grupy: podzielne słowotwórczo z charakterystycznymi dla języka dawcy sufiksami, np. angielskim *-ing* oraz utworzone na gruncie języka biorcy, np. *-ownja* w języku górnołużyckim. Do tego podziału można dodać też trzeci element, tj. wyrazy utworzone na gruncie języka biorcy, ale za pomocą formantu słowotwórczego występującego także w języku dawcy, np. *-ist* w języku górnołużyckim³. W wypadku czasowników w językach zachodniosłowiańskich istnieje konieczność utworzenia bezokolicznika. Niezbędne zatem jest utworzenie odpowiedniej formy poprzez dodanie formantu słowotwórczego, np. w górnołużyckim *-ać*, *-ować*. Przymiotniki odmienne tworzy się poprzez dodanie odpowiedniego sufiksu, np. *-owy* w górnołużyckim.

³ Przykładem może być w górnołużyckim *hokejist*. Formant *-ist* jest charakterystyczny dla angielszczyzny, ale wspomniany wyraz nie występuje w zasobie leksykalnym tego języka.

W przypadku adaptacji semantycznej istnieją cztery możliwości dostosowania znaczenia do systemu języka biorcy: przeniesienie znaczenia lub znaczeń (Gwiazda 2005), zawężenie znaczenia⁴, rozszerzenie znaczenia lub zmiana znaczenia.

I. 3. Internacjonalizmy

Pojęcie internacjonalizmu w odniesieniu do językoznawstwa pojawia się w okresie powojennym (Szczepańska 2004: 96) i dotyczy wyrazów, które nie są pochodzenia rodzimego języka biorcy, ale są na tyle rozpowszechnione w części lub w większości zasobów leksykalnych na świecie, że nie kwalifikuje się ich jako pożyczek z konkretnego języka, ale stanowią na swój sposób „słownictwo międzynarodowe” lub „słownictwo ponadpaństwowe”. Są ważnym elementem procesu kontaktu językowego, który wskazuje na wspólne pochodzenie nie tylko językowe, ale również kulturowe. Do tej grupy możemy zaliczyć następujące sytuacje:

a) wyrazy mające proveniencję łacińską lub grecką, które weszły do systemu języka biorcy ze względu na powstanie i nazwanie tych zjawisk w czasach antyku, np. *geometria* (gł. *geometrija*), *astronomia* (gł. *astronomija*) (Svobodová 2007: 8)

b) wyrazy posiadające charakterystyczne prefiksy, np. *ekstra-*, *anty-*, *hiper-*, *hipo-*, *maxi-*, *mini-* oraz sufiksy, np. *-izm*, *-ista*, *-acja*, np. *hiperkataleksa*, *albinizm* (Svobodová 2007: 8) (Maćkiewicz 1993: 526)

c) wyrazy, które weszły do danego systemu języka biorcy na przestrzeni wieków i które odnoszą się do derywatów charakterystycznych dla danych czasów i miejsca języka dawcy (często powstały one poprzez połączenie elementów greckich i łacińskich, ale odnoszą się do zjawisk powstałych po czasach antyku), np. *telewizja* (gł. *telewizija*), *telefon*⁵

Internacjonalizmy dostosowują się do reguł gramatycznych języka biorcy, np. pol. *geometria*, gł. *geometrija*, cz. *geometrie*, ang. *geometry*. Pomimo zastosowania różnych morfemów, rdzeń pozostaje jednak niezmienny.

⁴ W tym wypadku może dojść do sytuacji, w której obecnie w języku biorcy występuje (bądź zostało poświadczony) tylko jedno znaczenie z wielu w języku dawcy, ale dana jednostka leksykalna ma dużo większy potencjał. Możemy zatem mówić o hipotetycznym potencjale znaczeniowym. Takim przykładem może być wyraz *cross* poświadczony w zebranych materiale w znaczeniu biegu, ale w słownictwie sportowym oznacza też zagranie po przekątnej w tenisie lub piłce nożnej (w tym znaczeniu występuje w polszczyźnie i czeszczyźnie oraz wielu innych językach). Można przyjąć, że gdyby istniała potrzeba nazwania tego zjawiska to właśnie ten wyraz zostałby użyty (o ile już to nie nastąpiło).

⁵ W niektórych językach możemy się natknąć na powstanie form rodzimych, które zastąpiły internacjonalizmy, np. *telewizja* (niem. *Fernseher*), *telefon* (isl. *sími*).

Dzisiejsze zapożyczenia z języka angielskiego, które zaliczamy do anglicyzmów, za kilkanaście, kilkadziesiąt lub kilkaset lat mogą stać się internacjonalizmami. Ma to jednak szansę się stać tylko pod pewnymi warunkami:

a) zjawiska, które te anglicyzmy oznaczają, przetrwają przez ten okres

b) pojawi się język, który zastąpi angielszczyznę w roli lingua franca. Obecnie brak przesłanek, aby to się mogło stać, ale nie można tego wykluczyć. Gdyby to nie nastąpiło, użytkownicy wciąż będą uważać tego typu zapożyczenia za anglicyzmy

Internacjonalizmy dotyczą w dużej części starożytnej greki oraz łaciny, a zatem języków nieużywanych obecnie na co dzień i niebędących językami oficjalnymi w żadnym państwie (z wyjątkiem łaciny w Watykanie, ale i tam dużo większą popularnością cieszy się język włoski). W przypadku zapożyczeń z języków wciąż powszechnie używanych są one z tymi systemami utożsamiane i nie są traktowane jako internacjonalizmy. Dlatego nadal na przykład używamy na gruncie polszczyzny pojęcia *italianizmy* lub *anglicyzmy* w stosunku do wyrazów, które pochodzą nawet sprzed wielu wieków, chociaż wiele z nich występuje także w innych systemach językowych, np. *akwarela* (z włoskiego), *rum* (z angielskiego) (Mańczak Wohlfeld 1995: 27).

I. 4. Anglicyzmy

Według teorii Rudolfa Filipowicia anglicyzm to każdy wyraz przejęty z języka angielskiego, który oznacza jakiś przedmiot, ideę lub pojęcie, będący częścią składową cywilizacji angielskiej. Nie musi być pochodzenia angielskiego, musi zaś być adaptowany według wymagań systemu języka angielskiego i zintegrowany w angielskiej leksyce (Filipowicz 1990: 17). W tym przypadku do anglicyzmów zaliczamy również pseudoanglicyzmy, czyli wyrazy, które posiadają cechy języka angielskiego, ale zostały utworzone na gruncie innego języka i w angielszczyźnie bądź nie funkcjonują, np. *babyfon* (wyraz utworzony w języku niemieckim poprzez połączenie angielskiego *baby* oraz zasymilowanej formy *fon*), bądź są w niej zapożyczeniami, np. *slow food* (określenie utworzone we Włoszech).

Według Elżbiety Mańczak-Wohlfeld anglicyzm to „jednostka leksykalna, która charakteryzuje się fonetyką oraz morfologią angielską i przedostała się z języka angielskiego do polszczyzny”, (...) „bierzemy pod uwagę jedynie ostatnie źródło kontaktu językowego” (Mańczak-Wohlfeld 2010b: 10)

Według Alicji Witalisz z kolei za anglicyzmy uważa się wyrazy (Witalisz 2016: 19):

- a) bezpośrednio przejęte z angielszczyzny (kontakt prosty)
- b) przejęte za pośrednictwem innego języka (kontakt złożony)
- c) niebędące pierwotnie pochodzenia angielskiego, ale to ten język stał się ogniwem, dzięki któremu przeniknęły do języka biorcy (kontakt złożony)

Analizując te trzy teorie możemy stwierdzić, że najszersze pojęcie anglicyzmu znajdziemy u R. Filipowicia, zaliczającego do tej grupy wszystkie wyrazy, które można przyporządkować do systemu fonologicznego i morfologicznego języka angielskiego. Pośrednie stanowisko zajmuje A. Witalisz, która wyłącza z tej grupy pseudoanglicyzmy, natomiast najwęższy zakres proponuje E. Mańczak-Wohlfeld.

W niniejszej pracy przyjęto teorię A. Witalisz, która dopuszcza nazwanie anglicyzmem wyrazu, który przeszedł do języka biorcy za pośrednictwem innego języka. Wpływ na to ma specyficzna sytuacja języka górnołużyckiego, który funkcjonuje na terenie Republiki Federalnej Niemiec i jego użytkownicy na co dzień mają kontakt z niemiecką (w zdecydowanej większości są dwujęzyczni). Gdyby przyjąć teorię R. Filipowicia i włączyć do materiału pseudoanglicyzmy, to przedmiotem naszej analizy byłyby także wyrazy powstałe na gruncie języka niemieckiego, co nie byłoby uzasadnione. Operowalibyśmy słownictwem, które nie dość, że nie ma swoich źródeł w angielszczyźnie, to jednocześnie jest pożyczką z innego języka. Przyjęcie z kolei teorii E. Mańczak-Wohlfeld doprowadziłoby do pojawienia się wątpliwości, czy w języku górnołużyckim występują zapożyczenia angielskie, bowiem w niedalekiej przeszłości każdy nowy wyraz tego pochodzenia przechodził przez ogniwo pośrednie, czyli niemiecką. Obecnie (ze względu na globalizację, ułatwienia w podróżowaniu czy upowszechnienie Internetu) możemy z pewną ostrożnością stwierdzić, że dochodzi do bezpośrednich kontaktów górnołużycko-angielskich (Lewaszkiewicz 2013: 98).

Zapożyczenia angielskie w języku górnołużyckim są określane jako anglicyzmy, pożyczki anglosaskie lub amerykanizmy (Siatkowska, Abdel Al 2002: 99), lecz w niniejszej pracy dwa ostatnie terminy nie będą uwzględnione.

I. 5. Koncepcje pola znaczeniowego

Różne teorie pola znaczeniowego przedstawił Walery Pisarek w artykule *Pojęcie pola znaczeniowego i jego użyteczność w badaniach stylistycznych* (Pisarek 1967: 493-516). Podstawowym założeniem tej koncepcji jest to, że nie należy rozpatrywać znaczenia wyrazu bez wzięcia pod uwagę innych elementów leksykalnych. Można to uczynić na podstawie

przeciwieństwa, podobnego kontekstu występowania lub grupowania w określonym zakresie. W niniejszej pracy najistotniejszy jest ten ostatni aspekt.

W koncepcji pola parataktycznego, stworzonej i rozwiniętej przez Gunthera Ipsena, Josta Triera oraz Johannesesa L. Weisgerbera, pojawia się założenie, że wyrazy powinny być grupowane w określonym zakresie, ale tylko w obrębie jednej części mowy. To powoduje systemowe uporządkowanie, ale jednocześnie ogranicza możliwość ujęcia całości słownictwa z danego zbioru (jeden zbiór może zostać rozdrobniony na dwa lub trzy podzbiory ze względu na część mowy).

Inne podejście pojawiło się w teorii pola syntaktycznego Waltera Porziga, gdzie pojawia się założenie, że niektóre elementy języka łączą się z innymi ze względu na ich wartość semantyczną (w takim wypadku rzeczownik stanowi podstawę, do której są dołączane np. czasowniki lub przymiotniki, które dookreślają dany wyraz). Mamy tu zatem poszerzenie możliwości w stosunku do koncepcji pola parataktycznego.

W onomazjologicznym sposobie badania słownictwa Franza Dornseiffa podjęto próbę stworzenia bazy składającej się ze wszystkich możliwości (werbalnych i niewerbalnych) wyrażania danej treści. Powstał w związku z tym problem w kontekście analizy pojęcia pola wyrazowego z powodu niemożności wykreowania pełnych pól znaczeniowych w danym systemie, bowiem nie ma użytkowników znających całość słownictwa. Do tego należy dodać w kontekście zapożyczeń, że praktycznie każdego dnia do danego systemu wchodzi elementy z obcych języków i nie ma możliwości ich automatycznego przyporządkowania na bieżąco do pól. Oznacza to, że zawsze będą one w jakimś zakresie niepełne, co w konsekwencji prowadzi do niepełnego ich poznania.

Charles E. Osgood w teorii dyferencjału semantycznego zaprezentował pomysł, aby za pomocą wykresu skali pokazać bliższe lub dalsze powiązanie z innym elementem leksykalnym. W kontekście analizy zapożyczeń mogłaby ona mieć zastosowanie przy badaniu, czy przejęty z innego języka wyraz nazywa nowe zjawisko (wtedy dana jednostka leksykalna znalazłaby się w bliskości najbliższego znaczeniowo rodzimego odpowiednika lub w skrajnych przypadkach poza skalą), czy tylko stanowi niewnoszący nowego znaczenia zamiennik (w tym przypadku zapożyczenie należałoby umieścić w tym samym miejscu, w którym widnieje rodzimy odpowiednik).

Na podstawie powyższych danych da się zauważyć, że pojęcie pola znaczeniowego nie jest jednoznaczne i może być różnie postrzegane lub poddawane w wątpliwość. W niniejszej pracy zostanie zastosowana teoria syntaktyczna wraz z pewnymi zastrzeżeniami nakreślonymi w onomazjologicznym sposobie badania słownictwa. Oznacza to, że – analizując anglicyzmy

w języku górnołużyckim – wyrazy są grupowane w pola znaczeniowe ze względu na ich wartość semantyczną bez podziału na części mowy, ale z zastrzeżeniem, że nie są to na pewno wszystkie zapożyczenia i derywaty, które w tym systemie funkcjonują. Wpływ na to ma przede wszystkim niemożność wyekscerpowania ze źródeł słownikowych wszystkich istniejących wyrazów w danym systemie leksykalnym. Gdyby nawet tak się stało, to stan ten jest zgodny tylko z datą przygotowania danej publikacji. Po krótkim czasie dochodzi do wzbogacenia (lub rzadziej zubożenia) zasobu słownictwa ze względu na pojawiające się nowe przedmioty oraz zjawiska i konieczne staje się ich nazwanie. W przypadku ekscerptów z prasy również kwestia czasu ich analizy ma duże znaczenie (do niniejszej pracy zostały włączone anglicyzmy poświadczone w numerach z 2012 r.).

II. Opis adaptacji formalnej i semantycznej anglicyzmów w języku górnołużyckim

II. 1. Adaptacja graficzna

W zapożyczaniu anglicyzmów niezwykle ważną rolę odgrywa adaptacja na poziomie zapisu. Ten rodzaj analizy daje nam na pierwszy rzut oka możliwość przyjrzenia się, w jakim stopniu dany leksem został przyswojony (lub nie) do języka biorecy. Szkoła strukturalistyczna co prawda stoi na stanowisku, że pisowni nie powinno się traktować jako problemu stricte językoznawczego (Mańczak-Wohlfeld 1995: 42), to jednak przy analizie zapożyczeń ten aspekt ma duże znaczenie i pozwala zaobserwować zmiany zachodzące w procesie przejmowania nowych wyrazów.

Różnice w kwestii zapisu pomiędzy językiem angielskim a górnołużyckim są widoczne już na poziomie liczby grafemów występujących w obu alfabetach. W angielszczyźnie odnotowujemy 26 liter (*a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, v, w, x, y, z*)⁶, natomiast w języku górnołużyckim 35 liter (*a, b, c, č, ć, d, e, ě, f, g, h, i, j, k, l, l, m, n, ň, o, ó, p, q, r, ř, s, š, t, u, v, w, x, y, z, ž*)⁷ oraz dwa dwuznaki (*dž* oraz *ch*). Możemy zatem stwierdzić, że pomiędzy oboma alfabetami istnieje duża różnica ilościowa, jednak trzeba mieć na uwadze i to, że w języku angielskim są poświadczone podwojenia samogłosek oraz połączenia liter niespotykane w językach słowiańskich (występują tylko w anglicyzmach), np. *oo* (*boomerang*), *ay* (*gangway*), *ey* (*jersey*), *oy* (*cowboy*), *ai* (*fair*), *oa* (*coach*), *ou* (*blackout*), *ck* (*cockpit*), *gh* (*highlight*), *sh* (*shock*) (Mańczak-Wohlfeld 1995: 42 oraz Svobodová 2007: 34, 35)⁸.

Angielszczyzna również, w przeciwieństwie do języków słowiańskich, charakteryzuje się tym, że jeden znak graficzny może oznaczać różne fonemy, np.⁹:

Znak	Fonem	Przykład
a	/æ/	admiral
	/ə/	agreement
	/ɔ:/	allstarteam
	/ɑ:/	artdirektor

⁶ Na podstawie *Longman Dictionary of Contemporary English*, Longman, Londyn 1987.

⁷ Na podstawie Völkel 2005.

⁸ Na podstawie Mańczak-Wohlfeld 1995: 42 oraz Svobodová 2007: 34, 35.

⁹ Zapis fonetyczny na podstawie *Longman Dictionary of Contemporary English*, Longman, Londyn 1987.

a	/e/	display
u	/ʊ/	bully
	/ʌ/	buggy
	/ɪ/	business
oo	/u:/	babyboom
	/ʊ/	bookmark
	/ɔ:/	floorball
i	/ɪ/	badminton
	/aɪ/	biker
	/ɜ:/	stunt girl
e	/ə/	aftershave
	/ɪ/	basketball
	/e/	offset

Tabela nr 1: Realizacja wymowy znaków graficznych w języku angielskim

Możliwa jest również odwrotna sytuacja, w której jeden fonem odpowiada więcej niż jednemu znakowi graficznemu, np.:

Fonem	Znak graficzny	Przykład
/ɪ/	i	bigband
	e	budget
	a	image
/ə/	e	comedy star
	i	admiral
	a	cola
/ʊ/	w	browning
	u	input
	oo	cookie
/ʃ/	ss	jam session
	sh	crash
	t	action painting

Tabela nr 2: Zapis wymowy w postaci znaków graficznych w języku angielskim

W języku górnołużyckim (podobnie jak w innych językach słowiańskich) tego typu dysproporcje pojawiają się rzadko i zazwyczaj litera jest tożsama z jednym fonemem. Wyjątek mogą stanowić warianty kombinatoryczne, czyli dwuznak *ch* realizowany przez dźwięki *k^h* na początku wyrazu (np. *chodźić*) oraz *x* w środku lub na końcu słowa (np. *suchi*, *duch*), a także litery *i* (po miękkich spółgłoskach) oraz *y* (po twardych spółgłoskach) będące wariantami jednego fonemu (Faska 2003: 4).

Analizując zebrany materiał, możemy zaobserwować cztery możliwości przystosowania słownictwa angielskiego do reguł pisowni języka górnołużyckiego:

- przejście słowa z zachowaniem pisowni angielskiej, np. *beatboxing*, *blizzard*, *bookmark*, *browser*, *catering*, *deal*, *dribbling*, *check*
- zmiana wynikająca z przyswojenia do systemu morfologicznego języka górnołużyckiego, np. *golfowar*, *fairny*
- zmiany w zapisie w zakresie zapisu łącznie, rozłącznie lub z łącznikiem, np. *allstar-team*, *playoff*
- zmiany na poziomie zapisu liter, np. *treking*, *tenis*

Pierwsze dwa podpunkty na tym etapie nie wymagają głębszej analizy. Z trzecim natomiast wiąże się problem, którego najczęstszą przyczyną jest wielość możliwości w zapisie poszczególnych wyrazów w angielszczyźnie. To powoduje, że w języku biorcy zostaje zaadaptowana jedna z wielu form lub na tym poziomie dochodzi do zmiany lub rozszerzenia wariantów. Poniżej tabela przedstawiająca wspomniane zjawisko:

Język angielski	Język górnołużycki	Forma angielska	Forma górnołużycka
Kilka form angielskich	Jedna forma górnołużycka	air conditioner	airconditioner
		airconditioner	
		air-conditioner	
Inne umiejscowienie łączników		all-star team	allstar-team
Jedna forma angielska	Kilka form górnołużyckich	fifty-fifty	fifty-fifty
			fiftyfifty
Kilka form angielskich	Kilka form górnołużyckich	hat trick	hat trick
		hat-trick	hat-trick
		-	hattrick
Zapis rozłączny	Zapis łączny	green card	greencard

Zapis z łącznikiem	Zapis łączny	play-off	playoff
Zapis rozłączny	Zapis z łącznikiem	Europa League	europa-league

Tabela 3: Zmiany w zapisie w zakresie zapisu łącznie, rozłącznie lub z łącznikiem

W przypadku 142 anglicyzmów doszło do adaptacji graficznej, której efektem jest przyswojenie ich do reguł pisowni języka górnołużyckiego na poziomie alfabetu. Poniżej w tabeli dane prezentujące odnotowane zmiany wraz z jednym przykładem¹⁰:

Zapis angielski	Zapis górnołużycki	Przykład angielski	Przykład górnołużycki
a	e	scanner	skener
	u	matchball	matchbul
ai	e	training	trening
	ej	container	kontejner
bb	b	snobbism	snobizm
c	k	picnic	piknik
cc	k	moccasin	mokasin
ch	č	chatroom	četroom
ch	š	charter	šarter
ck	k	dock	dok
dd	d	pudding	puding
e	-	collapse	kolaps
e	a	trainer	trenar
	ee	panel	paneel
	ej	rodeo	rodejo
ea	i	leader	lider
ff	f	riff	rif
g	ž	budget	budžet
gh	g	yoghurt	jogurt

¹⁰ W zestawieniu ujęto formy zaadaptowane. W przypadku np. *matchbul* możliwy jest także zapis oboczny *matchball*, natomiast forma *budžet* występuje tylko w Völkel 1970.

i	e	disaster	dezaster
j	dž	jungle	džungl
kk	k	trekking	treking
ll	l	pellet	pelet
nn	n	tennis	tenis
o	a	clown	klawn
	e	operator	operater
oe	u	canoe	kanu
oo	u	boomerang	bumerang
ou	a	couch	kawč
	aw	scout	skawt
	o	counter admiral	konteradmiral
	u	double	dubl
ph	f	pamphlet	pamflet
pp	p	slipper	sliper
q	k	quad	kwad
r	er	citycentre	citycenter
rr	r	terrier	terier
s	z	disater	dezaster
sh	š	shelf	šelf
ss	s	stress	stres
t	c	digitalization	digitalizacija
tch	č	ketchup	kečup
th	t	ethnopol	etnopol
tt	t	cutter	cuter
u	w	autocross	awtocross
v	w	level	lewel
x	ks	foxtrot	fokstrot
y	aj	flyer	flajer
	j	yacht	jachta
yi	y	lobbying	lobbing
z	s	quiz	kwis
-	e	drum and bass	drumandbase

-	j	computer	kompjuter
---	---	----------	-----------

Tabela 4: Zmiany na poziomie zapisu liter

Oczywiście częstotliwość występowania poszczególnych wariantów jest różna. Jak wspomniałem wcześniej, w przypadku 142 anglicyzmów doszło do adaptacji graficznej, natomiast całkowita liczba zmian to 212 (w jednym wyrazie mogło ich być nawet kilka). Poniżej tabela przedstawiająca dane w ujęciu statystycznym:

Zapis angielski	Zapis górnołużycki	Liczba	Procent
a	e	4	1,9
	u	3	1,4
ai	e	4	1,9
	ej	2	0,9
bb	b	1	0,5
c	k	49	23
cc	k	1	0,5
ch	č	5	2,4
ch	š	1	0,5
ck	k	10	4,7
dd	d	1	0,5
e	-	8	3,8
e	a	1	0,5
	ee	1	0,5
	ej	1	0,5
ea	i	2	0,9
ff	f	6	2,8
g	ž	1	0,5
gh	g	1	0,5
i	e	1	0,5
j	dž	1	0,5
kk	k	1	0,5
ll	l	16	7,4

nn	n	2	0,9
o	a	2	0,5
	e	1	0,9
oe	u	1	0,5
oo	u	2	0,9
ou	a	1	0,5
	aw	1	0,5
	o	1	0,5
	u	2	0,9
ph	f	1	0,5
pp	p	2	0,9
q	k	3	1,4
r	er	2	0,9
rr	r	5	2,4
s	z	2	0,9
sh	š	5	2,4
ss	s	10	4,7
t	c	1	0,5
tch	č	1	0,5
th	t	2	0,9
tt	t	5	2,4
u	w	4	1,9
v	w	9	4,2
x	ks	9	4,2
y	j	9	4,2
	aj	1	0,5
yi	y	1	0,5
z	s	1	0,5
-	e	1	0,5
-	j	4	1,9

Tabela 5: Zmiany na poziomie zapisu liter w ujęciu statystycznym

A oto zmiany graficzne w ujęciu frekwencyjnym: *c>k* (49), *ll>l* (16), *ck>k* (10), *ss>s* (10), *v>w* (9), *x>ks* (9), *y>j* (9), *e>-* (8), *ff>f* (6), *ch>č* (5), *rr>r* (5), *sh>š* (5), *tt>t* (5), *a>e* (4), *ai>e* (4), *u>w* (4), *->j* (4), *a>u* (3), *q>k* (3), *ai>ej* (2), *ea>i* (2), *nn>n* (2), *o>a* (2), *oo>u* (2), *ou>u* (2), *pp>p* (2), *r>er* (2), *s>z* (2), *th>t* (2), *bb>b* (1), *cc>k* (1), *ch>š* (1), *dd>d* (1), *e>a* (1), *e>ee* (1), *e>ej* (1), *g>ž* (1), *gh>g* (1), *i>e* (1), *j>dž* (1), *kk>k* (1), *o>e* (1), *oe>u* (1), *ou>a* (1), *ou>aw* (1), *ou>o* (1), *ph>f* (1), *t>c* (1), *tch>č* (1), *y>aj* (1), *yi>y* (1), *z>s* (1), *->e* (1).

II. 2. Adaptacja fonetyczno-fonologiczna

Istnieją istotne różnice w obrębie fonetyki i fonologii pomiędzy językiem angielskim a górnołużyckim. Te rozbieżności można zaobserwować już w trakcie analizy liczby fonemów w obydwu systemach. Zdecydowanie więcej fonemów samogłoskowych występuje w języku angielskim. Liczba ta, w zależności od stanowiska badawczego, waha się (wraz z dyftongami oraz tryftongami) od 21 do 29. E. Mańczak-Wohlfeld wyróżnia 12 (7 krótkich oraz 5 długich) monoftongów (*i, e, æ, ʌ, o, u, ə, i:, a:, ɔ:, u:, ɜ:*) oraz 9 dyftongów, [*ei, ai, ɔi, au, əu, iə, eə, uə, ɔə*] (Mańczak-Wohlfeld 1995: 42). W książce Kazimierza Lucińskiego widzimy podział na 10 monoftongów [*i, e, ε, a, ɐ, ɔ, o, u, ɜ, ə*], 9 dyftongów [*ej, aj, ɔj, au, əu, iə, εə, uə, ɔə*], 2 dyftongoidy [*i:, u:*] (Luciński 2000: 36). W Słowniku Longmana z 1987 roku występuje z kolei 14 samogłosek¹¹ [*i:, i, ɪ, e, æ, a:, ɐ, ɔ:, ʊ, u, u:, ʌ, ɜ:, ə*], 10 dyftongów [*ei, əu, ai, aʊ, ɔi, iə, iə, iə, eə, ʊə*] oraz 5 tryftongów [*eiə, əuə, aiə, aʊə, ɔiə*]. W niniejszej pracy opieram się na danych z tego ostatniego źródła, a zatem mogą się pojawić fonemy niewystępujące u E. Mańczak-Wohlfeld i K. Lucińskiego. W języku górnołużyckim możemy wyróżnić 10 artykulacji, które odpowiadają 7 fonemom (*i, e* oraz *o* mają dwa warianty w zależności od pozycji) [*i, ɪ, e, ε, a, i, ɔ, o, ʊ, u*]¹² (Jocz 2012: 4,5).

Różnice istnieją również w zakresie systemów spółgłoskowych obydwu języków. W angielszczyźnie, jak informują opracowania naukowe, liczba fonemów spółgłoskowych mieści się w granicach od 24 do 25. E. Mańczak-Wohlfeld wyróżnia 24 fonemy spółgłoskowe [*p, b, t, d, k, g, tʃ, dʒ, f, v, θ, ð, s, z, ʃ, ʒ, h, m, n, ŋ, l, r, w, j*] (Mańczak-Wohlfeld 1995: 42). Podobne stanowisko reprezentuje K. Luciński [*p, b, t, d, k, g, tʃ, dʒ, f, v, θ, ð, s, z, ʃ, ʒ, h, m, n, ŋ, l, r, w, j*] (Luciński 2000: 39, 40). Słownik Longmana wyróżnia 25 fonemów spółgłoskowych [*p, b, t, d, k, g, tʃ, dʒ, f, v, θ, ð, s, z, ʃ, ʒ, h, m, n, ŋ, l, r, w, j, x*]. W przypadku systemu konsonantycznego

¹¹ W dwóch przypadkach zaznaczono, że możliwa jest wariantywna wymowa *ɪ* lub *ə* oraz *ʊ* lub *ə*.

¹² Te fonemy mogą tworzyć 10 artykulacji [*i, ɪ, e, ε, a, i, ɔ, o, ʊ, u*]. Pary to *i* oraz *ɪ*, *e* oraz *ε*, *ɔ* oraz *o*.

języka angielskiego nie istnieją zatem takie różnice ilościowe, jakie miały miejsce w systemie wokalicznym. W języku górnołużyckim możemy wyróżnić 46 fonemów, w tym 27 fonemów hipotetycznych (zaznaczone pogrubioną czcionką) [*p*, ***pʲ***, *b*, ***bʲ***, *w*¹³, ***wʲ***, *ɫ*, *m*, ***mʲ***, *f*, ***fʲ***, *v*, *t*, ***tʲ***, *d*, ***dʲ***, *s*, ***sʲ***, *z*, ***zʲ***, *ts*, ***tsʲ***, ***dz***, *n*, ***nʲ***, *ɫ*, ***ɫʲ***, *j*, *ʃ*, *ʒ*, *tʃ*, ***tʃʲ***, *dʒ*, ***dʒʲ***, *k*, ***kʲ***, *kʰ*, ***kʰʲ***, *g*, *x*, *xʲ*, *r*, ***rʲ***, ***ŋ***, *h*, ***hʲ***] (Jocz 2020: 2). Lechosław Jocz zaznacza, że powinniśmy przyjąć liczbę fonemów od 26 do 36 (mediana 30). Helmut Faska wyróżnia 28 fonemów spółgłoskowych (Faska 2003: 7)

Rozbieżności pomiędzy analizowanymi językami występują także w zakresie prozodii. W angielskim występuje akcent swobodny, natomiast w górnołużyckim pada on na pierwszą sylabę. Konstantin Trofimovič zwraca uwagę na to, że zapożyczenia (szczególnie z niemieckiego) przejmują akcent języka biorcy (Trofimovič 1974: 474). W przypadku części anglicyzmów (szczególnie nowych) sytuacja może być podobna, jednak brak jest odpowiednich badań, aby tę tezę jednoznacznie potwierdzić lub jej zaprzeczyć. Można założyć, że w takiej sytuacji akceptowalna jest wariantywność. Wymowa anglicyzmów lepiej przyswojonych, istniejących w zasobie leksykalnym od kilkunastu lub kilkudziesięciu lat i podlegających regułom morfologii oraz słowotwórstwa języka górnołużyckiego, powinna być zgodna z ogólnymi zasadami tegoż systemu. Do rozbieżności powinno się także zaliczyć różnice iloczynowe, bowiem w języku angielskim występują fonemy samogłoskowe krótkie i długie, natomiast w górnołużyckim nie istnieje iloczyn.

Należy zaznaczyć, że w języku górnołużyckim nie występują dyftongi oraz tryftongi. To powoduje, że wymowa powinna jak najbardziej zbliżyć się do zasad artykulacji języka biorcy (wtedy dyftong ulegnie monoftongizacji lub przejdzie w połączenie fonem samogłoskowy + fonem spółgłoskowy). Podobnie jak w przypadku akcentu, należy przy anglicyzmach słabiej zaadaptowanych przyjąć wariantywność.

Na uwagę zasługuje również to, że w angielskim fonemy spółgłoskowe dźwięczne pozostają dźwięczne w wygłosie (Mańczak-Wohlfeld 1995: 48), natomiast w górnołużyckim dochodzi w tej pozycji do ubezdźwięcznienia (podobnie w śródgłosie w kombinacji dźwięczna-bezdźwięczna) (Faska 2003: 4).

W wyniku analizy zebranego materiału zaobserwowano następujące zmiany w zakresie wymowy wyrazów pochodzenia angielskiego:

Wymowa angielska	Wymowa górnołużycka	Przykład angielski	Przykład górnołużycki
------------------	------------------------	--------------------	--------------------------

¹³ Wymowa *ʉ*.

/ɒ/	/o/	bob /bɒb/	bob
/ɑ:/	/a/	basketball /'bɑ:skɪt.bɔ:l/	basketball
/ɑ:/	/ar (a)/	park /pɑ:k/ lub /pɑ:rk/	park
/ɑ:/	/al/	napalm /'nei.pɑ:m/	napalm
/ɑ:/	/ɛr/	derby /'dɑ:bi/	derby
/æ/	/a/	badminton /'bædmɪntən/	badminton
/æ/	/ɛ/	chatroom /'tʃætɹu:m/	četroom
/aɪ/	/aj/	slice /slaɪs/	slice
/aɪ/	/i/	mobile /'məʊbaɪl/	mobilny
/aʊ/	/aw/	couch /kaʊtʃ/	kawč
/aʊ/	/ow/	browning /'braʊnɪŋ/	browning
/b/	/p/	snob /snɒb/	snob
/c/	/s/	center /'sentə/	center
/ɔ/	/a/	all inclusive /,ɔ:lɪn'klu:sɪv/	all inclusive
/ɔ:/	/aw/	autocross /'ɔ:təʊkrɔ:s/	awtocross
/ɔ:/	/or/	lord /lɔ:d/	lord
/ɔ:/	/u/	crash-kurs /'kræʃ.kɔ:s/	crash-kurs

/d/	/t/	jazzband /'dʒæzbænd/	jazzband
/dʒ/	/g/	digital /'dɪdʒɪtl/	digitalny
/dʒ/	/j/	juror /'dʒʊərər/	juror
/dʒ/	/tʃ/	sandwich /'sænwɪdʒ/	sandwich
/ə/	/ɑ/	dolar /'dɒlə(r)/	dolar
/ə/	/o/	computer /kəm'pjʊ:tə/	kompjuter
/ə/	/ɛ/	bumerang /'bʊməɾæŋ/	bumerang
/ə/	/ɛr/	porter /'pɔ:tə/	porter
/ə/	/i/	festiwal /'festəvəl/	festiwal
/ə/	/u/	ketchup /'kɛtʃəp/	ketchup
/eə/	/ɛ/	mohair /'məʊheə/	mohair
/eɪ/	/ɑ/	catering /'kɛt(ə)rɪŋ/	catering
/eɪ/	/aj/	cocktail /'kɒkteɪl/	cocktail
/eɪ/	/ej/	container /kən'teɪnə/	kontejner
/eɪ/	/ɛ/	trainer /'treɪnə/	trenar
/əʊ/	/o/	poster /'pəʊstə/	poster
/əʊ/	/ol/	folk	folk

		/fəʊk/	
/əʊ/	/ow/	snowboard /'snəʊbɔ:d/	snowboard
/ɜ:/	/u/	cheeseburger /'tʃi:zbɜ:gə/	cheeseburger
/g/	/k/	smog /'smɒg/	smog
/i/	/ej/	jockey /'dʒɒki/	jockey
/ɪ/	/a/	manager /'mænɪdʒə/	manager
/ɪ/	/ej/	beachvolleyball /bi:tʃ,vɒlɪbɔ:l/	beachvolleyball
/ɪ/	/ɛ/	budget /'bʌdʒɪt/	budget
/i:/	/i/	bluejeansy /'blu:dʒi:nz/	bluejeansy
/i:/	/i/	leader /'li:də/	leader
/ɪə/	/ɛ/	serial /'sɪəri:əl/	serial
/ɪə/	/i/	clearing /'klɪə(r)ɪŋ/	clearing
/t/	/d/	basketball /'bɑ:skɪt.bɔ:l/	basketball
/u:/	/u/	boom /bu:m/	boom
/v/	/f/	all inclusive /,ɔ:lɪn'klu:sɪv/	all inclusive
/v/	/w/	festiwal /'festəvəl/	festiwal
/ʌ/	/o/	cover /'kʌvə/	cover

/ʌ/	/u/	kuter /'kʌtə/	kuter
/z/	/s/	quiz /kwɪz/	kwis
/θ/	/t/	etnopol /ˌeθnɒp'pɒp/	etnopol

Tabela nr 6: Zmiany w zakresie wymowy wyrazów pochodzenia angielskiego

II. 3. Adaptacja morfologiczna

W zebranych materiale możemy stwierdzić następujący podział na części mowy: rzeczowniki: 940 przykładów hasłowych (75,5%), czasowniki: 79 przykładów (6,3%), przymiotniki: 211 przykładów (17%), przysłówki: 11 przykładów (0,9%), wykrzykniki: 3 przykłady (0,3%). Niektóre wyrazy mogą zostać zaliczone do więcej niż jednej części mowy, np. *nonstop* (przysłówek-przymiotnik), *offline* (przysłówek-rzeczownik), *okay* (wykrzyknik-przysłówek), *online* (przysłówek-rzeczownik).

Jak wynika z danych przedstawionych powyżej, najczęściej anglicyzmów oraz utworzonych od nich derywatów reprezentuje rzeczowniki. Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest potrzeba nominalizacji nowych zjawisk oraz fakt, że ta część mowy jest najliczniej reprezentowana w zdecydowanej większości języków (Mańczak-Wohlfeld 1995: 55).

W procesie adaptacji rzeczowników ważnym czynnikiem jest to, że – w przeciwieństwie do języków słowiańskich (w tym górnołużyckiego) – w języku angielskim nie występuje rodzaj gramatyczny. Taka sytuacja wymusza jednak konieczność nadania zapożyczonemu rzeczownikowi konkretnego rodzaju. Kryteria dotyczące adaptacji rodzajowej anglicyzmów rzeczownikowych w języku polskim przedstawiła E. Mańczak-Wohlfeld (Mańczak-Wohlfeld 1995: 56)¹⁴. Można je również zastosować do języka górnołużyckiego:

1. Struktura wygłosu, np. *basketball* (wygłos wskazujący na rodzaj męski)
2. Forma graficzna i odczytanie zgodnie z pisownią, np. *lider* (ang. wymowa /'li:də/) (wygłos wskazujący na rodzaj męski)
3. Sufiks rodzimy, np. *filmowca* (wygłos wskazujący na rodzaj żeński)

¹⁴ Podobnie jak w przypadku języka polskiego dwa inne kryteria, czyli homonimia oraz struktura morfologiczna zapożyczenia nie wpływają na nadanie rodzaju.

4. Znaczenie i odniesienie wyrazu zapożyczonego do podobnego znaczeniowo leksemu w systemie języka biorcy; np. *brandy* (odniesienie do *palenc* – rodzaj męski)

5. Pośrednictwo języka biorcy (w przypadku górnołużyckiego mowa o języku niemieckim), np. *band* (*die Band* - rodzaj żeński)

6. Płeć osobnika oznaczonego przez dany rzeczownik, np. *first lady* (rodzaj żeński)

W ramach rzeczowników stwierdzamy następujący podział ze względu na rodzaj gramatyczny: rodzaj męski 743 razy (79% spośród wszystkich rzeczowników), rodzaj żeński 141 razy (15,1%), rodzaj nijaki 40 razy (4,2%) oraz plurale tantum 16 (1,7%). Rodzaj męski reprezentują leksemy zakończone na spółgłoskę, np. *blackout*; z końcówką *-i*, np. *bikini*; z końcówką *-y*, np. *brandy*; z końcówką *-e*, np. *feature*; z końcówką *-u*, np. *kanu*; z końcówką *-o*, np. *mungo*. Do rodzaju żeńskiego zaliczamy anglicyzmy zakończone na *-a*, np. *cola* (także derywaty zakończone na *-a* z rodzimą końcówką, np. *babysitterka*); zakończone na spółgłoskę, np. *businessclass*; z końcówką *-y*, np. *bottleparty*; z końcówką *-o*, np. *disco*; z końcówką *-e*, np. *europa-league*. Rodzaj nijaki to anglicyzmy zakończone na następujące końcówki: *-y*, np. *baby*; *-o*, np. *bingo*; *-e*, np. *rappowanie*. Możemy także wyróżnić rzeczowniki reprezentujące grupę pluralia tantum: końcówka *-s*, np. *shorts*; końcówka *-y*, np. *leggingsy*.

Oba języki (angielski i górnołużycki) bardzo się różnią pod względem fleksji. Brak w języku angielskim rodzaju gramatycznego i tym samym deklinacji to przyczyna istnienia tylko jednej formy przymiotników. Z kolei koniugacja występuje w bardzo ograniczonym zakresie (końcówka *-s* w trzeciej osobie liczby pojedynczej). Język górnołużycki zaś ma rozbudowaną paradygmatykę deklinacyjną i koniugacyjną.

Poniższe cytaty dokumentują wybrane leksemy rzeczownikowe (anglicyzmy oraz utworzone od nich derywaty) w formach podstawowych i w przypadkach zależnych:

- *bestseller* (deklinacja rodzaju męskiego; dopełniacz liczby mnogiej oraz narzędnik liczby pojedynczej):

Na lisćinach bestsellerow wjacorych němskich časopisow namakaš roman tónle tydžeń na přědnich městnach. (SN/2012-02-03/str.3)

Z bestsellerom „Spěwna radosć“. (SN/2012-02-14/str.2)

- *bobowc* (deklinacja rodzaju męskiego; mianownik liczby mnogiej)

...naši nordiscy kombinowani pokazachu so w runje tajkej wurjadnej formje kaž sankowarjo, skeletonisća a bobowcy. (SN/2012-01-09/str.3)

- *boksa* (deklinacja rodzaju żeńskiego; biernik liczby pojedynczej)

Jara so dźiwach, zo mějachu pod zemju tež konje. Jich konjency njeběchu wulke a kóždy kón měješe swoju boks, popisanu ze swójskim mjenom. (SN/2012-06-01/str.3; Młodźina)

- *budget* (deklinacija rodzaju męskiego; dopełniacz liczby pojedynczej oraz biernik liczby pojedynczej)

Změnjeneho budgeta za lěto 2012 dla je redakcija bohužel nuzowana, wot džensnišeho stajnje wutoru a srjedu jenož dwubarbnu nowinu wudawać. (SN/2012-01-03/str.2)

Hobeckej pobrachuje połojca pjenjez za budget, kotryž wučinješe loni něhdže 130 000 euro. (SN/2012-03-07/str.2)

- *bunker* (deklinacija rodzaju męskiego; miejscownik liczby mnogiej)

Tež rezerwy w hrjebjowych bunkrach móža dale pjelnić. (SN/2012-02-27/str.2)

- *camp* (deklinacija rodzaju męskiego; miejscownik liczby pojedynczej)

Tajke su předwidźane kónc junija ze šulerjemi w Čornochołmčanskim Krabatowym młynje a w rěčnym campje Choćebuskeho wotrjada RCW 2. julija we Wjelikich Bóžemyslach pola Baršća. (SN/2012-02-07/str.2)

- *dealer* (deklinacija rodzaju męskiego; dopełniacz liczby podwójnej)

Chwatk je w Berlinje dweju dealerow drogow přeradził. (SN/2012-01-13/str.2)

- *detektiv* (deklinacija rodzaju męskiego; mianownik liczby podwójnej)

„Golo a Logo, detektiwaj, kotrejuž je spisowaćel Jurij Koch w kriminalce literarnje zwěčnił, podaštaj so do delanskeho kubłanišća, zo byštaj za ‚direksom‘ pytałoj. (SN/2012-02-06/str.4)

- *e-book* (deklinacija rodzaju męskiego; mianownik liczby mnogiej)

Dalše e-booki Mortkowskeje spisowaćelki maja slědować. Nakładnistwo je sej předewzało knihi NDRskich awtorow wudawać, kotrež su dotal bjez nakładnistwow. (SN/2012-01-18/str.3)

- *film* (deklinacija rodzaju męskiego; narzędnik liczby mnogiej oraz celownik liczby mnogiej)

Přinošk konkuruje ze 17 dalšimi filmami wo Złotoho mjedwjedža Berlinale. (SN/2012-02-09/str.2)

Nic naposledk su so ludźo dawno na to zwučili, zo maja swobodny internetny přistup k tekstam, filmam abo hudźbje. (SN/2012-01-27/str.2)

- *outfit* (deklinacija rodzaju męskiego; celownik liczby pojedynczej)

Derje hladane nochće slušeja k dobremu outfitej. (SN/2012-01-06/str.1; młodźina)

- *mejlk*a (deklinacja rodzaju żeńskiego; narzędnik liczby pojedynczej oraz dopełniacz liczby pojedynczej)

Džak wšem tym, kotřiž su so pjera jimali a redakciji z młodžinsku přiłohu pisali, tym kiž su telefonisce, z mejlku přez Facebook informacije dawali... (SN/2012-02-03/str.1; Młodžina)

W rewizijnym jednanju posudžuje wobskóržbnik jeničce poslednju sadu mejlki. (SN/2012-02-01/str.4)

- *farma* (deklinacja rodzaju żeńskiego; miejscownik liczby pojedynczej oraz dopełniacz liczby mnogiej)

Krótko do pońocy dochadźachu do dispatchernje wjacore telefonaty, w kotrychž informowachu wobydlerjo wo płomjenjach a sylnym kurje na farmje. (SN/2012-01-06/str.1)

...wotnětka wěnowaše so wobhospodarjenju farmow a wot dwacetych lět zašleho lětotka sem zaso serbsce basnješe. (SN/2012-02-10/str.3)

- *logo* (deklinacja rodzaju nijakiego; narzędnik liczby pojedynczej oraz biernik liczby pojedynczej)

Skupina z nowym logom (SN/2012-03-15/str.3)

Nimo džěloweje a financneje rozprawy schwalichmy tež swój nowy logo (hlej wobraz). (SN/2012-03-15/str.4)

- *campingownišćo* (deklinacja rodzaju nijakiego; miejscownik liczby mnogiej oraz mianownik liczby mnogiej)

Loni móžachu na campingowniščach kraja nimale džesać procentow wjace hosći hač lěto do toho, zdžěli džensa Braniborski statistiski zarjad. (SN/2012-02-03/str.1)

Campingownišća w Němskej su džen a woblubowaniše. (SN/2012-01-10/str.1)

Zaprezentowane przykłady dowodzą, że anglicyzmy oraz utworzone od nich derywaty podlegają odmianie fleksyjnej, tj. funkcjonują w odpowiednich paradygmatach.

Inną grupę, zdecydowanie mniej liczną, reprezentują rzeczowniki nieodmienne, np.

- *band*

Spontanje přidruži so čělesu István Kobjela, z čimž wobradźichu publikumej překwapjace, hdyž tež krótkodobne zasowidženje z band Crying Blue, kotraž bě w pózdnych 1990tych lětach popularna. (SN/2012-02-24/str.2; předženak)

- *show*

Nimo toho dožiwiće džěćacu animaciju, rejwans ku show a wjele wjace. (SN/2012-03-15/str.4)

Przyczyną nieodmienności obydwu leksemów w liczbie pojedynczej jest przyjęcie przez nie pod wpływem języka niemieckiego (pomimo występowania w wygłosie spółgłoski) rodzaju żeńskiego. To spowodowało, że nie weszły one do żadnego z istniejących w języku górnołużyckim paradygmatów odmiany¹⁵. Inne przykłady wyrazów nieodmiennych poświadczonych w materiale to: *europa-league*, *info*, *kanu*, *playdown*, *travel&work*.

Odrębną grupę stanowią rzeczowniki reprezentujące pluralia tantum. Zaadaptowane zostały one w dwojaki sposób: poprzez dodanie -y do wyrazów zakończonych w języku angielskim na -s, np. *bootsy* – *boots*, *jeansy* – *jeans*, *chipsy* – *chips*, *highheelsy* – *high hills*, *leggingsy* – *leggings* lub pozostawienie angielskiej formy bez -y, np. *shorts*. W zebranych materiale znajdują się też wyrazy, które podległy zjawisku depluralizacji. Oznacza to, że wyraz przyjął w języku biorcy postać liczby pojedynczej z angielską końcówką -s, która wskazuje w tym języku na liczbę mnogą (Fisiak; 1961: 138). Przykłady takich rzeczowników to: *keks* – *cake*, *pancakes* – *pancake*, *spikes* – *spike*.

W przypadku czasowników mamy również do czynienia z dostosowaniem do odpowiedniego paradygmatu odmiany:

- *startować* (niemieckim *start/starten* to zapożyczenia z angielskiego)

Zeleno-běle Běłowodžanki přećiwo Marijinej hwězdze derje startowachu. (SN/2012-03-13/str.3)

W analizie tej części mowy ważne jest zwrócenie uwagi na tę kategorię gramatyczno-semantyczną, której nie zna język angielski, czyli na aspekt¹⁶. W języku górnołużyckim, podobnie jak w innych językach słowiańskich, występuje aspekt dokonany i niedokonany. W cytatach zebranego materiału są poświadczane następujące przykłady utworzenia formy dokonanej:

- *trenować* – *natrenować*

Wjele bóle je jim na treningowych městnach kołowokoło pjechwězdoweho hotela „Titanic“ wo to šło natrenować sej fitnosć za 15 hrow nalětnjeje połserije w 2. zwjazkowej lize. (SN/2012-01-24/str.3)

- *klikać* – *kliknąć* (*nakliknąć*)

¹⁵ W przypadku wyrazu *band* nie zaszła zmiana w wygłosie na wzór leksemu *bara*, w którym dodanie końcówki -a spowodowało, że leksem ten odmienia się według wzoru rzeczowników rodzaju żeńskiego z tematem fleksyjnym zakończonym na twardą spółgłoskę.

¹⁶ Jednak od pewnego czasu uważa się, że w języku angielskim istnieje kategoria gramatyczno-semantyczna podobna do słowiańskiego aspektu.

Wjace hač tři miliony razow w běhu troch dnjow su ludžo na internetnej platformje YouTube filmčků ze spěwacym prezidentom USA Barackom Obamu nakliknyli. (SN/2012-01-24/str.2)

- *foulować* – *sfoulować*

Před šěsnaťku bu Budyšan Marrack sfoulowany, tola wólny kop za to njedosta. (SN/2012-02-08/str.3)

Podział na formę dokonaną i niedokonaną w dwóch ostatnich przykładach występuje też w *Prawopisnym słowniku* P. Völkel. W tymże źródle możemy również stwierdzić obecność formy aspektu dokonanego w przypadku pary *parkować* – *zaparkować*. Czasowniki podstawowe występują w aspekcie niedokonanym, ale nie można wykluczyć, że niektóre są czasownikami dwuaspektowymi.

Przymiotniki, pojawiające się w zebranych materiale, dzielą się na dwie podstawowe grupy: zasymilowane, tj. odmienne, np. *fairny*, *teamowy*, *startowy*, *sprayowy*, *rockowy*, *rekordny*, *partnerski*, oraz niezasymilowane, tj. nieodmienne, np. *easy*, *fit*, *high*, *pink*, *top*, *topsecret*, *unplugged*. Ciekawym przypadkiem jest występowanie par *cool*, *fair* (nieodmienne) oraz *coolny*, *fairny* (odmienne dzięki sufiksacji za pomocą *-ny*). Oba wyrazy mają znaczenie identyczne, natomiast istnieje możliwość użycia formy zasymilowanej i niezasymilowanej. W przypadku przysłówków mamy podział na dwa podstawowe zbiory: zasymilowane, np. *internetnje*, oraz niezasymilowane, np. *live*, *nonstop*. Zarówno przywołane przymiotniki, jak i przysłówki świadczą o tym, że wyrazy niezasymilowane możemy zaliczyć do typowych anglicyzmów, natomiast te zasymilowane są derywatami od anglicyzmów.

Z punktu widzenia słowotwórstwa zapożyczone wyrazy dzieli się na trzy podstawowe grupy (Mańczak-Wohlfeld 1995: 48):

- wyrazy proste, czyli niepodzielne słowotwórczo, np. *bob*, *boy*, *camp*, *cash*, *dok*, *gin*, *hit*, *jet*, *log*, *pils*

- złożenia, np. *elektrosmog*, *matchbox*, *nightclub*, *playback*

- wyrazy pochodne, które możemy dodatkowo podzielić na dwie podgrupy:

- a) wyrazy zapożyczone, w których poświadczony jest angielski formant słowotwórczy, np. *fracking*, *fighter*, *lobbyist*

- b) wyrazy zapożyczone, w których w języku górnołużyckim dodano formant słowotwórczy¹⁷:

¹⁷ W niniejszej pracy jedynie te wyrazy są traktowane jako derywaty utworzone od anglicyzmów. Te z podpunktu a) zaliczane są do typowych anglicyzmów.

1. Rzeczowniki

-ist, np. *beachvolleyballist, cartoonist, hokejista, pamfletista, skeletonista, volleyballista*

-owc, np. *bobowc, filmowc, rallyjowc, sportowc*

-owar, np. *campingowar, catchowar, golfowar, mountainbikowar*

-nik, np. *festiwalnik, rekordnik, wagonownik*

-čk, np. *filmčk*

-k, np. *pulowerk*

-(is)t, np. *tenis(-is)t*

-ka, np. *cheerleaderka, entertainerka, insiderka, jurorka, layouterka, managerka, punkerka, trenarka*

-istka, np. *volleyballistka*

-owańca, np. *boksowańca*

-izacja, np. *digitalizacja*

-nja, np. *dispatchernja*

-ność, np. *fairność, fitność*

-owca, np. *filmowca, rallyjowca, sportowca*

-ownja, np. *klubownja, fitnessownja, sportownja*

-nica, np. *rekordnica*

-niśco, np. *beachvolleyballniśco*

-owaniśco, np. *grilowaniśco, sportowaniśco*

-owanie, np. *bowlowanie, budgetowanie, joggowanie*

-stwo, np. *partnerstwo, lordstwo*

2. Czasowniki

-ować, np. *downloadować, e-mejlować, fightować, filmować, joggować, layoutować, rappować*

-ěrować, np. *fokusěrować, skalpěrować*

-ać, np. *klikać*¹⁸

3. Przymiotniki

-ny, np. *dezastrozny, digitalny, fairny, folklorny, internetny, mobilny, rekordny*

¹⁸ W wyekscerpowanych cytatach spotkamy się również z formą dokonaną *nakliknąć*.

-owy, np. *basketballowy, bobowy, bowlingowy, breakdancowy, burnoutowy, eventowy, jazzowy, komputerowy, popowy, ratingowy, smartphonowy, testowy, treningowy*

-ski, np. *gangsterski, partnerski, skawtski, trenarski*

-owski, np. *parkowski*

-niścowy, np. *sportniścowy*

4. Przysłówki

-je (nje), np. *digitalnje, e-mejlnje, sportowje*

Pod względem liczebności utworzonych derywatów największą frekwencję wykazują następujące anglicyzmy:

- sport (10) – *sportniščo, sportnišcowy, sportować, sportowaniščo, sportowanie, sportowc, sportowča, sportowje, sportownja, sportowy*

- film (5) – *filmčk, filmować, filmowc, filmowča, filmowy*

- park (5) – *parkować, parkowaniščo, parkowanie, parkowski, parkowy*

-beachvolleyball (4) – *beachvolleyballist, beachvolleyballistka, beachvolleyballniščo, beachvolleyballowy*

- budget (4) – *budgetny, budgetować, budgetowanie, budgetowy*

- camping (4) – *campingować, campingowar, campingowniščo, campingowy*

- gril (4) – *grilować, grilowaniščo, grilowanie, grilowski*

- volleyball (4) – *volleyballist, volleyballistka, volleyballniščo, volleyballowy*

II. 4. Adaptacja semantyczna

W adaptacji semantycznej zapożyczeń bierze się pod uwagę cztery możliwości:

- przeniesienie znaczenia
- zawężenie znaczenia
- rozszerzenie znaczenia
- zmiana znaczenia

W przypadku rozpatrywania tego zagadnienia możemy natknąć się na dwie trudności, które są charakterystyczne dla języka górnołużyckiego (oraz innych języków, które nie są oficjalnymi w danym kraju):

- niewielka różnorodność pod względem tematycznym w porównaniu z językami będącymi oficjalnymi w danym kraju oraz posiadającymi wielu użytkowników i wiele publikacji prasowych stanowiących podstawę do ekscerpcji leksemów (Wölke 2006: 37-38)

- słowniki, które stanowią podstawę materiałową niniejszej pracy, posiadają niemieckie odpowiedniki, ale nie podają szczegółowych objaśnień znaczeniowych poszczególnych leksemów

Analizując rzeczowniki wyekscerpowane z „Serbskich Nowin” (na podstawie cytatów) oraz innych źródeł (*Prawopisny słownik* oraz *Słownik noweje leksiki*), możemy, pomimo powyższych uwag, wyszczególnić następujące procesy:

- przeniesienie znaczenia, np. *audio guide*, *backhand*, *badminton*, *bestseller*, *bookmark*, *brandy*, *brunch*, *budget*, *catering*, *clinch*, *curling*, *dok*, *e-book*, *eyeliner*, *fastfood*, *fisbee*, *gangster*, *gin*, *golf*, *humbug*, *cheeseburger*, *jeep*, *jogurt*, *ketchup*, *speedminton*, *tenis*

- zawężenie znaczenia, np. *butterfly*¹⁹, *cloud*²⁰, *cover*²¹, *lift*²², *floor*²³, *house*²⁴, *keks*²⁵, *peak*²⁶, *penalty*²⁷

W zebranym materiale zapożyczeń brak wyrazów, w których doszłoby do rozszerzenia znaczenia. Dwa leksemy: *dres*²⁸ (w *Prawopisnym słowniku*) oraz *jobticket*²⁹ (w *Słowniku noweje leksyki*) dokumentują zmianę znaczenia.

W przypadku przymiotników możemy wyszczególnić następujące zjawiska: przeniesienie znaczenia leksemów bez dodania sufiksu rodzimego, np. *cool*, *fair*, *pink*, przeniesienie znaczenia wyrazu z dodanym sufiksem rodzimym i włączenie go do grupy przymiotników, np. *popowy*, *smogowy*, *smartphonowy*, *softwarowy*, *sprinterski*, jak również zawężenie znaczenia wyrazu z dodanym sufiksem rodzimym i włączenie go do grupy przymiotników, np. *liftowy*.

¹⁹ W górnołużyckim styl pływacki, w angielskim także nazwa owada.

²⁰ W górnołużyckim w odniesieniu do informatyki, w angielskim także zjawisko meteorologiczne.

²¹ W górnołużyckim tylko utwór muzyczny w nowym wykonaniu, w angielskim także przykryć.

²² W języku angielskim może oznaczać windę lub wyciąg narciarski; w zebranym materiale w górnołużyckim tylko to drugie znaczenie.

²³ W górnołużyckim parkiet przeznaczony do tańca, w angielskim także podłoga.

²⁴ W górnołużyckim styl w muzyce, w angielskim także dom.

²⁵ W górnołużyckim określony rodzaj ciasta, w angielskim ciasto ogólnie.

²⁶ W górnołużyckim szczyt w odniesieniu do wartości fizycznych i statystycznych, w angielskim także szczyt góry.

²⁷ W języku górnołużyckim, na podstawie zebranego materiału, dotyczy tylko rzutu karnego w hokeju; w angielskim odnosi się też np. do piłki nożnej.

²⁸ W górnołużyckim strój sportowy, w angielskim sukienka.

²⁹ W górnołużyckim bilet komunikacji publicznej przeznaczony do poruszania się pomiędzy pracą a domem, w angielskim karta służąca do ewidencjonowania czasu pracy.

W zdecydowanej większości czasowników doszło do przeniesienia znaczenia wraz z dodaniem w górnołużyckim sufiksu bezokolicznikowego i włączenia wyrazów do grupy czasowników, np. *babysittować*, *filmować*, *managować*, *rapować*, *sportować*. Zdecydowanie rzadziej dochodzi do zawężenia znaczenia, np. *coverować*.

W przypadku przysłówków i wykrzykników jedyny proces zachodzący w adaptacji semantycznej to przeniesienie znaczenia, np. *e-mejlnje*, *wow*.

III. Analiza materiału leksykalnego

III. 1. Prezentacja zasobu zapożyczeń angielskich oraz derywatów od anglicyzmów w języku górnołużyckim oraz ich charakterystyka statystyczna

W rozdziale tym zostaną zaprezentowane 1244 leksemy, w tym właściwe zapożyczenia angielskie (854) oraz derywaty górnołużyckie utworzone od podstaw będących pożyczkami angielskimi (390). Jednostki leksykalne zostaną podane w ramach 23 pól znaczeniowych:

- ekonomia, handel, usługi
- film, literatura i sztuka
- geografia, fauna i flora
- jedzenie i picie
- komputery, Internet i elektronika
- komunikacja, energetyka i fizyka
- medycyna, zdrowie, kosmetyki
- moda, ubiory, tkaniny i aranżacje wnętrz
- motoryzacja
- muzyka, taniec, subkultury
- narkotyki
- policja i przestępczość
- polityka
- praca, nauka, prawo
- rolnictwo
- rozrywka
- sport
- środki masowego przekazu
- transport, budownictwo, technika
- urządzenia audiowizualne
- wojsko, wojna, broń
- wypoczynek i turystyka
- życie społeczne

O kolejności ich prezentacji w dalszej części rozdziału zadecyduje statystyka. Niektóre z wymienionych pól składają się z dwóch, trzech lub czterech dziedzin, które są ze sobą w wielu aspektach spokrewnione. Pozwala to uniknąć nadmiernego wydzielania kategorii z niewielką liczbą poświadczeń. Nie było też wskazane wyróżnienie podkategorii, ponieważ nierzadko w ich skład wchodziłyby niewiele wyrazów (nawet jedna jednostka leksykalna).

Dotychczas kilkakrotnie zaprezentowano polskie anglicyzmy w ramach pól znaczeniowych. Halina Koneczna (1936/1937) wyekscerpowała ze źródeł 531 anglicyzmów oraz zaproponowała 21 kategorii znaczeniowych. Jacek Fisiak (1970) przedstawił 721 leksemów w 11 kategoriach (w tym sport został podzielony na dwanaście podkategorii). E. Mańczak-Wohlfeld (1995) zaprezentowała 1700 anglicyzmów w ramach 42 kategorii. Widzimy zatem, że liczba pól znaczeniowych jest w dużej mierze uzależniona od liczby uwzględnionych jednostek leksykalnych. Opracowane w niniejszej pracy anglicyzmy³⁰ liczbowo odpowiadają około połowy materiału E. Mańczak-Wohlfeld.

Wyodrębniając poszczególne pola znaczeniowe i umieszczając w nich odpowiednie jednostki leksykalne, oparłem się na przedstawionej przez W. Pisarka syntaktycznej teorii pola wyrazowego (Pisarek 1966). Zakłada ona, że w skład danego pola mogą wchodzić wyrazy należące do różnych części mowy. Pozwala to na ujęcie danego zbioru słownictwa w sposób kompleksowy, a dzięki danym statystycznym uzyskujemy również informacje o reprezentacji danej części mowy w obrębie poszczególnych pól znaczeniowych.

Jeżeli chodzi o język górnołużycki, nie dysponujemy wieloma pracami, które ukazywałyby obecność w nim leksyki pochodzenia angielskiego. Należy tu wymienić dwie publikacje T. Lewaszkiewicza (2002, 2013) oraz artykuł G. Szpili (2018), który na podstawie pracy z lat 2013-2015 zebrał materiał składający się z 601 haseł (anglicyzmów oraz utworzonych od nich derywatów), reprezentujących kilka części mowy. Część z nich, tj. 110 haseł, włączyłem do mojego materiału, ponieważ nie występują one w źródłach, z których ja korzystałem. Oto wykaz tych jednostek leksykalnych: *airbrush*, *airbus*, *all inclusive*, *amerykański football*, *baby*, *belting*, *biker*, *black-metal*, *booklet*, *bowlowanie*, *breakbeat*, *campingowar*, *catering*, *cider*, *cloud*, *cola*, *comicsowy*, *crossrolls*, *crowdfunding*, *cyberowy*, *date*, *defensive end*, *disco*, *dispatchernja*, *download*, *drumbase*, *dubstep*, *easy*, *eventowy*, *e-voting*, *fanshop*, *fineliner*, *first down*, *flash mob*, *floor*, *floorball*, *fracking*, *funk*, *futsal*, *gender*, *geocacher*, *golfowar*, *gospelowy*, *groove*, *gullyjowy*, *headbanging*, *helpline*, *high*, *house*, *charity*, *chart*, *cheerleading*, *joint*, *karaoke*, *kickoff*, *kwad*, *kwis*, *laserpointer*, *layoutować*,

³⁰ W tym przypadku nie biorę pod uwagę derywatów, bowiem nie reprezentują one odmiennych kategorii niż ich podstawy słotwórcze.

leader, livestream, lobbying, lobbymanagement, monstertruck, offbeat, online-platforma, padlować, pancakes, pink, playstation, poster, pressing, publing viewing, referee, road movie, safety steward, scrabble, scramble, selfie, set, shop, skateboardowanie, skaterowy, ski-cross, smartphonowy, soul, sound-check, sprayowanie, steak, sticker, streetsoccer, surfowanie, swimming pool, syntesizer, tablet, teamcoaching, teamlearning, top, trailer, trampować, transponder, triple, unplugged, ups, user, wakebordowanie, waveboarding, webdesign, wow.

Inne hasła to wynik ekscerpcji anglicyzmów oraz derywatów z *Prawopisnego słownika hornjoserbskeje řeče* P. Völkela (1970, 2005), *Němsko-hornjoserbskiego słownika noweje leksiki* H. Jenča, A. Pohončowej, J. Šolćiny (2006) oraz gazety „Serbske Nowiny” (55 numerów, które wydano od 02.01.2012 r. do 05.04.2012 r.).

Poniżej prezentacja zebranego materiału z podziałem na poszczególne pola znaczeniowe:

- **sport** (206 poświadczeń): *allrounder (allroundman), allrounderka, allstar-team, amerykański football, awtocross, backhand, badminton, badmintonowy, baseball, baseballowy, basketball, basketballowy, beachvolleyball (bičwolejbul), beachvolleyballist (bičwolejbulist), beachvolleyballistka (bičwolejbulistka), beachvolleyballnišćo (bičwolejbulnišćo), beachvolleyballowy (bičwolejbulowy), biker, bob, bobowc, bobowy, bodybuilder, bodybuilderka, bodybuilding, bodycheck, boksa, boksować, boksowanie, boksowańca, bowling, bowlingować (bowlować), bowlingowy, bowlowanie, break, breakować, bully, butterfly, catchowar, center, clinch, clinchować, coach, cross, crosscountry, crossowy, cup, curling, defensive end, derby, doping, dopingowy, double (dubl), doublowy (dublowy, doubleowy), dribbling, dribblingowy, dribblować, europa-league, fairplay, fight, fightować, finish, finishowy, first down, floorball, football, footballowy, forehand, fotofinish, foul, foulować, foulowy, frame, futsal, golden goal, golf, golfowar, golfowy, grandslam, halfpipe, hattrick (hat trick, hat-trick), hattrickowy (hat-trickowy), hokej, hokejist, hokejnišćo, hokejowy, homespun, champion, champions league, inlinehokej, inlineskate, inlineskater (inlineskatowar), inlineskating, inlineskatować, inlineskatowanie, jockey (jokej), kickoff, knockout (knock-out), knockoutowy (knock-outowy), krawl, krawlować, krawlowy, kriket, kriketowy, masters, match, matchball (matchbul), matchowy, matchwinner, matchwinnerka, meeting, meetingowy, minigolf, motocross (moto-cross), motocrossowy (moto-crossowy), motorsport, mountainbike, mountainbiking, mountainbikowar (mountainbikeowar), mountainbikowarka (mountainbikeowarka), mountainbikowy (mountainbikeowy), offside, out, penalty, playoff, poleposition, powerplay, premier-league, pressing, rallye, rallyjowc (rallyejowc), rallyjowča (rallyjowča), rallyjowy (rallyejowy), referee, rekord, rekordnica, rekordnik, rekordny*

(rekordowy), rugby, rugbyjowy, scramble, shorttrack, shorttracker, shorttrackerka, single, skating, skatować, skatowanie, skeletonist, ski-cross, slice, smész, smészować, soccerowy park, speedminton (speed badminton), speedmintonowy, speedway, speedwayowy, sport, sportniśco, sportniścowy, sportować, sportowaniśco, sportowanie, sportowc, sportowča, sportowje, sportownja, sportowy, sprint, sprinter, sprinterka, sprinterski, sprintować, squash, start, starter, startować, startowy, streetsoccer, supercup, super-g, tackling, team, teamowy, tenis, tenisniśco (tenisowniśco), tenisowy, tenist, tenistka, tiebreak, time-out (timeout), trenar, trenarka, trenarski, trening, treningowaniśco, treningowy, trenować, trial, triple, volleyball (wolejbul), volleyballist, volleyballistka, volleyballniśco, volleyballowy (wolejbulowy), wakebordowanie

- **życie społeczne** (138 poświadczeń): agreement, baby, babyboom (babyjowy boom), babyboomer, background, backgroundowy, bluff (bluf), bluffować (blufować), boom, boomować, boycott (bojkot), boycottować (bojkotować), boycottowy (bojkotowy), braindrain, brainstorming, braintrust, burnout, burnoutowy, callboy, callgirl, casting, citycenter, codeswitching, comingout, commonwealthski, cool, coolny, date, deadline, dezaster, dezastrozny, dummy, easy, event, eventowy, fair, fairność, fairny, fan, fanowy, feedback, fifty-fifty (fiftyfifty), fighter, flirt, flirtować, folklor, folklorist, folkloristiski, folkloristka, folklorny, freak, gag, gender, gentleman, gentlemanlike, greencard, halloween (haloween), handicap (handicap), high, highlight, hobby, hobbyjowy, homeland, humbug, chairman, charity, check (ček), checkować (čekować), image, imageowy, klub, klubownja, klubowy, Ku-klux-klan (ku-klux-klan), lady, leader (lider), lord, lordstwo, midlifecrisis, miks, mobilny, Mohikan (mohikanc), nonstop, okey, outdoor, outing, outsider, outować, partner, partnerka, partnerski, partnerstwo, pink, playdown, publing viewing, recycling, recyclingowy, recycłować, recycłowanie, safersex, sexappeal (sex-appeal, sex appeal), sexappealowy (sex-appealowy), slang, slangowy, slum, slumowy (slumsowy), slums³¹, smalltalk (small-talk, small talk), snob, snobistiski, snobizm, splitting (splitting), statement, stres, stresować, stresowy, šok, šokować (šokěrować), šokowy, talk, talkować, teenager, test, testować, testowy, timing, top, trampować, trend, trendowy, trik, trikowy, triksować, ups, wow, yankee, yankeeski, youngster

- **muzyka, taniec, subkultury** (107 poświadczeń): band, beat, beatboxing, beatowy, bebop, belting, bigband, black-metal, blues, bluesowy, boogie-woogie, breakbeat, breakdance, breakdancer, breakdancerka, breakdancowy (breakdanceowy), CD-single, cooljazz, country,

³¹ Slum (Völkel 2005; rodzaj męski) i slums (Völkel 1970; plurale tantum) występują jako dwa odrębne hasła.

countryjowy, countryklub, countrysong, disco, discofox, diskjockey (diskjokej, DJ, deejay), disko, drumbase, drummer, dubstep, etnopop, evergreen, feeling, floor, fokstrot (foxtrott), folk, folkowy, folkrock, folksong, freejazz (free jazz), freestyle, funk, gong, gongowy, gospel, gospelowy, gospelsong, groove, hardcore, hardrock, headbanging, heavymetal, hiphop, hippie, hotjazz, house, charleston, jamsession, jazz, jazzband, jazzowy, jazz-pop-groove, jive, keyboard, keyboardowy, medley, modernjazz (modern jazz), moshpit, offbeat, playback, pop, popowy, popstar, punk, punker, punkerka, ragtime, rap, rapper, rapperka, rappować, rappowanie, reggae, rif, rock, rockband, rocker, rock'n'roll, rockowy, sampler, scratching, scratchować, scratchowanie, set, skinhead (skin), softrock, song, songowy, soul, sound, sound-check, swing, swingband, syntesizer, techno, twist, unplugged, wobblować

- **transport, budownictwo i technika** (86 poświadczeń): airbus, airconditioner, airconditioning, airline, airport, blackbox (black box, black-box), boiler (bojler), boilerowy (bojlerowy), buldozer, buldozerowy, campusowy, carport, carsharing, cockpit, crash, dok, dokowy, dumper, dumperowy, eurocity, fineliner, fokus, fokusować (fokusować), fokusowy, fracking, gangway, gully, gullyjowy (gulyjowy), hightech, hightechowy, highway, in-lake-technika, intercity, jachta, jachtowy, jet, jetliner, jettować, jumbojet (jumbo), kanu, katamaran, konteiner (container), konteinerowy (containerowy), kopilot, kuter (kutter), kuterowy (kutterowy), laserpointer, lift, liftowy, log, mop, offset (ofset), offsetowy (ofsetowy), openair, parkować, parkowaniśco, parkowanie, parkowanski, pilot, pilotka, pilotować, pilotowy, printer, roadmap, shuttle, slip, takeoff, tender, tenderowy, tower, tramwajka, tramwajkowy, transporter, trawler, trolejbus (trolleybus), trolejbusowy (trolleybusowy), truck, trucker, wagon, wagonownik, wagonownja, wagonowy, workshop, yard, zoom, zoomować

- **rozrywka** (85 poświadczeń): backgammon, bingo, bottleparty, cheerleader, cheerleaderka, cheerleading, comeback (come-back), comedystar, count-down (countdown), crossrolls, darts, entertainer, entertainerka, festiwal, festiwalnik, festiwalowy, flash mob, fleecowy, flipper, frisbee, gameshow, geocacher, gogogirl, groupie, hit, idol, idolowy, jackpot, jogger, joggerka, jogging, joggingowy (joggowanski), joggować, joggowanie, joker, juror, jurorka, karaoke, klawn, klawnierija, klawnowka, kwis, lightshow, looping, matchbox, megastar, memory, multimediashow, nightclub, paintball, party, partyjowy, performance, pokerowy, puzzle, puzzlować (puzzleować), puzzlowy (puzzleowy), rave, raver, raverka, ravować (raveować), revival, rodejo, rodejowy, saloon, scrabble, selfie, show, showbusiness, star, sticker, strip, stripować, striptease, stripteaser (stripowar), stripteaserka (stripowarka), stripteasowy (stripteaseowy), stunt, stuntgirl, stuntman, superstar, talkshow, teddy, teddyjowy, yellowpress

- **ekonomia, handel, usługi** (79 poświadczeń): *bigbusiness, breakevenpoint, budget (budżet), budgetny, budgetować (budgetěrować), budgetowanie (budgetěrowanje), budgetowy (budżetowy), business, cash, clearing, copy-shop, crowdfunding, deal, dealer, dealerka, dealować, discounter, dolar, dow-jones-indeks, dumping, dumpingowy, dutyfreeshop (duty-free-shop), fanshop, happyhour, holding, chart, charter (šarter, čarter), charterer (čarterowar), charterować (šarterować, čarterować), charterowy (šarterowy, čarterowy) checkin, checkout, insider, insiderka, jointventure (joint-venture, joint venture), label, layout, layouter, layouterka, layoutować, leasing, leasować, lobbying, lobby, lobbyist, lobbyistka, lobbyjowy, lobbymanagement, logo, mailing, management, manager, managerka, managować, marketing, marketingowy, onlinebanking, onlineshopping, operater, poster, PR, rating, ratingownja, ratingowy, secondhandshop, sexshop, shop, shopping, shoppingcenter, shoppować, shoppowanie, sponsor, sponsoring, sterling, telebanking, teleshopping, tiket (ticket), topmanager, topmanagerka*

- **komputery, Internet, elektronika** (76 poświadczeń): *backslash, backup, browser, četroom, cloud, cookie, cyberowy, cyberspace, download, downloadować, e-mejlka (e-mail, e-mailka, e-mejl, mejlka, mailka, mail), e-mejlnje (e-mailnje), e-mejlować (e-mailować, mejlować, mailować), e-mejlowy (e-mailowy, mejlowy, mailowy), e-voting, Facebook (facebook), floppydisk, gigabyte, hacker, hardware, hardwarowy (hardwareowy), homepage, hypertext, interface, chat (čet), chattować (četować), chip, chipowy, internet, internetnje, internetny (internetowy), joystick, klik, klikać, kompjuter (computer), kompjuterowy (computerowy), laptop, lewel, livestream, mailbox, megabyte, mikrochip, mikrokompjuter (mikrocomputer), minikompjuter (minicomputer), modem, notebook, offline, offlinowy (offlineowy), online, online-platforma, onlinowy (onlineowy), PC (personal-computer, personal computer, personalcomputer), pdf-ka, PIN, portal, procesor, provider, RAM, serwer (server), setup, skener, skenować, software, softwarowy (softwareowy), string, support, surfować, timesharing, Twitter, user, webcam, webdesign, webdesigner, website, world wide web (www), Youtube*

- **moda, ubiory, tkaniny i aranżacje wnętrz** (69 poświadczeń): *bermudashortsy, bikini, bluejeansy, body, bodysuit, bootsy, boxersshortsy, breechesy, choker (choke), design, designer, designerka, designować, dres (dress), dresowy (dressowy), fashion, flanel, flanelowy, higheelsy, jeansowy, jeansy, jersey, jerseyowy, jumper, kawč, kawčowy, kord, kordowy, legginsy, linoleum (linolej), linoleumowy (linolejowy), manchester, mohair (moher), mohairowy (moherowy), mokasin, mungo, mungowy, nubuk, nylon, outfit, overall (oweral), paneel (panel), paneelowy (panelowy), patchwork, petticoat (peticoat), Photoshop, piercing,*

piercować, poloshirt, pulower, pulowerk, pulowerowy, seal, sealowy, shorts, sideboard, sliper, sliprowy (sliperowy), smoking, smokingowy, spikes, styling, sweater, sweaterowy, sweatshirt, trenchcoat, T-shirt, tweed, tweedowy

- **jedzenie i picie** (64 poświadczenia): *bara, beefsteak, beefsteakowy, brandy, brandyjowy, brunch, brunchować, catering, cider, cocktail, cola, cornflaksy, dinner, dressing, drink, driveinrestaurant, fastfood, gin, ginfizz, ginowy, gril, grillować (grillować), grilowaniśco, grilowanie (grilowanie), grilowanski, grog, grogowy, guinness, hamburger, hotdog, cheeseburger, chipsy, jogurt (joghurt), juice, juicowy (juiceowy), keks, ketchup (kečup), longdrink, lunch, mikser, miksować, mixedgrill, nugget, pancakes, pils, popcorn, porridge, porter, pub, pubertować (pubertěrować), puding, pudingowy, roastbeef, sandwich, shake, snack, snackbara, softdrink, steak, toast, toaster, toastować, whisky (whiskey), whiskyjowy*

- **wypoczynek i turystyka** (56 poświadczeń): *all inclusive, bungeejumping, businessclass (businessklasa), camp, camping, campingować, campingowar, campingowniśco, campingowy, caravan, carving, carvingowy, ekspander, firstclasshotel, flipperować, float, floatować, freeclimbing, globetroter (globetrotter), padlować, park, parkowy, piknik, piknikować, rafting, skateboard, skateboarder, skateboarderka, skateboardowanie, skater, skaterka, skaterowy, skawt, skawtski, skif (skiff), skuler (skuller), skulowy, skyline, snowboard, snowboarder, snowboarderka, snowboarding, snowboardować, snowboardowanie, steppaerobika (steppaerobic), surfer (surfowar), surferka, surfowanie, surfowanski, swimming pool (pool), treking (trekking), trekingowy (trekkingowy), walking, waveboarding, weekend, weekendowy*

- **film, literatura, sztuka** (53 poświadczenia): *action painting (action-painting , actionpainting), airbrush, airbrusher, bestseller, bestsellerowy, booklet, bookmark, byronism, cartoon, cartoonist, cartoonistka, comic (comics), comicsowy, cover, coverować, e-book, fantasy, fantasyfilm, film, filmčk, filmować, filmowc, filmowča, filmowy, happyend (happy end, happy-end), happyendowy (happy-endowy), hardcover, hollywoodsky, horror (horror), horrorfilm (horrorfilm), horrorowy, inlay, liliputan, liliputaniski (liliputanski), liliputanka, mikrofilm, musical, musicalowy, pamflet, pamfletist, popart (pop-art, pop art), porno, road movie, sciencefiction, sciencefictionowy, slapstick, spray, sprayer, sprayowanie, sprayowy, story, trailer, widejoklip (wideoklip)*

- **praca, nauka, prawo** (41 poświadczeń): *artdirektor, artdirektorka, babysitter, babysitterka, babysittować, boss (bos), bossowy (bosowy), boy, coaching, coachować, controlling, copyright, crash-kurs, farma, farmowy, highschool (high school), checkpoint, input, job, jobbować, jobcenter, jobowy, jobprofile, jobsharing, jobticket, know-how, liftboy,*

mobbing, mobbować, mobbowanie, output, steward, stewardesa (stewardeska, stewardka), streetworker, streetworkerka, teamcoaching, teamlearning, teamteaching, telelearning, travel&work, yuppie

- **geografia, fauna, flora** (30 poświadczeń): *blizzard, buldoga, džungl, džunglowy, elektrosmog, foksterier (foxterrier), grizzly, hunter, husky, kamel, klif, mandril, mango, mangrowa, monsun, mustang, nowofundlandski, nowofundlandzan, oposum, pony, ponyjowy, seven summits, skunk, skyeterier (skyeterrier), smog, smogowy, šelf, šelfowy, šrimp (shrimp), terier (terrier)*

- **urządzenia audiowizualne** (28 poświadczeń): *audioguide, blowup, CD (cejdejka), CD-jowy (cejdejowy), CD-player, CD-ROM, CD-ROMowy, compactdisc, display, DVD, DVD player, DVDjowy, maxi-CD, minidisk, playstation, receiver, rekorder, smartphone, smartphonowy, tablet, tablet-PC, teleprompter, ticker, touchscreen, transponder, walkietalkie, walkman, zappować (zepować)*

- **komunikacja, energetyka i fizyka** (22 poświadczenia): *blackout, callcenter, dispatchernja, faks, faksować, faksowy, faksy, farad, faradski, helpline, hotline, kilowatt, kilowattowy, megawatt, megawattowy, newton (Newton), peak, pelet, peletować, SMS (SMS-ka), watt, wattowy*

- **środki masowego przekazu** (22 poświadczenia): *digitalizacija, digitalizować (digitalizěrować), digitalizowanie (digitalizěrowanje), digitalnje, digitalny, feature, flajer, handout, headline, info, interview, interviewować, interviewowy, jingle, live, live-moderator, liveshow, on air, pay-TV, reporter, reporterka, serial*

- **wojsko, wojna, broń** (22 poświadczenia): *admiral, admiraliski (admiralowy), browning, bumerang, bumerangowy, bunker, bunkrowy, kolonel, konteradmiral, masaker, masakrować, masakrowy, napalm, napalmowy, radar, radarowy, ranger, rewolwer, rewolwrowy (rewolewerowy), skalp, skalpěrować (skalpować), skalpowy*

- **medycyna, zdrowie, kosmetyki** (17 poświadczeń): *aftershave, beautyfarma, bypass, eyeliner, fit, fitnes (fitness), fitnessownja (fitnessownja), fitnesowy (fitnessowy), fitność, kolaps, kolapsowy, kondom, lipgloss, make-up, preshavelotion, wellness, wellnessowy*

- **policja i przestępczość** (13 poświadczeń): *bodyguard, detektiw, detektiwny, FBI, gangster, gangsterski, hooligan, safe, safety steward, safowy (safeowy), security-team, šerif (sheriff), topsecret*

- **motoryzacja** (11 poświadczeń): *airbag, akwaplaning, buggy, crashtest, gokart, jeep, kickdown, kwad, minicar, monstertruck, roadster*

- **rolnictwo** (10 poświadczeń): *bokskalf, bokskalfowy, cowboy, cowboyowy, farmer, farmerka, fleece, kompost, kompostowy, lambswool*

- **polityka** (6 poświadczeń): *first lady, hardliner, hardlinerka, kongres, hearing, township*

- **narkotyki** (3 poświadczenia): *crystal meth (crystal), ecstasy, joint*

Na podstawie zaprezentowanego słownictwa możemy przedstawić powyższe dane w ujęciu statystycznym, wskazując pola znaczeniowe, które są najliczniej reprezentowane w zebranym materiale:

Pole znaczeniowe	Liczba	Procent
Sport	206	16,6%
Życie społeczne	138	11,1%
Muzyka, taniec, subkultury	107	8,6%
Transport, budownictwo i technika	86	6,9%
Rozrywka	85	6,8%
Ekonomia, handel, usługi	79	6,3%
Komputery, Internet, elektronika	76	6,1%
Moda, ubiory, tkaniny i aranżacje wnętrz	69	5,5%
Jedzenie i picie	64	5,1%
Wypoczynek i turystyka	56	4,5%
Film, literatura, sztuka	53	4,3%
Praca, nauka, prawo	41	3,3%
Geografia, fauna i flora	30	2,4%
Urządzenia audiowizualne	28	2,3%
Komunikacja, energetyka i fizyka	22	1,8%
Środki masowego przekazu	22	1,8%
Wojsko, wojna, broń	22	1,8%
Medycyna, zdrowie, kosmetyki	17	1,4%
Policja i przestępczość	13	1%

Motoryzacja	11	0,9%
Rolnictwo	10	0,8%
Polityka	6	0,5%
Narkotyki	3	0,2%

Tabela nr 7: Statystyczny udział pól znaczeniowych w stosunku do całości zebranego materiału

III. 2. Opis statystyczny leksemów wykscerpowanych z numerów „Serbskich Nowin”

Oprócz anglicyzmów wykscerpowanych ze słowników łużyckich i z artykułu G. Szpili do *Słownika angielskich zapożyczeń (...) w języku górnołużyckim* włączyłem leksemy wykscerpowane z 55 numerów gazety „Serbske Nowiny”, opublikowanych od 02.01.2012 r. do 05.04.2012 r. Pozwoliło to na uwzględnienie zapożyczeń angielskich oraz utworzonych od nich derywatów, które dotychczas nie były poświadczone w publikacjach naukowych. Warto w tym momencie nadmienić, że „Serbske Nowiny” są gazetą wychodzącą pięć razy w tygodniu. Znajdują się w niej informacje dotyczące wielu dziedzin, np. życia społecznego, polityki, sportu, kultury.

Z materiału z „Serbskich Nowin” pochodziło w sumie 298 zapożyczeń angielskich oraz utworzonych od nich derywatów. Liczba ta stanowi 24% w stosunku do wszystkich haseł zamieszczonych w *Słowniku zapożyczeń angielskich*. Wynika z tego, że słownictwo pochodzenia angielskiego jest wykorzystywane w szerokim zakresie. Potwierdzeniem tej tezy może być fakt, że odnotowano 1906 poświadczeń. Oznacza to, że na jedno wydanie gazety przypada średnio prawie 35 użyć anglicyzmów.

Interesująco prezentuje się analiza statystyczna udziału procentowego użytych haseł. Aż 143 razy jest poświadczony przymiotnik *sportowy*, który w „Serbskich Nowinach” stanowi 7,4% wszystkich poświadczeń anglicyzmów. Na kolejnych pozycjach znajduje się *trenar* (111 poświadczeń, 5,8% w stosunku do całości poświadczeń) oraz *sport* (56 poświadczeń, 2,9 % w stosunku do całości). W sumie trzy najczęściej pojawiające się wyrazy zostały użyte 310 razy, co stanowi 16,1% w stosunku do całości haseł anglicyzmów. Warto dodać, że wymienione wyżej wyrazy dotyczą terminologii sportowej. To pole znaczeniowe jest najczęściej reprezentowane.

Dalsze dwie pozycje to *e-mejlka* (54 poświadczenia, co stanowi 2,8% w stosunku do całości) oraz *film* (52 poświadczenia, co stanowi 2,7 % w stosunku do całości). Podsumowując dotychczasową analizę, stwierdzamy, że pięć najczęściej występujących leksemów to 21,6% w stosunku do całości materiału. Miejsca od 6 do 10 to: *volleyballowy* (49 poświadczeń, co stanowi 2,6% w stosunku do całości poświadczeń), *internetny* (47 poświadczeń, co stanowi 2,5% w stosunku do całości poświadczeń), *internet* (46 poświadczeń, co stanowi 2,4% w stosunku do całości poświadczeń), *faks* (45 poświadczeń, co stanowi 2,4% w stosunku do całości poświadczeń) oraz *klub* (45 poświadczeń, co stanowi 2,4% w stosunku do całości poświadczeń). Tych pięć wymienionych leksemów zostało w sumie poświadczonych 232 razy, co stanowi 12,3% w stosunku do wszystkich wyekscerpowanych leksemów. Różnica pomiędzy miejscami 1-5 a 6-10 wynosi zatem prawie 10 punktów procentowych. W sumie dziesięć najczęściej poświadczonych leksemów to 34% użyć w całym zebranych materiale, co daje 648 wystąpień (dziesięć pozycji natomiast to 3,3% w stosunku do wszystkich 299 haseł).

Pozycje od 11 do 20 to: *treningowy* (43 poświadczenia, co stanowi 2,3% w stosunku do całości), *sportowc* (42 poświadczenia, co stanowi 2,1% w stosunku do całości) *partner* (41 poświadczeń, co stanowi 2,1% w stosunku do całości), *fan* (36 poświadczeń, co stanowi 1,9% w stosunku do całości), *volleballist* (36 poświadczeń, co stanowi 1,9% w stosunku do całości), *filmowy* (31 poświadczeń, co stanowi 1,6% w stosunku do całości), *volleyball* (30 poświadczeń, co stanowi 1,6% w stosunku do całości), *startować* (24 poświadczenia, co stanowi 1,3% w stosunku do całości), *trening* (24 poświadczenia, co stanowi 1,3% w stosunku do całości), *team* (23 poświadczenia, co stanowi 1,2% w stosunku do całości). Stanowi to w sumie 330 poświadczeń – w procentowym ujęciu 17,3% w stosunku do całości. Różnica pomiędzy pierwszą i drugą dziesiątką to ponad 16 punktów procentowych. Dwadzieścia najczęściej użytych leksemów stanowi ponad 51% w stosunku do całości użyć haseł materiału (w stosunku do liczby haseł procent wynosi 6,7%).

Pozycje od 21 do 30 to: *interview* (21 poświadczeń, co stanowi 1,1% w stosunku do całości), *festiwal* (20 poświadczeń, co stanowi 1% w stosunku do całości), *park* (20 poświadczeń, co stanowi 1% w stosunku do całości), *CD* (18 poświadczeń, co stanowi 0,9% w stosunku do całości), *test* (18 poświadczeń, co stanowi 0,9% w stosunku do całości), *trenować* (18 poświadczeń, co stanowi 0,9% w stosunku do całości), *farma* (17 poświadczeń, co stanowi 0,9% w stosunku do całości), *folklorny* (17 poświadczeń, co stanowi 0,9% w stosunku do całości), *sponsor* (16 poświadczeń, co stanowi 0,8% w stosunku do całości), *sportownja* (16 poświadczeń, co stanowi 0,8% w stosunku do całości). W tym zakresie odnotowano 181

poświadczeń, co w ujęciu procentowym daje 9,5%. Trzydzieści najczęściej występujących leksemów to 60,1% w odniesieniu do całości przy zaledwie około 10% w odniesieniu do haseł.

Pozycje od 31 do 40 to: *start* (16 poświadczeń, co stanowi 0,8% w stosunku do całości), *testowy* (16 poświadczeń, co stanowi 0,8% w stosunku do całości), *sportnišćo* (14 poświadczeń, co stanowi 0,7% w stosunku do całości), *fairny* (13 poświadczeń, co stanowi 0,7% w stosunku do całości), *parkowanišćo* (12 poświadczeń, co stanowi 0,6% w stosunku do całości), *coach* (11 poświadczeń, co stanowi 0,6% w stosunku do całości), *e-book* (11 poświadczeń, co stanowi 0,6% w stosunku do całości poświadczeń), *kompjuterowy* (11 poświadczeń, co stanowi 0,6% w stosunku do całości), *musical* (11 poświadczeń, co stanowi 0,6% w stosunku do całości), *partnerstwo* (11 poświadczeń, co stanowi 0,6% w stosunku do całości). Ten przedział frekwencyjny obejmuje 126 udokumentowanych potwierdzeń (6,6% w odniesieniu do wszystkich wyekscerpowanych leksemów). Czterdzieści pierwszych pozycji to 67,4% wszystkich poświadczeń (13,4% w odniesieniu do artykułów hasłowych).

Pozycje od 41 do 50 to: *digitalny* (10 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *hokej* (10 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *internetnje* (10 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *management* (10 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *Facebook* (9 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *kompjuter* (9 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *manager* (9 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *megawatt* (9 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *rekord* (9 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości), *tenis* (9 poświadczeń, co stanowi 0,5% w stosunku do całości). W tym zakresie odnotowano 94 wyekscerpowanych haseł (4,9% w stosunku do wszystkich haseł). Pierwszych pięćdziesiąt pozycji obejmuje 72,3% wszystkich poświadczeń oraz 16,7% artykułów hasłowych.

Następne przedziały frekwencyjne przedstawiam poniżej:

- pozycje od 51 do 60: 75 ekscerptów (4% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 61 do 70: 53 ekscerpty (2,8% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 71 do 80: 48 ekscerptów (2,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 81 do 90: 40 ekscerptów (2,1% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 91 do 100: 34 ekscerpty (1,8% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 101 do 110: 30 ekscerptów (1,6% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 111 do 120: 22 ekscerpty (1,2% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 121 do 130: 20 ekscerptów (1,1% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 131 do 140: 20 ekscerptów (1,1% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 141 do 150: 20 ekscerptów (1,1% w odniesieniu do całości)

- pozycje od 151 do 160: 20 ekscerptów (1,1% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 161 do 170: 17 ekscerptów (0,9% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 171 do 180: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 181 do 190: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 191 do 200: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 201 do 210: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 211 do 220: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 221 do 230: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 231 do 240: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 241 do 250: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 251 do 260: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 261 do 270: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 271 do 280: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 281 do 290: 10 ekscerptów (0,5% w odniesieniu do całości)
- pozycje od 291 do 298: 8 ekscerptów (0,4% w odniesieniu do całości)

Poniżej tabela przedstawiająca udział procentowy haseł oraz poświadczeń (z uwzględnieniem pozycji frekwencyjnej) w stosunku do całości materiału przejętego z „Serbskich Nowin”:

Pozycja frekwencyjna	Liczba haseł	Procentowy udział haseł w stosunku do całości materiału	Liczba poświadczeń	Procentowy udział poświadczeń w stosunku do całości materiału
1-3	3	1%	310	16,1%
1-5	5	1,7%	416	21,6%
1-10	10	3,3%	648	34%
1-20	20	6,7%	978	51,2%
1-30	30	10%	1159	60,1%
1-40	40	13,4%	1285	67,4%
1-50	50	16,5%	1379	72,3%

1-60	60	20%	1454	76,1%
1-70	70	23,4%	1507	78,9%
1-80	80	26,8%	1555	81,5%
1-90	90	30,1%	1595	83,6%
1-100	100	33,4%	1629	85,4%
1-110	110	36,8%	1659	86,9%
1-120	120	40,1%	1681	88,1%
1-130	130	43,5%	1701	89,2%
1-140	140	46,8%	1721	90,2%
1-150	150	50,2%	1741	91,3%
1-160	160	53,5%	1761	92,3%
1-167	167	55,9%	1775	93,1%
168-298	131	44%	131	6,9%

Tabela nr 8: Udział procentowy haseł oraz poświadczeń (z uwzględnieniem pozycji frekwencyjnej) w stosunku do całości materiału przejętego z „Serbskich Nowin”

Pozycje od 167 do 298 to hapaxlegomena. Widzimy ich znaczący udział procentowy w obrębie odnotowanych haseł anglicyzmów oraz utworzonych od nich derywatów (44%), natomiast bardzo niski w zakresie poświadczeń (6,9%). W analizowanym materiale odnotowanych zostało 131 haseł użytych tylko raz, natomiast aż 51 z nich to wyrazy nieudokumentowane dotychczas w słownikach górnołużyckich. W tej liczbie 36 jednostek leksykalnych stanowią typowe anglicyzmy, a 15 derywaty od anglicyzmów.

Na 298 haseł wyekscerpowanych z „Serbskich Nowin” 79 nie ma potwierdzenia ani w *Prawopisnym słowniku* P. Völkela, ani w *Słowniku noweje leksiki*. Aż 47 z nich to anglicyzmy, natomiast 32 to utworzone od nich derywaty.

Najwięcej poświadczeń odnotowano przy haśle *Facebook* (9 poświadczeń), które reprezentuje – jak się wydaje – pogranicze nazw pospolitych i własnych. Ze względu na dużą popularność tego serwisu można z całą pewnością stwierdzić, że słowo to na stałe weszło do zasobu leksykalnego języka górnołużyckiego, chociaż widać pewne wahania pisowni (stan na 2012 rok). Poniżej dwa cytaty:

Džak wšëm tym, kotřiž su so pjera jimali a redakciji za młodžinsku přiložu pisali, tym, kiž su telefonisce, z mejlku abo přez Facebook informacije dawali, a nic na kóncu tym, kotřiž su z kameru zajimawe motiwy zapopadnyli.

(SN/2012-01-06/str.1, Młodźina)

Nowostka je, zo wabja přeni króć tež w socialnej syći facebook za swoje zarjadowanje.

(SN/2012-02-08/str.1)

W pierwszym przypadku użyto wielkiej litery, w drugim litery małej. Możemy zatem na tej podstawie wysnuć tezę, że pisownia nie została do końca ustabilizowana. To prawda, ale w odnotowanych cytatach zaledwie raz (na dziewięć przypadków) udokumentowano zapis małą literą. To z kolei wyraźnie sugeruje, że zapis wielką literą bardziej się upowszechnił i będzie częściej stosowany.

O pełnej adaptacji wyrazu *Facebook* świadczy też włączenie go do systemu fleksyjnego języka górnołużyckiego:

Krótki widejo z wabjenjom je hotowy a zajimcy móža sej jón na internetnej stronje www.jolkanuknica.de abo w Facebooku wobhladać.

(SN/2012-01-04/str.1)

Tuž přizjewće so wšitcy, kotřiž wokoło Mainza, Frankfurta nad Mohanom, Wormsa a tak dale bydliće, po Facebooku.

(SN/2012-01-06/str.1, Młodźina)

Přizjewić móžeće so w Facebooku abo pola Pawka.

(SN/2012-02-16/str.3)

Warto jednakże także odnotować przykłady, w których *Facebook* poprzedzony jest hiperonimem:

Mjez druhim předstajeja we wusyłanju nowy layout nowiny a zapřijeće socialneje syće Facebook do dźěla redaktorow.

(SN/2012-01-20/str.4)

Jako serbski socialny młodźinski team wabimy na internetnej stronje RCW za projekt runje tak kaž w socialnej syći Facebook, a to tež serbsce.

(SN/2012-01-16/str.3)

Widać zatem, że leksem został przyjęty do struktury gramatycznej języka górnołużyckiego, ale z powodu tego, że mamy do czynienia wciąż z nowym zjawiskiem, w niektórych kontekstach opatruje się go odpowiednim komentarzem.

Trzykrotnie został odnotowany leksem *rating*:

...poradźowanje při založenju eksistency, coaching, rating...

(SN/2012-02-03/str.4)

Načolny rating Němskeje AAA, kotryž agentura wupraji, njeje tuchwilu wohroženy a wostanje stabilny.

(SN/2012-02-14/str.2)

Po sudženju ekspertow pak so stróžel po njenadźatym zestopnjowanju ratinga najskerje spěšnje minje.

(SN/2012-01-16/str.2)

Wyraz ten stał się niezwykle popularny na początku drugiej połowy pierwszego dziesięciolecia obecnego wieku w związku z kryzysem na rynkach finansowych. Istniał oczywiście wcześniej jako specjalistyczne pojęcie z zakresu ekonomii, ale dopiero w ostatnich latach możemy zaobserwować częstsze jego użycie także w obrębie świata polityki oraz spraw międzynarodowych.

Można z dużą dozą prawdopodobieństwa założyć, że obecność leksemu *rating* w języku górnołużyckim należy powiązać z jego rozpowszechnieniem na gruncie języka niemieckiego. Wynika to z tego, że instytucje serbołużyckie nie podlegają ocenie ekonomicznej przez wyspecjalizowane agencje. W związku z tym *rating* może pojawić się jedynie w kontekście stanu gospodarki niemieckiej (widzimy to w drugim cytacie) lub innego podmiotu zagranicznego.

Na podstawie powyższego (trzeciego cytatu) możemy stwierdzić, że wyraz *rating* został przystosowany do reguł gramatycznych języka górnołużyckiego (użycie formy dopełniaczowej). Dodatkowo utworzono od niego derywaty *ratingowy* (aż ośmiokrotnie) oraz *ratingownja* (jeden raz), które pojawiły się w zebranych materiale:

Byrnjež ratingowa agentura Standard&Poor's po wočakowanju tež wuchowanski kryw EFSF woprawdže zestopnjowała, njewidža euro-kraje žanu nuzu při spožčowanju kreditow potrěbnym statam dołžnikam.

(SN/2012-01-17/str.2)

Ratingowa agentura Standard & Poor's wukonja dalši čišč na Grjeksku z wotstopnjowanjom kreditahódnosće.

(SN/2012-02-28/str.2)

Schäuble na ratingowni dwěluje.

(SN/2012-01-16/str.2)

Mając na uwadze powyższe kwestie oraz coraz większy wpływ wyspecjalizowanych agencji oceniających stan gospodarki, należy założyć, że frekwencja tego słowa w artykułach prasowych będzie wzrastać (zarówno w kontekście Niemiec, jak również innych krajów oraz landów, na terenie których mieszkają Łużyczanie).

Dwukrotnie na łamach „Serbskich Nowin” pojawił się leksem *awtocross*:

Wjerški běchu běhi europskeho a němskeho mišterstwa w awtocrossu na čarje pod horu Matschenberg.
(SN/2012-02-06/str.3)

To budže zdobom zakónčacy termin wubědźowanskeje serije z mytowanjom dobyćerjow a mištrov w awtocrossu.

(SN/2012-02-06/str.3)

Awtocross to jedna z odmian sportu samochodowego, a zatem wyraz ten odnosi się do specjalistycznej dziedziny. Częstotliwość jego użycia będzie zależeć od popularności dyscypliny. Warto jednak zauważyć, że w obu cytatach mamy użycie zapożyczenia w miejscowniku, co sugerowałoby wysoki stopień przyswojenia na gruncie języka górnołużyckiego.

Coraz większą popularność w naszym codziennym życiu zyskuje zdrowy tryb życia. Także w zebranych materiale znalazło się słowo nazywające to zjawisko. Mowa tu o *fit*, które zostało odnotowane dwukrotnie:

Chćeće-li fit do nalěća startować, móžeće hać do 14. měrca mnohe přidatne poskitki wužiwać.
(SN/2012-02-03/str.4)

Hraju volleyball, zo bych so sportowje fit dźeržał.
(SN/2012-03-05/str.3)

W podanych przykładach widzimy użycie wyrazu w formie przymiotnikowej. Widzimy zatem zwężenie znaczenia, bowiem w języku angielskim możemy spotkać się z czasownikiem, który oznacza ‘montować, dopasowywać’. Warto także nadmienić, że *fit* występuje w formie nieodmiennej, co sugerowałoby słabe przyswojenie w języku górnołużyckim. Uzasadnione jednak wydaje się przypuszczenie, że przyczyna tego może być inna – związana z funkcją perswazyjną (forma krótka i łatwa do zapamiętania).

Kolejna pozycja na liście opisuje zjawisko, które miało swój początek w Stanach Zjednoczonych, ale z czasem stało się popularne w Europie. Na podstawie zebranego materiału można stwierdzić, że pojawiło się także na łużyckim obszarze językowym. Mowa tu o *jamsession* (poświadczone dwukrotnie), czyli koncercie jazzowym opartym na improwizacji:

Wječor zakónčacu jamsession zahaji band Red Bourée, kotrejž so István Kobjela přidruži, zwoprawdžejo tak njewočakowany krótkodobny revival znateje skupiny Crying Blue.

(SN/2012-02-13/str.3)

Runja staršim hercam zwaži so Red Bourée na slědowacej jamsession na cuze kompozicije mjezynarodneho razu – tak na tajke skupiny Deep Purple abo Erica Claptona – a přeswědči z wirtuoznym hardrockom.

(SN/2012-02-24/str.2; Předženak)

Widzimy, że pomimo zakończenia na spółgłoskę wyraz ten przyjął rodzaj żeński. Należy się tu dopatrywać wpływu języka niemieckiego. Pośrednictwo to widać również w formie zapisu. Po angielsku *jam session*, natomiast po niemiecku *die Jam-Session* lub *die Jamsession*.

W związku z sytuacją na rynku pracy coraz częściej można się spotkać z zapożyczeniami z języka angielskiego dotyczącymi tej dziedziny życia społecznego. Takim przykładem jest słowo *jobprofile*, które pojawiło się w zebranych materiale dwukrotnie:

Marketingowa towaršnosť Hornja Łužica-Delnja Šleska (MGO) je so lětsa přěni króć zhromadnje z Hospodarskej iniciatiwu Łužica a předewzaćom jobprofile kónc tydženja na Drježdźanskich wikach Karriere Start prezentowała.

(SN/2012-01-23/str.1)

Předewzaće jobprofile je na dwěmaj kompjuterowymaj terminalomaj zajimcam dohlad do wukubłanskich a studijných móžnosćow kaž tež na swobodne džělowe městna dawał.

(SN/2012-01-23/str.1)

W obu powyższych cytatach widzimy użycie wyrazu w bierniku. Na tej podstawie można z całą pewnością stwierdzić, że w tym przypadku forma *jobprofile* jest równa formie mianownika. To z kolei pozwala wyciągnąć wniosek, że leksem ten przyjął rodzaj męski. Tę tezę potwierdza to, że w języku górnołużyckim wyraz *profil* ma rodzaj męski, a pożyczka *jobprofile* w wymowie kończy się na spółgłoskę. Nie jest pewne, że mamy do czynienia z wyrazem nieodmiennym (brak przykładów w innych przypadkach), jednak pozostawienie

formy oryginalnej, pomimo istnienia zaadaptowanego na gruncie języka górnołużyckiego rzeczownika *profil* (Völkel 2005), raczej sugeruje taką możliwość. Podobnie jak w przypadku *jamsession* funkcjonuje łączny zapis, co wyraźnie wskazuje na pośrednictwo języka niemieckiego.

Na liście znalazło się również słowo, które niewątpliwie pochodzi z języka angielskiego, ale odnosi się nie do zjawiska występującego w Wielkiej Brytanii, lecz w Stanach Zjednoczonych. Jest to nazwa parlamentu tego kraju, czyli *kongres*:

Na druhim městnje skónči w New Hampshiru zapóslanc kongresa Ron Paul z něhdže 24 procentami hłosow.

(SN/2012-01-11/str.2)

...a cyle zady skónči ze sydom procentami libertarny zapóslanc kongresa Ron Paul.

(SN/2012-02-01/str.1)

Kolejna na liście w analizie wyrazów dotąd nieodnotowanych znajduje się fraza przysłówkowa z *live*. Ona również występuje w dwóch cytatach:

Wo křižerskich přihotach live w telewiziji.

(SN/2012-04-05/str.4)

Telewizija ZDF wot 16.15 hodź. live wusyła.

(SN/2012-01-24/str.1)

W obu przykładach można zauważyć wyraźne powiązanie *live* z wyrazem *telewizija*. Ukazuje nam to zawężenie użycia frazy przysłówkowej jedynie do transmisji telewizyjnych przekazywanych na żywo.

Dwukrotnie wyekscerpowany został rzeczownik *miks*. W angielszczyźnie *mix* ma bardzo szerokie zastosowanie. Można założyć, że podobne zastosowanie cechuje ten wyraz w języku górnołużyckim. W zebranych materiale *miks* pojawił się w następujących kontekstach:

Wosom lět bě Tommy jědojty miks twjerdych drogow brał.

(SN/2012-03-14/str.4)

W namjeće steji, zo je brunica najwažniši džěl energijoweho miksa.

(SN/2012-02-01/str.1)

W przytoczonych cytatach możemy zaobserwować użycie wyrazu *miks* w odniesieniu do handlu narkotykami oraz sektora energetycznego. Dziedziny te są stale obecne w życiu społecznym zbiorowości (a kwestia źródeł pozyskiwania energii ma znaczenie dla Łużyczan wręcz egzystencjalne), co z pewnością przyczyni się do utrwalenia lub nawet poszerzenia znaczenia anglicyzmu w zasobie leksykalnym języka górnołużyckiego.

Niewątpliwie wyrazem, który zwiększył swoją popularność, jest *smartphone*. W zgromadzonym materiale pojawia się dwukrotnie, ale należy zaznaczyć, że materiał pochodzi z roku 2012, a zatem z czasów, kiedy tego typu urządzenia zaczęły zyskiwać na znaczeniu. Poniżej odnotowane cytaty z „Serbskich Nowin”:

Nowosć wikow je app za smartphony, z kotrehož pomocu móže zajimc w blišej wokolinje swobodne wukubłanske městno nańć.

(SN/2012-01-06/str.2)

Štóż sej program wo strowym zežiwenju na swój smartphone natoči, je z temu kóždy čas najlěpje zastarany.

(SN/2012-02-03/str.4)

W drugim z podanych przykładów widzimy użycie zapożyczenia w bierniku liczby pojedynczej z zachowaną pisownią angielską, natomiast w pierwszym w bierniku liczby mnogiej z dodaną końcówką charakterystyczną dla fleksji górnołużyckiej. Ukazuje to zatem, że wyraz ten został już wtedy (rok 2012) dobrze zaadaptowany do języka biorcy. Można założyć także, że częstość jego występowania obecnie jest znacznie wyższa i będzie wzrastać do momentu pojawienia się nowego urządzenia, które wyprze z rynku zarówno ten aparat, jak i wyraz go nazywający³².

Opisane wyżej zjawisko zastępowania jednych nazw innymi charakteryzuje świat nowych technologii. Rzadziej z tego typu procesami mamy do czynienia w sporcie. Na podstawie poniższego przykładu (dwukrotnie występujący w zgromadzonym materiale wyraz *speedminton*) widzimy jednak, że i takie przypadki mogą się zdarzyć:

³² Wyraz *handy* (zapożyczenie z języka niemieckiego oznaczające ‘telefon komórkowy’) pojawia się siedmiokrotnie, zatem ponad trzy razy częściej niż *smartphone*. Współczesne badania porównawcze pozwoliłyby wykazać, czy ewentualnie doszło do zmiany w tych proporcjach. Warto jednak zaznaczyć, że co prawda rzeczownik *telefon* w zebranym materiale pojawia się szesnaście razy, ale zaledwie czterokrotnie jako określenie urządzenia, dwanaście razy jako odnośnik do numeru kontaktowego. Derywatów natomiast od słowa *telefon* (*telefonowy*, *telefonować* itp.) jest ponad sto. Pokazuje nam to, że użycie tego wyrazu jako aparatu służącego do rozmów na odległość (pierwotne znaczenie) stanowi zaledwie kilka procent w stosunku do wszystkich użyczeń tego wyrazu. Podobny los może spotkać – wraz z rozwojem technologii – również inne urządzenia.

Druhi lužiski poľnócný pokal w speedmintonje w hali na Budyskim Třělnišću je přewjedło towarstwo Red Devils wot MSV Budyšin 04.

(SN/2012-02-21/str.3)

Wjace hač 80 hrajerkow a hrajerjow w hišće młodej sportowej družinje speed badminton z cyłje Němskeje bě přichwatało.

(SN/2012-02-21/str.3)

Dyscyplina sportu rozgrywana w szybkim tempie, łącząca elementy tenisa ziemnego, badmintonu oraz squasha, powstała na początku XXI wieku. Przyjęła określenie *speedminton*, przejmując ją od nazwy firmy, która stworzyła odpowiednie lotki do gry. W roku 2016 doszło jednak do zmiany nazwy dyscypliny na *crossminton*³³. Ponieważ materiał pochodzi z roku 2012, nie możemy ostatecznie stwierdzić, czy język górnołużycki również zdecydował się na zmianę terminologii. Wymagałoby to dodatkowych badań na podstawie współczesnych wydań prasy. Możemy jednak – na podstawie powyższych przykładów – zauważyć, iż pisownia nie została jeszcze w pełni usystematyzowana. W pierwszym cytacie stwierdzamy anglicyzm w pisowni łącznej i w odmianie zgodnej z zasadami deklinacyjnymi języka górnołużyckiego, natomiast w drugim wyraz w pisowni oddzielnej w formie *speed badminton*. Bardziej typowa jest jednak łączna pisownia anglicyzmu, o czym świadczą derywaty przymiotnikowe od *speedminton*, czyli *speedmintonowy*:

Druhi poľnócný speedmintonowy pokal.

(SN/2012-02-21/str.3)

Wjace hač 80 sportowcow a sportowčow z cyłje Němskeje bě na druhi poľnócný speedmintonowy pokal do hale na Budyskim Třělnišću přichwatało, zo bychu w hišće młodej sportowej družinje wo dobyće wojowali.

(SN/2012-02-21/str.3)

Ostatnim anglicyzmem, dwukrotnie poświadczonym w zgromadzonym materiale, jest *youngster*, czyli zawodnik grający w zespołach młodzieżowych:

Prěnje zastupnistwo drje spěšnje z 2:0 nawjedowaše, youngsterojo Budissy pak hišće na 2:1 skrótsichu a čujachu wulku sensaciju.

(SN/2012-01-09/str.3)

³³ <https://crossminton.org/history/>

...je coach Daniel Pawlik z Janom Bětnarjom a Stefanom Wjenkom dweju youngsterow z druheho mustwa sobu do krajneje stolicy wzał.

(SN/2012-02-07/str.3)

Podane przykłady dowodzą, że pomimo zachowania angielskiej pisowni, wyraz w pełni zaadaptował się do systemu fleksyjnego języka górnołużyckiego. W pierwszym przypadku widzimy użycie charakterystycznej końcówki mianownika liczby mnogiej dla rzeczowników męskoosobowych, natomiast w drugim końcówki dopełniacza liczby podwójnej dla rodzaju męskiego.

Poniżej anglicyzmy, które nie pojawiły się we wcześniejszych źródłach, a w zebranym materiale zostały odnotowane jeden raz (w sumie takich przypadków jest 35):

- *airline*

Airline ma 2600 sobudźelaćerjow. Wona transportowaše wob lěto něhdze tři miliony ludźi.

(SN/2012-02-03/str.2)

- *audioguide*

Wopyt so wudani, přetož zastup wosom curow – potuńšeny pjeć – wopřijima tež audioguide woprawnja so na zajimawymaj wodženjomaj...

(SN/2012-03-09/str.2; Předženak)

- *beatboxing*

...kotryž zwoprawdźi z elektroniskim přewodom kaž tohorunja z pomocu beatboxinga – tule so instrumenty, hłownje bas a bubon, přez hłosy napodobnjeja.

(SN/2012-01-24/str.1; Předženak)

- *bootsy*

Dorothea Michałkec poruča tež tak mjenowane „bootsy” z kožuchom debjene, ke kotrymž so najlěpje suknja chodźi, cholowy skerje menje.

(SN/2012-01-06/str.3; Młodźina)

- *buggy*

Motoroweje pany dla dyrbješe wón z kopilotom Thomasom Schünemannom hižo po druhej etapje swój buggy na bok stajić.

(SN/2012-01-04/str.1)

- *CD-single*

Woni džakowachu so za česć baleta na swoju hudźbu, wobžarowachu pak zdobom, zo njemóža promotionury runje wušleje CD-single „Himmel auf“ dla pódlu być.

(SN/2012-01-21/str.1)

- *coaching*

...poradźowanje při załoženju eksistency, coaching, rating...

(SN/2012-02-03/str.4)

- *copy-shop*

Tuńšo wšak přindžeš, hdyž wuprosyš sej wapotekach a copy-shopach jim hižo njewušne kartonki za medikamenty a kopěrowansku papjeru a pola młodych swójbow prózdne pakćiki pjelchow.

(SN/2012-02-17/str.3)

- *discofox*

Na šuli posrědkuje so nimo woblubowaneho ča-ča-ča tež discofox, jive, samba, walčik, Wienski walčik, fokstrot, rumba a europski tango.

(SN/2012-02-10/str.1; Předženak)

- *folkrock*

Lubuje swój akordeon, jazz a moderny folkrock.

(SN/2012-01-20/str.1; Předženak)

- *grandslam*

Skazy tuž móžny grandslam Schlierenzauera, kiž bu druhi.

(SN/2012-01-05/str.1)

- *highheelsy*

Moje lubowane highheelsy wěm nětko skerje jako brón zasadzić, hdyž mje něchtó wobćežuje.

(SN/2012-03-02/str.1; Młodžina)

- *in-lake-technika*

Zwjeselacy wuslědk pilotoweho projekta wuskutkuje, zo změje LMBV přichodnje dalšu tak mjenowanu in-lake-techniku za neutralizowanje přewšo kisałeje wody pohórnickich jězorow k dispoziciji.

(SN/2012-03-07/str.1)

- *jazz-pop-groove*

Naplanje steji mnohostronska naročna chórowa literatura wot klasiskeho ludoweho spěwa přez starych mistrów hač k aktualnym titlam z wobłuka jazz-pop-groove.

(SN/2012-02-07/str.1)

- *jive*

Na šuli posrědkuje so nimo woblubowaneho ča-ča-ča tež discofox, jive, samba, walčik, Wienski walčik, fokstrot, rumba a europski tango.

(SN/2012-02-10/str.1; Předženak)

- *kopilot*

Motoroweje pany dla dyrbyše wón z kopilotom Thomasom Schünemannom hižo po druhej etapje swój buggy na bok stajić.

(SN/2012-01-04/str.1)

- *live-moderator*

„Mamy bohudžak jenož materielnu škodu a nic tajku, kajkaž dyrbjała so w chorowni lěkować“ zwěsći wčera wječor live-moderator Radija Satkula Beno Šořta, a to po nimale třihodžinskim lodohokejowym turněrje wo pokal hornjoserbskeho młodžinskeho sćelaka.

(SN/2012-02-07/str.3)

- *masters*

Třeći króć je Ralbičanski młodžinski klub kónc tydženja swój halowy masters wuhotował.

(SN/2012-02-06/str.3)

- *moshpit*

...ale tež amizante rozestajenje z džensnišej twjerdej hudźbu – naspomnjejo, ale njehrajo džěle, ke kotrymž ludžo na regularnym koncerće skakaja abo tak mjenowany moshpit tworja.

(SN/2012-02-24/str.2; Předženak)

- *peak*

Na dnjach, hdyž so přezcyłnje slóncó swěći, móža jako najwyši wukon 68 kilowattowych peakow energije produkować, kotruž dodawaja do syće VBH.

(SN/2012-01-03/str.4)

- *Photoshop*

FSJtnik ma swójске džěłowe městno a wukubłuje so na polu trěbnych kompjuterowych programow, kaž na přikład Photoshop.

(SN/2012-01-13/str.1)

- *premier-league*

Kóčka, kotraž bě pónđzela w koparskej hrě britiskeje premier-league FC Liverpoola přećiwo Tottenham Hotspur pohrajnišću běžała, je sej wjele internetnych přećelow zdobyła.

(SN/2012-02-09/str.2)

- revival

Wječor zakónčacu jamsession zahaji band Red Bourée, kotrejž so István Kobjela přidruži, zwoprawdžejo tak njewočakowany krótkodobny revival znateje skupiny Crying Blue.

(SN/2012-02-13/str.1)

- security-team

Tak budže stan před bróžnju hišće wjetši. Wo wěstosć postara so security-team.

(SN/2012-01-04/str.1)

- serial

Najnowše wusyłanje znateho telewizijnego seriala wo Lipsćanskej Saskej klinice...

(SN/2012-04-05/str.2)

- seven summits

Jordan Romero je najmlódši krosnowar swěta. 15lětny Kaliforničan je „seven summits“ – najwyše hory na sydom kontinentach – zmištrował.

(SN/2012-01-11/str.1)

- sideboard

..witriny, sideboardy, spanske a młodžinske stwy, polstrowane łoža, kamory, ławki a blida do rózka, blidka a kamory, małe meble a meble za kupjel, přestrjency a přestrjencowe wukładženja, matracy, łatowe lěsycy, domjace tekstilije, artikle z butiki kaž tež wustajenske kuchnje a elektriske nastroje a wjele wjace.

(SN/2012-02-10/str.4)

- soccerowy park

Loňši dobyćer a lětuši druhi dósta dobropis za wopyt sakskeho socceroweho parka w Ottendorfje-Okrilli wot jednaćela knjeza Fellendorfa.

(SN/2012-03-05/str.3)

- sponsoring

Na jednym boku su to škódne wupuchi zawoda, na tamnym džělowe městna, dawkowe dochody a sponsoring.

(SN/2012-01-27/str.4)

- sprayjer

Za to móžachu šulerjo třěbny material zapłaćić a sej profesionelnych sprayjerow jako poradźowarjow přeprosyc.

(SN/2012-03-02/str.1; Młodźina)

- *statement*

Runje dvě minuce traješe statement zwjazkoweje kanclerki Angele Merkel (CDU), jako wona džensa krótko po 11.30 hodź. w kanclerskim zarjedže před mikrofon stupi.

(SN/2012-02-17/str.2)

- *sweatshirt*

Starši džěci, kotrež so wot oktobra 2011 do decembra 2012 narodža, móža so pola Domowiny přizjewić a tajkile sweatshirt skazać.

(SN/2012-02-16/str.2)

- *tablet-PC*

Brazilska statna prezidentka Dilma Vana Rousseff (nalěwo) je džensa zhromadnje ze zwjazkoweje kanclerku Angelu Merkel (CDU) na najwjětšich komputerowych wikach swěta, na Hannoverskej CeBIT moderny tablet-PC do akwarija stajiła, zo by toho wodokrutosć demonstrowała.

(SN/2012-03-06/str.2)

- *teamteaching*

„Předstajichmy mjez druhim model teamteachinga“, rozjasni Cornelia Benadźina.

(SN/2012-01-30/str.4)

- *travel&work*

Docpěć chcyli to mjez druhim na informaciskim wječorku w internacie Budyskeho Serbskeho gymnazija wo naprawje travel&work.

(SN/2012-01-23/str.3)

Z podanych przykładów wiele ma szansę zadomowić się w języku górnołużyckim. Mam tu na myśli określenia związane z muzyką i tańcem (*beatboxing, discofox, folk rock, jazz-pop groove, jive, CD-single*), które są określeniami specjalistycznymi i trudno je zastąpić rodzimą leksyką. Częstotliwość ich występowania będzie oczywiście zależeć od stopnia zadomowienia się wspomnianych zjawisk na gruncie języka górnołużyckiego. Podobnie sytuacja przedstawia się, gdy chodzi o słownictwo dotyczące sportu (*grandslam, masters*), pracy, nauki i prawa (*coaching, travel & work*), mody, ubioru, tkanin i aranżacji wnętrz (*bootsy, highheelsy, Photoshop*), ekonomii handlu i usług (*sponsoring*), środków masowego przekazu (*serial*), urządzeń audiowizualnym (*audioguide, PC-Tablet*) czy komunikacji, energetyki i fizyki (*peak*).

Niektóre z przykładów wydają się być anglicyzmami, które pojawiły się wyjątkowo i ich dalsze występowanie w języku górnołużyckim nie jest pewne. Jako przykłady można tu podać: *airline* (górnołużycki odpowiednik *lětanske towarstwo*), *statement* (górnołużycki odpowiednik *wuprajenje*) czy *in-lake technika*. Nie można oczywiście wykluczyć ich używania jako odpowiedników rodzimych słów oraz, jak w przypadku *in-lake-technika*, prezentowania niezwykle rzadkiego i specjalistycznego procesu; jednak powinny to być nieczęste przypadki.

Wśród derywatów, które pojawiły się w zebranych materiale, odnotowujemy 33 pozycje: *volleyballist* (35 poświadczeń), *internetnje* (10 poświadczeń), *ratingowy* (8 poświadczeń), *volleyballistka* (7 poświadczeń), *budgetny* (6 poświadczeń), *e-mejlnje* (6 poświadczeń), *teamowy* (5 poświadczeń), *sportowanje* (4 poświadczenia), *trenarski* (4 poświadczenia), *sportowča* (3 poświadczenia), *bobowy* (2 poświadczenia), *digitalnje* (2 poświadczenia), *foulowy* (2 poświadczenia), *pulowerk* (2 poświadczenia), *speedmintonowy* (2 poświadczenia), *sportowje* (2 poświadczenia), *bobowc* (1 poświadczenie), *bowlingowy* (1 poświadczenie), *campusowy* (1 poświadczenie), *dopingowy* (1 poświadczenie), *filmčk* (1 poświadczenie), *fitność* (1 poświadczenie), *hollywoodsky* (1 poświadczenie), *imageowy* (1 poświadczenie), *jobowy* (1 poświadczenie), *meetingowy* (1 poświadczenie), *musicalowy* (1 poświadczenie), *pokerowy* (1 poświadczenie), *ratingownja* (1 poświadczenie), *skeletonist* (1 poświadczenie), *stresowy* (1 poświadczenie), *treningowanišćo* (1 poświadczenie), *volleyballnišćo* (1 poświadczenie).

Utworzone one zostały od następujących anglicyzmów:

- volleyball (*volleyballist, volleyballistka, volleyballnišćo*)
- campus (*campusowy*)
- internet (*internetnje*)
- rating (*ratingowy, ratingownja*)
- budget (*budgetny*)
- e-mejlka (*e-mejlowy*)
- team (*teamowy*)
- sport (*sportowanje, sportowča, sportowje*)
- trener (*trenarski*)
- bob (*bobowy, bobowc*)
- digitalny (*digitalnje*)
- foul (*foulowy*)
- pulower (*pulowerk*)
- speedminton (*speedmintonowy*)

- bowling (*bowlingowy*)
- doping (*dopingowy*)
- film (*filmčk*)
- fit (*fitnosć*)
- image (*imageowy*)
- job (*jobowy*)
- meeting (*meetingowy*)
- musical (*musicalowy*)
- poker (*pokerowy*)
- skeleton (*skeletonist*)
- stres (*stresowy*)
- trening (*treningowanišćo*)

Wśród wymienionych wyżej derywatów 16 to przymiotniki (sufiksy: -owy, -ski, -ny), 12 to rzeczowniki (sufiksy: -owc, -owanie, -owar, -čk, -nosć, -k, -ownja, -ist, -owča, -owanišćo) oraz 4 przysłówki (sufiksy: -nje, -je).

Na szczególną uwagę zasługują pozycje: *campusowy*, *pokerowy* oraz *skeletonist*. W zebranym materiale nie występują anglicyzmy, od których powstały te derywaty, tj. od anglicyzmów *campus*, *poker* i *skeleton*. Obecność derywatów dowodzi, że te wyrazy istnieją w języku górnołużyckim.

IV. 3. Porównanie anglicyzmów oraz derywatów od anglicyzmów w dwóch edycja słownika P. Völkela (*Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče, Budyšin/Bautzen*) – drugie wydanie z 1970 r. i piąte wydanie z 2005 r. (przygotowane do druku przez T. Meškanka)

W tym rozdziale przyjrzymy się porównaniu zapożyczeń angielskich oraz utworzonych od nich derywatów w *Prawopisnym słowniku* P. Völkela (wydanym w 1970 roku) oraz w innej edycji tej publikacji z 2005 roku, zredagowanej przez T. Meškanka.

Z pierwszej edycji (z 1970 roku) wyekscerpowano 343 przykłady (w tym 212 anglicyzmów oraz 131 derywatów), natomiast z drugiej z 2005 roku 643 (w tym 398 anglicyzmów oraz 245 derywatów). Widzimy zatem niemal dwukrotne zwiększenie liczby

hasel na przestrzeni 35 lat. To ukazuje zdolność języka górnołużyckiego do wzbogacania słownictwa oraz adaptacji graficznej, fonetyczno-fonologicznej i morfologicznej (liczba derywatów również wzrosła prawie dwukrotnie).

W *Prawopisnym słowniku* P. Völkel z 1970 roku znajdują się następujące przykłady anglicyzmów oraz utworzonych od nich derywatów:

- anglicyzmy: *admiral, agreement, backhand, badminton, band, bara, baseball, basketball, beefsteak, bestseller, blues, bluf, bob, bojler, bokskalf, boss, bojkot, brandy, browning, budżet, bumerang, bunker, business, byronism, camping, clearing, cockpit, cocktail, comeback, comics, copyright, cowboy, cross, cup, detektiw, dinner, dok, doping, double, dres, dribbling, drink, dumping, džungl, ekspander, evergreen, faksy, farad, farma, farmer, festiwal, film, finish, flanel, forehand, foksterier, fokstrot, fokus, folklora, folklorist, foul, gag, gentleman, gentlemanlike, gin, globetrotter, golf, grog, handicap, happy-end, hobby, hokej, horror, humbug, hunter, champion, idol, input, interview, jachta, jazz, jeep, jersey, job, jockey, joghurt, juice, jumper, kanu, kawč, kilowatt, klub, knockout, kolaps, kolonel, kompost, kord, krawl, kriket, ku-klux-klan, kutter, lift, liftboy, liliputan, linolej, log, looping, lord, lunch, make-up, manager, managować, mandril, mango, mangrowa, masaker, match, meeting, megawatt, mikrofilm, moher, mohikanc, mokasin, monsun, mop, moto-cross, mungo, mustang, napalm, Newton, nubuk, nylon, ofset, offside, oposum, out, outsider, pamflet, panel, park, partner, party, peticoat, pilot, pony, puding, pulower, radar, rallye, rekord, reporter, rewolwer, roadster, rugby, safe, sandwich, seal, sheriff, sexappeal, single, skalp, skif, skuller, skunk, slang, sliper, slums, smoking, snob, snobizm, song, spikes, sport, spray, sprint, sprinter, star, start, starter, sterling, steward, stewardesa, striptease, sweater, swing, šok, teddy, tender, tenis, terier, test, tiket, toast, tramwajka, transporter, trawler, trenar, trenchcoat, trend, trening, trenować, trik, trolleybus, tweed, twist, volleyball, wagon, watt, weekend, whisky, yankee, yard*

- derywaty od anglicyzmów: *badmintonowy, baseballowy, basketballowy, beefsteakowy, bestsellerowy, bluesowy, blufować, bojlerowy, bokskalfowy, boksować, boksowanie, bosowy, bojkotować, brandyjowy, budżetowy, bumerangowy, bunkrowy, campingować, campingowy, commonwealthski, crossowy, dresowy, dribblować, dumpingowy, džunglowy, faksować, faradiski, farmerka, farmowy, festiwalnik, festiwalowy, filmować, filmowc, filmowy, flanelowy, fokusować, fokusowy, folkloristiski, folklorny, ginowy, golfowy, grogowy, happy-endowy, hobbyjowy, hokejniško, hokejowy, idolowy, interviewować, interviewowy, jachtowy, jazzowy, jerseyowy, kilowatowy, klubownja, klubowy, kolapsowy, kompostowy, krawlować, krawlowy, kriketowy, kutterowy, liftowy, liliputanski, linolejowy, masakrować, masakrowy, matchowy, megawattowy, miksować, mobilny, moherowy, moto-*

crossowy, mungowy, napalmowy, ofsetowy, pamfletist, panelowy, parkować, parkowaniśco, partnerstwo, pilotować, ponyjowy, pudingowy, radarowy, rekordnica, rekordnik, rekordowy, reporterka, rewolwrowy, rugbyjowy, safowy, sexappealowy, skalpěrować (skalpować), skalpowy, slangowy, sliprowy, slumsowy, smokingowy, snobistiski, šokować, šokowy, songowy, sportniśco, sportniścowy, sportować, sportowc, sportowča, sportowy, sprinterski, sprintować, startować, startowy, sweaterowy, teddyjowy, tenderowy, tenisowy, testować, toastować, tramwajkowy, treningowy, trikowy, trolleybusowy, tweedowy, volleyballowy, wagonownik, wagonownja, wattowy, weekendowy, whiskyjowy, yankeeski

Z kolei w wersji słownika z 2005 roku występują następujące hasła:

- anglicyzmy: *action painting (action-painting, actionpainting), admiral, agreement, airbag, babysitter, background, backhand, badminton, band, bara, baseball, basketball, beachvolleyball (bičwolejbul), beat, beefsteak, bestseller, bigband, bikini, bingo, blackbox (black-box, balck box), blackout, blizzard, bluejeansy, blues, bluff, bob, body, bodysuit, boiler, boksa, bokskalf, boogie-woogie, boom, boss (bos), boy, boykott (bojkot), brandy, browning, budget, bulldoga, bulldozer, bumerang, bunker, business, bypass, byronism, callgirl, camping, caravan, CD (cejedejka), clearing, cockpit, cocktail, comeback (come-back), comic, compactdisc (compact disc, compact-disc), copyright, country, cowboy, cross, cup, derby, design, designer, detektiw, dezaster, digitalny, dinner, discjockey (diskjokej), disko, display, dok, dolar, doping, double (dubl), dres (dress), dressing, dribbling, drink, dumper, dumping, dutyfreeshop (duty-free-shop), džungl, ekspander, e-mejlka (e-mail, e-mailka, e-maejl, mejlka, mailka, mail), entertainer, evergreen, fair, faks (faksy), fan, farad, farma, farmer, feature, feeling, festiwal, fifty-fifty (fiftyfifty), film, finish, fitnes (fitness), flajer (flyer), flanel, flirt, foksterier (foxterrier), fokstrot (foxtrot), fokus, folk, folklor, folklorist, forehand, fotofinish, foul, freak, freejazz (free jazz), frisbee, gag, gangster, gangway, gentleman, gentlemanlike, gin, globetroter, golf, gong, gospel, gospelsong, gril, grizzly, grog, gully, hamburger, handicap, happyend (happy-end, happy end), hardware, hattrick (hat trick, hat-trick), hearing, hit, hobby, hokej, homepage, horror, hotdog, hotline, humbug, hunter, champion, charleston, charter (šarter), chat (čet), check (ček), cheeseburger, chip, idol, image, info, inlay, input, intercity, internet, interview, jachta, jazz, jazzband, jeansy, jeep, jersey, jet, job, jockey (jockey), jogurt (joghurt), jointventure (joint-venture, joint venture), joker, juice, jumbojet, jumper, juror, kanu, katamaran, kawč, keks, ketchup, keyboard, kilowatt, klawn, klawnerija, klif, klub, knockout (knock-out), know-how, kolaps, kolonel, kompjuter (computer), kompost, kondom, kontejner (cotainer), konteradmiral, kord, krawl, kriket, Ku-klux-klan, kuter, lady, laptop, lift, liftboy, liliputan, linoleum (linolej), lobby, lobbyist, log, looping, lord, lunch, mailing, make-up,*

manager, *managować*, manchester, mandril, mango, mangrowa, marketing, masaker, match, matchball, matchbox, medley, meeting, megawatt, memory, mikrofilm, mikser, minigolf, mobbing, modem, modernjazz (modern jazz), mohair, Mohikan, mokasin, monsun, mop, motocross, motorsport, mountainbike, multimediashow, mungo, musical, mustang, napalm, newton, nonstop, *nowofundlandzan*, nubuk, nylon, offline, offset, offside, okey, online, operater, oposum, out, outfit, output, outsider, overall, pamflet, paneel, park, partner, party, PC, pelet, petticoat, piknik, pilot, pils, playback, pony, pop, porno, porter, puding, pulower, puzzle, radar, ragtime, rallye, ranger, recycling, *recyclować*, rekord, rekorder, reporter, rewolwer, roadster, roastbeef, rock, rocker, rock'n'roll, rodejo, rugby, safe, saloon, sandwich, seal, serwer, sexappeal (sex-appeal, sex appeal), shake, show, single, skalp, skateboard, skater, skawt, skener, skif, skinhead, skuler, skunk, slang, slip, sliper, slum, smalltalk (small-talk, small talk), smog, smoking, snob, snobizm, software, song, speedway, spikes, sponsor, sport, spray, sprint, sprinter, star, start, starter, sterling, steward, stewardesa (stewardeska, stewardka), story, stres, strip, striptease, stripteaser (stripowar), supercup, surfer, sweater, swing, *šelf*, *šerif*, *šok*, talkshow, team, teddy, teenager, tender, tenis, terier (terrier), test, tiket, time-out, toast, toaster, tower, tramwajka, transporter, trawler, trenar, trenchcoat, trend, trening, *trenować*, trik, trolejbus (trolleybus), tweed, twist, volleyball (wolejbul), wagon, walkman, watt, webcam, webdesigner, weekend, wellness, whisky, widejoklip (wideoklip), yankee, yard

- derywaty od anglicyzmów: admiraliski (admiralowy), babysitterka, backgroundowy, badmintonowy, baseballowy, basketballowy, beachvolleyballnišćo (*bičwolejbulnišćo*), beachvolleyballowy (*bičwolejbulowy*), beatowy, beefsteakowy, bestsellerowy, bluesowy, *bluffować*, boilerowy (bojlerowy), bokskalfowy, boksować, boksowanie, boksowańca, boomować, bossowy (bosowy), boykottować (*bojkotować*), boykottowy (bojkotowy), brandyjowy, budgetowy, buldozerowy, bumerangowy, bunkrowy, *campingować*, *campingownišćo*, campingowy, CD-jowy (cejedejowy), commonwealthski, countryjowy, cowboyowy, crossowy, detektiwny, dokowy, dopingowy, dublowy (dublowy, doubleowy), dresowy (dressowy), dribblingowy, *driblować*, dumperowy, dumpingowy, *džunglowy*, *e-mejlować* (*e-mailować*, *mejlować*, *mailować*), e-mejlowy (e-mailowy, mejlowy, mailowy), entertainerka, *fairność*, fairny, fairplay, *faksować* (*faxować*), faksowy (*faxować*), fanowy, faradiski, farmerka, farmowy, festiwalnik, festiwalowy, *filmować*, filmowc, *filmowča*, filmowy, finishowy, fitnessowy (fitnessowy), flanelowy, *flirtować*, *fokusěrować*, fokusowy, folkloristiski, folkloristika, folklorny, folkowy, *foulować*, gangsterski, ginowy, golfowy, gongowy, *grilować*, *grilowanišćo*, grilowanski, grogowy, happyendowy (happy-endowy), hardwarowy (hardwareowy), hattrickowy (*hat-trickowy*), hobbyjowy, hokejist, *hokejnišćo*, hokejowy,

hororowy, idolowy, *charterować* (*šarterować*), *charterowy* (*šarterowy*), *chattować* (*četować*), *checkować* (*čekować*), *chipowy*, *idolowy*, *internetny* (*internetowy*), *interviewować*, *interviewowy*, *jachtowy*, *jazzowy*, *jeansowy*, *jerseyowy*, *jettować*, *jobbować*, *joggingowy* (*joggowanski*), *joggować*, *juicowy* (*juiceowy*), *jurorka*, *kawčowy*, *kilowattowy*, *klawnowka*, *klik*, *klubownja*, *klubowy*, *knockoutowy*, *kolapsowy*, *komputerowy* (*computerowy*), *kompostowy*, *kontejnerowy* (*containerowy*), *kordowy*, *krawłować*, *krawlowy*, *kriketowy*, *kuterowy*, *liftowy*, *liliputaniski*, *liliputanka*, *linoleumowy* (*linolejowy*), *lobbyjowy*, *lordstwo*, *marketingowy*, *masakrować*, *masakrowy*, *matchowy*, *megawattowy*, *miksować*, *mobbować*, *mobilny*, *mohairowy*, *motocrossowy* (*moto-crossowy*), *mountainbikowy* (*mountainbikeowy*), *mungowy*, *napalmowy*, *nowofunlandski*, *offlinowy* (*offlineowy*), *offsetowy*, *onlinowy*, *pamfletist*, *paneelowy*, *parkować*, *parkowanišćo*, *parkowanie*, *parkowanski*, *parkowy*, *partnerka*, *partnerski*, *partnerstwo*, *partyjowy*, *peletować*, *piknikować*, *pilotka*, *pilotować*, *pilotowy*, *ponyjowy*, *popowy*, *pudingowy*, *pulowerowy*, *puzzłować* (*puzzleować*), *puzzłowy* (*puzzleowy*), *radarowy*, *rallyjowy* (*rallyejowy*), *recyclingowy*, *rekordnica*, *rekordnik*, *rekordowy*, *reporterka*, *rewolwrowy* (*rewolwerowy*), *rockowy*, *rodejowy*, *rugbyjowy*, *safowy* (*safeowy*), *sealowy*, *sexappealowy* (*sex-appealowy*), *skalpěrować*, *skalpowy*, *skawtski*, *skenować*, *skulowy*, *slangowy*, *sliprowy* (*sliperowy*), *slumowy*, *smogowy*, *smokingowy*, *snobistiski*, *softwarowy* (*softwareowy*), *songowy*, *speedwayowy*, *sportnišćo*, *sportnišćowy*, *sportować*, *sportowanišćo*, *sportowc*, *sportowča*, *sportownja*, *sportowy* (*sportowanski*), *sprayowy*, *sprinterka*, *sprinterski*, *sprintować*, *startować*, *startowy*, *stresować*, *stripować*, *stripteaserka* (*stripowarka*), *stripteasowy* (*stripteaseowy*), *surfować*, *surfowanski*, *sweaterowy*, *šelfowy*, *šokować*, *šokowy*, *teddyjowy*, *tenderowy*, *tenisnišćo* (*tenisownišćo*), *tenisowy*, *tenist*, *tenistka*, *testować*, *toastować*, *tramwajkowy*, *trenarka*, *trendowy*, *treningowy*, *trikowy*, *triksować*, *trolejbusowy* (*trolleybusowy*), *tweedowy*, *volleyballowy* (*wolejbulowy*), *wagonownik*, *wagonownja*, *wagonowy*, *wattowy*, *weekendowy*, *whiskyjowy*, *yankeeski*

Na podstawie przedstawionych wyżej wyrazów możemy zauważyć w przypadku niektórych przykładów duże zmiany, jakie zaszły w formie zapisu. Zostaną one zaprezentowane w poniższej tabeli:

Forma angielska	Völkel 1970		Völkel 2005	
anglicyzm	anglicyzm lub derywat od anglicyzmu	forma oboczna	anglicyzm lub derywat od anglicyzmu	forma oboczna
bluff	bluf	-	bluff	-
bluff	blufować	-	bluffować	-
boiler	boiler	-	bojler	-
boiler	boilerowy	-	bojlerowy	-
boss	boss	-	boss	bos
boss	bosowy	-	bossowy	bosowy
boycott	bojkot	-	boykott	bojkot
boycott	bojkotować	-	boykottować	bojkotować
budget	budżet	-	budget	-
budget	budżetowy	-	budgetowy	-
comeback	comeback	-	comeback	come-back
comic	comics	-	comic	-
double	double	-	double	dubl
dress	dres	-	dres	dress
dress	dresowy	-	dresowy	dressowy
fax	faksować	-	faksować	faxować
fax	faksy	-	faks	faksy
fox terrier	foksterier	-	foksterier	foxterrier
foxtrot	fokstrot	-	fokstrot	foxtrott
focus	fokusować	-	fokusować	fokusować
happy ending	happy-end	-	happyend	happy end, happy-end
happy end	happy-endowy	-	happyendowy	happy-endowy
horror	horror	-	horror	-
jockey	jockey	-	jockey	jokej
yoghurt	joghurt	-	jogurt	joghurt
knock out	knockout	-	knockout	knock-out
Ku-klux-klan	ku-klux-klan	-	Ku-klux-klan	-

cutter	kutter	-	kuter	-
cutter	kutterowy	-	kuterowy	-
lilliput	liliputanski	-	liliputaniski	-
linoleum	linolej	-	linoleum	linolej
linoleum	linolejowy	-	linoleumowy	linolejowy
mohair	moher	-	mohair	-
mohair	moherowy	-	mohairowy	-
Mohican (z języka Indian)	mohikanc	-	Mohikaner	-
motocross	moto-cross	-	motocross	-
motocross	moto-crossowy	-	motocrossowy	-
newton	Newton	-	newton	-
offset	ofset	-	offset	-
offset	ofsetowy	-	offsetowy	-
panel	panel	-	paneel	-
panel	panelowy	-	paneelowy	-
petticoat	peticoat	-	petticoat	-
revolver	rewolwrowy	-	rewolwrowy	rewolwerowy
safe	safeowy	-	safowy	safeowy
sex appeal	sexappeal	-	sexappeal	sex-appeal, sex appeal
sex appeal	sexappealowy	-	sexappealowy	sex-appealowy
sheriff	sheriff	-	šerif	sheriff
scalp	skalpërować	skalpować	skalpërować	-
skiff	skiff	-	skif	-
sculler	skuller	-	skuler	-
slipper	sliprowy	-	sliprowy	sliperowy
slum	slums	-	slum	-
slum	slumsowy	-	slumowy	-
sport	sportowy	-	sportowy	sportowanski
stewardess	stewardesa	-	stewardesa	stewardeska, stewardka
terrier	terier	-	terrier	terier

trolleybus	trolleybus	-	trolejbus	trolleybus
trolleybus	trolleybusowy	-	trolejbusowy	trolleybusowy
volleyball	volleyball	-	volleyball	wolejbul
volleyball	volleyballowy	-	volleyballowy	wolejbulowy

Tabela nr 9: Zmiany w formie zapisu pomiędzy Völkel 1970 a Völkel 2005

Przedstawiona wyżej tabela ukazuje kilka istotnych zmian. Po pierwsze, adaptację, która prowadzi do zmiany zapisu danego wyrazu lub uproszczenia tegoż zapisu (bez form obocznych). Oto odpowiednie przykłady:

- *boiler* (Völkel 1970) > *bojler* (Völkel 2005): *i>j*; adaptacja graficzna
- *boilerowy* (Völkel 1970) > *bojlerowy* (Völkel 2005): *i>j*; adaptacja graficzna
- *horror* (Völkel 1970) > *horor* (Völkel 2005): *rr>r*; uproszczenie zapisu
- *kutter* (Völkel 1970) > *kuter* (Völkel 2005): *tt>t*; uproszczenie zapisu
- *kutterowy* (Völkel 1970) > *kuterowy* (Völkel 2005): *tt>t*; uproszczenie zapisu
- *skiff* (Völkel 1970) > *skif* (Völkel 2005): *ff>f*; uproszczenie zapisu
- *skuller* (Völkel 1970) > *skuler* (Völkel 2005): *ll>l*; uproszczenie zapisu

Drugim zjawiskiem jest uproszczenie, rozszerzenie lub zmiana zapisu w wydaniu z roku 1970 i powrót do formy angielskiej w wydaniu z roku 2005:

- *bluf* (Völkel 1970) > *bluff* (Völkel 2005): *f>ff*; powrót do angielskiego *bluff*
- *blufować* (Völkel 1970) > *bluffować* (Völkel 2005): *f>ff*; powrót do angielskiego *bluff*
- *budżet* (Völkel 1970) > *budget* (Völkel 2005): *ž>g*; powrót do angielskiego *budget*
- *budżetowy* (Völkel 1970) > *budgetowy* (Völkel 2005): *ž>g*; powrót do angielskiego *budget*
- *comics* (Völkel 1970) > *comic* (Völkel 2005): *s>ø*; powrót do angielskiego *comic*
- *moher* (Völkel 1970) > *mohair* (Völkel 2005): *e>ai*; powrót do angielskiego *mohair*
- *moherowy* (Völkel 1970) > *mohairowy* (Völkel 2005): *e>ai*; powrót do angielskiego *mohair*
- *moto-cross* (Völkel 1970) > *motocross* (Völkel 2005): powrót do angielskiego *motocross*
- *offset* (Völkel 1970) > *offset* (Völkel 1970): *f>ff*; powrót do angielskiego *offset*
- *offsetowy* (Völkel 1970) > *offsetowy* (Völkel 1970): *f>ff*; powrót do angielskiego *offset*
- *peticoat* (Völkel 1970) > *petticoat* (Völkel 2005): *t>tt*; powrót do angielskiego *petticoat*
- *slums* (Völkel 1970) > *slum* (Völkel 2005): *s>ø*; powrót do angielskiego *slum*

- *slumsowy* (Völkel 1970) > *slumowy* (Völkel 2005): *s>ø*; powrót do angielskiego *slum*

W trzecim przypadku możemy wskazać przykład, w którym w wydaniu z roku 1970 anglicyzm pokrywa się z formą oryginalną, natomiast dochodzi do rozszerzenia zapisu w wydaniu z roku 2005:

- *panel* (Völkel 1970) > *paneel* (Völkel 2005): *e>ee*; rozszerzenie zapisu najprawdopodobniej pod wpływem języka niemieckiego (niem. *der Paneel*)³⁴

- *panelowy* (Völkel 1970) > *paneelowy* (Völkel 2005): *e>ee*; rozszerzenie zapisu najprawdopodobniej pod wpływem języka niemieckiego

Czwarta różnica to zapis anglicyzmu wielką lub małą literą:

- *ku-klux-klan* (Völkel 1970) > *Ku-klux-klan* (Völkel 2005): *k>K*

- *mohicanc* (Völkel 1970) > *Mohikaner* (Völkel 2005): *m>M*

- *Newton* (Völkel 1970) > *newton* (Völkel 2005): *N>n*

Piąty przypadek to występowanie zapożyczenia z innymi sufiksami w obu wydaniach, który to anglicyzm jednocześnie różnił się od angielskiego pierwowzoru:

- *mohicanc* (Völkel 1970) > *Mohikaner* (Völkel 2005): *-c>-er*; ang. *Mohican*

Szóste zjawisko to pojawienie się w wydaniu z roku 2005 form obocznych z uwzględnieniem jednej z tych, które pojawiły się w edycji z roku 1970:

- *boss* (Völkel 1970) > *boss* lub *bos* (Völkel 2005): *ss>s*; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *bossowy* (Völkel 1970) > *boss* lub *bos* (Völkel 2005): *ss>s*; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *bojkot* (Völkel 1970) > *bojkot* lub *boykott* (Völkel 2005): *j>y* oraz *t>tt*; pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym³⁵

- *bojkotować* (Völkel 1970) > *bojkotować* lub *boykottować* (Völkel 2005): *j>y* oraz *t>tt*; pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *comeback* (Völkel 1970) > *comeback* lub *come-back* (Völkel 2005); pojawienie się w 2005 r. formy obocznej, która nie występuje języku angielskim³⁶

- *double* (Völkel 1970) > *double* lub *dubl* (Völkel 2005): *ou>u* oraz *e>ø*; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

³⁴ Na podstawie: *Słownik polsko-niemiecki i niemiecko-polski*, oprac. Czerska U., Walewski S., Langenscheidt, Warszawa 2010.

³⁵ Zapis pierwotny oznacza w tym kontekście formę występującą w języku angielskim.

³⁶ Brak formy z łącznikiem w słowniku *Longman Dictionary of Contemporary English*, Longman, Londyn 1987.

- *dres* (Völkel 1970) > *dres* lub *dress* (Völkel 2005): *s>ss*; pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *dresowy* (Völkel 1970) > *dresowy* lub *dressowy* (Völkel 2005): *s>ss*; pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *faksować* (Völkel 1970) > *faksować* lub *faxować* (Völkel 2005): *ks>x*; pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *faksy* (Völkel 1970) > *faks* lub *faksy* (Völkel 2005): *y>ø*; pojawienie się w 2005 r. formy liczby pojedynczej³⁷

- *foksterier* (Völkel 1970) > *foksterier* lub *foxterrier* (Völkel 2005): *ks>x* oraz *r>rr*; pojawienie się w 2005 r. zapisu z *x* oraz *rr*³⁸

- *fokstrot* (Völkel 1970) > *fokstrot* lub *foxtrott* (Völkel 2005): *ks>x* oraz *t>tt*; pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *fokusować* (Völkel 1970) > *fokusować* lub *fokusërować* (Völkel 2005); pojawienie się 2005 r. formy z formantem *-ër-*

- *jockey* (Völkel 1970) > *jockey* lub *jokej* (Völkel 2005): *ck>k* oraz *y>j*; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *joghurt* (Völkel 1970) > *joghurt* lub *jogurt* (Völkel 2005): *gh>g*; pojawienie się w 2005 r. formy w pełni zaadaptowanej³⁹

- *knockout* (Völkel 1970) > *knockout* lub *knock-out* (Völkel 2005); pojawienie się w 2005 r. formy obocznej, która występuje w języku angielskim⁴⁰

- *linolej* (Völkel 1970) > *linolej* lub *linoleum* (Völkel 2005); pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *linolejowy* (Völkel 1970) > *linolejowy* lub *linoleumowy* (Völkel 2005); pojawienie się w 2005 r. formy z zapisem pierwotnym

- *rewolwrowy* (Völkel 1970) > *rewolwrowy* lub *rewolwerowy* (Völkel 2005); pojawienie się 2005 r. formy z *-e-*

- *safeowy* (Völkel 1970) > *safeowy* lub *safowy* (Völkel 2005); pojawienie się 2005 r. formy bez *-e-*

- *sheriff* (Völkel 1970) > *sheriff* lub *šerif* (Völkel 2005); pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

³⁷ W wydaniu z 2005 *faksy* mają oznaczniki: *plt.* (plurale tantum) oraz *wobch.* (język potoczny).

³⁸ W *Longman Dictionary of Contemporary English*, Longman, Londyn 1987 brak łącznego zapisu. Taka forma została przejęta do języka górnołużyckiego za pośrednictwem niemieckiego.

³⁹ Wyraz *joghurt* jest zaadaptowany tylko w częściowo: *y>j*.

⁴⁰ W języku angielskim *knockout* ma węższe znaczenie niż *knock-out*.

- *sliprowy* (Völkel 1970) > *sliprowy* lub *sliperowy* (Völkel 2005); pojawienie się 2005 r. formy z -e-

- *sportowy* (Völkel 1970) > *sportowy* lub *sportowanski* (Völkel 2005); pojawienie się 2005 r. formy z charakterystycznym dla języka górnołużyckiego formantem -owansk-⁴¹

- *stewardesa* (Völkel 1970) > *stewardesa* lub *stewardeska* lub *stewardka* (Völkel 2005); w 2005 r. pojawienie się formy z charakterystycznym dla języka górnołużyckiego formantem -ka-⁴²

- *terier* (Völkel 1970) > *terier* lub *terrier* (Völkel 2005): ks>x oraz r>rr; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *trolleybus* (Völkel 1970) > *trolleybus* lub *trolejbus* (Völkel 2005): ll>l oraz y>j; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *trolleybusowy* (Völkel 1970) > *trolleybusowy* lub *trolejbusowy* (Völkel 2005): ll>l oraz y>j; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *volleyball* (Völkel 1970) > *volleyball* lub *wolejbul* (Völkel 2005): v>w, ll>l, y>j, a>u oraz ll>l; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

- *volleyballowy* (Völkel 1970) > *volleyballowy* lub *wolejbulowy* (Völkel 2005): v>w, ll>l, y>j, a>u oraz ll>l; pojawienie się w 2005 r. formy zaadaptowanej

Do grupy siódmej można zaliczyć jedno hasło, które posiada formę oboczną w wydaniu z 1970 r., natomiast w 2005 r. występuje bez formy obocznej:

- *skalpować* lub *skalpěrować* (Völkel 1970) > *skalpěrować* (Völkel 2005)

Do ostatniej grupy należy derywat przymiotnikowy, który został utworzony od anglicyzmu *Liliput* za pomocą wariantowych formantów słowotwórczych:

- *liliputanski* (Völkel 1970) > *liliputaniski* (Völkel 2005)

Z punktu widzenia analizy procesów adaptacyjnych najciekawsze są grupy: pierwsza, druga oraz szósta. Ta ostatnia stanowi pomost pomiędzy dwiema pozostałymi. Funkcjonowanie form obocznych świadczy o tym, że adaptacja anglicyzmów oraz utworzonych od nich derywatów trwa lub została rozpoczęta na nowo. Przyczyny tego zjawiska mogą być co najmniej trzy. Po pierwsze, występowanie niezaadaptowanych zapożyczeń angielskich na gruncie języka niemieckiego, co powoduje, że dochodzi do rywalizacji pomiędzy formą oryginalną i pośrednią a wersją zaadaptowaną na gruncie innych języków

⁴¹ Na przykład w wyrażeniu *wikowanski*.

⁴² Na przykład w wyrażeniu *spěwarka*.

zachodniosłowiańskich⁴³. Drugim powodem może być z kolei funkcjonowanie równolegle dwóch form w języku dawcy, czyli angielszczyźnie⁴⁴. Po trzecie, wewnętrzna specyfika języka górnołużyckiego. Chodzi w tym wypadku o małą liczbę użytkowników, a co za tym idzie także o niską frekwencję użyć w języku pisanym danych wyrazów, co powoduje, że kwestia semantyki anglicyzmu i zrozumienia danego komunikatu staje się znacznie ważniejsza niż ujednolicenie zapisu.

Analizując dokładniej powyższy materiał, możemy zauważyć niezwykle interesujące zjawisko, które dotyczy drugiej grupy. Znajdują się w niej wyrazy, które zostały zaadaptowane do reguł gramatycznych języka górnołużyckiego [Völkel 1970], ale następnie powrócono do pierwotnej formy angielskiej [Völkel 2005]. Powód tej zmiany nie jest oczywisty, ale możemy przypuszczać, że słowa należące do tego zbioru stały się mniej popularne i przez jakiś czas częstość ich użycia nie była wysoka. To z kolei pozwoliło w momencie ich ponownego rozpowszechniania się, najprawdopodobniej pod wpływem niemieczyny, na ponowne wejście do zasobu leksykalnego niezaadaptowanych form języka górnołużyckiego, które wyparły te funkcjonujące w starszym wydaniu słownika. Tego typu zjawisko moglibyśmy nazwać deadadaptacją lub zapożyczeniem wtórnym. Nie da się oczywiście wykluczyć sytuacji, że formy te ulegną ponownej adaptacji i wtedy będziemy mieli do czynienia z adaptacją wtórną.

Na szczególną uwagę zasługują dwie pary wyrazów znajdujące się w drugiej grupie. Są to *comics* > *comic* oraz *slums* > *slum* (*slumsowy* > *slumowy*). W wydaniu z roku 1970 doszło do zjawiska depluralizacji, które doprowadziło do zachowania końcówki -s oznaczającej liczbę pojedynczą (Fisiak 1961). W wydaniu z roku 2005 odnotowujemy powrót do pierwotnej formy angielskiej bez charakterystycznej końcówki -s. W przypadku *slum* (*slumowy*) obserwujemy całkowity powrót do formy angielskiej. Brak kwalifikatorów sugeruje, że liczba mnoga to *slumy*. Zjawisko to możemy nazwać pluralizacją wtórną. W przypadku *comic* sytuacja jest trochę bardziej skomplikowana. Po pierwsze, wydanie z 2005 r. zawiera adnotację, że wyraz ten w liczbie mnogiej przybiera postać *comicsy*. To oznacza, że w tym przypadku (w przeciwieństwie do liczby pojedynczej) depluralizacja została zachowana. Po drugie, warto nadmienić, że w zasobie leksykalnym języka angielskiego istnieje zarówno słowo *comic* oraz

⁴³ Za przykład niech posłużą wyrazy *sheriff* oraz *boykott*. W języku niemieckim występują one w formie niezaadaptowanej (na podstawie *Słownik polsko-niemiecki i niemiecko-polski*, oprac. Czerska U., Walewski S., Langenscheidt, Warszawa 2010). W języku czeskim i polskim z kolei te wyrazy znamy wyłącznie jako zaadaptowane, czyli *šerif* oraz *bojkot* w czeszczyźnie (na podstawie: J. Siatkowski, M. Basaj, *Słownik czesko-polski*, Wiedza Powszechna, 2010) oraz *szerif* i *bojkot* (na podstawie: *Słownik wyrazów obcych*, pod red. J. Tokarskiego, PWN, Warszawa 1980).

⁴⁴ Za przykład niech posłuży *knockout* (*knock-out*).

comics⁴⁵. Wydaje się ponad wszelką wątpliwość, że to *comic* był formą przejętą z języka dawcy, która została zaadaptowana na gruncie języka biorcy. Warto jednak pamiętać, że w angielszczyźnie wyrazy te oznaczają coś innego, natomiast w górnołużyckim funkcjonuje jeden leksem mający oba znaczenia.

Na podstawie zaprezentowanych we wcześniejszych rozdziałach pól znaczeniowych można stwierdzić, w których dziedzinach doszło do największego wzbogacenia leksyki górnołużyckiej w ciągu 35 lat. Jednostki leksykalne z obu wydań zostały włączone do następujących grup⁴⁶:

- **sport** (71 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 106 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): *backhand, badminton, badmintonowy, baseball, baseballowy, basketball, basketballowy, beachvolleyball, beachvolleyballniśco, beachvolleyballowy, bob, boksa, boksować, boksowanie, boksowańca, cross, crossowy, cup, derby, doping, dopingowy, double, doublowy, dribbling, dribblingowy, dribblować, fairplay, finish, finishowy, forehand, fotofinish, foul, foulować, golf, golfowy, hattrick, hattrickowy hokej, hokejst, hokejniśco, hokejowy, champion, jockey, knockout, knockoutowy, krawl, krawlować, krawlowy, kriket, kriketowy, match, matchball, matchowy, meeting, minigolf, motocross, motocrossowy, motorsport, mountainbike, mountainbikowy, offside, out, rallye, rallyjowy, rekord, rekordnica, rekordnik, rekordny, rugby, rugbyjowy, single, speedway, speedwayowy, sport, sportniśco, sportniścowy, sportować, sportowaniśco, sportowc, sportowca, sportownja, sportowy, sprint, sprinter, sprinterka, sprinterski, sprintować, start, starter, startować, startowy, supercup, team, tenis, tenisniśco, tenisowy, tenist, tenistka, time-out, trenar, trenarka, trening, treningowy, trenować, volleyball, volleyballowy*

- **życie społeczne** (46 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 83 poświadczenia w wydaniu z 2005 r.): *agreement, background, backgroundowy, bluff, bluffować, boom, boomować, boycott, boykottować, boykottowy, callgirl, commonwealthski, dezaster, fair, fairnosć, fairny, fan, fanowy, fifty-fifty, flirt, flirtować, folklor, folklorist, folkloristiski, folkloristka, folklorny, freak, gag, gentleman, gentlemanlike, handikap, hobby, hobbyjowy, humbug, check, checkować, image, klub, klubownja, klubowy, Ku-klux-klan, lady, lord, lordstwo, mobilny, Mohikan, nonstop, okey, outsider, partner, partnerka, partnerski, partnerstwo, recycling,*

⁴⁵ *Comic* ma kilka znaczeń w tym oznacza ‘magazyn zawierający historyjki rysunkowe’. *Comics* natomiast to wyłącznie ‘krótka historyjka rysunkowa będąca częścią jakiegoś wydawnictwa’ (na podstawie *Longman Dictionary of Contemporary English*, Longman, Londyn 1987).

⁴⁶ Wyrazy występujące wyłącznie w wydaniu z 2005 r. zostały zaznaczone pogrubioną czcionką. Podana jest tylko jedna forma. W przypadku różnic pomiędzy wydaniem zaprezentowanymi z 2005 r.

*recyclingowy, recycłować, sexappeal, sexappealowy, slang, slangowy, slum, slumowy, slums*⁴⁷, *smalltalk, snob, snobistiski, snobizm, stres, stresować, szok, szokować, szokowy, teenager, test, testować, testowy, trend, trendowy, trik, trikowy, triksować, yankee, yankeeski*

- **transport, budownictwo i technika** (35 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 56 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): *blackbox, boiler, boilerowy, bulldozer, buldozerowy, cockpit, dok, dokowy, dumper, dumperowy, fokus, fokusować, fokusowy, gangway, gully, intercity, jachta, jachtowy, jet, jettować, jumbojet, kanu, katamaran, kontejner, kontejnerowy, kuter, kuterowy, lift, liftowy, log, mop, offset, offsetowy, parkować, parkowaniśco, parkowanie, parkowanski, pilot, pilotka, pilotować, pilotowy, slip, tender, tenderowy, tower, tramwajka, tramwajkowy, transporter, trawler, trolejbus, trolejbusowy, wagon, wagonownik, wagonownja, wagonowy, yard*

- **moda, ubiory, tkaniny i aranżacje wnętrz** (33 poświadczenia w wydaniu z 1970 r.; 48 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): *bikini, bluejeansy, body, bodysuit, design, designer, dres, dresowy, flanel, flanelowy, jeansowy, jeansy, jersey, jerseyowy, jumper, kawč, kawčowy, kord, kordowy, linoleum, linoleumowy, manchester, mohair, mohairowy, mokasin, mungo, mungowy, nubuk, nylon, outfit, overall, paneel, paneelowy, petticoat, pulower, pulowerowy, seal, sealowy, sliper, sliprowy, smoking, smokingowy, spikes, sweater, sweaterowy, trenchcoat, tweed, tweedowy*

- **rozrywka** (12 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 42 poświadczenia w wydaniu z 2005 r.): *bingo, comeback, entertainer, entertainerka, festiwal, festiwalnik, festiwalowy, frisbee, idol, idolowy, joggingowy, joggować, joker, juror, jurorka, klawn, klawnierija, klawnowka, looping, matchbox, memory, multimediashow, party, partyjowy, puzzle, puzzłować, puzzłowy, rodejo, rodejowy, saloon, show, star, strip, stripować, striptease, stripteaser, stripteaserka, stripteasowy, talkshow, teddy, teddyjowy*

- **muzyka, taniec, subkultury** (11 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 41 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): *band, beat, beatowy, bigband, blues, bluesowy, boogie-woogie, country, countryjowy, diskjockey, disko, evergreen, feeling, fokstrot, folk, folkowy, freejazz, gong, gongowy, gospel, gospelsong, charleston, jazz, jazzband, jazzowy, keyboard, medley, modernjazz, playback, pop, popowy, ragtime, rock, rocker, rock'n'roll, rockowy, skinhead, song, songowy, swing, twist*

- **jedzenie i picie** (23 poświadczenia w wydaniu z 1970 r.; 40 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): *bara, beefsteak, beefsteakowy, brandy, brandyjowy, cocktail, dinner, dressing, drink,*

⁴⁷ *Slum* (Völkel 2005; rodzaj męski) i *slums* (Völkel 1970; plurale tantum) występują jako dwa odrębne hasła ze względu na odmienny rodzaj gramatyczny.

gin, ginowy, **gril**, **grilować**, **grilowaniśco**, **grilowanski**, grog, grogowy, **hamburger**, **hotdog**, **cheeseburger**, jogurt, juice, **juicowy**, **keks**, **ketchup**, lunch, **mikser**, **miksować**, **pils**, **porter**, **puding**, **pudingowy**, **roastbeef**, sandwich, toast, toastować, **shake**, **toaster**, whisky, whiskyjowy

- **komputery, Internet, elektronika** (0 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 30 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **e-mejlka**, **e-mejlować**, **e-mejlowy**, **hardware**, **hardwarowy**, **homepage**, **chat**, **chattować**, **chip**, **chipowy**, **internet**, **internetny**, **klik**, **kompjuter**, **kompjuterowy**, **laptop**, **modem**, **offline**, **offlinowy**, **online**, **onlinowy**, **PC**, **server**, **skener**, **skenować**, **software**, **softwarowy**, **surfować**, **webcam**, **webdesigner**

- **film, literatura, sztuka** (17 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 27 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **action painting**, **bestseller**, **bestsellerowy**, **byronism**, **comic**, **film**, **filmować**, **filmowc**, **filmowča**, **filmowy**, **happyend**, **happyendowy**, **horor**, **hororowy**, **inlay**, **liliputan**, **liliputaniski**, **liliputanka**, **mikrofilm**, **musical**, **pamflet**, **pamfletist**, **porno**, **spray**, **sprayowy**, **story**, **widejoklip**

- **ekonomia, handel, usługi** (10 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 25 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **budget**, **budgetowy**, **business**, **clearing**, **dolar**, **dumping**, **dumpingowy**, **dutyfreeshop**, **charter**, **charterować**, **charterowy**, **jointventure**, **lobby**, **lobbyist**, **lobbyjowy**, **logo**, **mailing**, **manager**, **managować**, **marketing**, **marketingowy**, **operater**, **sponsor**, **sterling**, **tiket**

- **geografia, fauna, flora** (14 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 24 poświadczenia w wydaniu z 2005 r.): **blizzard**, **buldoga**, **dżungl**, **dżunglowy**, **foksterier**, **grizzly**, **hunter**, **klif**, **mandril**, **mango**, **mangrowa**, **monsun**, **mustang**, **nowofundlandski**, **nowofundlandżan**, **oposum**, **pony**, **ponyjowy**, **skunk**, **smog**, **smogowy**, **šelf**, **šelfowy**, **terier**

- **wojsko, wojna, broń** (19 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 22 poświadczenia w wydaniu z 2005 r.): **admiral**, **admiraliski**, **browning**, **bumerang**, **bumerangowy**, **bunker**, **bunkrowy**, **kolonel**, **konteradmiral**, **masaker**, **masakrować**, **masakrowy**, **napalm**, **napalmowy**, **radar**, **radarowy**, **ranger**, **rewolwer**, **rewolwrowy**, **skalp**, **skalpěrować**, **skalpowy**

- **wypoczynek i turystyka** (10 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 22 poświadczenia w wydaniu z 2005 r.): **camping**, **campingować**, **campingowniśco**, **campingowy**, **caravan**, **ekspander**, **globetroter**, **park**, **parkowy**, **piknik**, **piknikować**, **skateboard**, **skater**, **skawt**, **skawtski**, **skif**, **skuler**, **skulowy**, **surfer**, **surfowanski**, **weekend**, **weekendowy**

- **praca, nauka, prawo** (10 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 18 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **babysitter**, **babysitterka**, **boss**, **bossowy**, **boy**, **copyright**, **farma**, **farmowy**, **input**, **job**, **jobbować**, **know-how**, **liftboy**, **mobbing**, **mobbować**, **output**, **steward**, **stewardesa**

- **komunikacja, energetyka i fizyka** (11 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 17 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **blackout**, **faks**, **faksować**, **faksowy**, **faksy**, **farad**, **faradyski**, **hotline**, **kilowatt**, **kilowattowy**, **megawatt**, **megawattowy**, **newton**, **pelet**, **peletować**, **watt**, **wattowy**

- **środki masowego przekazu** (5 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 9 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **digitalny**, **feature**, **flajer**, **info**, **interview**, **interviewować**, **interviewowy**, **reporter**, **reporterka**

- **rolnictwo** (7 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 8 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **bokskalf**, **bokskalfowy**, **cowboy**, **cowboyowy**, **farmer**, **farmerka**, **kompost**, **kompostowy**

- **medycyna, zdrowie, kosmetyki** (3 poświadczenia w wydaniu z 1970 r.; 8 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **bypass**, **fitnes**, **fitnesowy**, **kolaps**, **kolapsowy**, **kondom**, **make-up**, **wellness**

- **policja i przestępczość** (4 poświadczenia w wydaniu z 1970 r.; 7 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **detektyw**, **detektywny**, **gangster**, **gangsterski**, **safe**, **safowy**, **šerif**

- **urządzenia audiowizualne** (0 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 6 poświadczeń w wydaniu z 2005 r.): **CD**, **CD-jowy**, **compactdisc**, **display**, **rekorder**, **walkman**

- **motoryzacja** (2 poświadczenia w wydaniu z 1970 r.; 3 poświadczenia w wydaniu z 2005 r.): **airbag**, **jeep**, **roadster**

- **polityka** (0 poświadczeń w wydaniu z 1970 r.; 1 poświadczenie w wydaniu z 2005 r.): **hearing**

Różnice ilościowe pomiędzy oboma wydaniem słownika w poszczególnych polach znaczeniowych ukazuje poniższa tabela:

Pole znaczeniowe	Völkel 1970	Völkel 2005	Różnica ilościowa	Różnica procentowa
Sport	71	106	35	49%
Życie społeczne	46	83	37	80%
Transport, budownictwo i technika	35	56	21	58%
Moda, ubiory i aranżacje	33	48	15	45%
Rozrywka	12	42	30	250%
Muzyka, taniec, subkultury	11	41	30	272%
Jedzenie i picie	23	40	17	74%

Komputery, Internet, elektronika	0	30	30	-
Film, literatura, sztuka	17	27	10	59%
Ekonomia, handel, usługi	10	25	15	150%
Geografia, fauna, flora	14	24	10	71%
Wojsko, wojna, broń	19	22	3	16%
Wypoczynek i turystyka	10	22	12	120%
Praca, nauka, prawo	10	18	8	80%
Komunikacja, energetyka i fizyka	11	17	6	55%
Środki masowego przekazu	5	9	4	80%
Rolnictwo	7	8	1	14%
Medycyna, zdrowie, kosmetyki	3	8	5	166%
Policja i przestępczość	4	7	3	75%
Urządzenia audiowizualne	0	6	6	-
Motoryzacja	2	3	1	50%
Polityka	0	1	1	-

Tabela nr 10: Różnice ilościowe pomiędzy oboma wydaniem słownika w poszczególnych polach znaczeniowych

Na podstawie powyższego zestawienia możemy stwierdzić, że najbardziej rozbudowane pola znaczeniowe to sport oraz życie społeczne. Dominują one również w zakresie liczby poświadczeń haseł zarówno w wydaniu z 1970 r., jak i z 2005 r. Zmiany wskaźników procentowych różnic poświadczeń leksykalnych (w porównaniu z innymi grupami) nie są zbyt duże (odpowiednio 49% i 80%). Tutaj największe zmiany ilościowe haseł leksykalnych dotyczą pól: muzyka, taniec, subkultury (272%), rozrywka (250%), medycyna, zdrowie, kosmetyki (166%), ekonomia, handel, usługi (150%) oraz wypoczynek i turystyka (120%). Na osobną uwagę zasługują dwa pola znaczeniowe⁴⁸; brak wyrazów poświadczające je w wydaniu z 1970 r., natomiast występują (szczególnie licznie w wypadku jednego z nich) w wydaniu z 2005 r. Są to ekonomia, handel, usługi (30 poświadczeń) oraz urządzenia audiowizualne (6 poświadczeń). W tym przypadku na podkreślenie zasługuje pojawienie się nowych derywatów. Na podstawie tych obszarów widzimy, jak wielki wpływ miał język angielski na słownictwo związane z rewolucją informacyjną i nową technologią.

⁴⁸ Nie wymieniam tutaj pola znaczeniowego polityki, który jest reprezentowany jedynie przez jeden leksem.

IV. Porównanie adaptacji anglicyzmów w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim

IV. 1. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu alfabetycznym)

W niniejszym podrozdziale zostanie porównana adaptacja anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim. Uwzględni się następujące zagadnienia:

- adaptacja graficzna
- adaptacja fonetyczno-fonologiczna
- adaptacja morfologiczna:
 - a) rodzaj gramatyczny
 - b) liczba (wyraz ma liczbę pojedynczą i mnogą/wyraz odmienny ma tylko liczbę mnogą – plurale tantum)
 - c) odmienność (wyraz odmienny – odm)/nieodmienność (wyraz nieodmienny – ndm/wyraz odmienny tylko w liczbie mnogiej – plurale tantum)
 - d) depluralizacja

Powyższe rodzaje adaptacji zostaną rozpatrzone w aspekcie porównawczym, co oznacza, że nie będzie istotne zestawianie zapożyczenia z angielskim pierwowzorem, ale to, czy w wymienionych językach słowiańskich dany anglicyzm został zaadaptowany i ewentualnie, jakie zmiany i jakie różnice są wynikiem adaptacji.

Podstawę materiałową anglicyzmów w języku górnołużyckim stanowią (podobnie jak w poprzednich rozdziałach) następujące źródła: *Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, Budyšin/Bautzen) – piąte wydanie z 2005 r. (w tej analizie nie brałem pod uwagę wydania z 1970 r.); H. Jentsch, A. Pohontsch, J. Schulz, *Deutsch-obersorbisches Wörterbuch neuer Lexik/Němsko-hornjoserbski słownik noweje leksyki*, a także anglicyzmy wyekscerpowane z „Serbskich Nowin” z 2012 r. oraz z artykułu G. Szpili z 2018 r. W przypadku polszczyzny korzystałem ze *Słownika zapożyczeń angielskich w polszczyźnie* E. Mańczak-Wohlfeld z 2010 r. Anglicyzmy języka czeskiego przejąłem z mojego artykułu *Anglicyzmy leksykalne i ich derywaty w języku czeskim*

na podstawie gazety „*Mladá fronta Dnes*” z 2019 r. oraz ze *Słownika czesko-polskiego* Janusza Siatkowskiego i Mieczysława Basaja z 2010 r.

Poniższe zestawianie porównawcze dotyczy tylko leksemów poświadczonych w moim materiale. Mimo to sądzę, że informują one w dostatecznym stopniu o podobieństwach i różnicach w adaptacji anglicyzmów w trzech językach: górnołużyckim, polskim i czeskim. Analiza obejmuje porównanie 476 typowych anglicyzmów w języku górnołużyckim i polskim oraz 217 typowych anglicyzmów w języku górnołużyckim i czeskim. Derywaty od anglicyzmów uwzględniane są tylko, gdy są poświadczone obok typowych zapożyczeń. Po każdym z 476 anglicyzmów, które mają jeden lub dwa odpowiedniki w porównywanych językach, następuje uwaga interpretacyjna – odnotowanie różnic (przynajmniej w jednym języku). Sformułowanie „brak różnic” oznacza, że anglicyzmy rzeczownikowe (w dwóch lub trzech językach) nie różnią się graficznie, pod względem wymowy, rodzaju, jak również są rzeczownikami odmiennymi.

Poniżej zestawienie:

1. action painting lub action-painting lub actionpainting (głuż.); action painting (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis rozłączny, z łącznikiem lub łączny
- w języku polskim zapis rozłączny

2. admiral (głuż.); admirał (pol.); admirál (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a; l>l) oraz w wymowie (ə>a; l>l)
- w języku polskim różnica w zapisie (a>a; l>l) oraz w wymowie (ə>a; l>ɹ)
- w języku czeskim różnica w zapisie (a>á; l>l) oraz w wymowie (ə>a; l>l)

3. airbag (głuż.); airbag (pol.); airbag (cz.): brak różnic

4. airbrush (głuż.); airbrush (pol.): brak różnic

5. airbus (głuż.); airbus (pol.): brak różnic

6. akwaplaning (głuż.); aquaplaning (pol.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (qu>kw) oraz w wymowie (w>ɥ)
- w języku polskim różnica w zapisie (qu>qu) oraz w wymowie (w>v)

7. awtocross (głuż.); autokros (pol.); autokros (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (u>w; c>c; ss>ss)
- w języku polskim różnica w zapisie (u>u; c>k, ss>s)
- w języku czeskim różnica w zapisie (u>u; c>k, ss>s)

8. baby (głuż.); baby (pol.): brak różnic

9. babyboom (głuż.); baby boom (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 10. babysitter (głuż.); baby-sitter (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis z łącznikiem
- 11. background (głuż.); background (pol.): brak różnic
- 12. backhand (głuż.); backhand (pol.): brak różnic
- 13. backslash (głuż.); backslash (pol.): brak różnic
- 14. backup (głuż.); backup (pol.): brak różnic
- 15. badminton (głuż.); badminton (pol.): brak różnic
- 16. band (głuż.); band (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński
- w języku polskim rodzaj męski
- 17. bara (głuż.); bar (pol.); bar (cz.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński (dodanie -a)
- w języku polskim rodzaj męski
- w języku czeskim rodzaj męski
- 18. baseball (głuż.); baseball (pol.); baseball (cz.): brak różnic
- 19. basketball (głuż.); basketball (pol.); basketbal (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ll>ll)
- w języku polskim różnica w zapisie (ll>ll)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ll>l)
- 20. beat (głuż.); beat lub bit (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ea>ea)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ea>ea) oraz zaadaptowanej (ea>i)
- 21. bestseller (głuż.); bestseller (pol.): brak różnic
- 22. bigband (głuż.); bigband (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński
- w języku polskim rodzaj męski
- 23. biker (głuż.); biker (pol.); biker (cz.): brak różnic
- 24. blackout (głuż.); blackout lub blekaut (pol.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a; ck>ck, o>o)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (a>a; ck>ck, o>o) oraz zaadaptowanej (a>e; ck>k, o>a)

25. bluejeansy (gł.ż.); blue jeans (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny; plurale tantum
 - w języku polskim zapis rozłączny; liczba pojedyncza (depluralizacja)
26. blues (gł.ż.); blues (pol.); blues (cz.): brak różnic
27. bluff (gł.ż.); bluff lub blef (pol.); bluf (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (u>u; ff>ff) oraz wymowie (Λ>u)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (u>u; ff>ff) lub zaadaptowanej (u>e; ff>f); różnica w wymowie (Λ>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (u>u; ff>f) oraz wymowie (Λ>u)
28. body (gł.ż.); body (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
 - w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
29. bodybuilding (gł.ż.); body building (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
30. bodycheck (gł.ż.); bodiczek (pol.); bodyček (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (y>y; ch>ch; ck>ck)
 - w języku polskim różnica w zapisie (y>i; ch>cz, ck>k)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (y>y; ch>č, ck>k)
31. bodyguard (gł.ż.); bodyguard (pol.); bodyguard (cz.): brak różnic
32. boiler (gł.ż.); bojler (pol.); bojler (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i)
 - w języku polskim różnica w zapisie (i>j)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (i>j)
33. boksa (gł.ż.); boks (pol.); box (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (x>ks); rodzaj żeński (dodanie -a)
 - w języku polskim różnica w zapisie (x>ks); rodzaj męski
 - w języku czeskim różnica w zapisie (x>x); rodzaj męski
34. boogie-woogie (gł.ż.); boogie-woogie (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
 - w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
35. booklet (gł.ż.); booklet (pol.); booklet (cz.): brak różnic
36. boom (gł.ż.); boom (pol.); boom lub bum (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (oo>oo)

- w języku polskim różnica w zapisie (oo>oo)
- w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej (oo>oo) lub zaadaptowanej (oo>u)
- 37. boss lub bos (głuź.); boss (pol.); boss (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (ss>ss) lub zaadaptowanej (ss>s)
- w języku polskim różnica w zapisie (ss>ss)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ss>ss)
- 38. bowling (głuź.); bowling (pol.): brak różnic
- 39. boy (głuź.); boy (pol.): brak różnic
- 40. boycott lub bojkot (głuź.); bojkot (pol.); bojkot (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (y>y; tt>tt) lub zaadaptowanej (y>j; tt>t)
- w języku polskim różnica w zapisie (y>j; tt>t)
- w języku czeskim różnica w zapisie (y>j; tt>t)
- 41. braintrust (głuź.); brain trust (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 42. brandy (głuź.); brandy (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
- w języku polskim rodzaj żeński; nieodmienny
- 43. break (głuź.); break (pol.); brejk (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ea>ea)
- w języku polskim różnica w zapisie (ea>ea)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ea>ej)
- 44. breakdance (głuź.); breakdance (pol.): brak różnic
- 45. breakevenpoint (głuź.); break-even-point (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 46. breechesy (głuź.); bryczesy (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ee>ee; ch>ch) oraz w wymowie (i:>i)
- w języku polskim różnica w zapisie (ee>y; ch>cz) oraz w wymowie (i:>y)
- 47. browning (głuź.); browning (pol.); brovnink (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (w>w; g>g) oraz w wymowie (u>u)
- w języku polskim różnica w zapisie (w>w; g>g) oraz wymowie (u>u)

- w języku czeskim różnica w zapisie (w>v; g>k) oraz wymowie (u>v)
- 48. browser (głuz.); browser (pol.): brak różnic
- 49. brunch (głuz.); brunch (pol.): brak różnic
- 50. budget (głuz.); budżet (pol.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (g>g) oraz w wymowie (d3>d3)
 - w języku polskim różnica w zapisie (g>ż) oraz wymowie (d3>d+3)
- 51. buggy (głuz.); buggy (pol.):
 - w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
 - w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
- 52. buldoga (głuz.); bulldog (pol.); buldok (cz.)
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (g>g); rodzaj żeński (dodanie -a)
 - w języku polskim różnica w zapisie (g>g)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (g>k)
- 53. buldozer (głuz.); buldożer (pol.); buldozer (cz.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (z>z) oraz wymowie (z>z)
 - w języku polskim różnica w zapisie (z>ż) oraz wymowie (z>3)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (z>z) oraz wymowie (z>z)
- 54. bumerang (głuz.); bumerang (pol.); bumerang (cz.): brak różnic
- 55. bungeejumping (głuz.); bungee jumping (pol.):
 - w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
- 56. bunker (głuz.); bunkier (pol.); bunkr (cz.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) oraz wymowie (k>k; ə>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (e>ie) oraz wymowie (k>ki; ə>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (e>∅) oraz wymowie (k>k; ə>∅)
- 57. business (głuz.); biznes (pol.); byznys (cz.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (u>u; s>s; i>i; ss>ss) oraz wymowie (ɪ>ɪ)
 - w języku polskim różnica w zapisie (u>i; s>z; i>∅; ss>s) oraz wymowie (ɪ>ɛ)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (u>y; s>z; i>∅; e>y; ss>s) oraz wymowie (ɪ>ɪ)
- 58. bypass (głuz.); by-pass (pol.):
 - w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis z łącznikiem
- 59. byronizm (głuz.); bajronizm (pol.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (y>y) oraz wymowie (a>a)

- w języku polskim różnica w zapisie (y>aj) oraz wymowie (a>aj)
- 60. callboy (głuz.); call boy (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 61. callcenter (głuz.); call center (pol.); call center (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- w języku czeskim zapis rozłączny
- 62. callgirl (głuz.); call girl (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 63. camp (głuz.); camp (pol.); kemp (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; a>a)
- w języku polskim różnica w zapisie (c>c; a>a)
- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; a>e)
- 64. camping (głuz.); camping lub kemping (pol.); kempink (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; a>a; g>g)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; a>a; g>g) lub zaadaptowanej (c>k; a>e; g>g)
- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; a>e; g>k)
- 65. caravan (głuz.); caravan lub karawan (pol.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; v>v)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; v>v) lub zaadaptowanej (c>k; v>w)
- 66. carving (głuz.); carving (pol.): brak różnic
- 67. cash (głuz.); cash (pol.): brak różnic
- 68. casting (głuz.); casting (pol.): brak różnic
- 69. catering (głuz.); catering lub katering (pol.); catering (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c) lub zaadaptowanej (c>k)
- w języku czeskim różnica w zapisie (c>c)
- 70. CD lub cejedejka (głuz.); CD (pol.); CD lub cédéčko lub cédéčka (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej lub jako zaadaptowany derywat (cejedejka); różnica w wymowie w przypadku derywatu (i:>eje); rodzaj żeński; odmienny

- w języku polskim zapis i wymowa w formie niezaadaptowanej; rodzaj nijaki; nieodmienny

- w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej lub jako zaadaptowany derywat (céděčko lub céděčka); różnica w wymowie w przypadku derywatów (i:>e:); rodzaj żeński lub nijaki; odmienny

71. CD-ROM (głuż.); CD-ROM (pol.):

- w języku górnołużyckim rodzaj żeński

- w języku polskim rodzaj męski

72. center (głuż.); center (pol.); centr (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) wymowie (ə>e)

- w języku polskim różnica w zapisie (e>e) wymowie (ə>e)

- w języku czeskim różnica w zapisie (e>Ø) oraz wymowie (ə>Ø)

73. clearing (głuż.); clearing (pol.): brak różnic

74. clinch (głuż.); klinch (pol.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; ch>ch)

- w języku polskim adaptacja graficzna (c>k; ch>cz)

75. coach (głuż.); coach (pol.); kouč (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; a>a; ch>ch)

- w języku polskim różnica w zapisie (c>c; a>a; ch>ch)

- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; a>u; ch>č)

76. coaching (głuż.); coaching (pol.): brak różnic

77. cockpit (głuż.); kokpit (pol.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; ck>ck)

- w języku polskim różnica w zapisie (c>k; ck>k)

78. cocktail (głuż.); cocktail lub koktajl (pol.); koktejl lub koktajl (cz.)

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; ck>ck; ai>ai) oraz w wymowie (ei>ej)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; ck>ck; ai>ai) lub zaadaptowanej (c>k; ck>k; ai>aj); różnica w wymowie (ei>aj)

- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; ck>k; ai>ej lub ai>aj) oraz w wymowie (ei>ej lub ei>aj)

79. cola (głuż.); cola (pol.): brak różnic

80. comeback lub come-back (głuż.); comeback (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem
 - w języku polskim zapis łączny
81. comic (głuż.); komiks (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c)
 - w języku polskim adaptacja graficzna (c>k) oraz depluralizacja
82. comingout (głuż.); coming out (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
83. compactdisc lub compact disc lub compact-disc (głuż.); compact disc (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem
 - w języku polskim zapis rozłączny
84. controlling (głuż.); controlling lub kontroling (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; ll>ll)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; ll>ll) lub zaadaptowanej (c>k; ll>l)
85. cooljazz (głuż.); cool jazz (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
86. copyright (głuż.); copyright (pol.): brak różnic
87. cornflaksy (głuż.); cornflakes lub cornfleksy (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a) oraz wymowie (eɪ>ej); plurale tantum (dodanie -y)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (a>a) lub zaadaptowanej (a>e); różnica w wymowie w przypadku formy zaadaptowanej (eɪ>e); plurale tantum (w formie zaadaptowanej dodanie -y)
88. countdown lub count-down (głuż.); count-down (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem
 - w języku polskim zapis z łącznikiem
89. country (głuż.); country (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
 - w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
90. cover (głuż.); cover (pol.): brak różnic
91. cowboy (głuż.); cowboy lub kowboj (pol.): cowboy lub kowboj (cz.)

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; w>w; y>y) oraz w wymowie (a>a; u>u)

- w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; w>w; y>y) lub zaadaptowanej (c>k; w>w; y>j); różnica w wymowie (a>o; u>v)

- w języku czeskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; w>w; y>y) lub zaadaptowanej (c>k; w>v; y>j); różnica w wymowie (a>o; u>v)

92. crashtest (głuź.); crash test lub crash-test (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny

- w języku polskim zapis rozłączny lub z łącznikiem

93. crosscountry (głuź.); cross-country (pol.)

- w języku górnołużyckim zapis łączny; rodzaj męski; odmienny

- w języku polskim zapis z łącznikiem; rodzaj nijaki; nieodmienny

94. cup (głuź.); cup (pol.): brak różnic

95. curling (głuź.); curling (pol.); curling (cz.): brak różnic

96. dart (głuź.); dart (pol.): brak różnic

97. deadline (głuź.); deadline (pol.):

- w języku górnołużyckim rodzaj żeński; nieodmienny

- w języku polskim rodzaj męski; odmienny

98. deal (głuź.); deal (pol.): brak różnic

99. dealer (głuź.); dealer lub diler (pol.); dealer (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ea>ea) oraz wymowie (i:>i)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ea>ea) lub zaadaptowanej (ea>i); różnica w wymowie (i:>i)

- w języku czeskim różnica w zapisie (ea>ea) oraz wymowie (i:>i)

100. derby (głuź.); derby (pol.); derby (cz.):

- w języku górnołużyckim rodzaj męski

- w języku polskim rodzaj nijaki

- w języku czeskim polskim rodzaj nijaki

101. design (głuź.); design (pol.); design (cz.): brak różnic

102. designer (głuź.); designer (pol.); designer (cz.): brak różnic

103. detektiw (głuź.); detektyw (pol.); detektiv (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i; v>w) oraz w wymowie (i>i; v>u)

- w języku polskim różnica w zapisie (i>y; v>w) oraz w wymowie (i>i; v>v)

- w języku czeskim różnica w zapisie (i>i; v>v) oraz w wymowie (i>i; v>v)

104. disco (gł.ż.); disco (pol.):

- w języku górnołużyckim rodzaj żeński
- w języku polskim rodzaj nijaki

105. discounter (gł.ż.); dyskonter (pol.)

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i; c>c; ou>ou) oraz w wymowie (i>i; au>a+u)

- w języku polskim różnica w zapisie (i>y; c>k; ou>o) oraz w wymowie (i>i; au>o)

106. diskjockey lub diskjokej lub DJ (gł.ż.); disc jockey lub dyskdžokej lub DJ (pol.); DJ (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej: DJ, częściowo zaadaptowanej (c>k; ck>ck; j>j; y>j) lub zaadaptowanej (i>i; c>k; j>j; y>j); różnica w wymowie (i>i)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej: DJ oraz disc jockey (c>c; ck>ck; j>j; y>y)

lub zaadaptowanej (i>y; c>k; j>dž; y>j); różnica w wymowie (i>i)

107. display (gł.ż.); display (pol.); displej (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>y; y>y)
- w języku polskim różnica w zapisie (a>y; y>y)
- w języku czeskim różnica w zapisie (a>e; y>j)

108. dok (gł.ż.); dok (pol.); dok (cz.): brak różnic

109. dolar (gł.ż.); dolar (pol.); dolar (cz.): brak różnic

110. doping (gł.ż.); doping (pol.); doping lub dopink (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (g>g)
- w języku polskim różnica w zapisie (g>g)
- w języku czeskim różnica w zapisie (g>k)

111. double lub dubl (gł.ż.); debel (pol.); debl (cz.)

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (ou>ou; Ø>Ø; e>e) lub zaadaptowanej (ou>u; Ø>Ø; e>Ø); różnica w wymowie (Λ>u; ə>Ø)

- w języku polskim różnica w zapisie (ou>e; Ø>e; e>Ø) oraz w wymowie (Λ>e; ə>e)

- w języku czeskim adaptacja graficzna (ou>e; Ø>Ø; e>Ø) oraz różnica w wymowie (Λ>e; ə>Ø)

112. download (gł.ż.); download (pol.): brak różnic

113. dres lub dress (gł.ż.); dres (pol.); dres (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (ss>ss) lub zaadaptowanej (ss>s)

- w języku polskim różnica w zapisie (ss>ss)

- w języku czeskim różnica w zapisie (ss>ss)

114. dressing (głuź.); dressing (pol.): brak różnic

115. dribbling (głuź.); drybling (pol.); dribling (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i; bb>bb) oraz w wymowie (ɪ>i)

- w języku polskim różnica w zapisie (i>y; bb>b) oraz w wymowie (ɪ>i)

- w języku czeskim różnica w zapisie (i>i; bb>b) oraz w wymowie (ɪ>i)

116. drink (głuź.); drink (pol.): brak różnic

117. dumping (głuź.); dumping (pol.); dumping lub damping (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (u>u)

- w języku polskim różnica w zapisie (u>u)

- w języku czeskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (u>u) lub zaadaptowanej (u>a)

118. DVD (głuź.); DVD (pol.); DVD lub dévédečka (cz.)

- w języku górnołużyckim zapis i wymowa w formie niezaadaptowanej; rodzaj żeński; odmienny

- w języku polskim zapis i wymowa w formie niezaadaptowanej; rodzaj męski; nieodmienny

- w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej lub jako zaadaptowany derywat (dévédečka); różnica w wymowie w przypadku derywatów (i:>e:); rodzaj żeński; odmienny

119. džungl (głuź.); džungla (pol.); džungle (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>dž; e>Ø); rodzaj męski

- w języku polskim różnica w zapisie (j>dž; e>Ø); rodzaj żeński (końcówka -a)

- w języku czeskim różnica w zapisie (j>dž); rodzaj żeński (końcówka -e)

120. ecstasy (głuź.); ecstasy (pol.): brak różnic

121. ekspander (głuź.); ekspander (pol.); expander (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (x>ks)

- w języku polskim różnica w zapisie (x>ks)

- w języku czeskim różnica w zapisie (x>x)

122. e-mejlka, e-mailka, e-mail, e-mejl (głuź.); e-mail (pol.); e-mail (cz.):

- w języku górnołużyckim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej, zaadaptowanej (a>e; i>j) lub jako zaadaptowany derywat

- w języku polskim różnica w zapisie (a>a; i>i)

- w języku czeskim różnica w zapisie (a>a; i>i)

123. eurocity (głuz.); Eurocity lub EuroCity (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis przy użyciu wyłącznie małych liter; rodzaj męski; odmienny

- w języku polskim zapis przy użyciu małych i wielkich liter; rodzaj męski lub nijaki; nieodmienny

124. evergreen (głuz.); evergreen (pol.): brak różnic

125. eyeliner (głuz.); eyeliner lub eye-liner (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny

- w języku polskim zapis łączny lub z łącznikiem

126. fairplay (głuz.); fair play (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny; rodzaj męski; odmienny

- w języku polskim zapis rozłączny; rodzaj żeński lub nijaki; nieodmienny

127. faks (głuz.); faks (pol.): brak różnic

128. fan (głuz.); fan (pol.); fanoušek (cz.):

- w języku górnołużyckim anglicyzm

- w języku polskim anglicyzm

- w języku czeskim derywat od podstawy pochodzenia angielskiego

129. farma (głuz.); farma (pol.); farma (cz.): brak różnic

130. farmer (głuz.); farmer (pol.); farmář (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e; r>r) oraz w wymowie (ə>e; r>r)

- w języku polskim różnica w zapisie (e>e; r>r) oraz w wymowie (ə>e; r>r)

- w języku czeskim różnica w zapisie (e>á; r>ř) oraz w wymowie (ə>a; r>ř) – wymiana sufiksu

131. fastfood (głuz.); fast food (pol.); fast food (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny

- w języku polskim zapis rozłączny

- w języku czeskim zapis rozłączny

132. FBI (głuz.); FBI (pol.):

- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny

- w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny

133. feedback (głuz.); feedback (pol.): brak różnic

134. feeling (głuz.); feeling (pol.): brak różnic

135. festiwal (gł.ż.); festiwal (pol.) festival (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (v>w) oraz w wymowie (v>ʋ)
 - w języku polskim różnica w zapisie (v>w) oraz w wymowie (v>v)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (v>v) oraz w wymowie (v>v)
136. fighter (gł.ż.); fighter (pol.): brak różnic
137. film (gł.ż.); film (pol.) film (cz.): brak różnic
138. finish (gł.ż.); finisz (pol.); finiš (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>sh)
 - w języku polskim różnica w zapisie (sh>sz)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (sh>š)
139. first lady (gł.ż.); First Lady (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis przy użyciu wyłącznie małych liter
 - w języku polskim zapis przy użyciu małych i wielkich liter
140. fitness lub fitnes (gł.ż.); fitness (pol.); fitness (cz.)
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (ss>ss) lub zaadaptowanej (ss>s)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ss>ss)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ss>ss)
141. flajer lub flyer (gł.ż.); flyers (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (y>y) lub zaadaptowanej (y>aj)
 - w języku polskim różnica w zapisie (y>y); depluralizacja
142. flanel (gł.ż.); flanela (pol.); flanel (cz.)
- w języku górnołużyckim rodzaj męski
 - w języku polskim rodzaj żeński (dodanie -a)
 - w języku czeskim rodzaj męski
143. flipper (gł.ż.); fliper lub flipper (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (pp>pp)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (pp>pp) lub zaadaptowanej (pp>p)
144. flirt (gł.ż.); flirt (pol.): brak różnic
145. foksterier lub foxterrier (gł.ż.); foksterier (pol.); foxteriér (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (x>x; rr>rr; e>e) lub zaadaptowanej (x>ks; rr>r; e>e); różnica w wymowie (ə>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (x>ks; rr>r; e>e) oraz w wymowie (ə>e)

- w języku czeskim różnica w zapisie (x>x; rr>r; e>é) oraz w wymowie (ə>e:)
146. fokstrot lub foxtrot (głuź.); fokstrot (pol.); foxtrot (cz.):
- w języku górnołużyckim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (x>x) lub zaadaptowanej (x>ks)
 - w języku polskim różnica w zapisie (x>ks)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (x>x)
147. fokus (głuź.); fokus lub focus (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c) lub zaadaptowanej (c>k)
148. folk (głuź.); folk (pol.); folk (cz.): brak różnic
149. folklora (głuź.); folklor (pol.); folklor (cz.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński (dodanie -a)
 - w języku polskim rodzaj męski
 - w języku czeskim rodzaj męski
150. football (głuź.); futbol lub football (pol.); fotbal (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (oo>oo; a>a; ll>ll) oraz w wymowie (u>u; ɔ:>o)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (oo>oo; a>a; ll>ll) lub zaadaptowanej (oo>u, a>o, ll>l); różnica w wymowie (u>u; ɔ:>o)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (oo>o; a>a; ll>l) oraz w wymowie (u>o, ɔ:>a)
151. forehand (głuź.); forehand lub forhend (pol.); forhend (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e; a>a)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (e>e; a>a) lub zaadaptowanej (e>∅; a>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (e>∅; a>e)
152. foul (głuź.); faul (pol.); faul (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (o>o)
 - w języku polskim różnica w zapisie (o>a)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (o>a)
153. freak (głuź.); freak (pol.): brak różnic
154. freejazz lub free jazz (głuź.); free jazz (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny lub rozłączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
155. freestyle (głuź.); freestyle lub fristajl (pol.); freestyle (cz.)

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ee>ee; y>y; e>e)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ee>ee; y>y; e>e) lub zaadaptowanej (ee>i; y>aj; e>Ø)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ee>ee; y>y; e>e)
- 156. frisbee (głuź.); frisbee (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski
- w języku polskim rodzaj nijaki
- 157. funk (głuź.); funk (pol.): brak różnic
- 158. gag (głuź.); gag (pol.); gag (cz.): brak różnic
- 159. gangster (głuź.); gangster (pol.); gangster (cz.): brak różnic
- 160. gender (głuź.); gender (pol.): brak różnic
- 161. gentleman (głuź.); džentelmen/gentleman (pol.); džentlmen/gentleman (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (g>g; Ø>Ø; e>e; e>e)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (g>g; Ø>Ø; e>e; e>e) lub zaadaptowanej (g>dź; Ø>e; e>Ø; e>a)
- w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej (g>g; Ø>Ø; e>e; e>e) lub zaadaptowanej (g>dź; Ø>Ø; e>Ø; e>a)
- 162. gin (głuź.); gin lub dżin (pol.); dżin (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (g>g)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (g>g) lub zaadaptowanej (g>dź)
- w języku czeskim różnica w zapisie (g>dž)
- 163. globetroter (głuź.); globtroter (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (e>Ø)
- 164. gokart (głuź.); gokart lub go-cart lub gocart (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis łączny lub z łącznikiem
- 165. golf (głuź.); golf (pol.); golf (cz.): brak różnic
- 166. gong (głuź.); gong (pol.); gong (cz.): brak różnic
- 167. gospel (głuź.); gospel (pol.): brak różnic
- 168. gospelsong (głuź.); gospel song (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 169. gril (głuź.); grill (pol.); gril (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ll>l)
- w języku polskim różnica w zapisie (ll>ll)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ll>l)
- 170. grizzly (głuź.); grizzly (pol.): brak różnic
- 171. grog (głuź.); grog (pol.); grog (cz.): brak różnic
- 172. groupie (głuź.); groupie (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
- w języku polskim rodzaj żeński; nieodmienny
- 173. hacker (głuź.); hacker lub haker (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ck>k)
- w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (ck>k) lub zaadaptowanej (ck>k)
- 174. halloween lub haloween (głuź.); Halloween (pol.):
- w języku górnołużyckim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (ll>ll) lub zaadaptowanej (ll>l); zapis małą literą; rodzaj męski; odmienny
- w języku polskim różnica w zapisie (ll>ll) zapis wielką literą; rodzaj nijaki; nieodmienny
- 175. hamburger (głuź.); hamburger (pol.); hamburger (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku czeskim różnica w zapisie (e>Ø) oraz w wymowie (ə>Ø)
- 176. handicap lub handicap (głuź.); handicap (pol.); handicap (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c) lub zaadaptowanej (c>k); różnica w wymowie (æ>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (c>c) oraz w wymowie (æ>e lub æ>a)
- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k) oraz w wymowie (æ>e)
- 177. handout (głuź.); handout (pol.): brak różnic
- 178. happyend lub happy end lub happy-end (głuź.); happy end (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem
- w języku polskim zapis rozłączny
- 179. happyhour (głuź.); happy hour lub happy hours (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny w formie singulare tantum lub plurale tantum
- 180. hardcore (głuź.); hardcore lub hard core (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis łączny lub rozłączny
181. hardrock (głuż.); hard rock (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
182. hardware (głuż.); hardware (pol.)
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński; nieodmienny
 - w języku polskim rodzaj męski; odmienny lub nieodmienny
183. hattrick lub hat trick lub hat-trick (głuż.); hat trick lub hat-trick (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem
 - w języku polskim zapis łączny lub z łącznikiem
184. headbanging (głuż.); headbanging lub head banging (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis łączny lub rozłączny
185. headline (głuż.); headline (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński; nieodmienny
 - w języku polskim rodzaj męski; odmienny
186. heavymetal (głuż.); heavy metal (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
187. hightech (głuż.); high-tech lub hi-tech (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny w formie niezaadaptowanej (gh>gh)
 - w języku polskim zapis z łącznikiem w formie niezaadaptowanej (gh>gh) lub zaadaptowanej (gh>Ø)
188. highway (głuż.); highway (pol.): brak zmian
189. hiphop (głuż.); hip-hop (pol.); hip-hop (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis z łącznikiem
 - w języku czeskim zapis z łącznikiem
190. hippie (głuż.); hippie, hipis lub hippis (pol.); hippie (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (pp>pp; e>e)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (pp>pp; e>e) lub zaadaptowanej (pp>p; e>Ø); w formach zaadaptowanych depluralizacja
 - w języku czeskim różnica w zapisie (pp>pp; e>e)

191. hit (głuź.); hit (pol.); hit (cz.): brak zmian
192. hobby (głuź.); hobby (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
 - w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
193. hokej (głuź.); hokej (pol.); hokej (cz.): brak zmian
194. holding (głuź.); holding (pol.); holding (cz.): brak zmian
195. homepage (głuź.); home page (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
196. hotdog (głuź.); hot dog (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
197. hotjazz (głuź.); hot jazz (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
198. hotline (głuź.); hot line (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
199. house (głuź.); house (pol.): brak zmian
200. humbug (głuź.); humbug (pol.): brak zmian
201. husky (głuź.); husky (pol.):
- w języku górnołużyckim odmienny
 - w języku polskim zapis nieodmienny
202. champion (głuź.); champion (pol.); šampion (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ch>ch) oraz w wymowie (tʃ>tʃ)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ch>ch) oraz w wymowie (tʃ>tʃ)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ch>š) oraz w wymowie (tʃ>ʃ)
203. charleston (głuź.); charleston (pol.): brak różnic
204. charter lub šarter lub čarter (głuź.); charter lub czarter (pol.):
- w języku górnołużyckim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (ch>ch) lub zaadaptowanej (ch>š lub ch>č); różnica w wymowie w przypadku jednej z form zaadaptowanych (tʃ>tʃ lub tʃ>ʃ)
 - w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (ch>ch) lub zaadaptowanej (ch>cz); różnica w zapisie (tʃ>tʃ)

205. chat lub čet (gł.ż.); chat (pol.):
- w języku górnołużyckim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (ch>ch; a>a) lub zaadaptowanej (ch>č; a>e); różnica w wymowie (æ>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ch>ch; a>a) oraz w wymowie (æ>a)
206. check lub ček (gł.ż.); check (pol.):
- w języku górnołużyckim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (ch>ch) lub zaadaptowanej (ch>č)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ch>ch)
207. checkpoint (gł.ż.); checkpoint (pol.): brak różnic
208. cheerleading (gł.ż.); cheerleading (pol.): brak różnic
209. cheeseburger (gł.ż.); cheeseburger (pol.): brak różnic
210. chip (gł.ż.); chip (pol.); číp (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ch>ch; i>i) oraz w wymowie (ɪ>i)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ch>ch; i>i) oraz w wymowie (ɪ>i)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ch>č; i>i) oraz w wymowie (ɪ>i:)
211. chipsy (gł.ż.); chips (pol.):
- w języku górnołużyckim poświadczenie tylko w liczbie mnogiej (plurale tantum)
 - w języku polskim poświadczenie w liczbie pojedynczej (depluralizacja)
212. image (gł.ż.); image (pol.); image (cz.): brak zmian
213. info (gł.ż.); info (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński
 - w języku polskim rodzaj nijaki
214. input (gł.ż.); input (pol.): brak zmian
215. insider (gł.ż.); insider (pol.); insider (cz.): brak zmian
216. interface (gł.ż.); interface lub interfejs (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a; c>c; e>e)
 - w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (a>a; c>c; e>e) lub zaadaptowanej (a>e; c>s; e>Ø)
217. internet (gł.ż.); Internet lub internet (pol.); internet (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis małą literą
 - w języku polskim zapis wielką lub małą literą
 - w języku czeskim zapis małą literą
218. interview (gł.ż.); interview lub interwiew (pol.); interview (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (v>v)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (v>v) lub zaadaptowanej (v>w)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (v>v)
219. jachta (głuź.); jacht (pol.); jachta (cz.)
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński (dodanie -a)
 - w języku polskim rodzaj męski
 - w języku czeskim rodzaj żeński (dodanie -a)
220. jackpot (głuź.); jackpot (pol.); brak zmian
221. jamsession (głuź.); jam session (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
222. jazz (głuź.); jazz lub dżez (pol.); jazz lub dżez (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; a>a; zz>zz)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; a>a; zz>zz) lub zaadaptowanej (j>dż; a>e; zz>z)
 - w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; a>a; zz>zz) lub zaadaptowanej (j>dż; a>e; zz>z)
223. jazzband (głuź.); jazz-band lub dżezbend (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; a>a; zz>zz)
 - w języku polskim zapis z łącznikiem (j>j; a>a; zz>zz) lub łączny w formie zaadaptowanej (j>dż; a>e; zz>z)
224. jeansy (głuź.); jeansy lub džinsy (pol.); džinsy (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; ea>ea)
 - w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; ea>ea) lub zaadaptowanej (j>dż; ea>i)
 - w języku czeskim adaptacja graficzna (j>dż; ea>i)
225. jeep (głuź.); jeep lub džip (pol.); džíp (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; ee>ee) oraz w wymowie (i:>i)
 - w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; ee>ee) lub zaadaptowanej (j>dż; ea>i); różnica w wymowie (i:>i)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (j>dż; ea>i) oraz w wymowie (i:>i)
226. jersey (głuź.); jersey lub dżersej (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; y>y)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; y>y) lub zaadaptowanej (j>dż; y>j)

227. jet (głuż.); jet (pol.): brak różnic
228. jingle (głuż.); jingle lub dżingiel (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; Ø>Ø; e>e) oraz w wymowie (g>g)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; Ø>Ø; e>e) lub zaadaptowanej (j>dż; Ø>ie; e>Ø); różnica w wymowie (g>gʲ)
229. jive (głuż.); jive (pol.): brak różnic
230. jockey lub jokej (głuż.); dżokej (pol.); żokej (cz.)
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; c>c; y>y) lub częściowo zaadaptowanej (j>j; c>k; y>j); różnica w wymowie (dż>dż)
 - w języku polskim różnica w zapisie (j>dż c>k; y>j) oraz w wymowie (dż>dż)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (j>ž; c>k; y>j) oraz w wymowie (dż>ž)
231. jogger (głuż.); jogger (pol.): brak różnic
232. jogging (głuż.); jogging (pol.): brak różnic
233. joint (głuż.); joint (pol.); joint (cz.): brak różnic
234. jointventure lub joint venture lub joint-venture (głuż.); joint venture (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem; rodzaj męski; odmienny
 - w języku polskim zapis rozłączny; rodzaj nijaki; nieodmienny
235. joker (głuż.); joker lub dżoker (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j) lub zaadaptowanej (j>dż)
236. joystick (głuż.); joystick lub dżojstik (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; y>y; ck>ck)
 - w języku polskim dopuszczalny zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; y>y; ck>ck) lub zaadaptowanej (j>dż; y>j; ck>k)
237. juice (głuż.); juice (pol.); džus (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; i>i)
 - w języku polskim różnica w zapisie (j>j; i>i)
 - w języku czeskim adaptacja graficzna (j>dż; i>Ø)
238. jumbojet (głuż.); jumbo jet (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
239. jumper (głuż.); jumper lub dżemper (pol.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (j>j; u>u)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (j>j; u>u) lub zaadaptowanej (j>dź; u>e)

240. juror (głuz.); juror (pol.): brak różnic

241. kanu (głuz.); canoe/kanu/kanoe

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k; oe>u); rodzaj męski

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; oe>oe) lub zaadaptowanej (c>k; oe>u); rodzaj nijaki

242. karaoke (głuz.); karaoke (pol.): brak różnic

243. katamaran (głuz.); katamaran (pol.): brak różnic

244. keks (głuz.); keks (pol.); keks (cz.): brak różnic

245. keyboard (głuz.); keyboard (pol.): brak różnic

246. klawn (głuz.); klown lub klaun (pol.); klaun (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k; o>a; w>w)

- w języku polskim zapis w formie częściowo zaadaptowanej (c>k; o>o; w>w) lub zaadaptowanej (c>k; o>a; w>u)

- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; o>a; w>u)

247. klif (głuz.); klif (pol.): brak różnic

248. klik (głuz.); klik (pol.); klik (cz.): brak różnic

249. klub (głuz.); klub (pol.); klub (cz.): brak różnic

250. knockout lub knock-out (głuz.); knock-out lub nokaut (pol.); knokaut (cz.)

- w języku górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem (kn>kn; ck>ck; o>o)

- w języku polskim zapis z łącznikiem (kn>kn; ck>ck; o>o) lub w formie zaadaptowanej (kn>n; ck>k; o>a)

- w języku czeskim zapis łączny (kn>kn; ck>k; o>a)

251. know-how (głuz.); know-how (pol.):

- w języku górnołużyckim rodzaj męski

- w języku polskim rodzaj nijaki

252. kolaps (głuz.); kolaps/kollaps (pol.); kolaps (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ll>l)

- w języku polskim zapis w formie częściowo zaadaptowanej (ll>ll) lub zaadaptowanej (ll>l)

- w języku czeskim różnica w zapisie (ll>l)

253. kolonel (głuz.); kolonel/colonel (pol.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c) lub zaadaptowanej (c>k)
254. komputer (głuz.); komputer (pol.); computer (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k; p>pj) oraz wymowie (pi>pi)
 - w języku polskim różnica w zapisie (c>k; p>p) oraz wymowie (pi>p)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (c>c; p>p) oraz wymowie (pi>p)
255. kompost (głuz.); kompost (pol.); kompost (cz.): brak różnic
256. kondom (głuz.); kondom (pol.): brak różnic
257. container lub kontejner (głuz.); kontener (pol.); kontejner (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; ai>ai) lub zaadaptowanej (c>k; ai>ej); różnica w wymowie (ei>ej)
 - w języku polskim różnica w zapisie (c>k; ai>e) oraz w wymowie (ei>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; ai>ej) oraz w wymowie (ei>ej)
258. kord (głuz.); kord (pol.): brak różnic
259. krawl (głuz.); crawl lub kraul (pol.); kraul (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k; w>w)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; w>w) lub zaadaptowanej (c>k; w>u)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; w>u)
260. kriket (głuz.); krykiet (pol.); kriket (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i; ck>k) oraz w wymowie (i>i; k>k)
 - w języku polskim różnica w zapisie (i>y; ck>ki) oraz w wymowie (i>i; k>ki)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (i>i; ck>k) oraz w wymowie (i>i; k>k)
261. Ku-Klux-Klan (głuz.); Ku-Klux-Klan (pol.): brak różnic
262. kuter (głuz.); kuter (pol.): brak różnic
263. kwad (głuz.); quad (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (q>k; u>w)
 - w języku polskim różnica w zapisie (q>q; u>u)
264. kwis (głuz.); quiz (pol.); kvíz (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (q>k; u>w; i>i; z>s) oraz wymowie (w>u; i>i)
 - w języku polskim różnica w zapisie (q>q; u>u; i>i; z>z) oraz wymowie (w>u; i>i)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (q>k; u>v; i>i; z>z) oraz wymowie (w>u; i>i)
265. lady (głuz.); lady (pol.); lady (cz.): brak różnic
266. laptop (głuz.); laptop (pol.): brak różnic

267. leader lub lider (gł.ż.); lider (pol.); lídr (cz.)
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (ea>ea; e>e) lub zaadaptowanej (i:>i; e>e); różnica w wymowie (i:>i; ə>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ea>i; e>e) oraz wymowie (i:>i; ə>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ea>í; e>ø) oraz wymowie (i:>i; ə>ø)
268. leasing (gł.ż.); leasing (pol.): brak różnic
269. legginsy (gł.ż.); legginsy (pol.): brak różnic
270. lift (gł.ż.); lift (pol.): brak różnic
271. linoleum (gł.ż.); linoleum (pol.); linoleum (cz.): brak różnic
272. live (gł.ż.); live (pol.): brak różnic
273. lobbying (gł.ż.); lobbying (pol.); lobbying (cz.): brak różnic
274. lobby (gł.ż.); lobby (pol.); lobby (cz.): brak różnic
275. lobbyist (gł.ż.); lobbysta (pol.); lobbista (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (y>y; i>i) oraz wymowie (ɪ>i); rodzaj męski
 - w języku polskim różnica w zapisie (y>y; i>ø) oraz wymowie (ɪ>i); rodzaj męski (końcówka -a)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (y>ø; i>i) oraz wymowie (ɪ>i); rodzaj męski (końcówka -a)
276. log (gł.ż.); log (pol.): brak różnic
277. logo (gł.ż.); logo (pol.); logo (cz.): brak różnic
278. longdrink (gł.ż.); long drink (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
279. looping (gł.ż.); looping (pol.): brak różnic
280. lord (gł.ż.); lord (pol.); lord (cz.): brak różnic
281. lunch (gł.ż.); lunch (pol.): brak różnic
282. mailing (gł.ż.); mailing (pol.): brak różnic
283. make-up (gł.ż.); make-up (pol.): brak różnic
284. management (gł.ż.); management (pol.); management (cz.): brak różnic
285. manager (gł.ż.); manager lub menedžer (pol.); manažer (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a; g>g) oraz w wymowie (æ>e; ɪ>e; dʒ>dʒ)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (a>a; g>g) lub zaadaptowanej (a>e; g>dź); różnica w wymowie (æ>e; ɪ>e; dʒ>dʒ)

- w języku czeskim różnica w zapisie (a>a; g>ž) oraz w wymowie (æ>a; ɪ>a; dʒ>ʒ)

286. manchester (głuż.); manczester (pol.); manšestr (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ch>ch; e>e) oraz w wymowie (tʃ>tʃ; ə>e)

- w języku polskim różnica w zapisie (ch>cz; e>e) oraz w wymowie (tʃ>tʃ; ə>e)

- w języku czeskim różnica w zapisie (ch>š; e>ø) oraz w wymowie (tʃ>ʃ; ə>ø)

287. mandril (głuż.); mandryl (pol.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i) oraz wymowie (ɪ>i)

- w języku polskim różnica w zapisie (i>y) oraz wymowie (ɪ>i)

288. mango (głuż.); mango (pol.):

- w języku górnołużyckim rodzaj żeński

- w języku polskim rodzaj nijaki

289. mangrowa (głuż.); mangrowe (pol.)

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a) oraz w wymowie (v>u; ø>a); rodzaj żeński (końcówka -a)

- w języku polskim różnica w zapisie (a>e) oraz w wymowie (v>v; ø>e); rodzaj nijaki (końcówka -e)

290. marketing (głuż.); marketing (pol.); marketing (cz.): brak różnic

291. match (głuż.); mecz (pol.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a; tch>tch)

- w języku polskim różnica w zapisie (a>e; tch>cz)

292. matchball lub matchbul (głuż.); meczbol (pol.); mečbol (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (a>a; tch>tch; a>a; ll>ll) lub częściowo zaadaptowanej (a>a; tch>tch; a>u; ll>l); różnica w wymowie (ɔ:>u)

- w języku polskim różnica w zapisie (a>e; tch>cz; a>o; ll>l) oraz wymowie (ɔ:>o)

- w języku czeskim różnica w zapisie (a>e; tch>č; a>o; ll>l) oraz wymowie (ɔ:>o)

293. meeting (głuż.); meeting lub mityng (pol.); mítink (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ee>ee; i>i; g>g) oraz w wymowie (i:>i; ɪ>i)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ee>ee; i>i; g>g) lub częściowo zaadaptowanej (ee>i; i>y; g>g); różnica w wymowie (i:>i; ɪ>i)

- w języku czeskim różnica w zapisie (ee>í; i>i; g>k) oraz w wymowie (i:>i; ɪ>i)

294. megabyte (głuż.); megabajt (pol.); megabyte (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (y>y; e>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (y>aj; e>∅)
- w języku czeskim różnica w zapisie (y>y; e>e)
- 295. miks (głuż.); miks (pol.): brak różnic
- 296. mikser (głuż.); mikser (pol.); mixér (cz.);
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (x>ks; e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (x>ks; e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku czeskim różnica w zapisie (x>x; e>é) oraz w wymowie (ə>e:)
- 297. minigolf (głuż.); minigolf (pol.): brak różnic
- 298. mobbing (głuż.); mobbing (pol.): brak różnic
- 299. modem (głuż.); modem (pol.): brak różnic
- 300. modernjazz lub modern jazz (głuż.); modern jazz (pol.)
- w języku górnołużyckim zapis łączny lub rozłączny
- w języku polskim zapis rozłączny
- 301. mohair (głuż.); mohair lub moher (pol.); moher (cz.);
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ai>ai) oraz w wymowie (eə>e)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ai>ai) lub zaadaptowanej (ai>e);
różnica w wymowie (eə>e)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ai>e) oraz w wymowie (eə>e:)
- 302. mokasin (głuż.); mokasyn (pol.); mokasín (cz.)
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i) oraz w wymowie (ɪ>i)
- w języku polskim różnica w zapisie (i>y) oraz w wymowie (ɪ>i)
- w języku czeskim różnica w zapisie (i>i) oraz w wymowie (ɪ>i:)
- 303. monsun (głuż.); monsun (pol.): brak różnic
- 304. mop (głuż.); mop (pol.): brak różnic
- 305. motocross (głuż.); motocross lub motokros (pol.); motokros (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; ss>ss)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; ss>ss) lub zaadaptowanej
(c>k; ss>s)
- w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; ss>s)
- 306. musical (głuż.); musical (pol.); muzikál (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (s>s; c>c; a>a) oraz w wymowie (mj>mj;
ə>a)

- w języku polskim różnica w zapisie (s>s; c>c; a>a) oraz w wymowie (mj>mj lub mj>m; ə>a)

- w języku czeskim różnica w zapisie (s>z; c>k; a>á) oraz w wymowie (mj>m; ə>a:)

307. mustang (głuz.); mustang (pol.); mustang (cz.): brak różnic

308. napalm (głuz.); napalm (pol.); napalm (cz.): brak różnic

309. nightclub (głuz.); night club lub night-club (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny

- w języku polskim zapis rozłączny lub z łącznikiem

310. notebook (głuz.); notebook (pol.): brak różnic

311. nubuk (głuz.); nubuk (pol.): brak różnic

312. nugget (głuz.); nugget (pol.): brak różnic

313. nylon (głuz.); nylon (pol.); nylon (cz.): brak różnic

314. offset (głuz.); offset (pol.): brak różnic

315. offside (głuz.); offside lub ofsajd (pol.); offside (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ff>ff; i>i; e>e)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ff>ff; i>i; e>e) lub zaadaptowanej (ff>f; i>aj; e>∅)

- w języku czeskim różnica w zapisie (ff>ff; i>i; e>e)

316. out (głuz.); aut (pol.); aut (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (o>o)

- w języku polskim różnica w zapisie (o>a)

- w języku czeskim różnica w zapisie (o>a)

317. outdoor (głuz.); outdoor (pol.): brak różnic

318. output (głuz.); output (pol.): brak różnic

319. outsider (głuz.); outsider lub autsajder (pol.); outsider (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (o>o; i>i)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (o>o; i>i) lub zaadaptowanej (o>a; i>aj)

- w języku czeskim różnica w zapisie (o>o; i>i)

320. overall lub owerol (głuz.); owerol (pol.)

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (v>v; a>a; ll>ll) lub zaadaptowanej (v>w; a>a; ll>l); różnica w wymowie (ɔ:>a)

- w języku polskim różnica w zapisie (v>w; a>o; ll>l) oraz w wymowie (ɔ:>o)

321. paintball (głuz.); paintball (pol.): brak różnic

322. pamflet (gł.ż.); pamflet (pol.); pamflet (cz.): brak różnic
323. paneel (gł.ż.); panel (pol.); panel (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>ee)
 - w języku polskim różnica w zapisie (e>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (e>e)
324. partner (gł.ż.); partner (pol.); partner (cz.): brak różnic
325. party (gł.ż.); party (pol.); party lub pártý (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a) oraz w wymowie (a:>a); rodzaj żeński
 - w języku polskim różnica w zapisie (a>a) oraz w wymowie (a:>a); rodzaj męski
 - w języku czeskim różnica w zapisie (a>a lub a>á) oraz w wymowie (a:>a lub a:>a:); rodzaj żeński
326. patchwork (gł.ż.); patchwork (pol.): brak różnic
327. PC (gł.ż.); PC (pol.); PC (cz.): brak różnic
328. pelet (gł.ż.); pelet lub pellet (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ll>l)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ll>ll) lub zaadaptowanej (ll>l)
329. patchwork (gł.ż.); patchwork (pol.): brak różnic
330. performance (gł.ż.); performance (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński; nieodmienny
 - w języku polskim rodzaj męski; odmienny
331. piercing (gł.ż.); piercing (pol.): brak różnic
332. piknik (gł.ż.); piknik (pol.); piknik (cz.): brak różnic
333. PIN (gł.ż.); PIN (pol.); PIN (cz.): brak różnic
334. playback (gł.ż.); playback (pol.): brak różnic
335. playoff lub playoffs (gł.ż.); play off (pol.); play-off (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny; depluralizacja; rodzaj męski; nieodmienny
 - w języku polskim zapis rozłączny; brak depluralizacji; rodzaj męski; odmienny
 - w języku czeskim zapis z łącznikiem; brak depluralizacji; rodzaj nijaki; nieodmienny
336. poleposition (gł.ż.); pole position (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny; rodzaj żeński
 - w języku polskim zapis rozłączny; rodzaj nijaki
337. pony (gł.ż.); pony (pol.):
- w języku górnołużyckim odmienny

- w języku polskim nieodmienny
- 338. pop (głuź.); pop (pol.); pop (cz.): brak różnic
- 339. popart, pop art lub pop-art (głuź.); popart lub pop-art. (pol.):
 - w języku górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem
 - w języku polskim zapis łączny lub z łącznikiem
- 340. popcorn (głuź.); popcorn (pol.): brak różnic
- 341. portal (pol.); portal (pol.); portál (cz.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a) oraz w wymowie (ə>a)
 - w języku polskim różnica w zapisie (a>a) oraz w wymowie (ə>a)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (a>á) oraz w wymowie (ə>a:)
- 342. porter (głuź.); porter (pol.): brak różnic
- 343. poster (głuź.); poster (pol.): brak różnic
- 344. powerplay (głuź.); power-play (pol.); power-play (cz.):
 - w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis z łącznikiem
 - w języku czeskim zapis z łącznikiem
- 345. PR (głuź.); PR (pol.): brak różnic
- 346. pressing (głuź.); pressing (pol.): brak różnic
- 347. procesor (głuź.); procesor (pol.); procesor (cz.): brak różnic
- 348. provider (głuź.); provider (pol.): brak różnic
- 349. pub (głuź.); pub (pol.): brak różnic
- 350. puding (głuź.); pudding (pol.); puding lub pudink (cz.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (dd>d; g>g)
 - w języku polskim różnica w zapisie (dd>dd; g>g)
 - w języku czeskim zapis w formie częściowo zaadaptowanej (dd>d; g>g) lub zaadaptowanej (dd>d; g>k)
- 351. pulower (głuź.); pulower (pol.); pulovr (cz.):
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (v>w; e>e) oraz w wymowie (v>ɥ; ə>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (v>w; e>e) oraz w wymowie (v>v; ə>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (v>v; e>∅) oraz w wymowie (v>v; ə>∅)
- 352. punk (głuź.); punk (pol.); punk (cz.): brak różnic
- 353. radar (głuź.); radar (pol.); radar (cz.): brak różnic
- 354. rafting (głuź.); rafting (pol.): brak różnic
- 355. ragtime (głuź.); ragtime (pol.):

- w języku górnołużyckim nieodmienny
- w języku polskim odmienny
- 356. RAM (gł.ż.); RAM (pol.): brak różnic
- 357. ranger (gł.ż.); rangers (pol.):
- w języku górnołużyckim brak depluralizacji
- w języku polskim depluralizacja
- 358. rap (gł.ż.); rap (pol.); rap (cz.): brak różnic
- 359. rapper (gł.ż.); raper (pol.); raper (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (pp>pp)
- w języku polskim różnica w zapisie (pp>p)
- w języku czeskim różnica w zapisie (pp>p)
- 360. rating (gł.ż.); rating (pol.): brak różnic
- 361. reggae (gł.ż.); reggae (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj męski; odmienny
- w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
- 362. rekord (gł.ż.); rekord (pol.); rekord (cz.): brak różnic
- 363. rekorder (gł.ż.); rekorder (pol.): brak różnic
- 364. reporter (gł.ż.); reporter (pol.); reportér (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku czeskim różnica w zapisie (e>é) oraz w wymowie (ə>e:)
- 365. rewolwer (gł.ż.); rewolwer (pol.); revolver (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (v>w) oraz w wymowie (v>ʋ)
- w języku polskim różnica w zapisie (v>w) oraz w wymowie (v>v)
- w języku czeskim różnica w zapisie (v>v) oraz w wymowie (v>v)
- 366. rif (gł.ż.); riff (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ff>f)
- w języku polskim różnica w zapisie (ff>ff)
- 367. roadster (gł.ż.); roadster (pol.): brak różnic
- 368. rock (gł.ż.); rock (pol.): brak różnic
- 369. rocker (gł.ż.); rocker (pol.); rocker (cz.): brak różnic
- 370. rodejo (gł.ż.); rodeo (pol.); rodeo (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (Ø>j) oraz w wymowie (i>ej)
- w języku polskim różnica w zapisie (Ø>Ø) oraz w wymowie (i>e)

- w języku czeskim różnica w zapisie ($\emptyset > \emptyset$) oraz w wymowie ($i > e$)

371. rugby (głuż.); rugby (pol.); ragby (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie ($u > u$) oraz w wymowie ($\wedge > a$); rodzaj męski; odmienny

- w języku polskim różnica w zapisie ($u > u$) oraz w wymowie ($\wedge > a$ lub $\wedge > u$); rodzaj nijaki; nieodmienny

- w języku czeskim różnica w zapisie ($u > a$) oraz w wymowie ($\wedge > a$); rodzaj nijaki; nieodmienny

372. safe (głuż.); sejf (pol.); sejf (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie ($a > a$; $\emptyset > \emptyset$; $e > e$)

- w języku polskim różnica w zapisie ($a > e$; $\emptyset > j$; $e > \emptyset$)

- w języku czeskim różnica w zapisie ($a > e$; $\emptyset > j$; $e > \emptyset$)

373. saloon (głuż.); saloon (pol.); salón (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie ($oo > oo$) oraz w wymowie ($u > u$)

- w języku polskim różnica w zapisie ($oo > oo$) oraz w wymowie ($u > u$)

- w języku czeskim różnica w zapisie ($oo > ó$) oraz w wymowie ($u > o$);

374. sampler (głuż.); sampler (pol.): brak różnic

375. sandwich (głuż.); sandwich lub sendwicz (pol.); sendvič (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie ($a > a$; $w > w$; $ch > ch$) oraz w wymowie ($w > \underset{~}{u}$)

- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej ($a > a$; $w > w$; $ch > ch$) lub zaadaptowanej ($a > e$; $w > w$; $ch > cz$); różnica w wymowie ($w > \underset{~}{u}$)

- w języku czeskim różnica w zapisie ($a > e$; $w > v$; $ch > č$) oraz w wymowie ($w > v$)

376. scrabble (głuż.); scrabble (pol.): brak różnic

377. scratching (głuż.); scratching (pol.): brak różnic

378. serial (głuż.); serial (pol.); seriál (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie ($a > a$) oraz w wymowie ($a > a$)

- w języku polskim różnica w zapisie ($a > a$) oraz w wymowie ($a > a$)

- w języku czeskim różnica w zapisie ($a > á$) oraz w wymowie ($a > a$);

379. server lub serwer (głuż.); serwer (pol.); server (cz.): brak różnic

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej ($v > v$) lub zaadaptowanej ($v > w$)

- w języku polskim różnica w zapisie ($v > w$)

- w języku czeskim różnica w zapisie ($v > v$)

380. set (głuż.); set (pol.); set (cz.): brak różnic

381. sexappeal (gł.ż.); sex appeal lub seksapil (pol.); sex-appeal (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (x>x; pp>pp; ea>ea); zapis łączny
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej rozłączny (x>x; pp>pp; ea>ea) lub zaadaptowanej (x>ks; pp>p; ea>i)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (x>x; pp>pp; ea>ea); zapis z łącznikiem
382. sexshop (gł.ż.); sex shop lub sex-shop (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny lub z łącznikiem
383. shake (gł.ż.); shake (pol.): brak różnic
384. shop (gł.ż.); shop (pol.): brak różnic
385. shopping (gł.ż.); shopping (pol.): brak różnic
386. shorttrack (gł.ż.); short track lub short-track (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny lub z łącznikiem
387. show (gł.ż.); show (pol.): brak różnic
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński
 - w języku polskim rodzaj męski
388. single (gł.ż.); singel lub singiel (pol.); singl (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (g>g; Ø>Ø; e>e) oraz w wymowie (g>g; ə>Ø)
 - w języku polskim różnica w zapisie (g>g lub g>gi; Ø>e; e>Ø) oraz w wymowie (g>g lub g>gi; ə>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (g>g; Ø>Ø; e>Ø) oraz w wymowie (g>g; ə>Ø)
389. skalp (gł.ż.); skalp (pol.); skalp (cz.): brak różnic
390. skateboard (gł.ż.); skateboard (pol.): brak różnic
391. skater (gł.ż.); skater (pol.): brak różnic
392. skating (gł.ż.); skating (pol.): brak różnic
393. skawt (gł.ż.); skaut (pol.); skaut lub scout (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>k; o>a; u>w)
 - w języku polskim różnica w zapisie (c>k; o>a; u>u)
 - w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c; o>o; u>u) lub zaadaptowanej (c>k; o>a; u>u)
394. skener (gł.ż.); skaner (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>e) oraz w wymowie (æ>e)

- w języku polskim różnica w zapisie (a>a) oraz w wymowie (æ>a)
- 395. skif (głuź.); skiff lub skif (pol.); skif (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ff>f)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ff>ff) lub zaadaptowanej (ff>f)
- w języku czeskim różnica w zapisie (ff>f)
- 396. skinhead (głuź.); skinhead (pol.): brak różnic
- 397. skunk (głuź.); skunks (pol.); skunk (cz.):
- w języku górnołużyckim brak depluralizacji
- w języku polskim depluralizacja
- w języku czeskim brak depluralizacji
- 398. slang (głuź.); slang (pol.); slang (cz.): brak różnic
- 399. slapstick (głuź.); slapstick (pol.): brak różnic
- 400. slip (głuź.); slip (pol.): brak różnic
- 401. smalltalk, small talk lub small-talk (głuź.); small talk (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem
- w języku polskim zapis rozłączny
- 402. smeš (głuź.); smecz (pol.); smeč (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>š) oraz w wymowie (ʃ>ʃ)
- w języku polskim różnica w zapisie (sh>cz) oraz w wymowie (ʃ>tʃ)
- w języku czeskim różnica w zapisie (sh>č) oraz w wymowie (ʃ>tʃ)
- 403. smog (głuź.); smog (pol.); smog (cz.): brak różnic
- 404. smoking (głuź.); smoking (pol.); smoking lub smokink (cz.): brak różnic
- 405. SMS lub SMS-ka (głuź.); SMS (pol.); SMS lub esemeska (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej lub jako zaadaptowany derywat (SMS-ka); rodzaj żeński
- w języku polskim zapis i wymowa w formie niezaadaptowanej; rodzaj męski
- w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej lub jako zaadaptowany derywat (esemeska); rodzaj żeński
- 406. snob (głuź.); snob (pol.): brak różnic
- 407. snowboard (głuź.); snowboard (pol.); snowboard (cz.): brak różnic
- 408. snowboarding (głuź.); snowboarding (pol.): brak różnic
- 409. softdrink (głuź.); soft drink (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny

410. software (gł.ż.); software (pol.); software (cz.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński; nieodmienny
 - w języku polskim rodzaj nijaki; nieodmienny
 - w języku czeskim rodzaj męski; odmienny
411. song (gł.ż.); song (pol.); song (cz.): brak różnic
412. soul (gł.ż.); soul (pol.): brak różnic
413. speedway (gł.ż.); speedway (pol.): brak różnic
414. sponsor (gł.ż.); sponsor (pol.); sponzor (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (s>s) oraz w wymowie (s>s)
 - w języku polskim różnica w zapisie (s>s) oraz w wymowie (s>s)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (s>z) oraz w wymowie (s>z)
415. sponsoring (gł.ż.); sponsoring (pol.); sponzoring (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (s>s) oraz w wymowie (s>s)
 - w języku polskim różnica w zapisie (s>s) oraz w wymowie (s>s)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (s>z) oraz w wymowie (s>z)
416. sport (gł.ż.); sport (pol.); sport (cz.): brak różnic
417. spray (gł.ż.); spray lub sprej (pol.); sprej (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (a>a; y>y)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (a>a; y>y) lub zaadaptowanej (a>e; y>j)
- w języku czeskim różnica w zapisie (a>e; y>j)
418. sprint (gł.ż.); sprint (pol.); sprint (cz.): brak różnic
419. sprinter (gł.ż.); sprinter (pol.); sprinter (cz.): brak różnic
420. squash (gł.ż.); squash (pol.): brak różnic
421. start (gł.ż.); start (pol.); start (cz.): brak różnic
422. starter (gł.ż.); starter (pol.); startér (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) oraz wymowie (e>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz wymowie (e>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (e>é) oraz wymowie (e>e:)
423. steak (gł.ż.); stek (pol.); steak (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ea>ea) oraz w wymowie (ei>ej)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ea>e) oraz w wymowie (ei>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ea>ea) oraz w wymowie (ei>ej)
424. sterling (gł.ż.); sterling lub szterling (pol.); sterling lub šterling (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (s>s) oraz wymowie (s>s)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (s>s) lub zaadaptowanej (s>sz); różnica w wymowie (s>s lub s>j)
 - w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej (s>s) lub zaadaptowanej (s>š); różnica w wymowie (s>s lub s>j)
425. steward (głuź.); steward (pol.); steward (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (w>w) oraz w wymowie (tʲ>tʲ; u:>u+a)
 - w języku polskim różnica w zapisie (w>w) oraz w wymowie (tʲ>tʲ; u:>u+a)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (w>v) oraz w wymowie (tʲ>t; u:>e)
426. sticker (głuź.); sticker (pol.): brak różnic
427. story (głuź.); story (pol.): brak różnic
428. streetworker (głuź.); streetworker (pol.): brak różnic
429. stres (głuź.); stress lub stres (pol.); stres (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ss>s)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (ss>ss) lub zaadaptowanej (ss>s)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ss>s)
430. striptease (głuź.); striptease lub strip-tease lub striptiz (pol.); striptýz (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ea>ea; s>s; e>e) oraz w wymowie (i:>i)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej łączny lub z łącznikiem (ea>ea; s>s; e>e) lub zaadaptowanej (ea>ý; s>z; e>∅); różnica w wymowie (i:>i)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ea>i; s>z; e>∅) oraz w wymowie (i:>i)
431. styling (głuź.); styling (pol.): brak różnic
432. superstar (głuź.); superstar (pol.): brak różnic
433. support (głuź.); support (pol.): brak różnic
434. surfer (głuź.); surfer (pol.): brak różnic
435. sweater (głuź.); sweter (pol.); svetr (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (w>w; ea>ea; e>e) oraz w wymowie (ə>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (w>w; ea>e; e>e) oraz w wymowie (ə>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (w>v; ea>e; e>∅) oraz w wymowie (ə>∅)
436. swing (głuź.); swing (pol.): brak różnic
437. šelf (głuź.); szelf (pol.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>š)
 - w języku polskim różnica w zapisie (sh>sz)
438. šerif (głuź.); szeryf (pol.); šerif (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>š; i>i) oraz w wymowie (ɪ>i)
- w języku polskim różnica w zapisie (sh>sz; i>y) oraz w wymowie (ɪ>i)
- w języku czeskim różnica w zapisie (sh>š; i>i) oraz w wymowie (ɪ>i)

439. šok (głuż.); szok (pol.); šok (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>š)
- w języku polskim różnica w zapisie (sh>sz)
- w języku czeskim różnica w zapisie (sh>š)

440. tablet (głuż.); tablet (pol.): brak różnic

441. talkshow (głuż.); talk show (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny; rodzaj żeński
- w języku polskim zapis rozłączny; rodzaj męski

442. team (głuż.); team (pol.); team lub tým (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ea>ea) oraz w wymowie (i:>i)
- w języku polskim różnica w zapisie (ea>ea) oraz w wymowie (i:>i)
- w języku czeskim zapis w formie niezaadaptowanej (ea>ea) lub zaadaptowanej (ea>ý);

różnica w wymowie (i:>i:)

443. techno (głuż.); techno (pol.): brak różnic

444. telebanking (głuż.); telebanking (pol.): brak różnic

445. teleprompter (głuż.); teleprompter (pol.): brak różnic

446. teleshopping (głuż.); teleshopping (pol.); teleshopping (cz.): brak różnic

447. tender (głuż.); tender (pol.); tendr (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku czeskim różnica w zapisie (e>ø) oraz w wymowie (ə>ø)

448. tenis (głuż.); tenis (pol.); tenis (cz.): brak różnic

449. terier lub terrier (głuż.); terier (pol.); terier (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (rr>rr; e>e) lub zaadaptowanej (rr>r; e>e); różnica w wymowie (ə>e)

- w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
- w języku czeskim różnica w zapisie (e>é) oraz w wymowie (ə>e:)

450. test (głuż.); test (pol.); test (cz.): brak różnic

451. tiebreak (głuż.); tie-break (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis z łącznikiem

452. timeout lub time-out (gł.ż.); time out (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem
 - w języku polskim zapis rozłączny
453. timing (gł.ż.); timing (pol.): brak różnic
454. trailer (gł.ż.); trailer (pol.); trailer (cz.): brak różnic
455. transponder (gł.ż.); transponder (pol.): brak różnic
456. trawler (gł.ż.); trawler (pol.): brak różnic
457. trekking lub trekking (gł.ż.); trekking lub trekking (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (kk>kk) lub zaadaptowanej (kk>k)
 - w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (kk>kk) lub zaadaptowanej (kk>k)
458. trener (gł.ż.); trener (pol.); trenér (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>a) oraz w wymowie (ə>a)
 - w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (ə>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (e>é) oraz w wymowie (ə>e:)
459. trening (gł.ż.); trening (pol.); trénink (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (e>e)
 - w języku polskim różnica w zapisie (e>e) oraz w wymowie (e>e)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (e>é) oraz w wymowie (e>e:)
460. trial (gł.ż.); trial (pol.): brak różnic
461. trik (gł.ż.); trik (pol.); trik (cz.): brak różnic
462. trucker (gł.ż.); trucker (pol.): brak różnic
463. T-shirt (gł.ż.); T-shirt (pol.): brak różnic
464. tweed (gł.ż.); tweed (pol.); tvíd (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ee>ee) oraz w wymowie (i:>i)
 - w języku polskim różnica w zapisie (ee>ee) oraz w wymowie (i:>i)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ee>í) oraz w wymowie (i:>i:)
465. twist (gł.ż.); twist (pol.): brak różnic
466. wagon (gł.ż.); wagon (pol.); vagón (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (w>w; o>o) oraz w wymowie (w>ʉ; ə>o)
 - w języku polskim różnica w zapisie (w>w; o>o) oraz w wymowie (w>v; ə>o)
 - w języku czeskim różnica w zapisie (w>v; o>ó) oraz w wymowie (w>v; ə>o:)
467. walkietalkie (gł.ż.); walkie-talkie (pol.):
- w języku górnołużyckim zapis łączny; rodzaj męski; odmienny

- w języku polskim zapis z łącznikiem; rodzaj nijaki; nieodmienny
- 468. walkman (głuź.); walkman (pol.); walkman (cz.): brak różnic
- 469. watt (głuź.); wat (pol.); watt (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (tt>tt)
- w języku polskim różnica w zapisie (tt>t)
- w języku czeskim różnica w zapisie (tt>tt)
- 470. webcam (głuź.); webcam (pol.): brak różnic
- 471. webdesign (głuź.); webdesign (pol.): brak różnic
- 472. weekend (głuź.); weekend (pol.); víkend (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (w>w; ee>ee) oraz w wymowie (w>u; i:>i)
- w języku polskim różnica w zapisie (w>w; ee>ee) oraz w wymowie (w>u; i:>i)
- w języku czeskim różnica w zapisie (w>v; ee>i) oraz w wymowie (w>v; i:>i)
- 473. wellness (głuź.); wellness (pol.):
- w języku górnołużyckim rodzaj żeński
- w języku polskim rodzaj męski
- 474. workshop (głuź.); workshop (pol.): brak różnic
- 475. yankee (głuź.); jankes (pol.); yankee (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (y>y; ee>ee) oraz w wymowie (i>i); brak depluralizacji
- w języku polskim różnica w zapisie (y>j; ee>e) oraz w wymowie (i>e); depluralizacja
- w języku czeskim różnica w zapisie (y>y; ee>ee) oraz w wymowie (i>i); brak depluralizacji
- 476. yard (głuź.); yard lub jard (pol.); yard (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (y>y)
- w języku polskim zapis w formie niezaadaptowanej (y>y) lub zaadaptowanej (y>j)
- w języku czeskim różnica w zapisie (y>y)

IV. 2. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim (w ujęciu statystycznym)

W zestawieniu wzięto pod uwagę porównanie 476 odpowiadających sobie anglicyzmów występujących w języku polskim oraz górnołużyckim. W przypadku 249 leksemów (52%) nie

zaobserwowano różnic dotyczących adaptacji, natomiast w przypadku 227 leksemów (48%) wystąpiły różnice:

- różnice w zapisie wyrazów (12 kombinacji różnic zapisów; 57 poświadczeń – od poświadczeń w 28 anglicyzmach do poświadczeń w jednym anglicyzmie):

- > w 28 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, natomiast w polskim rozłączny
- > w 8 przykładach górnołużyckim zapis łączny, natomiast w polskim z łącznikiem
- > w 5 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem, natomiast w polskim rozłączny

- > w 4 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, natomiast w polskim rozłączny lub z łącznikiem

- > w 4 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, natomiast w polskim łączny lub rozłączny

- > w 2 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, natomiast w polskim łączny lub z łącznikiem

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem, natomiast w polskim z łącznikiem

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis łączny lub rozłączny, natomiast w polskim rozłączny

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem, natomiast w polskim rozłączny

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem, natomiast w polskim łączny

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem, natomiast w polskim rozłączny lub z łącznikiem

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem, natomiast w polskim łączny lub z łącznikiem

- różnice w adaptacji graficznej na poziomie zapisu liter (108 kombinacji różnic adaptacji; 210 poświadczeń – od poświadczeń w 10 anglicyzmach do poświadczeń w 67 pojedynczych anglicyzmach)

- > w 10 przykładach w górnołużyckim a>a, natomiast w polskim a>a lub a>e

- > w 10 przykładach w górnołużyckim j>j, natomiast w polskim j>j lub j>dź

- > w 7 przykładach w górnołużyckim c>c, natomiast w polskim c>c lub c>k

- > w 7 przykładach w górnołużyckim e>e, natomiast w polskim e>e lub e>ø

- > w 7 przykładach w górnołużyckim ea>ea, natomiast w polskim ea>ea lub ea>i
- > w 7 przykładach w górnołużyckim i>i, natomiast w polskim i>y
- > w 5 przykładach w górnołużyckim c>c, natomiast w polskim c>k
- > w 5 przykładach w górnołużyckim c>k, natomiast w polskim c>c lub c>k
- > w 5 przykładach w górnołużyckim ch>ch, natomiast w polskim ch>cz
- > w 5 przykładach w górnołużyckim y>y, natomiast w polskim y>y lub y>j
- > w 4 przykładach w górnołużyckim a>a, natomiast w polskim a>e
- > w 4 przykładach w górnołużyckim ck>ck, natomiast w polskim ck>ck lub ck>k
- > w 4 przykładach w górnołużyckim e>e, natomiast w polskim e>∅
- > w 4 przykładach w górnołużyckim u>u, natomiast w polskim u>u
- > w 3 przykładach w górnołużyckim ee>ee, natomiast w polskim ee>ee lub ee>i
- > w 3 przykładach w górnołużyckim g>g, natomiast w polskim g>g lub g>dź
- > w 3 przykładach w górnołużyckim o>o, natomiast w polskim o>o lub o>a
- > w 3 przykładach w górnołużyckim pp>pp, natomiast w polskim pp>pp lub pp>p
- > w 3 przykładach w górnołużyckim sh>š, natomiast w polskim sh>sz
- > w 3 przykładach w górnołużyckim ss>ss lub ss>s, natomiast w polskim ss>ss
- > w 2 przykładach w górnołużyckim a>a lub a>e, natomiast w polskim a>a
- > w 2 przykładach w górnołużyckim c>c lub c>k, natomiast w polskim c>k
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ch>c lub ch>č, natomiast w polskim ch>ch
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ck>ck, natomiast w polskim ck>k
- > w 2 przykładach w górnołużyckim i>i, natomiast w polskim i>∅
- > w 2 przykładach w górnołużyckim i>i, natomiast w polskim i>i lub i>aj
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ll>l, natomiast w polskim ll>ll lub ll>l
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ll>ll lub ll>l, natomiast w polskim ll>ll
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ll>ll, natomiast w polskim ll>ll lub ll>l
- > w 2 przykładach w górnołużyckim o>a, natomiast w polskim o>o lub o>a
- > w 2 przykładach w górnołużyckim o>o, natomiast w polskim o>a
- > w 2 przykładach w górnołużyckim q>k, natomiast w polskim q>q
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ss>ss, natomiast w polskim ss>s
- > w 2 przykładach w górnołużyckim u>u, natomiast w polskim u>u lub u>e
- > w 2 przykładach w górnołużyckim tch>tch, natomiast w polskim tch>cz
- > w 2 przykładach w górnołużyckim v>v, natomiast w polskim v>v lub v>w
- > w 2 przykładach w górnołużyckim v>v lub v>w, natomiast w polskim v>w
- > w 2 przykładach w górnołużyckim x>x lub x>ks, natomiast w polskim x>ks

- > w 2 przykładach w górnołużyckim $y > y$, natomiast w polskim $y > aj$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $y > y$ lub $y > j$, natomiast w polskim $y > j$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $\emptyset > \emptyset$, natomiast w polskim $\emptyset > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w polskim $a > a$ lub $a > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w polskim $a > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > e$, natomiast w polskim $a > a$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ai > ai$, natomiast w polskim $ai > ai$ lub $ai > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ai > ai$ lub $ai > ej$, natomiast w polskim $ai > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$ lub $a > u$, natomiast w polskim $a > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ai > ai$, natomiast w polskim $ai > ai$ lub $ai > aj$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $bb > bb$, natomiast w polskim $bb > b$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $c > c$, natomiast w polskim $c > c$ lub $c > s$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $c > c$ lub $c > k$, natomiast w polskim $c > c$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ch > c$ lub $ch > \check{c}$ lub $ch > \check{s}$, natomiast w polskim $ch > ch$

lub $ch > cz$

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ck > k$, natomiast w polskim $ck > ck$ lub $ck > k$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $dd > d$, natomiast w polskim $dd > dd$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > a$, natomiast w polskim $e > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > e$, natomiast w polskim $e > ie$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > e$, natomiast w polskim $e > e$ lub $e > a$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > ee$, natomiast w polskim $e > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ea > ea$, natomiast w polskim $ea > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ee > ee$, natomiast w polskim $ee > y$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ee > ee$, natomiast w polskim $ee > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ff > f$, natomiast w polskim $ff > ff$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ff > f$, natomiast w polskim $ff > ff$ lub $ff > f$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ff > ff$, natomiast w polskim $ff > ff$ lub $ff > f$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w polskim $g > gi$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $gh > gh$, natomiast w polskim $gh > gh$ lub $gh > \emptyset$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$, natomiast w polskim $i > y$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$, natomiast w polskim $i > i$ lub $i > y$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$ lub $i > j$, natomiast w polskim $i > i$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $j > d\check{z}$, natomiast w polskim $j > d\check{z}$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $j > j$, natomiast w polskim $j > d\check{z}$

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim kn>kn, natomiast w polskim kn>kn lub kn>n
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ll>l, natomiast w polskim ll>ll
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim l>l, natomiast w polskim l>ł
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ll>ll lub ll>l, natomiast w polskim ll>l
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim oo>oo, natomiast w polskim oo>oo lub oo>u
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim oe>u, natomiast w polskim oe>oe lub oe>u
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ou>ou lub ou>u, natomiast w polskim ou>e
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim pp>pp, natomiast w polskim pp>p
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim p>pj, natomiast w polskim p>p
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim qu>kw, natomiast w polskim qu>qu
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w polskim s>s lub s>sz
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w polskim s>s lub s>z
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w polskim s>s lub s>z
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w polskim s>z
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ss>s, natomiast w polskim ss>ss lub ss>s
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ss>ss, natomiast w polskim ss>ss lub ss>s
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim sh>š, natomiast w polskim sh>cz
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim sh>sh, natomiast w polskim sh>sz
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim tt>tt, natomiast w polskim tt>t
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim rr>rr lub rr>r, natomiast w polskim rr>r
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim u>u, natomiast w polskim u>i
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim tt>tt lub tt>t, natomiast w polskim tt>t
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim w>w, natomiast w polskim w>u
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim w>w, natomiast w polskim w>w lub w>u
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim x>x, natomiast w polskim x>x lub x>ks
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>y, natomiast w polskim y>i
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>y, natomiast w polskim y>j
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>y, natomiast w polskim y>y lub y>aj
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>y lub y>aj, natomiast w polskim y>y
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>j, natomiast w polskim y>y lub y>j
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim z>z, natomiast w polskim z>ž
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zz>zz, natomiast w polskim zz>zz lub zz>z
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim z>s, natomiast w polskim z>z
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim Ø>j, natomiast w polskim Ø>Ø

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $\emptyset > \emptyset$, natomiast w polskim $\emptyset > \emptyset$ lub $\emptyset > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $\emptyset > \emptyset$, natomiast w polskim $\emptyset > \emptyset$ lub $\emptyset > ie$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $\emptyset > \emptyset$, natomiast w polskim $\emptyset > j$

- zapis wielka/mała litera (2 kombinacje różnic zapisu; 4 poświadczenia)

- > w 3 przykładach w górnołużyckim zapis małą literą, natomiast w polskim wielką literą
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim zapis małą literą, natomiast w polskim małą lub wielką literą

- adaptacja fonetyczno-fonologiczna (30 kombinacji różnic adaptacji; 48 poświadczeń

– od poświadczeń w 10 anglicyzmach do 22 w pojedynczych anglicyzmach)

- > w 10 przykładach w górnołużyckim $\imath > i$, natomiast w polskim $\imath > i$
- > w 4 przykładach w górnołużyckim $v > \underline{u}$, natomiast w polskim $v > v$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $\ae > e$, natomiast w polskim $\ae > a$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $\eth > \emptyset$, natomiast w polskim $\eth > e$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $e\imath > ej$, natomiast w polskim $ej > e$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $k > k$, natomiast w polskim $k > k^j$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $\Lambda > u$, natomiast w polskim $\Lambda > e$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $w > \underline{u}$, natomiast w polskim $w > v$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w polskim $a > aj$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w polskim $a > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $au > a + \underline{u}$, natomiast w polskim $au > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $\ae > e$, natomiast w polskim $\ae > e$ lub $\ae > a$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $\circ > u$, natomiast w polskim $\circ > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $d\mathfrak{z} > d\mathfrak{z}$, natomiast w polskim $d > \mathfrak{z}$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e\imath > ej$, natomiast w polskim $e\imath > ej$ lub $e\imath > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w polskim $g > g^j$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w polskim $g > g$ lub $g > g^j$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$, natomiast w polskim $i > i$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > ej$, natomiast w polskim $i > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$, natomiast w polskim $i > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $\imath > i$, natomiast w polskim $\imath > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $l > l$, natomiast w polskim $l > \underline{u}$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $m^j > m^j$, natomiast w polskim $m^j > m^j$ lub $m^j > m$

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w polskim s>s lub s>ʃ
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʃ>ʃ, natomiast w polskim ʃ>tʃ
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim tʃ>tʃ lub tʃ>ʃ, natomiast w polskim tʃ>tʃ
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʌ>a, natomiast w polskim ʌ>a lub ʌ>e
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim z>z, natomiast w polskim z>ʒ
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʊ>u, natomiast w polskim ʊ>v
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim Ø>a, natomiast w polskim Ø>e

- rodzaj gramatyczny (6 kombinacji różnic; 43 poświadczenia – od poświadczeń w 16 anglicyzmach do poświadczeń w pojedynczych anglicyzmach):

- > w 16 przykładach w górnołużyckim rodzaj męski, natomiast w polskim rodzaj nijaki
- > w 14 przykładach w górnołużyckim rodzaj żeński, natomiast w polskim rodzaj męski
- > w 7 przykładach w górnołużyckim rodzaj żeński, natomiast w polskim rodzaj nijaki
- > w 4 przykładach w górnołużyckim rodzaj męski, natomiast w polskim rodzaj żeński
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim rodzaj męski, natomiast w polskim rodzaj męski lub nijaki
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim rodzaj męski, natomiast w polskim rodzaj męski lub nijaki

- liczba (1 typ; 2 poświadczenia)

- > w 2 przykładach w górnołużyckim pluralia tantum, natomiast w polskim liczba pojedyncza

- depluralizacja (2 kombinacje różnic; 8 poświadczeń)

- > w 7 przykładach w górnołużyckim brak depluralizacji, natomiast w polskim występuje depluralizacja
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim występuje depluralizacja, natomiast w polskim brak depluralizacji

- odmienność anglicyzmów (3 kombinacje różnic; 23 poświadczenia – od 18 przykładów do 1 przykładu)

- > w 18 przykładach w górnołużyckim rzeczowniki podlegają odmianie, natomiast w polskim nie podlegają odmianie

> w 4 przykładach w górnołużyckim rzeczowniki nie podlegają odmianie, natomiast w polskim podlegają odmianie

> w 1 przykładzie w górnołużyckim rzeczownik nie podlega odmianie, natomiast w polskim nie podlega lub podlega odmianie

Możemy stwierdzić, na podstawie powyższego zestawienia, że pomiędzy oboma językami istnieją spore rozbieżności dotyczące poszczególnych rodzajów adaptacji. W górnołużyckim znacznie częściej poświadczone są zapisy łączne. Taka pisownia jest możliwa we wszystkich podanych przypadkach, w tym jest obligatoryjna aż w 50 anglicyzmach. Należy przyjąć, że na to wpływ ma język niemiecki, w którym nowe wyrazy są najczęściej tworzone w wyniku połączenia słów i łącznej pisowni. W polskim natomiast brak przykładów, w których jedyną możliwością jest zapis łączny angielskich połączeń wyrazowych. Tylko w ośmiu przykładach można zastosować taką formę zapisu jako wariantywną. Najczęściej występuje zapis rozdzielny, rzadziej z łącznikiem. W prawie połowie przykładów pojawia się różnica dotycząca zapisu obligatoryjnego łącznie (górnołużycki) oraz rozłącznie (polski).

W adaptacji graficznej na poziomie zapisu liter widoczna jest w polskim znacznie większa wariantywność. Powodem może być to, że w polszczyźnie adaptacja wielu anglicyzmów osiąga etap pośredni i dopuszczalne w zapisie są formy zarówno zaadaptowane, jak i niezaadaptowane. Związane jest to zapewne z istnieniem przekonania, że częste używanie słów pochodzenia angielskiego wzbogaca wypowiedź lub tekst pisany, a im bardziej wymowa i zapis są zbliżone do wymowy i pisowni angielskiej, tym nadawca zyskuje większy prestiż. Z drugiej strony wielu purystów, godząc się z koniecznością wprowadzania do systemu nowych wyrazów, stara się temu przeciwstawiać i jak najbardziej przysposobić anglicyzmy do systemu języka biorcy. Te dwie tendencje się ścierają i wraz z pojawianiem się nowych zapożyczeń sytuacja będzie się powtarzać. W języku górnołużyckim ukazuje się zaledwie kilka tytułów prasowych i dlatego łatwiej jest opanować wariantywność, jak i również ustalić obowiązujący i prawidłowy zapis danego anglicyzmu. Nie oznacza to oczywiście, że warianty nie funkcjonują, ale liczba takich przypadków jest znacznie mniejsza niż w polszczyźnie.

W kwestii zapisu wielką/małą literą nie odnotowano wielu przykładów. Widzimy jednak, że w polszczyźnie istnieje tendencja do częstszego używania wielkiej litery niż w języku górnołużyckim. Jest to w pewnym sensie zaskakujące, ponieważ w niemczyźnie rzeczowniki są zapisywane wielką literą, ale w górnołużyckim prawie zawsze dochodzi do zmiany pisowni z litery wielkiej na małą. Oznacza to, że w tym zakresie wpływ języka niemieckiego jest bardzo ograniczony.

W przypadku adaptacji fonetyczno-fonologicznej zdecydowanie najczęściej poświadczeń (aż 10) dotyczy różnicy w wymowie głoski *ɪ* (głuź. *ɪ*>*i*; pol. *ɪ*>*ɪ*). Tutaj obserwujemy dostosowanie wymowy w polszczyźnie do użycia *ɪ* po twardych spółgłoskach, natomiast w górnołużyckim, podobnie jak w angielszczyźnie, pozostaje wymowa miękka. Górnołużycki z kolei dostosowuje artykulację w przypadku angielskiej głoski *v*. Tu dochodzi do zmiany zgodnie z zasadami języka biorcy, a zatem *v*>*u*. W polszczyźnie wymowa angielska zostaje zachowana.

Ciekawą sytuację możemy zaobserwować, analizując kwestię rodzaju gramatycznego. Na 43 poświadczenia (wykazujące różnice pod względem adaptacji pomiędzy dwoma systemami) aż w 23 przypadkach (ponad połowa) anglicyzmy w języku polskim przyjmują rodzaj nijaki, natomiast w górnołużyckim brak takich przykładów. W języku tym udział rodzaju męskiego i żeńskiego w anglicyzmach rzeczownikowych jest prawie równy. W polszczyźnie natomiast dominuje rodzaj nijaki, rzadziej jest poświadczony rodzaj męski, natomiast niezwykle rzadko pojawia się rodzaj żeński. Częste jego zastosowanie (w porównaniu z polszczyzną) w górnołużyckim jest spowodowane przede wszystkim przez wpływ niemieczyny, w której wiele rzeczowników zakończonych na spółgłoskę ma ten rodzaj.

W polszczyźnie znacznie częściej niż w górnołużyckim jest poświadczane zjawisko depluralizacji. Na 8 stwierdzonych różnic aż w 7 nie występuje ona w górnołużyckim, natomiast odwrotna sytuacja dotyczy zaledwie jednego przykładu. Z kolei w zakresie odmiany anglicyzmów przez przypadki znacznie więcej jest wyrazów odmiennych w górnołużyckim. Na 23 poświadczenia w rodzaju nijakim w obu językach – w 18 przykładach górnołużycki deklinuje zapożyczenia angielskie, w polszczyźnie zaś odpowiednie anglicyzmy są nieodmienne. Odwrotną tendencję dostrzegamy zaledwie w 4 przypadkach.

IV. 3. Porównanie adaptacji anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim z językiem czeskim (w ujęciu statystycznym)

W zestawieniu wzięto pod uwagę porównanie 217 odpowiadających sobie anglicyzmów występujących w języku czeskim oraz w górnołużyckim. W przypadku 101 leksemów (47%) nie zaobserwowano różnic dotyczących adaptacji, natomiast w przypadku 116 leksemów (53%) wystąpiły różnice:

- różnice w zapisie wyrazów (4 kombinacje różnic zapisu; 7 poświadczeń):

- > w 3 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, natomiast w czeskim z łącznikiem
- > w 2 przykładach w górnołużyckim zapis łączny, natomiast w czeskim rozłączny
- > w 1 przypadku w górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem, natomiast w czeskim łączny

- > w 1 przypadku w górnołużyckim zapis z łącznikiem, natomiast w czeskim łączny

- różnice w adaptacji graficznej na poziomie zapisu liter (85 kombinacji różnic adaptacji; 162 poświadczenia – od poświadczeń w 9 anglicyzmach do poświadczeń w 53 pojedynczych anglicyzmach)

- > w 9 przykładach w górnołużyckim e>e, natomiast w czeskim e>∅
- > w 7 przykładach w górnołużyckim a>a, natomiast w czeskim a>e
- > w 7 przykładach w górnołużyckim c>c, natomiast w czeskim c>k
- > w 7 przykładach w górnołużyckim w>w, natomiast w czeskim w>v
- > w 5 przykładach w górnołużyckim e>e, natomiast w czeskim e>é
- > w 5 przykładach w górnołużyckim g>g, natomiast w czeskim g>k
- > w 5 przykładach w górnołużyckim s>s, natomiast w czeskim s>z
- > w 4 przykładach w górnołużyckim a>a, natomiast w czeskim a>á
- > w 4 przykładach w górnołużyckim ch>ch, natomiast w czeskim ch>č
- > w 4 przykładach w górnołużyckim ee>ee, natomiast w czeskim ee>í
- > w 4 przykładach w górnołużyckim v>w, natomiast w czeskim v>v
- > w 3 przykładach w górnołużyckim ck>ck, natomiast w czeskim ck>k
- > w 3 przykładach w górnołużyckim i>i, natomiast w czeskim i>í
- > w 3 przykładach w górnołużyckim j>j, natomiast w czeskim j>dž
- > w 3 przykładach w górnołużyckim o>o, natomiast w czeskim o>a
- > w 3 przykładach w górnołużyckim ss>ss lub ss>s, natomiast w czeskim ss>ss
- > w 3 przykładach w górnołużyckim ss>ss, natomiast w czeskim ss>s
- > w 2 przykładach w górnołużyckim c>c lub c>k, natomiast w czeskim c>k
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ch>ch, natomiast w czeskim ch>š
- > w 2 przykładach w górnołużyckim e>e, natomiast w czeskim e>e lub e>∅
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ea>ea, natomiast w czeskim ea>i
- > w 2 przykładach w górnołużyckim i>i, natomiast w czeskim i>∅
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ll>ll, natomiast w czeskim ll>l
- > w 2 przykładach w górnołużyckim rr>rr lub rr>r, natomiast w czeskim rr>r
- > w 2 przykładach w górnołużyckim u>u, natomiast w czeskim u>a

- > w 2 przykładach w górnołużyckim $u > w$, natomiast w czeskim $u > u$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $w > w$, natomiast w czeskim $w > u$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $x > ks$, natomiast w czeskim $x > x$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $x > ks$ lub $x > x$, natomiast w czeskim $x > x$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $y > y$ lub $y > j$, natomiast w czeskim $y > j$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $y > y$, natomiast w czeskim $y > j$
- > w 2 przykładach w górnołużyckim $zz > zz$, natomiast w czeskim $zz > zz$ lub $zz > z$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w czeskim $a > a$ lub $a > á$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w czeskim $a > a$ lub $a > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$, natomiast w czeskim $a > u$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$ lub $a > e$, natomiast w czeskim $a > a$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > y$, natomiast w czeskim $a > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ai > ai$, natomiast w czeskim $ai > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ai > ai$, natomiast w czeskim $ei > aj$ lub $ai > aj$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $a > a$ lub $a > u$, natomiast w czeskim $a > o$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $bb > bb$, natomiast w czeskim $bb > b$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $c > c$, natomiast w czeskim $c > c$ lub $c > k$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $c > k$, natomiast w czeskim $c > c$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $c > k$, natomiast w czeskim $c > c$ lub $c > k$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > a$, natomiast w czeskim $e > é$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > e$, natomiast w czeskim $e > á$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > ee$, natomiast w czeskim $e > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ea > ea$, natomiast w czeskim $ea > ej$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ea > ea$, natomiast w czeskim $ea > í$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ea > ea$, natomiast w czeskim $ea > ý$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ea > ea$, natomiast w czeskim $ea > e$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $e > e$ lub $e > \emptyset$, natomiast w czeskim $e > \emptyset$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $ff > ff$, natomiast w czeskim $ff > f$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w czeskim $g > g$ lub $g > dž$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w czeskim $g > dž$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w czeskim $g > ž$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $g > g$, natomiast w czeskim $g > g$ lub $g > k$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$, natomiast w czeskim $i > j$
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim $i > i$ lub $i > j$, natomiast w czeskim $i > i$

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim j>dž, natomiast w czeskim j>dž
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim j>j, natomiast w czeskim j>j lub j>dž
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim j>j, natomiast w czeskim j>ž
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ll>ll lub ll>l, natomiast w czeskim ll>l
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim o>o, natomiast w czeskim o>ó
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim oo>a, natomiast w czeskim o>o lub o>a
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim oo>oo, natomiast w czeskim oo>oo lub oo>u
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim oo>oo, natomiast w czeskim oo>o
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim oo>oo, natomiast w czeskim oo>ó
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ou>ou lub ou>u, natomiast w czeskim ou>e
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim p>pj, natomiast w czeskim p>p
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim pp>pp, natomiast w czeskim pp>p
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim r>r, natomiast w czeskim r>ř
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w czeskim s>s lub s>š
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim sh>š, natomiast w czeskim sh>č
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim sh>sh, natomiast w czeskim sh>š
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim tch>tch, natomiast w czeskim tch>č
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim tt>tt lub tt>t, natomiast w czeskim tt>t
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim u>u, natomiast w czeskim u>u
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim u>w, natomiast w czeskim u>v
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim u>u, natomiast w czeskim u>y
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>y, natomiast w czeskim y>ø
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim y>y, natomiast w czeskim y>y lyb y>j
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim z>s, natomiast w czeskim z>z
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ø>j, natomiast w czeskim ø>ø
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ø>ø, natomiast w czeskim ø>j

- adaptacja fonetyczno-fonologiczna (37 kombinacji różnic adaptacji; 69 poświadczeń

– od poświadczeń w 8 anglicyzmach do poświadczeń w 25 pojedynczych anglicyzmach)

- > w 8 przykładach w górnołużyckim ə>e, natomiast w czeskim ə>ø
- > w 8 przykładach w górnołużyckim i:>i, natomiast w czeskim i:>i:
- > w 4 przykładach w górnołużyckim ə>e, natomiast w czeskim ə>e:
- > w 4 przykładach w górnołużyckim v>u, natomiast w czeskim v>v
- > w 4 przykładach w górnołużyckim w>u, natomiast w czeskim w>v

- > w 3 przykładach w górnołużyckim ə>a, natomiast w czeskim ə>a:
- > w 3 przykładach w górnołużyckim ɪ>i, natomiast w czeskim ɪ>i:
- > w 2 przykładach w górnołużyckim dʒ>dʒ, natomiast w czeskim dʒ>ʒ
- > w 2 przykładach w górnołużyckim e>e, natomiast w czeskim e>e:
- > w 2 przykładach w górnołużyckim s>s, natomiast w czeskim s>z
- > w 2 przykładach w górnołużyckim tʃ>tʃ, natomiast w czeskim tʃ>f
- > w 2 przykładach w górnołużyckim ʊ>ʊ, natomiast w czeskim ʊ>v
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ɑː>a, natomiast w czeskim ɑː>a lub ɑː>a:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim a>a, natomiast w czeskim a>o
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim a>a, natomiast w czeskim a>a:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim æ>e, natomiast w czeskim æ>a
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ɔː>u, natomiast w czeskim ɔː>o
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ɔː>o, natomiast w czeskim ɔː>a
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ə>e, natomiast w czeskim ə>a:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ə>o, natomiast w czeskim ə>o:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim eə>e, natomiast w czeskim eə>e:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim eɪ>ej, natomiast w czeskim eɪ>ej lub eɪ>aj
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim iː>eje, natomiast w czeskim iː>e:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim iː>i, natomiast w czeskim iː>e:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim i>ej, natomiast w czeskim i>e
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ɪ>e, natomiast w czeskim ɪ>a
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim mʲ>mʲ, natomiast w czeskim mʲ>m
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim pʲ>pʲ, natomiast w czeskim pʲ>p
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim r>r, natomiast w czeskim r>ř
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim s>s, natomiast w czeskim s>s lub s>ʃ
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʃ>ʃ, natomiast w czeskim ʃ>tʃ
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim tʲ>tʲ, natomiast w czeskim tʲ>t
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim uː>u, natomiast w czeskim uː>o:
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim uː>u+a, natomiast w czeskim uː>e
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʊ>u, natomiast w czeskim ʊ>o
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʌ>a, natomiast w czeskim ʌ>a lub ʌ>e
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim ʌ>u, natomiast w czeskim ʌ>e

- rodzaj gramatyczny (4 kombinacje różnic; 13 poświadczeń)

- > w 5 przykładach w górnołużyckim rodzaj żeński, natomiast w czeskim rodzaj męski
- > w 4 przykładach w górnołużyckim rodzaj żeński, natomiast w czeskim rodzaj nijaki
- > w 3 przykładach w górnołużyckim rodzaj męski, natomiast w czeskim rodzaj nijaki
- > w 1 przykładzie w górnołużyckim rodzaj męski, natomiast w czeskim rodzaj żeński

- depluralizacja (1 kombinacja; 1 poświadczenie)

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim występuje depluralizacja, natomiast w czeskim brak depluralizacji

- odmienność anglicyzmów rzeczownikowych (2 kombinacje; 2 poświadczenia)

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim anglicyzm podlega odmianie, natomiast w czeskim jest nieodmienny

- > w 1 przykładzie w górnołużyckim anglicyzm nie podlega odmianie, natomiast w czeskim jest odmienny

W czeszczyźnie poddano analizie mniejszą liczbę leksemów niż w polszczyźnie. Wpływ na to ma rodzaj analizowanych źródeł. W przypadku języka polskiego wykorzystano słownik anglicyzmów, natomiast w języku czeskim słownik czesko-polski oraz materiał wyekscerpowany przeze mnie z czeskiej prasy codziennej. Nie były to zatem źródła porównywalne ze źródłem polskim anglicyzmów. Ogólnie w przypadku czeszczyzny odnotowano 117 leksemów, w których odnotowano różnice w stosunku do górnołużycczyzny. Wśród polskich anglicyzmów są 232 leksemy różniące się od ich górnołużyckich odpowiedników.

Zdecydowanie mniej kombinacji różnic oraz poświadczeń obserwujemy w przypadku zapisu wyrazów, tj. pisowni łącznej, rozłącznej oraz z łącznikiem. W górnołużyckim-czeskim jest to odpowiednio 4 i 8, natomiast w górnołużyckim-polskim 13 i 62. Ma na to wpływ przede wszystkim większa wariantywność pisowni łącznej, rozłącznej i z łącznikiem w polskim i czeskim. Znacznie mniejsze dysproporcje występują w zakresie zapisu na poziomie liter. Tutaj odpowiednie dane wyglądają następująco: czeski 85 kombinacji różnic oraz 162 poświadczenia; polski 108 kombinacji różnic oraz 210 poświadczeń. Biorąc pod uwagę wszystkie wyrazy stanowiące podstawę powyższej analizy, proporcjonalnie więcej zmian cechuje czeszczyznę. Jest to przede wszystkim wynik zastosowania w czeskim morfemu zerowego przed ostatnią spółgłoską w mianowniku w przypadkach, kiedy w obu porównywanych językach pojawia się *e*. Oprócz tego tylko czeski ma iloczasy.

Jeśli chodzi o adaptację fonetyczno-fonologiczną słownictwa angielskiego, anglicyzmy czeskie poświadczają w stosunku do górnołużyckich 37 kombinacji różnic i 69 poświadczeń, natomiast polskie anglicyzmy w stosunku do górnołużyckich 30 kombinacji różnic oraz 48 poświadczeń.

Widoczne są także różnice w adaptacji morfologicznej w obrębie trzech uwzględnionych języków. Są one spore zwłaszcza w zakresie rodzaju gramatycznego anglicyzmów górnołużyckich, polskich oraz czeskich, jak również nieodmienności anglicyzmów rzeczownikowych w języku górnołużyckim i polskim.

IV. 4. Porównanie adaptacji anglicyzmów przymiotnikowych i przysłówkowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu statystycznym i alfabetycznym)

W niniejszym podrozdziale zostanie porównana adaptacja anglicyzmów przymiotnikowych i przysłówkowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim. Analiza obejmuje 26 przykładów, z czego 21 to przymiotniki, a 5 to przysłówki (z czego 3 mogą zostać także zaklasyfikowane do innych części mowy).

W przypadku przymiotników 7 jest nieodmiennych, co w konsekwencji powoduje, że mają one identyczną formę w języku górnołużyckim i polskim (7 przykładów: *all inclusive*, *cool*, *fair*, *fit*, *top*, *topsecret*, *unplugged*) oraz górnołużyckim i czeskim (1 przykład: *fit*). 14 pozycji to przymiotniki, które zostały zaadaptowane. Wśród nich w języku górnołużyckim 9 występuje z formantem *-owy*, 2 z formantem *-ny*, 2 z formantem *-ski*, 1 z formantem *-istiski*. W języku polskim odpowiednikiem górnołużyckiego formantu *-owy* (*baseballowy*, *basketballowy*, *festiwalowy*, *filmowy*, *golfowy*, *hokejowy*, *klubowy*, *startowy*, *tenisowy*) jest identyczny formant *-owy* (7 przykładów: *festiwalowy*, *filmowy*, *golfowy*, *hokejowy*, *klubowy*, *startowy*, *tenisowy*). Różnica występuje w wymowie (pol. *-v-*; głuź. *-u-*). W języku czeskim powyższy formant występuje jako *-ový* (9 przykładów: *baseballový*, *basketballový*, *festiwalový*, *filmový*, *golfový*, *hokejový*, *klubový*, *startový*, *tenisový*). Tutaj również wymowa jest inna (głuź. *ouy*; cz. *-oví:*). Górnołużycki formant *-ny* ma w polskim dwa odpowiedniki: *-istyczny* oraz *-owy* (*detektywistyczny*, *rekordowy*), natomiast w czeskim w dwóch przykładach funkcjonuje *-ní* (*detektivní*, *rekordní*). Odnotowano dwa leksemy, w których formant *-ski* występuje zarówno w języku górnołużyckim, jak i w polskim (*gangsterski*, *sprinterski*). W czeszczyźnie pojawia się natomiast *-ský* (*gangsterský*, *sprinterský*). Górnołużycki formant *-istiski* (*folkloristiski*) w

polszczyźnie występuje w formie *-ystyczny (folklorystyczny)*, natomiast w czeskim jako *-istický (folkloristický)*.

Porównując przysłowki w języku górnołużyckim oraz polskim, możemy stwierdzić, że w 1 przykładzie poświadczona jest pełna zgodność (*live*), natomiast w 4 przykładach występuje różnica w zakresie zapisu: łącznie, rozłącznie i z łącznikiem (głuż. *fiftyfifty* lub *fifty-fifty*, *nonstop*, *online*, *offline*; pol. *fifty-fifty*, *non stop*, *offline*, *off line* lub *off-line*, *online* lub *on-line*). W przypadku czeszczyzny w 1 przykładzie zapis jest identyczny (*nonstop*), natomiast w drugim przykładzie występuje różnica w zakresie zapisu: łącznie i rozłącznie (głuż. *online*; cz. *on line*).

Poniżej zestawienie:

1. all inclusive (głuż.); all inclusive (pol.): brak różnic

2. baseballowy (głuż.); baseballový (cz.):

- w języku górnołużyckim formant -owy

- w języku czeskim formant -ový

3. basketballowy (głuż.); basketballový (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ll>ll); formant -owy

- w języku czeskim różnica w zapisie (ll>l); formant -ový

4. cool (głuż.); cool (pol.): brak różnic

5. detektiwny (głuż.); detektywistyczny (pol.); detektivní (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (i>i; v>w) oraz w wymowie (i>i; v>u);
formant -ny

- w języku polskim różnica w zapisie (i>y; v>w) oraz w wymowie (i>i; v>v);
formant -istyczny

- w języku czeskim różnica w zapisie (i>i; v>v) oraz w wymowie (i>i; v>v);
formant -ní

6. fair (głuż.); fair (pol.): brak różnic

7. festiwalowy (głuż.); festivalowy (pol.); festivalový (cz.):

- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (v>w) oraz w wymowie (v>u);
formant -owy

- w języku polskim różnica w zapisie (v>w) oraz w wymowie (v>v); formant -owy

- w języku czeskim różnica w zapisie (v>v) oraz w wymowie (v>v); formant -ový

8. fiftyfifty lub fifty-fifty (głuż.); fifty-fifty (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny lub z łącznikiem

- w języku polskim zapis z łącznikiem
- 9. filmowy (głuz.); filmowy (pol.); filmový (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -owy
 - w języku polskim formant -owy
 - w języku czeskim formant -ový
- 10. fit (głuz.); fit (pol.); fit (cz.): brak różnic
- 11. folkloristiski (głuz.); folklorystyczny (pol.); folkloristický (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -istiski
 - w języku polskim formant -ystyczny
 - w języku czeskim formant -istický
- 12. gangsterski (głuz.); gangsterski (pol.); gangsterský (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -ski
 - w języku polskim formant -ski
 - w języku czeskim formant -ský
- 13. golfowy (głuz.); golfowy (pol.); golfový (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -owy
 - w języku polskim formant -owy
 - w języku czeskim formant -ový
- 14. hokejowy (głuz.); hokejowy (pol.); hokejový (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -owy
 - w języku polskim formant -owy
 - w języku czeskim formant -ový
- 15. klubowy (głuz.); klubowy (pol.); klubový (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -owy
 - w języku polskim formant -owy
 - w języku czeskim formant -ový
- 16. live (głuz.); live (pol.): brak różnic
- 17. nonstop (głuz.); non stop (pol.); nonstop (cz.):
 - w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis rozłączny
 - w języku czeskim zapis łączny
- 18. offline (głuz.); offline, off line lub off-line (pol.):
 - w języku górnołużyckim zapis łączny
 - w języku polskim zapis łączny, rozłączny lub z łącznikiem

19. online (głuź.); online lub on-line (pol.); on line (cz.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis łączny lub z łącznikiem
- w języku czeskim zapis z łącznikiem

20. rekordny (głuź.); rekordowy (pol.); rekordní (cz.):

- w języku górnołużyckim formant -ny
- w języku polskim formant -owy
- w języku czeskim formant -ní

21. sprinterski (głuź.); sprinterski (pol.); sprinterský (cz.):

- w języku górnołużyckim formant -ski
- w języku polskim formant -ski
- w języku czeskim formant -ský

22. startowy (głuź.); startowy (pol.); startovní (cz.):

- w języku górnołużyckim formant -owy
- w języku polskim formant -owy
- w języku czeskim formant -ovní

23. tenisowy (głuź.); tenisowy (pol.); tenisový (cz.):

- w języku górnołużyckim formant -owy
- w języku polskim formant -owy
- w języku czeskim formant -ový

24. top (głuź.); top (pol.): brak różnic

25. topsecret (głuź.); top secret (pol.):

- w języku górnołużyckim zapis łączny
- w języku polskim zapis rozłączny

26. unplugged (głuź.); unplugged (pol.): brak różnic

IV. 5. Porównanie adaptacji anglicyzmów czasownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim (w ujęciu statystycznym i alfabetycznym)

W niniejszym podrozdziale zostanie porównana adaptacja anglicyzmów czasownikowych w języku górnołużyckim z językiem polskim (13 przykładów) oraz czeskim (17 przykładów). Analiza pokazuje, że we wszystkich przypadkach górnołużycki formant

-ować jest realizowany w polskim przez ten sam formant (*boksować, bojkotować, filmować, flirtować, faulować, grillować, smeczować, sprintować, startować, szokować, testować, trenować*). Formant -ać również w polszczyźnie jest realizowany przez -ać (*klikać*). W czeszczyźnie górnołużycki formant -ować jest realizowany przez -ovat (*boxovat, bojkotovat, koučovat, filmovat, flirtovat, faulovat, grilovat, handicapovat, interviewovat, smečovat, sportovat, sprintovat, startovat, šokovat, testovat, trenovat*). Górnołużycki formant -ać jest realizowany przez -at (*klikat*).

Poniżej zestawienie:

1. boksować (gł.ż.); boksować (pol.); boxovat (cz.)
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (x>ks); formant -ować
 - w języku polskim różnica w zapisie (x>ks); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (x>x); formant -ovat
2. boykottować lub bojkotować (gł.ż.); bojkotować (pol.); bojkotovat (cz.):
 - w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (y>y; tt>tt) lub zaadaptowanej (y>j; tt>t); formant -ować
 - w języku polskim różnica w zapisie (y>j; tt>t); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (y>j; tt>t); formant -ovat
3. coachować (gł.ż.); koučovat (cz.)
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (c>c; a>a; ch>ch); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (c>k; a>u; ch>č); formant -ovat
4. filmować (gł.ż.); filmować (pol.) filmovat (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -ować
 - w języku polskim formant -ować
 - w języku czeskim formant -ovat
5. flirtować (gł.ż.); flirtować (pol.); flirtovat (cz.):
 - w języku górnołużyckim formant -ować
 - w języku polskim formant -ować
 - w języku czeskim formant -ovat
6. foulować (gł.ż.); faulować (pol.); faulovat (cz.)
 - w języku górnołużyckim różnica w zapisie (o>o); formant -ować
 - w języku polskim różnica w zapisie (o>a); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (o>a); formant -ovat

7. grilować (głuż.); grillować (pol.); grilovat (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (ll>l); formant -ować
 - w języku polskim różnica w zapisie (ll>ll); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (ll>l); formant -ovat
8. handicapować lub handicapować (głuż.); handicapovat (cz.):
- w języku górnołużyckim zapis w formie niezaadaptowanej (c>c) lub zaadaptowanej (c>k); różnica w wymowie (æ>e); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (c>k) oraz w wymowie (æ>e); formant -ovat
9. interviewować (głuż.); interviewovat (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (v>v); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (v>v); formant -ovat
10. klikać (głuż.); klikać (pol.); klikat (cz.):
- w języku górnołużyckim formant -ać
 - w języku polskim formant -ać
 - w języku czeskim formant -at
11. smešować (głuż.); smeczować (pol.); smečovat (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>š) oraz w wymowie (ʃ>ʃ); formant -ować
 - w języku polskim różnica w zapisie (sh>cz) oraz w wymowie (ʃ>tʃ); formant -ować
 - w języku czeskim różnica w zapisie (sh>č) oraz w wymowie (ʃ>tʃ); formant -ovat
12. sportować (głuż.); sportovat (cz.):
- w języku górnołużyckim formant -ować
 - w języku czeskim formant -ovat
13. sprintować (głuż.); sprintować (pol.); sprintovat (cz.):
- w języku górnołużyckim formant -ować
 - w języku polskim formant -ować
 - w języku czeskim formant -ovat
14. startować (głuż.); startować (pol.); startovat (cz.):
- w języku górnołużyckim formant -ować
 - w języku polskim formant -ować
 - w języku czeskim formant -ovat
15. šokować (głuż.); szokować (pol.); šokovat (cz.):
- w języku górnołużyckim różnica w zapisie (sh>š); formant -ować
 - w języku polskim różnica w zapisie (sh>sz); formant -ować

- w języku czeskim różnica w zapisie (sh>š); formant -ovat

16. testować (głuz.); testować (pol.); testovat (cz.)

- w języku górnołużyckim formant -ować

- w języku polskim formant -ować

- w języku czeskim formant -ovat

17. trenować (głuz.); trenować (pol.); trenovat (cz.)

- w języku górnołużyckim formant -ować

- w języku polskim formant -ować

- w języku czeskim formant -ovat

Podsumowanie i wnioski

Angielszczyzna w ostatnich kilkudziesięciu latach ma ogromny wpływ na wzbogacanie słownictwa ogromnej liczby innych języków. To zjawisko dotyczy także języka górnołużyckiego, pomimo jego specyficznej sytuacji. Nie ma on statusu języka urzędowego w żadnym kraju, a na terenie Republiki Federalnej Niemiec jest tylko językiem mniejszości narodowej. Zaprezentowany materiał, którego podstawę stanowią źródła leksykograficzne oraz ekscerpty z wychodzącego pięć razy w tygodniu periodyku „Serbske Nowiny”, dowodzi, że mowa ta nie zamyka się na nowe zjawiska i wprowadza do swojego zasobu leksykalnego nowe elementy. To powoduje, że istnieje możliwość analizy przejmowania zapożyczeń oraz ich adaptacji w podobnym zakresie jak wśród innych języków słowiańskich z bardzo ważnym zastrzeżeniem, że wszystkie pożyczki (lub zdecydowana większość) z angielszczyzny przedostają się do języka górnołużyckiego za pośrednictwem niemieczyny. Trzeba jednak pamiętać, że w przeszłości podobny proces miał miejsce na przykład w czeszczyźnie i polszczyźnie.

Zapożyczeniami angielskimi w górnołużycczyźnie zajął się w dwóch artykułach T. Lewaszkiewicz (2002, 2013). W jednym z nich autor zwrócił uwagę na duży wzrost anglicyzmów w górnołużycczyźnie w latach 90 XX wieku, natomiast w drugim dokonał analizy anglicyzmów w nagłówkach „Serbskich Nowin”. W innej publikacji E. Siatkowska oraz M. Abdel Al (2002) przyjrzały się zapożyczeniom pod kątem ich przynależności do poszczególnych pól znaczeniowych oraz adaptacji w języku biorcy. Według autorek wprowadzanie anglicyzmów do zasobu leksykalnego traktowane jest jako świadome włączenie się do europejskiej ligi słownikowej. Z kolei germanizmy postrzegane są jako zagrożenie dla własnej odrębności. S. Wölke (2006) zwraca uwagę na to, że przejmowanie anglicyzmów świadczy o tendencji do liberalizacji form. Zapozyczenia angielskie wkraczają w coraz więcej sfer funkcjonowania społeczeństwa. W górnołużyckim rzadziej poddają się one adaptacji graficznej, natomiast dobrze dostosowują się do systemu fleksyjnego. Najbardziej wnikliwie do kwestii anglicyzmów w górnołużycczyźnie odniósł się G. Szpila (2018). Autor zebrał obszerny materiał, który poddał dogłębnej analizie z punktu widzenia adaptacji na różnych poziomach, oraz poklasyfikował z punktu widzenia pól znaczeniowych. Zwrócił uwagę m.in. na następujące aspekty: przewaga rzeczowników w zbiorze wyrazów zapożyczonych (528 na 601 haseł), wpływ języka niemieckiego w procesie zapożyczania (np. w kwestii nadania rodzaju gramatycznego), możliwość zapisu w formie zasymilowanej i niezasymilowanej,

tendencja do zapisu łącznego złożień, tworzenie derywatów, dostosowanie do reguł deklinacyjnych i sufiksacja czasowników zgodnie z regułami języka górnołużyckiego, zapożyczenia reprezentujące kategorię pluralia tantum. Autor na podstawie zebranego materiału stwierdził, że zdecydowaną większość słownictwa (85%) można zaliczyć do czterech kategorii znaczeniowych: sport, rozrywka/media, muzyka, technologia.

Duże znaczenie w analizie zapożyczeń (w tym wypadku z języka angielskiego) ma kwestia rozróżnienia dwóch pojęć: internacjonalizm i anglicyzm. W zakresie ich definicji istnieje wiele stanowisk i często elementem przeważającym, którą teorię zastosować, jest status i sytuacja języka biorcy. W przypadku górnołużycczyzny nie da się pominąć faktu, że funkcjonuje ona na terenie państwa, w którym językiem urzędowym jest niemiecki. To powoduje, że jej użytkownicy są dwujęzyczni i praktycznie każde wprowadzenie zapożyczenia do zasobu leksykalnego odbywa się za pośrednictwem niemieczyzny. W niniejszej pracy przyjęto koncepcję, która w swoich założeniach dopuszcza nazwanie anglicyzmem wyrazu, który przeszedł do języka biorcy za pośrednictwem innego języka, tj. języka niemieckiego.

Zapożyczenia z angielszczyzny w języku górnołużyckim podlegają czterem rodzajom adaptacji: graficznej, fonologicznej, morfologicznej oraz semantycznej. Procesy zachodzące w tym zakresie są podobne do tych, które mają miejsce w innych językach zachodniosłowiańskich. W adaptacji graficznej niezbędne jest dostosowanie zapisu poszczególnych leksemów do alfabetu języka biorcy i dokonanie odpowiednich modyfikacji. Główny problem w analizie zapożyczeń z tego punktu widzenia to różnice ilościowe i jakościowe występujące w języku dawcy oraz biorcy. Także w przypadku angielszczyzny i górnołużycczyzny zachodzi ta zależność. Język angielski charakteryzuje się tym, że jeden znak graficzny może służyć do oznaczania kilku fonemów oraz jeden fonem może być realizowany przez kilka znaków graficznych. W wielu przypadkach (chodzi o różne języki) język biorcy przyjmuje formę oryginalną, ale często dochodzi też do adaptacji na gruncie pisowni. Niewspółmiernie rzadziej adaptacja graficzna dotyczy górnołużycczyzny. Do charakterystycznych zmian możemy zaliczyć: oddanie geminat pojedynczymi spółgłoskami (np. *bb>b*, *dd>d*, *ff>f*, *kk>k*, *ll>l*, *nn>n*, *pp>p*, *rr>r*, *ss>s*, *tt>t*), zmiana zapisu dwuznaków *sh*, *ch*, na charakterystyczne dla górnołużyckiego *š* oraz *č* oraz inne zmiany pisowni *ph>f*, *g>ž*, *z>s*, *s>z*, *q>k*, *th>*, *j>dž* itp. W przypadku samogłosek: np. ang. *o* może być realizowane w górnołużyckim jako *a* lub *e*, ang. *a* jako *e* lub *u*, ang. *e* jako *a*, *ee* lub *ej*, ang. dyftong *ou* jako *a*, *aw*, *o* lub *u*. Różnice w zapisie są również zauważalne w wypadku wyrazów dwuczłonowych lub kilkuczłonowych. Często zapis angielski (łączny, rozłączny lub z łącznikiem) jest

realizowany w inny sposób w górnoluzickim, co powoduje funkcjonowanie więcej niż jednej formy.

Adaptacja fonetyczno-fonologiczna to przede wszystkim różnice w zakresie akcentu (w górnoluzickim stały na pierwszą sylabę, w angielskim swobodny i ruchomy) oraz skrócenie wymowy samogłosek, które w angielskim są artykułowane z długością. Kolejny etap to odpowiednia modyfikacja brzmienia fonemów (występujących w języku angielskim, ale nie w górnoluzickim) do dźwięków najbliższych artykulacyjnie w mowie biorcy (brak w górnoluzickim dyftongów i tryftongów, co powoduje, że dochodzi do monoftongizacji lub przejścia w połączenie fonem samogłoskowy + fonem spółgłoskowy). W tym wypadku, podobnie jak przy analizie adaptacji graficznej, widoczne są różnice w zakresie liczby fonemów w obu systemach językowych. Istotną różnicą jest także to, że fonemy spółgłoskowe dźwięczne w wygłosie pozostają w angielskim dźwięczne, natomiast w górnoluzickim ulegają procesowi ubezdźwięcznienia. Szczególnie w przypadku fonemów samogłoskowych oraz dyftongów możemy zaobserwować, że jeden fonem angielski może być realizowany na wiele sposobów w górnoluzickim, np. /ɔ:/>/a/, /o/, /or/, /u/; /ə/>/a/, /o/, /e/, /er/, /i/, /u/; /ɪ/>/a/, /ej/, /e/; /i:/>/i/, /i/; /a:/>/a/, /ar/, /al/, /er/; /æ/>/a/, /e/; /ɪə/>/e/, /i/.

W zebranych materiale są poświadczone następujące części mowy: rzeczowniki (940 przykładów hasłowych; 75,5% w stosunku do całości), czasowniki (79 przykładów; 6,3 % w stosunku do całości), przymiotniki (211 przykładów; 17% w stosunku do całości), przysłówki (11 przykładów; 0,9% w stosunku do całości), wykrzykniki (3 przykłady; 0,3% w stosunku do całości). Niektóre z odnotowanych wyrazów mogą być zaliczone do dwóch części mowy. W przypadku adaptacji morfologicznej niezbędne jest nadanie rodzaju gramatycznego zapożyczonym rzeczownikom (brak tej kategorii w angielszczyźnie; istnieje tylko rodzaj naturalny). Może to nastąpić na podstawie kilku kryteriów (struktura wygłosu, forma graficzna, sufix rodzimy, odniesienie do wyrazu podobnego pod względem znaczenia, pośrednictwo języka biorcy, płeć osobnika). W niniejszej pracy odnotowano 743 rzeczowniki rodzaju męskiego (79% w odniesieniu do wszystkich rzeczowników), 141 rodzaju żeńskiego (15,1% w odniesieniu do wszystkich rzeczowników), 40 rodzaju nijakiego (4,2% w odniesieniu do wszystkich rzeczowników), 16 pluralia tantum (1,7% w odniesieniu do wszystkich rzeczowników). Pojawiają się także wyrazy, które poddane zostały procesowi depluralizacji. Kolejnym ważnym elementem jest dostosowanie zapożyczeń do systemu fleksyjnego języka górnoluzickiego (w angielszczyźnie fleksja występuje jedynie w przypadku czasowników w trzeciej osobie liczby pojedynczej czasu teraźniejszego). Możemy tutaj stwierdzić (na podstawie przedstawionych przykładów), że anglicyzmy oraz utworzone od nich derywaty

zostały w dużym stopniu włączone do systemu deklinacyjnego języka górnołużyckiego. Zdecydowanie mniejszą grupę stanowią wyrazy nieodmienne. Czasowniki uzyskują aspekt, którego brak w angielskim. Zasadniczo wszystkie czasowniki podstawowe pochodzenia angielskiego mają aspekt niedokonany, ale wydaje się, że niektóre funkcjonują również jako dwuaspektowe. Odpowiedniki dokonane powstają w wyniku prefiksacji. W słowotwórstwie wyróżnia się: wyrazy proste, wyrazy pochodne (derywaty) oraz złożenia. Wśród wyrazów zapożyczonych znajdują się takie, które w języku angielskim są derywatami (tj. zawierają formanty słowotwórcze). Spora część materiału to anglicyzmy zaadaptowane pod względem słowotwórczym. Oto wykaz formantów słowotwórczych: *-ist*, *-owc*, *-owar*, *-čk*, *-k*, *-t*, *-ka*, *-istka*, *-owańca*, *-izacja*, *-nja*, *-ność*, *-owča*, *-ownja*, *-nica*, *-nišćo*, *-owanišćo*, *-owanie*, *-rowanje*, *-stwo* (wśród rzeczowników), *-ować*, *-ěrować*, *-ać* (wśród czasowników), *-ny*, *-owy*, *-ski*, *-owski*, *-ranski*, *-nišćowy* (wśród przymiotników), *-je*, *-nje* (wśród przysłówków). Najwięcej derywatów utworzono od następujących anglicyzmów: *sport*, *film*, *park*, *beachvolleyball*, *budget*, *camping*, *camp*, *gril*, *volleyball*.

Adaptacja semantyczna anglicyzmów polega na przeniesieniu znaczenia, zawężeniu znaczenia, rozszerzeniu znaczenia i zmianie znaczenia. W zebranych materiale najczęściej mamy do czynienia z pierwszą możliwością, rzadziej z drugą oraz tylko dwa przypadki, które reprezentują zmianę znaczenia. Nie odnotowano przykładów rozszerzenia znaczenia.

Zebrany materiał 1244 zapożyczenia oraz derywaty od zapożyczeń, które są poświadczone w odpowiednich źródłach leksykograficznych, w kilkudziesięciu numerach gazety „Serbske Nowiny” oraz w artykule G. Szpili (2018). Zostały one podzielone na 23 kategorie znaczeniowe, tj. pola znaczeniowe. Oto ich wykaz z uwzględnieniem statystyki poświadczeń leksemów: sport (206), życie społeczne (138), muzyka, taniec, subkultury (107), transport, budownictwo i technika (86), Rozrywka (85), ekonomia, handel, usługi (79), komputery, Internet, elektronika (76), moda, ubiory, tkaniny i aranżacje wnętrz (69), jedzenie i picie (64), wypoczynek i turystyka (56), film, literatura, sztuka (53), praca, nauka, prawo (41), geografia, fauna i flora (30), urządzenia audiowizualne (28), komunikacja, energetyka i fizyka (22), środki masowego przekazu (22), wojsko, wojna, broń (22), medycyna, zdrowie, kosmetyki (17), Policja i przestępczość (13), motoryzacja (11), rolnictwo (10), polityka (6), narkotyki (3). Najwięcej wyrazów znalazło się w grupach: sport, życie społeczne oraz muzyka, taniec, subkultury. W tych dziedzinach angielszczyzna wywarła największy wpływ na zasób słownictwa języka górnołużyckiego.

W wybranych numerach „Serbskich Nowin” 79 wyrazów (47 anglicyzmów i 32 derywaty utworzone od anglicyzmów) nie zostało wcześniej poświadczonych w źródłach

leksykograficznych i stanowią tym samym dokumentację nowych nabytków leksykalnych w języku górnołużyckim. Oto wykaz anglicyzmów: *Facebook, rating, awtocross, fit, jamsession, jobprofile, kongres, live, miks, smartphone, speedminton, youngster, airline, audioguide, beatboxing, bootsy, buggy, CD-single, coaching, copy-shop, discofox, folkrock, grandslam, highheelsy, in-lake-technika, jazz-pop-groove, jive, kopilot, live-moderator, masters, moshpit, peak, Photoshop, premier-league, revival, security-team, serial, seven summits, sideboard, soccerowy park, sponsoring, sprayjer, statement, sweatshirt, tablet-PC, teamteaching, travel&work*. W dwóch przykładach: *pokerowy* oraz *skeletonist* nie zostały odnotowane anglicyzmy, od których te derywaty powstały.

Na podstawie porównania dwóch wydań *Prawopisnego słownika* P. Völkela (z 1970 oraz 2005 roku) stwierdzamy na przestrzeni lat wzrost zapożyczeń z angielszczyzny oraz utworzonych na ich podstawie derywatów (z 343 do 643; wzrost o ponad 80%). Z edycji z 1970 roku wyekscerpowano 212 anglicyzmów oraz 131 derywatów, natomiast z edycji z 2005 roku 398 anglicyzmów oraz 245 derywatów. To pokazuje nam, że wpływ języka angielskiego się zwiększył i z całą pewnością ten proces będzie dalej trwał. W trakcie 35 lat, które minęły od opublikowania obydwu wersji słownika, możemy zauważyć także wiele zmian dotyczących adaptacji poszczególnych zapożyczeń. Informuje o tym podrozdział III. 3.

Oba wydania słownika wykazują różnice w zakresie anglicyzmów w poszczególnych polach znaczeniowych. Największe zmiany pod względem ilościowym zaszły w kategoriach życie społeczne i sport (odpowiednio wzrost o 37 i 35 pozycji w wydaniu z 2005 r.). Znacznie większe zmiany dotyczą pól znaczeniowych: muzyka, taniec, subkultury; rozrywka, medycyna, zdrowie, kosmetyki oraz ekonomia handel i usługi (wzrosty odpowiednio o 272%, 250%, 150% i 120%). W przypadku trzech pól (komputery, Internet, elektronika; urządzenia audiowizualne; polityka) nie odnotowano żadnego przykładu w wydaniu z 1970 roku; pojawiły się one dopiero w wydaniu z 2005 roku.

Ostatni rozdział niniejszej pracy został poświęcony porównaniu adaptacji anglicyzmów w języku górnołużyckim z językiem polskim oraz czeskim. Wzięto pod uwagę następujące zjawiska: adaptacja graficzna, adaptacja fonetyczno-fonologiczna, rodzaj gramatyczny, liczba, deklinacja, depluralizacja. W porównaniu z polszczyzną w górnołużycczyźnie częstszy jest zapis łączny anglicyzmów i występowanie tych wyrazów w rodzaju żeńskim. Z kolei język polski cechuje większa wariantywność zapisów, bardziej rozpowszechnione jest użycie wielkiej litery i występowanie słów w rodzaju nijakim. Znacznie częściej poświadczane jest też zjawisko depluralizacji.

W czeszczyźnie najbardziej zauważalne różnice w adaptacji anglicyzmów w porównaniu z górnołużycczyzną dotyczą problemu fonetyczno-fonologicznego. Są one częstsze (pomimo mniejszej liczby analizowanych słów) niż w przypadku polszczyzny. Wpływ na to mają przede wszystkim: istnienie w czeskim iloczasu (co wpływa także na grafie, bowiem długość samogłosek jest zaznaczana w ortografii) oraz brak wymowy *e* w części anglicyzmów na ostatniej sylabie.

Analizując adaptację anglicyzmów przymiotnikowych w górnołużyckim w porównaniu z językiem polskim i czeskim, możemy zauważyć, że przeważają w tej grupie wyrazy odmienne. Najczęstszym formantem jest *-owy*, którego odpowiednikami są: w polszczyźnie *-owy* oraz w czeszczyźnie *-ový*. Przymiotniki nieodmienne mają identyczną formę w górnołużyckim, czeskim i polskim. Przysłówki mogą zachować w trzech językach oryginalną formę angielską lub ta forma może się różnić w zakresie zapisu łącznego, rozłącznego lub z łącznikiem.

W przypadku czasowników widoczna jest zgodność w tworzeniu formy bezokolicznika w trzech analizowanych językach. Górnołużyckie formanty *-ować* i *-ać* są realizowane odpowiednio w języku polskim przez *-ować* i *-ać*, natomiast w czeskim przez *-ovat* i *-at*.

Do zasadniczej części pracy dodałem dwa załączniki: słownik angielskich zapożyczeń leksykalnych w języku górnołużyckim zawierający 1244 hasła oraz indeks frekwencyjny przygotowany na podstawie ekscerptów z gazety „Serbske Nowiny”.

Resumé

English has recently contributed to a significant enrichment of the vocabulary of many other languages. This phenomenon was also noticed in Upper Sorbian language, despite its specific situation. The language is not an official language in any country, and in Federal Republic of Germany is a national minority language. The presented material, whose basics are lexicographical sources and excerpts from “Serbske Nowiny”, the periodical published five times a week, proves that this language does not shut itself off from new phenomena and introduces different elements to its vocabulary. It results in the analysis of the acquisition of loanwords and their adaptation in the scope similar to other Slavic languages, with a very important condition that all loanwords (or a vast majority of them) is transferred from English to Upper Sorbian via German. However, one should remember that a similar process occurred i.a. in Czech and Polish.

Linguistic borrowings in Upper Sorbian from English are subject to four types of adaptation: graphic, phonological, morphological and semantic. The processes occurring in this scope are similar to those in other West-Slavic languages. In terms of graphic adaptation it is crucial to adjust particular lexemes record to the alphabet of the recipient language and to make proper modifications. Phonological adaptation primarily assigns the loanwords the qualities in terms of accent, and shortens the pronunciation of the vowels which are long in English. Another step is a proper modification of phonemes’ sound (occurring in English, but not in Upper Sorbian) to the sounds most similar in terms of pronunciation in the recipient language. In the case of morphological adaptation, it is essential to give grammatical gender to loanwords (no such phenomenon in English; there is only natural gender) and to adjust them to the inflectional system in Upper Sorbian (in English flection occurs in the third-person singular verbs in the present tense). There is also an aspect category, which does not occur in the donor language. In terms of word formation, the possibility to create derived forms by means of suffixes was noted. Semantic adaptation consists in transferring the meaning, narrowing the meaning, extending the meaning, changing the meaning. In the collected material we most often deal with the first possibility, less frequently with the second one, and only one case can be classified in the fourth category. No examples with the extension of meaning were noted.

The research material consists of 1244 loanwords and derived forms, which are confirmed in appropriate lexicographical sources, in several dozen publications of “Serbske Nowiny” newspaper, and in an article by Grzegorz Szpila, which appeared in 2018. They were

classified in 23 categories. The most words were among the following thematic groups: 1. sport, 2. social life, and 3. music, dance, subcultures (over 100 lexemes in each group). English had the greatest influence on the vocabulary of Upper Sorbian language in these areas. 84 expressions from the selected editions of “Serbske Nowiny” had not been confirmed before in lexicographical sources, and constitute additional linguistic acquisitions in Upper Sorbian language. Based on the comparison of two editions of the spelling dictionary by Völkel (from 1970 and 2005), we have noted a substantial increase of loanwords from English over the years, and the derived forms made on the basis of these loanwords (from 343 up to 643; an increase of more than 80%). It proves that the impact of English has grown and most certainly the process will continue.

Bibliografia

Barbarić T., 2011, *Odnos hrvatskih media prema engleskome jeziku: snobovi ili trendsetteri?*, Zagreb.

Bońkowski R., 2005, *Chorwackie perfektywizowane czasowniki angielskiego pochodzenia*, [w:] *Z małą ojczyzną w sercu. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Zdancewiczowi*, red. M. Walczak-Mikołajczakowa, B. Zieliński, Poznań, s. 319-326.

Buttler D., 1967, *Koncepcja pola znaczeniowego*, „Przegląd Humanistyczny”, nr 2, s. 41-59.

Chlebowski M., 2019, *Anglicyzmy leksykalne i ich derywaty w języku czeskim na podstawie gazety „Mladá fronta Dnes”*, „Bohemistyka”, nr 4, s. 484-500.

Czerwiński M., 2000, *Usporedba adaptacije nekih anglicizama u hrvatskom i poljskom jeziku*, „Fluminensia”, nr 12, t. 1, s. 79-86.

Czerwiński M., 2001, *Pseudoanglicizmi u hrvatskom jeziku*, „Riječ”, nr 7, t. 2, s. 15-20.

Entlová G., 2004, *K formální a fonetické adaptaci anglických kompozit backhand a forehand v češtině*, „Naše řeč”, nr 4, s. 198-204.

Faska H., 2012, *Pučnik po hornjoserbšćinje*, Budyšin/Bautzen.

Filipović R., 1971, *Kontakti jezika u teoriji i praksi*, Zagreb.

Filipović R., 1990, *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku*, Zagreb.

Filipović R., Menac A., 1997, *Doprinos teorii proučavanja anglicizama u ruskom i hrvatskom jeziku: odnos primarne i sekundarne adaptacije*, „Croatica”, nr 27, t. 45/46, s. 83-91.

Filipović R., Menac A., 2005, *Engleski element u hrvatskome i ruskom jeziku*, Zagreb.

Fisiak J., 1961, *Zjawisko depluralizacji niektórych rzeczowników angielskich zapożyczonych przez język polski*, „Język Polski” XLI, z. 2, s. 138-139.

Fisiak J., 1962, *Złożony kontakt językowy w procesie zapożyczania z języka angielskiego do polskiego*, „Język Polski XLII”, z. 4, s. 286-294.

Fisiak J., 1970, *The semantics of English loanwords in Polish*, „Studia Anglica Posnaniensa”, vol. 2, s. 41-49.

Greń Z., Holly K., Itoya B., Mętrak M., Smółkowa T., Żółtak A., 2016, *Języki zachodniosłowiańskie wobec pożyczek angielskich w ostatnim dwudziestoleciu: gramatyka, leksyka, pragmatyka, uwarunkowania społeczno-kulturowe*, Kraków.

Greń Z., 2021, *Wariantywność formalna w żywiołowej adaptacji anglicyzmów w języku polskim, czeskim i słowackim*, „Prace Filologiczne” LXXVI, s. 151-171.

Gwiazda K., 2005, *Semantyczne modyfikacje angielskich zapożyczeń w języku chorwackim*, [w:] *Z małą ojczyzną w sercu. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Zdancewiczowi*, red. M. Walczak-Mikołajczakowa, B. Zieliński, Poznań, s. 342-349.

Haspelmath M., 2009, *Lexical borrowing: Concepts and issues*, [w:] *Loanwords in the World's Languages: A Comparative Handbook*, red. M. Haspelmath, U. Tadmor, Berlin, s. 35-54.

Imioło I., 2001, *Język czeskiej reklamy końca XX wieku*, „Bohemistyka”, nr 2, s. 153-169.

Jachimowska K., 2004, *Proces adaptacji wyrazów angielskich we współczesnym profesjolekcie ekonomicznym*, [w:] *Współczesne odmiany języka narodowego*, red. K. Michalewski, Łódź, s. 361-369.

Jenč H., Pohončowa A., Šolćina J., 2006, *Němsko-hornjoserbski słownik noweje leksiki*, Budyšin/Bautzen.

Jocz L., 2011, *Wokalowy system hornjoserbskeje řeče přitomnosće*, Szczecin 2011.

Jocz L., 2012, *Aktualne problemy opisu konsonantyzmu języka górnołużycznego*, [w:] *Serbołużczanie wobec tradycji i wyzwań współczesności język – literatura – kultura*, s. 28-38.

Jocz L., 2012, *System samogłoskowy współczesnego języka górnołużycznego*, „Slavia Occidentalis” nr 69, s. 109-121.

Klamka-Sabien E., 2009, *Grammatische Integration der Anglizismen im Polnischen am Beispiel der Substantive*, [w:] *Junge Slavistik im Dialog*, red. P. Nádeniček, K. Róžańska, A. Weigl, s. 95-104.

Klemensiewicz Z., 1974, *Historia języka polskiego*, Warszawa, s. 650-652.

Koneczna H., 1936/1937, *Wyrazy angielskie w języku polskim*, „Poradnik Językowy”, z. 9, s. 161-170.

Kończak A., 2008, *Czy językoznawcy potrafią układać puzzle*, „Bohemistyka”, nr 1-4, s. 385-386.

Kończak A., 2008, *E-mail czy elektroniczna poczta, czyli jak odnaleźć się w świecie komputerów*, „Bohemistyka”, nr 1-4, s. 380-381.

Kořenský J., 2003, *Internacionalizace současných slovanských jazyků – možnost nebo nutnost?* „Jazykovedný časopis”, nr 1-2, s. 7-11.

Kulesza B., 2010, *Najnowsze anglicyzmy w języku prasy młodzieżowej*, „Kwartalnik Językoznawczy”, nr 3-4, s. 17-28.

Lewaszkiwicz T., 2002, *Obersorbisch*, [w:] *Wieser Enzyklopädie des europäischen Ostens. Band 10. Lexicon der Sprachen des europäischen Ostens*, Herausgegeben von M. Okuka unter Mitwirkung von G. Krenn, Klagenfurt/Celovec, s. 343-354.

Lewaszkiwicz T., 2007, *Łużyce dawniej i dzisiaj*, „Łużyckie Zeszyty Naukowe” 3/2007, s. 5-13.

Lewaszkiwicz T., 2013, *Anglicyzmy leksykalne w nagłówkach „Serbskich Nowin”*, „Zeszyty Łużyckie” 47, s. 98-105.

Ligara B., 2014, *Bilingwizm w tekście zapisany. Część I. Status lingwistyczny. Paradygmaty badawcze*, „Lingvaria” nr 1, s. 149-167.

Luciński K., 2000, *Anglicyzmy w języku polskim i rosyjskim*, Kielce.

Maćkiewicz J., 1993, *Wyrazy międzynarodowe (internacjonalizmy) we współczesnym języku polskim*, [w:] *Współczesny język polski*, red. J. Bartmiński, Wrocław, s. 525-529.

Mańczak-Wohlfeld E., 1987, *Najstarsze zapożyczenia angielskie w polszczyźnie*, „Język Polski” LXVII, z. 1-2, s. 25-31.

Mańczak-Wohlfeld E., 1992, *Analiza dekompozycyjna zapożyczeń angielskich w języku polskim*, Kraków.

Mańczak-Wohlfeld E., 1994, *Angielskie elementy leksykalne w języku polskim*, Kraków.

Mańczak-Wohlfeld E., 1995, *Tendencje rozwojowe współczesnych zapożyczeń angielskich w języku polskim*, Kraków.

Mańczak-Wohlfeld E., 1996, *The frequency of English loanwords in written Polish*, „Suvremena lingvistika”, nr 41-42, s. 643-648.

Mańczak-Wohlfeld E., 2000, *Jeszcze o najnowszych zapożyczeniach angielskich w języku polskim*, „Poradnik Językowy”, z. 2, s. 74-76.

Mańczak-Wohlfeld E., 2006, *Angielsko-polskie kontakty językowe*, Kraków.

Mańczak-Wohlfeld E., 2010a, *Ortografia i fonetyka zapożyczeń angielskich w językach europejskich*, [w:] *Symbolae grammaticae in honorem Boguslai Dunaj*, red. R. Przybylska, J. Kaś, K. Sikora, Kraków, s. 403-408.

Mańczak-Wohlfeld E., 2010b, *Słownik zapożyczeń angielskich w polszczyźnie*, Warszawa.

Markowski A., 1992, *Nowsze zapożyczenia w polszczyźnie: anglicyzmy gramatyczne i leksykalne*, „Poradnik Językowy”, z. 3, s. 237-241.

Michalska E., 2010, *Vliv angličtiny na slovní zásobu češtiny po sametové revoluci v roce 1989*, [w:] *Odbicie ważnych wydarzeń historycznych w języku i w literaturze czeskiej*, red. M. Balowski, Poznań, s. 375-383.

Nekula M., 2004, *Anglicismy v češtině*, [w:] Viereck W., Viereck K., Ramisch, H., *Atlas anglického jazyka*, Praga, s. 259-277.

Pisarek W., 1967, *Pojęcie pola znaczeniowego i jego użyteczność w badaniach stylistycznych*, „Pamiętnik Literacki”, nr 2, s. 493-516.

Przybylska R., 2010, *Jakiego rodzaju gramatycznego jest zombie i CD? Jeszcze raz o rodzaju gramatycznym rzeczowników zapożyczonych z języka angielskiego*, „Język Polski” XC, z. 4-5, s. 246-255.

Rusek Z., 2002, *O najnowszych zapożyczeniach leksykalnych w języku bułgarskim*, [w:] *Dzieje Słowian w świetle leksyki*, red. J. Rusek, W. Boryś, L. Bednarczuk, Kraków, s. 441-449.

Sedlar T., 2011, *Grafički anglicizmi*, Zagreb.

Siatkowska E., 2000, *Z problematyki internacjonalizmów górnołużyckich i polskich*, „Studia Łużycoznawcze”, s. 159-167.

Siatkowska E., Abdel Al M., 2002, *Ewolucja stosunku Górnołużyczan do internacjonalizmów*, „Lětopis”, z. 2, s. 99-108.

Skudrzyk A., 2002, *Dobry zwyczaj – zapożyczaj?*, „Postscriptum”, nr 2-3 (42-43), s. 29-33.

Steiber Z., 2005, *Zarys gramatyki porównawczej języków słowiańskich*, Warszawa.

Summers D., Quirk R., 1987, *Longman Dictionary of contemporary English*, Londyn.

Svobodová D., 1999, *Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace*, „Naše řeč”, nr 3, s. 122-126.

Svobodová D., 2007a, *Cizojazyčné lexikální přejímky v komunikaci na chatu*, „Naše řeč”, nr 2, s. 67-80.

Svobodová D., 2007b, *Internacionalizace současné české slovní zásoby*, Ostrava.

Szczepańska E., 2004a, *Niektóre tendencje w rozwoju języka czeskiego i polskiego*, „Bohemistyka”, nr 1, s. 19-27.

Szczepańska E., 2004b, *Internacionalizacja a anglicyzmy w języku czeskim i polskim*, „Bohemistyka”, nr 2, s. 96-104.

Szczepańska E., 2009, *Procesy językowe komunikacji internetowej jako przejaw globalizacji języka*, „Bohemistyka”, nr 1, s. 51-62.

Szpila G., 2015, *Anglicisms in Contemporary Upper Sorbian-English/English-Upper Sorbian Dictionaries*, „Studia Linguistica Universitatis Iagellonicas Cracoviensis” 132, 283-294.

Szpila G., 2018, *Zapożyczenia angielskie we współczesnej prasie łużyckiej*, „Lětopis”, z.1, s. 47-68.

Tokarski J., 2006, *Pola znaczeniowe i ramy interpretacyjne – dwa spojrzenia na język*, „Lingvaria”, nr 1, s. 35-45.

Trofimovič K., 1974, *Hornjoserbsko-ruski słownik*, Budyšin/Bautzen.

Vasić V., Prčić T., Najgebauer G., 2001, *Do you speak anglosrpski? Rečnik novijih anglicizma*, Novi Sad.

Völkel P., 1970, *Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, wyd. 2, Budyšin/Bautzen.

Völkel P., 2005, *Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, oprac. T. Meškank, wyd. 5, Budyšin/Bautzen.

Wach Sz., 2013, *Calquing English Terminology into Polish*, „Academic Journal of Modern Philology”, nr 2, s. 161-169.

Waszakowa K., 2006, *O nowych pracach Czeskiej Akademii Nauk poświęconych neologizmom*, „Poradnik Językowy”, z. 6, s. 3-22.

Witalisz A., 2006, *Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim*, Kraków.

Wölke S., 2006, *Aktualne tendencje rozwojowe w górnołużyckim języku literackim*, „Zeszyty Łużyckie” 39/40, s. 37-49.

Wróblewska-Pawlak K., 2014, *O naturalnej dwujęzyczności i przekazywaniu języka dzieciom w sytuacji imigracji*, „Lingvaria”, nr 1, s. 239-252.

Zabawa M., 2004, *Nowe zapożyczenia semantyczne w polszczyźnie*, „Poradnik Językowy”, z. 9, s. 59-68.

Zdaniukiewicz-Jedynak D., 2008, *Spolszczony angielski czy zangielszczony polski? Wpływ języka angielskiego na język generacji gadu-gadu*, „Poradnik Językowy”, z. 3, s. 50-60.

Wstęp do Aneksu

Niniejszy Aneks składa się z dwóch części. Załącznik nr 1 to *Słownik angielskich zapożyczeń leksykalnych i derywatów od anglicyzmów leksykalnych w języku górnołużyckim*, przygotowany na podstawie następujących źródeł: słownik P. Völkela (*Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, Budyšin/Bautzen) – drugie wydanie z 1970 r. i piąte wydanie z 2005 r. (przygotowane do druku przez T. Meškanka); słownik neologizmów: H. Jenč, A. Pohončowa oraz J. Šolćina, *Deutsch-obersorbisches Wörterbuch neuer Lexik/Němsko-hornjoserbski słownik noweje leksiki*, Budyšin/Bautzen 2006; materiał z 55 numerów „Serbskich Nowin” od 02.01.2012 r. do 05.04.2012 r.; słownictwo zawarte w artykule G. Szpili *Zapożyczenia angielskie we współczesnej prasie lużyckiej* z 2018 r. W sumie są to 1244 hasła; z czasowników zamieszczono tylko zapożyczenia podstawowe (bezpośrednie), np. *trenować*, pominięto zaś derywaty prefiksalne od tych czasowników, np. *natrenować*. W artykułach hasłowych słownika znajdują się następujące informacje: wyraz hasłowy, część mowy, rodzaj gramatyczny (w przypadku rzeczowników), liczba poświadczeń w „Serbskich Nowinach” (w przypadku wyrazów, które nie zostały poświadczone w tym źródle pojawia się znacznik: „-”), definicja w języku polskim, angielski odpowiednik będący źródłem zapożyczenia, źródło, z którego pochodzi anglicyzm lub derywat, cytaty lub cytaty w przypadku wyrazów poświadczonych w „Serbskich Nowinach”.

Drugi załącznik to *Indeks frekwencyjny (...)*, przygotowany na podstawie ekscerptów z „Serbskich Nowin”. Składa się z 298 leksemów (poświadczonych łącznie 1906 razy) i zawiera następujące informacje: wyraz hasłowy, liczba poświadczeń, ranga A dotycząca częstości z uwzględnieniem kolejności alfabetycznej w ramach tej samej frekwencji, ranga B uwzględniająca tylko pozycje frekwencyjne. Przy opracowywaniu znaczeń korzystałem m.in.: ze *Słownika zapożyczeń angielskich w polszczyźnie* (Mańczak-Wohlfeld 2010b); *Longman Dictionary of contemporary English* (Summers, Quirk, 1987); *Słownika wyrazów obcych* (pod red. J. Tokarskiego 1980) oraz źródeł internetowych:

- <https://www.dictionary.com>
- <https://www.powerthesaurus.org/>
- <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>
- <https://www.definitions.net/>
- <https://www.merriam-webster.com/>
- <https://americanfootballdatabase.fandom.com/>

- <https://www.encyclo.co.uk/>
- <https://www.premierleague.com/>
- <https://www.thefreedictionary.com/>
- <https://educalingo.com/>
- <https://www.pca.state.mn.us/sites/default/files/lakes-guidetoprotection-2>
- <https://boardgamegeek.com/>
- <https://crossminton.org/history/>
- <https://www.urbandictionary.com/>

Załącznik nr 1

Słownik angielskich zapożyczeń leksykalnych i derywatów utworzonych od anglicyzmów leksykalnych w języku górnołużeckim

Wykaz skrótów:

czas dk – czasownik dokonany

czas ndk – czasownik niedokonany

GSZ – artykuł G. Szpili (2018)

m – rodzaj męski

n – rodzaj nijaki

plt – plurale tantum

przym ndm – przymiotnik nieodmienny

przym odm – przymiotnik odmienny

przysł – przysłówki

PSV – Völkel P., 2005, *Hornjoserbsko-němski słownik/Obersorbisch-deutsches Wörterbuch – Prawopisny słownik hornjoserbskeje řeče*, oprac. T. Meškank, wyd. 5, Budyšin/Bautzen.

rzecz ndm – rzeczownik nieodmienny

rzecz ndm lp – rzeczownik nieodmienny w liczbie pojedynczej

rzecz odm – rzeczownik odmienny

SN – „Serbske Nowiny”

SNL – Jenč H., Pohončowa A., Šoćina J., 2006, *Němsko-hornjoserbski słownik noweje leksiki*, Budyšin/Bautzen.

wykrz – wykrzyknik

ż – rodzaj żeński

A

action painting (action-painting, actionpainting), *rzecz odm, m [-]* – kierunek w malarstwie współczesnym kładący nacisk na sam proces malowania (gest bezpośredniego rozlewania farby na płótno)

ang. action painting

źródło: PSV

admiral, *rzecz odm, m [-]* – najwyższy

stopień wojskowy w marynarce wojennej

ang. admiral

źródło: PSV

admiraliski (admiralowy), *przym odm [-]* – dotyczący osoby posiadającej stopień admirała

ang. admiral

źródło: PSV

aftershave, *rzecz odm, m [-]* – woda po goleniu

ang. aftershave

źródło: SNL

agreement, *rzecz odm, m [-]* – umowa, porozumienie; głuž. zručenje

ang. agreement

źródło: PSV, SNL

airbag, *rzecz odm, m [1]* – system zabezpieczenia w samochodzie, dzięki któremu przy silnym zderzeniu uruchamiana jest specjalna poduszka amortyzująca uderzenie ciała o elementy wyposażenia pojazdu

ang. airbag

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Airbagi a systémy kaž ABS su mjeztym samozrozumliwosc.

(SN/2012-01-10/str. 2)

airbrush, *rzecz odm, m [-]* – specjalne urządzenie przeznaczone do rozpylania farby

ang. airbrush

źródło: GSZ

airbrusher, *rzecz odm, m [-]* – człowiek zajmujący się malowaniem, polegającym na rozpylaniu farby ze specjalnego urządzenia

ang. airbrusher

źródło: SNL

airbus, *rzecz odm, m [-]* – statek powietrzny dużych rozmiarów przeznaczony do obsługi większej liczby pasażerów

ang. airbus

źródło: GSZ

airconditioner, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie służące do ochłodzenia powietrza, pol. klimatyzacja

ang. air conditioner

źródło: SNL

airconditioning, *rzecz odm, m [-]* – proces ochładzania powietrza, pol. klimatyzowanie

ang. air conditioning

źródło: SNL

airline, *rzecz ndm, ż [1]* – przedsiębiorstwo oferujące usługi lotnicze

ang. airline

źródło: SN

cytat: Airline ma 2600 sobudźełačerjow. Wona transportowaše wob lěto něhdže tři miliony ludži.

(SN/2012-02-03/str. 2)

airport, *rzecz odm, m [1]* – miejsce przeznaczone do startu i lądowania samolotów; głuž. lětanišćo, pol. lotnisko

ang. airport

źródło: SNL, SN

cytat: Někotre měsacy do wotewrjenja airporta so wobě wadźitej, šćo je w padže

katastrofy zamołwity za tunl pod
lētanišćom.

(SN/2012-02-03/str. 2)

akwaplaning, *rzecz odm, m [-]* – termin
motoryzacyjny oznaczający utratę
pryczepności opony z jezdnią
spowodowany zbyt dużą ilością wody na
powierzchni

ang. aquaplaning

źródło: SNL

all inclusive, *przym ndm, [-]* – fraza
określająca zakwaterowanie w hotelu (lub
innym miejscu czasowego pobytu) ze
wszelkimi możliwymi wygodami

ang. all inclusive

źródło: GSZ

allrounder (allroundman), *rzecz odm, m*
[-] – używane w krykiecie określenie
mężczyzny mogącego grać na dwóch
pozycjach (najczęściej odbijającego i
rzucającego); także osoba wszechstronna

ang. all-rounder

źródło: SNL

allrounderka, *rzecz odm, ż [-]* – używane
w krykiecie określenie kobiety mogącej
grać na dwóch pozycjach (najczęściej
odbijającego i rzucającego); także osoba
wszechstronna

ang. all-rounder

źródło: SNL

allstar-team, *rzecz odm, m [1]* –
drużyna złożona (najczęściej na jeden lub
kilka meczów) z najlepszych zawodników
w danej dyscyplinie

ang. all-star team

źródło: GSZ, SN

cytat: Allstar-team turněra: wrotar
Zhorjelca Röhricht, Golbs (Kumwałd),
Neumann (Kamjenc), Wagner (Pirna),
Töppel (Budyšin) (SN/2012-02-03/str. 2)

amerykański football, *rzecz odm, m [-]* –
popularny, szczególnie w USA, sport
zespołowy, w którym celem jest
przyłożenie piłki na polu przeciwnika

ang. American football

źródło: GSZ

artdirektor, *rzecz odm, m [-]* – dyrektor
artystyczny jakiegoś wydarzenia lub
placówki kulturalnej

ang. art director

źródło: SNL

artdirektorka, *rzecz odm, ż [-]*
– dyrektorka artystyczna jakiegoś
wydarzenia lub placówki kulturalnej

ang. art director

źródło: SNL

audioguide, *rzecz odm, m [1]* – urządzenie
foniczne pozwalające na zwiedzanie
jakiegoś obszaru lub miejsca z możliwością
odsłuchiwania przewodnika

ang. audio guide

źródło: SN

cytat: Wopyt so wudani, přetož zastup
wosom curow – potuńšeny pjeć – wopřijima
tež audioguide, woprawnja so na
zajimawymaj wodženjomaj...

(SN Předženak /2012-03-09/str. 2)

awtocross, *rzecz odm, m* [2] – jedna z
odmian sportu samochodowego

ang. autocross

źródło: SN

cytat: Wjerski běchu běhi europskeho a
němskeho mišterstwa w awtocrossu na
čarje pod horu Matschenberg.

(SN/2012-02-06/str. 3)

B

baby, *rzecz ndm, n* [-] – angielskie
określenie małego dziecka

ang. baby

źródło: GSZ

babyboom (babyjowy boom), *rzecz odm,*
m [-] – wzrost liczby urodzeń

ang. baby boom

źródło: SNL

babyboomer, *rzecz odm, m* [-] – człowiek
urodzony w okresie wyżu demograficznego

ang. baby boomer

źródło: SNL

babysitter, *rzecz odm, m* [-] – mężczyzna
opiekujący się odpłatnie dziećmi

ang. babysitter

źródło: PSV

babysitterka, *rzecz odm, ż* [-] – kobieta

opiekująca się odpłatnie dziećmi

ang. babysitter

źródło: PSV, SNL

babysittować, *czas ndk* [-] – opiekować
się odpłatnie dziećmi

ang. babysit

źródło: SNL

backgammon, *rzecz odm, m* [-] – gra
planszowa, której celem jest pozbawienie
pionków przeciwnika

ang. backgammon

źródło: SNL

background, *rzecz odm, m* [-] – drugi plan

ang. background

źródło: PSV, SNL

backgroundowy, *przym odm* [-] –
dotyczący drugiego planu

ang. background

źródło: PSV

backhand, *rzecz odm, ż [-]* – w tenisie uderzenie zewnętrzną stroną rakiety

ang. backhand

źródło: PSV, SNL

backslash, *rzecz odm, m [-]* – znak pisarski mający postać lewego ukośnika

ang. backslash

źródło: SNL

backup, *rzecz odm, m [-]* – zapisywanie dokumentów w formie pliku komputerowego w celu zabezpieczenia danych w przypadku ich utraty

ang. backup

źródło: SNL

badminton, *rzecz odm, m [4]* – gra sportowa polegająca na przebijaniu lotki na drugą stronę siatki

ang. badminton

źródło: PSV, SN

cytaty: Tuchwilu nǎjlěpši hrajer w badmintonje němskeho dorosta pod 18 lětami je Budyšan Hans Kuntsche.

(SN/2012-01-04/str. 3)

Budyscy hrajerjo badmintona běchu na němskich mišterstwach dorosta wuspěšni.

(SN/2012-01-04/str. 3)

badmintonowy, *przym odm [-]* – dotyczący

gry sportowej polegającej na przebijaniu lotki na drugą stronę siatki

ang. badminton

źródło: PSV

band, *rzecz ndm lp, ż [4]* – zespół wykonujący muzykę rozrywkową lub jazzową

ang. band

źródło: PSV, SN

cytaty: Dokelž pak njewabi jeho jenož hudźbna teorija, ale wosebje praksa, je Gregor za čas skutkowanja w Serbskim instituće tež hudźił, a to w band The Jazzhamsters a we wšelakich akordeonowych orchestrach.

(SN Předženak /2012-01-20/str. 1)

Hudźbu kultoweje Londonskeje band Tiger Lillies předstajichu István Kobjela, Tomaš Cyž, Kolja Heiß a Jonas Lauenstein.

(SN/2012-03-05/str. 1)

bara, *rzecz odm, ż [2]* – lokal gastronomiczny

ang. bar

źródło: PSV, SN

cytat: Dokelž njehodži so swjedzeń dosahaceje městnosće dla hižo w internatnej barje „Centrifuga“ wotměć, dyrbjachu sej studenća nowu a wjetšu klubownju pytać.

(SN/2012-02-21/str. 3)

baseball, *rzecz odm, m [-]* – gra sportowa

polegająca na odbiciu piłki drewnianą pałką
ang. baseball
źródło: PSV

baseballowy, *przym odm [-]* – dotyczący gry sportowej polegającej na odbiciu piłki drewnianą pałką
ang. baseball
źródło: PSV

basketball, *rzecz odm, m [-]* – gra sportowa polegająca na umieszczeniu piłki w będącym na określonej wysokości koszu;
pol. koszykówka
ang. basketball
źródło: PSV

basketballowy, *przym odm [1]* – dotyczący gry sportowej polegającej na umieszczeniu piłki w będącym na określonej wysokości koszu
ang. basketball
źródło: PSV, SN

cytat: Město dotal pjeć změja nětko wosom skupinskih rumnosćow, dale swójsku kuchnju, krosnowansku scěnu, sankowansku hórku a samo basketballowy koš za wjetše džěci.
(SN/2012-01-16/str. 4)

beachvolleyball (bičwolejbul), *rzecz odm, m [1]* – dwuosobowa gra sportowa rozgrywana na piasku, której celem jest przebicie piłki na drugą stronę siatki; pol.

siatkówka plażowa
ang. beach volleyball
źródło: PSV, SN

cytat: W dobyćerskim mustwje ze Žitawy běchu samo sakske mišterki w beachvolleyballu zasadžene a Wojerowski Foucaultowy gymnazij ma ze sportowym profilom jara dobre wuměņjenja za tajke wubědžowanja.
(SN/2012-01-17/str. 3)

beachvolleyballowy (bičwolejbulowy), *przym odm [-]* – dotyczący siatkówki plażowej
ang. beach volleyball
źródło: PSV

beachvolleyballist (bičwolejbulist), *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna grający w siatkówkę plażową
ang. beach volleyball player
źródło: SNL

beachvolleyballistka (bičwolejbulistka), *rzecz odm, ż [-]* – kobieta grająca w siatkówkę plażową
ang. beach volleyball
źródło: SNL

beachvolleyballnišćo (bičwolejbulnišćo), *rzecz odm, n [-]* – miejsce przeznaczone do uprawiania siatkówki plażowej
ang. beach volleyball
źródło: PSV

beat, *rzecz odm, m [-]* – równomierne uderzenie odmierzające kolejne takty utworu muzycznego

ang. beat

źródło: PSV

beatboxing, *rzecz odm, m [1]* – wytwarzanie dźwięków naśladowujących instrumenty muzyczne (przede wszystkim perkusję i gitarę basową) przy użyciu narządów mowy

ang. beatboxing

źródło: SN

cytat: ...kotryž zwoprawdzi z elektroniskim přewodom kaž tohorunja z pomocu beatboxinga – tule so instrumenty, hłownje bas a bubon, přez hłosy napodobnjeja.

(SN Předženak /2012-02-24/str. 1)

beatowy, *przym odm [-]* – dotyczący równomiernego uderzenia odmierzającego kolejne takty utworu muzycznego

ang. beat

źródło: PSV

beautyfarma, *rzecz odm, ż [-]* – określenie miejsca, popularnego szczególnie w Ameryce Południowej, w którym wykonywane są czynności związane z dbaniem o urodę i wygląd fizyczny

ang. beauty farm

źródło: SNL

bebop, *rzecz odm, m [-]* – powstała w latach 40 XX wieku odmiana jazzu

ang. bebop

źródło: SNL

beefsteak, *rzecz odm, m [-]* – potrawa z mięsa wołowego

ang. beef steak

źródło: PSV

beefsteakowy, *przym odm [-]* – dotyczący potrawy z mięsa wołowego

ang. beef steak

źródło: PSV

belting, *rzecz odm, m [-]* – technika śpiewu polegająca na mieszaniu wysokich i niskich dźwięków

ang. belting

źródło: GSZ

bermudashortsy, *rzecz odm, plt [-]* – rodzaj męskich oraz damskich krótkich spodenek

ang. bermuda shorts

źródło: SNL

bestseller, *rzecz odm, m [5]* – wydawnictwo (najczęściej książka, film lub płyta) osiągające dużą popularność i sprzedające się w wysokich nakładach

ang. bestseller

źródło: PSV, SN

cytaty: Na liściach bestsellerów wjacorych

němských časopisů namakaš roman tónle
tydžů na přédních městnách.

(SN/2012-02-03/str. 3)

K tomu słušachu tohorunja spěwniki za
šule, kaž na přikład bestseller „Spěwna
radosć“: (SN/2012-02-14/str. 2)

bestsellerowy, *przym odm [-]* – dotyczący
wydawnictwa osiagającego dużą
popularność i sprzedającego się w
wysokich nakładach

ang. bestseller

źródło: SNL

bigband, *rzecz ndm lp, ż [-]* – duży zespół
muzyczny składający się z sekcji
instrumentów dętych i sekcji rytmicznej

ang. big band

źródło: PSV, SNL

bigbusiness, *rzecz odm, m [-]* – termin
określający robienie interesów na szeroką
(często globalną) skalę

ang. big business

źródło: SNL

biker, *rzecz odm m [-]* – osoba uprawiająca
kolarstwo

ang. biker

źródło: GSZ

bikini, *rzecz odm, m [-]* – kobiece,
dwuczęściowy strój kąpielowy

ang. bikini

źródło: PSV

bingo, *rzecz odm, n [-]* – rodzaj gry, w
której zwycięża osoba mająca na
wykupionym losie identyczne liczby z tymi
wylosowanymi w trakcie loterii

ang. bingo

źródło: PSV

blackbox (black box, black-box), *rzecz
odm, ż [-]* – czarna skrzynka w samolocie
rejestrująca przebieg zdarzeń w kabinie
pilotów

ang. black box

źródło: PSV, SNL

black-metal, *rzecz odm, m [-]* – gatunek
muzyczny charakteryzujący się szybkim
rytmem, specyficznym, gardłowym
zaśpiewem oraz tekstami odwołującymi się
często do tematyki satanistycznej i
antyreligijnej

ang. black metal

źródło: GSZ

blackout, *rzecz odm, m [1]* – przerwa w
dostawach prądu spowodowana awarią
systemu energetycznego

ang. blackout

źródło: SN

cytat: ...přetož při tymle rozsudže měješe
šotiski sudnik Craig Thomson runjewon
blackout.

(SN/2012-03-09/str. 1)

blizzard, *rzecz odm, m [-]* – zamieć śnieżna
ang. blizzard
źródło: PSV

blowup, *rzecz odm, m [-]* – w fotografii powiększenie obrazu
ang. blow-up
źródło: SNL

bluejeansy, *rzecz odm, plt [-]* – spodnie wykonane z dżinsowego materiału
ang. blue jeans
źródło: PSV, SNL

blues, *rzecz odm, m [-]* – gatunek muzyczny wywodzący się z USA
ang. blues
źródło: PSV

bluesowy, *przym odm [-]* – dotyczący gatunku muzycznego wywodzącego się z USA
ang. blues
źródło: PSV

bluff (bluf), *rzecz odm m [-]* – postępowanie mające na celu wprowadzenie innego człowieka w błąd lub zakłopotanie
ang. bluff
źródło: PSV

bluffować (blufować), *czas ndk [-]* – wprowadzać innego człowieka w błąd lub

zakłopotanie
ang. bluff
źródło: PSV

bob, *rzecz odm, m [-]* – dwumiejscowe lub czteromiejscowe sanki sportowe służące do zjeżdżania na specjalnie przygotowanym torze
ang. bob
źródło: PSV

bobowc, *rzecz odm, m [1]* – osoba zjeżdżająca w dwumiejscowych lub czteromiejscowych sankach sportowych
ang. bob
źródło: SN
cytat: ...naši nordiscy kombinowani pokazachu so w runje tajkej wurjadnej formje kaž sankowarjo, skeletonisća a bobowcy.
(SN/2012-01-09/str. 3)

bobowy, *przym odm [2]* – dotyczący dwumiejscowych lub czteromiejscowych sanek sportowych służących do zjeżdżania na specjalnie przygotowanym torze
ang. bob
źródło: SN
cytat: Tam je tuchwilu turneja bobowegoho swětowego cupa.
(SN/2012-01-13/str. 1)

body, *rzecz ndm, m [-]* – jednoczęściowy strój kobiecy

ang. body

źródło: PSV, SNL

bodybuilder, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna uprawiający kulturystykę

ang. bodybuilder

źródło: SNL

bodybuilderka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta uprawiająca kulturystykę

ang. bodybuilder

źródło: SNL

bodybuilding, *rzecz odm, m [-]* – dyscyplina sportowa, w której oceniana jest budowa ciała zawodnika; pol. kulturystyka

ang. bodybuilding

źródło: SNL

bodycheck, *rzecz odm, m [-]* – w hokeju na lodzie zatrzymanie przeciwnika ciałem

ang. bodycheck

źródło: SNL

bodyguard, *rzecz odm, m [-]* – człowiek zajmujący się zawodowo ochroną osób

ang. bodyguard

źródło: SNL

bodysuit, *rzecz odm, m [-]* – jednoczęściowy strój kobiecy

ang. bodysuit

źródło: PSV

boiler (bojler), *rzecz odm, m [-]* – zbiornik służący do podgrzewania wody

ang. boiler

źródło: PSV

boilerowy (bojlerowy), *przym odm [-]* – dotyczący zbiornika służącego do podgrzewania wody

ang. boiler

źródło: PSV

boksa, *rzecz odm, ż [1]* – wydzielone miejsce dla konia w stajni

ang. box

źródło: PSV, SN

cytat: Jich konjency njeběchu wulke a kóždy koń měješe swoju boksu popisanu ze swójskim mjenom.

(SN Młodźina /2012-01-06/str. 3)

bokskalf, *rzecz odm, m [-]* – skóra cielęca poddana uprzednio garbowaniu

ang. box calf

źródło: PSV

bokskalfowy, *przym odm [-]* – dotyczący skóry cielęcej poddanej uprzednio garbowaniu

ang. box calf

źródło: PSV

boksować, *czas ndk [-]* – uprawiać sport walki, w którym dozwolone jest użycie jedynie pięści

ang. box

źródło: PSV

boksowańca, *rzecz odm, ż [-]* – zawody

boksyerskie

ang. box

źródło: PSV

boksowanie, *rzecz odm, n [-]* – sport walki,

w którym dozwolone jest użycie jedynie pięści

ang. box

źródło: PSV

boogie-woogie, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj muzyki oraz tańca oparty na szybkim rytmie

ang. boogie-woogie

źródło: PSV, SNL

booklet, *rzecz odm, m [-]* – mała książka opisująca jakieś wydawnictwo; pol. broszura

ang. booklet

źródło: GSZ

bookmark, *rzecz odm, m [-]* – zakładka służąca do zaznaczenia strony w książce

ang. bookmark

źródło: SNL

boom, *rzecz odm, m [1]* – nagły wzrost zainteresowania czymś

ang. boom

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Nowe lato z boomom porodow.

(SN/2012-01-10/str. 2)

boomować, *czas ndk [-]* – wywoływać nagły wzrost zainteresowania czymś

ang. boom

źródło: PSV, SNL

bootsy, *rzecz odm, plt [1]* – rodzaj damskich butów za kostkę

ang. boots

źródło: SN

cytat: Dorothea Michałkec poruča tež tak mjenowane „bootsy” z kožuchom debjene, ke kotrymž so najlěpje suknja chodži, cholowy skerje menje.

(SN Młodźina /2012-01-06/str. 3)

boss (bos), *rzecz odm, m [-]* – szef, kierownik posiadający duże wpływy

ang. boss

źródło: PSV

bossowy (bosowy), *przym odm [-]* – dotyczący szefa posiadającego duże wpływy

ang. boss

źródło: PSV

bottleparty, *rzecz odm, ż [-]* – impreza, na którą goście przynoszą swój alkohol

ang. bottle party

źródło: SNL

bowling, *rzecz odm, m [-]* – sport, w którym celem jest zabicie kręgli z pomocą rzucanej na tor kuli
ang. bowling
źródło: SNL

bowlingowy, *przym odm [1]* – dotyczący sportu, w którym celem jest zabicie kręgli z pomocą rzucanej na tor kuli
ang. bowling
źródło: SN

cytat: Hižo wot lěta 1992 kóždy wutoru dopołdnja keheluja woni na 12 čarach w Budyskej kehelerni swoich 100 kulow resp. hraja swoje bowlingowe serije.
(SN/2012-02-14/str. 3)

bowlingować (bowlować), *czas ndk [1]* – uprawiać sport, w którym celem jest zabicie kręgli z pomocą rzucanej na tor kuli
ang. bowling (bowl)
źródło: SNL, SN

cytat: Trenar Damian Halata wšak mjeješe za swoich chowancow tež hišće lóštnu sportowu zabawu planowanu a džěše z nimi na bowlingować.
(SN/2012-01-23/str. 3)

bowlowanie, *rzecz odm, n [-]* – uprawianie sportu, w którym celem jest zabicie kręgli z pomocą rzucanej na tor kuli
ang. bowl
źródło: GSZ

boxershortsy, *rzecz odm, plt [-]* – rodzaj męskich majtek
ang. boxer shorts
źródło: SNL

boy, *rzecz odm, m [-]* – osoba na posyłki pracująca w hotelu
ang. boy
źródło: PSV

bojkott (bojkot), *rzecz odm, m [-]* – zerwanie stosunków z dowolnym podmiotem mające na celu wyrażenie protestu
ang. boycott
źródło: PSV

bojkottować (bojkotować), *czas ndk [-]* – zerwać stosunki z dowolnym podmiotem w celu wyrażenia protestu
ang. boycott
źródło: PSV

bojkottowy (bojkotowy), *przym odm [-]* – dotyczący zerwania stosunków z dowolnym podmiotem mające na celu wyrażenie protestu
ang. boycott
źródło: PSV

braindrain, *rzecz odm, m [-]* – emigracja ludzi do państw lepiej rozwiniętych
ang. brain drain
źródło: SNL

brainstorming, *rzecz odm, m [-]* – sposób podejmowania decyzji w grupie, pol. burza mózgów
ang. brain storming
źródło: SNL

braintrust, *rzecz odm, m [-]* – grono doradców i ekspertów, których zadaniem jest planowanie i obmyślanie strategii (często powoływane przy okazji kampanii wyborczych)
ang. brain trust
źródło: SNL

brandy, *rzecz odm, m [-]* – napój alkoholowy produkowany z destylowanych win
ang. brandy
źródło: PSV

brandyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący napoju alkoholowego produkowanego z destylowanych win
ang. brandy
źródło: PSV

break, *rzecz odm, m [-]* – w tenisie ziemnym wygranie gema przy serwisie przeciwnika
ang. break
źródło: SNL

breakbeat, *rzecz odm, m [-]* – charakteryzująca się wyraźnym

brzmieniem instrumentów perkusyjnych odmiana muzyki tanecznej
ang. breakbeat
źródło: SNL

breakdance, *rzecz odm, m [-]* – jeden z rodzajów tańca nowoczesnego
ang. breakdancing
źródło: SNL

breakdancer, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna wykonujący taniec nowoczesny
ang. breakdancer
źródło: SNL

breakdancerka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta wykonująca taniec nowoczesny
ang. breakdancer
źródło: SNL

breakdancowy (breakdanceowy), *przym odm [-]* – dotyczący jednego z rodzajów tańca nowoczesnego
ang. breakdancing
źródło: SNL

breakować, *czas ndk [-]* – wygrać w tenisie ziemnym gema przy serwisie przeciwnika
ang. break
źródło: SNL

breakevenpoint, *rzecz odm, m [-]* – próg rentowności jakiegoś przedsięwzięcia
ang. break-even point

źródło: SNL

breechesy, *rzecz odm, plt [-]* – rodzaj spodni używany do jazdy konnej

ang. breeches

źródło: SNL

browning, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj karabinu lub pistoletu półautomatycznego

ang. browning

źródło: PSV

browser, *rzecz odm, m [-]* – wyszukiwarka internetowa

ang. browser

źródło: SNL

brunch, *rzecz odm, m [3]* – rozpowszechniony w krajach anglosaskich posiłek zawierający elementy śniadania i obiadu (breakfast + lunch)

ang. brunch

źródło: SNL, SN

cytat: W tym związku zarządza tak mjenowany kubłanski brunch z někotrymi kulinariskimi chłóšćenkami, kotrež ma tuchwilu hišće potajny wosebity hósc prezentować.

(SN/2012-02-09/str. 2)

brunchować, *czas ndk [-]* – spożywać posiłek zawierający elementy śniadania i obiadu (breakfast + lunch)

ang. brunch

źródło: SNL

budget (budžet), *rzecz odm, m [7]* – zestawienie przychodów i wydatków jakiegoś podmiotu (gospodarstwa domowego, przedsiębiorstwa, państwa) na przyszły okres rozliczeniowy

ang. budget

źródło: PSV, SN

cytaty: Změnjeneho budžeta za lěto 2012 dla je redakcija bohužel nuzowana, wot džensnišeho stajnje wutoru a srjedu jenož dwubarbnu nowinu wudawać.

(SN/2012-01-03/str. 2)

Knježerstwo chce, zo so zjednočeny wobwod přichodnje jednočarowje zarządjuje, zo prócuje so wo konsolidowanje budžeta a wo financnu wukonitosć.

(SN/2012-01-05/str. 3)

Zo njejsu při „krućesklepanju wěsteho budžeta“ tež na inflacisku ratu myslili, mějach wot wšeho spočatka za wulke manko, kotrež so nětko na nas wuskutkuje.

(SN/2012-02-09/str. 3)

budgetny, *przym odm [6]* – dotyczący zestawienia przychodów i wydatków jakiegoś podmiotu (państwa, gospodarstwa domowego, przedsiębiorstwa) na przyszły okres rozliczeniowy

ang. budget

źródło: SN

cytaty: Jako so šefojo statow a knježerstwow EU pónđzela po šěsć hodžin

trajacych jednanjach na pakt wo budgetnej disciplinje a chłostanju při njedodžerženju dojednachu...

(SN/2012-02-02/str. 2)

Prezident Europskeje centralneje banki Mario Draghi fiskalny pakt chwali, mjenujo jón přenju kročel k zhromadneje financnej a budgetnej politice.

(SN/2012-01-31/str. 2)

budgetować (budgetěrować), *czas ndk [-]*

– tworzyć zestawienie przychodów i wydatków jakiegoś podmiotu (gospodarstwa domowego, przedsiębiorstwa, państwa) na przyszły okres rozliczeniowy

ang. budget

źródło: SNL

budgetowanie (budgetěrowanje), *rzecz*

odm, n [-] – tworzenie zestawienia przychodów i wydatków jakiegoś podmiotu (państwa, gospodarstwa domowego, przedsiębiorstwa) na przyszły okres rozliczeniowy

ang. budget

źródło: SNL

budgetowy (budžetowy), *przym odm [1]*

– dotyczący zestawienia przychodów i wydatków jakiegoś podmiotu (państwa, gospodarstwa domowego, przedsiębiorstwa) na przyszły okres rozliczeniowy

ang. budget

źródło: PSV, SN

cytat: Wjeršk EU w Brüsselu je so zlutowanskim paketom bjez runjeća na wjetšu budgetowu disciplinu dojednał. 25 statow wzajomnje za tónle postronk čehnje. (SN/2012-01-31/str. 2)

buggy, *rzecz odm, m [1]* – rodzaj samochodu terenowego

ang. buggy

źródło: SN

cytat: Motoroweje pany dla dyrbješe wón z kopilotom Thomasom Schünemannom hižo po druhej etapje swój buggy na bok stajić. (SN/2012-01-04/str. 1)

buldoga, *rzecz odm, ż [-]* – rasa psa

ang. bulldog

źródło: PSV

buldozer, *rzecz odm, m [-]* – pojazd mechaniczny przeznaczony do niszczenia obiektów lub wyrównywania terenu

ang. bulldozer

źródło: PSV

buldozerowy, *przym odm [-]* – dotyczący pojazdu mechanicznego przeznaczonego do niszczenia obiektów lub wyrównywania terenu

ang. bulldozer

źródło: PSV

bully, *rzecz odm, m [-]* – wznowienie akcji lub rozpoczęcie tercji w hokeju na lodzie
ang. bully
źródło: SNL

bumerang, *rzecz odm, m [-]* – używana przez ludy australijskie i przeznaczona do rzucania broń myśliwska; dziś wykorzystywana przede wszystkim w celach sportowych
ang. boomerang
źródło: PSV

bumerangowy, *przym odm [-]* – dotyczący używanej przez ludy australijskie i przeznaczonej do rzucania broni myśliwskiej
ang. boomerang
źródło: PSV

bungeejumping, *rzecz odm, m [-]* – skoki z wysokości z przymocowaną elastyczną liną
ang. bungee jumping
źródło: SNL

bunker, *rzecz odm, m [1]* – pomieszczenie pełniące funkcję schronu lub przechowalni
ang. bunker
źródło: SN
cytat: Tež rezerwy w hrjebjowych bunkrach móža dale pjelnić.
(SN/2012-02-27/str. 2)

bunkrowy, *przym odm [-]* – dotyczący

pomieszczenia pełniącego funkcję schronu lub przechowalni
ang. bunker
źródło: PSV

burnout, *rzecz odm, m [-]* – zjawisko wypalenia zawodowego spowodowanego przepracowaniem
ang. burnout
źródło: SNL

burnoutowy, *przym odm [-]* – dotyczący zjawiska wypalenia zawodowego spowodowanego przepracowaniem
ang. burnout
źródło: SNL

business, *rzecz odm, m [1]* – działalność gospodarcza
ang. business
źródło: PSV, SNL, SN
cytat: Papjera přeradža kupowanje zapóslancow, prowizije při privatizowanju narodneho swójstwa, zasadźowanje ludži do funkcijow, zwjazowanje businessa a politiki.
(SN/2012-01-26/str. 2)

businessclass (businessklasa), *rzecz odm, ż [-]* – sposób podróżowania o najwyższym standardzie
ang. business class
źródło: SNL

butterfly, *rzecz odm, m [-]* – w pływaniu styl motylkowy
ang. butterfly
źródło: SNL

bypass, *rzecz odm, m [-]* – wszczepiona choremu część naczynia krwionośnego lub tworzywa sztucznego w celu udrożnienia przepływu krwi

ang. bypass
źródło: PSV, SNL

byronizm, *rzecz odm, m [-]* – prąd kulturowy ukształtowany na podstawie cech twórczości angielskiego pisarza George’a Byrona
ang. Byronism
źródło: PSV

C

callboy, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna trudniący się prostytutką
ang. callboy
źródło: SNL

callcenter, *rzecz odm, m [-]* – centrum telefonicznej obsługi klienta
ang. call centre
źródło: SNL

callgirl, *rzecz odm, m [-]* – pani do towarzystwa trudniąca się prostytutką wykonująca usługi na zamówienie telefoniczne
ang. callgirl
źródło: PSV

camp, *rzecz odm, m [3]* – wyjazd krajoznawczy lub przymusowy poza miejsce zamieszkania

ang. camp
źródło: GSZ, SN
cytat: Tajke su předvidžane kónc junija ze šulerjemi w Čornochołmčanskim Krabatowym młynje awrěčnym campje Choćebuskeho wotrjada RCW 2. julija we Wjelikich Bóžemyslach pola Baršća.
(SN/2012-02-07/str. 2)

camping, *rzecz odm, m [2]* – forma spędzania czasu na wydzielonym terenie przeznaczonym do pobytu turystów w samochodach turystycznych
ang. camping
źródło: PSV, SN
cytat: Dowołowy camping je w Braniborskej dzeń a woblubowaniši.
(SN/2012-03-02/str. 1)

campingować, *czas ndk [-]* – spędzać czas

na wydzielonym terenie przeznaczonym do pobytu turystów w samochodach turystycznych

ang. camping

źródło: PSV

campingowar, *rzecz odm, m [-]* – osoba spędzająca czas na wydzielonym terenie przeznaczonym do pobytu turystów w samochodach turystycznych

ang. camping

źródło: GSZ

campingowniščo, *rzecz odm, n [3]* – wydzielony teren wyposażony w węzeł sanitarny przeznaczony do pobytu turystów w samochodach turystycznych

ang. camping

źródło: PSV, SN

cytat: Pod hesłom „Dowol před domjacymi durjemi“ skedźbnješe Łužica na swoje campingownišća, kaž na přikład w Brězowce a při Němskopazličanskim Wulkim haće. Wočerstwjeniščo „Kiwica“ blisko delnjołužiskeho Falkenberga předstaji so ze 67 hektarow wulkim jězorom ze stanowanišcom a błudžišcom.

(SN/2012-01-31/str. 2)

campingowy, *czas ndk [-]* – dotyczący spędzania czasu na wydzielonym terenie przeznaczonym do pobytu turystów w samochodach turystycznych

ang. camping

źródło: PSV

campusowy, *przym odm [1]* – dotyczący terenu z infrastrukturą i budynkami uniwersyteckimi

ang. campus

źródło: SN

cytat: Garantowane městno w słucharni, laborje abo seminarnej rumnosći, najmoderniša infrastruktura a campusowa atmosfera kaž tež na wuspěch wusměřjena vysokošulska komunita wučinjeja atraktiwnosć masterskeho studija na Wyokej šuli Łužica.

(SN/2012-02-14/str. 2)

caravan, *rzecz odm, m [1]* – rodzaj przyczepy przeznaczonej do celów mieszkalnych

ang. caravan

źródło: SN

cytat: Mjez nimi su Kamjenski běrow Drježdźanskeje industrijneje a wikowanskeje komory, Kinsporske wukubłaniščo kaž tež Eyckec firma za caravany a pućowanske mobile.

(SN/2012-03-30/str. 1)

carport, *rzecz odm, m [-]* – konstrukcja budowlana służąca do zabezpieczenia pojazdów kołowych

ang. carport

źródło: SNL

carsharing, *rzecz odm, m [-]* – system pozwalający na korzystanie z jednego pojazdu przez wielu użytkowników w różnym czasie

ang. carsharing

źródło: SNL

cartoon, *rzecz odm, m [-]* – forma sztuki obrazkowej; pol. animacja

ang. cartoon

źródło: SNL

cartoonist, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna zajmujący się zawodowo animacją

ang. cartoonist

źródło: SNL

cartoonistka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta zajmująca się zawodowo animacją

ang. cartoonist

źródło: SNL

carving, *rzecz odm, m [-]* – sposób jazdy na nartach polegający na ścinaniu skrętów na krawędziach nart

ang. carving

źródło: SNL

carvingowy, *przym odm [-]* – dotyczący sposobu jazdy na nartach polegającego na ścinaniu skrętów na krawędziach nart

ang. carving

źródło: SNL

cash, *rzecz odm, m [-]* – pieniądź w formie papierowej (gotówka)

ang. cash

źródło: SNL

casting, *rzecz odm, m [-]* – przesłuchanie kandydatów aspirujących do danego przedsięwzięcia, np. filmu

ang. casting

źródło: SNL

catering, *rzecz odm, m [-]* – wykonywana przez firmę zewnętrzną usługa gastronomiczna polegająca na przygotowaniu i najczęściej dostarczeniu gotowych potraw w wyznaczone miejsce

ang. catering

źródło: GSZ

catchowar, *rzecz odm, m [-]* – w baseballu pozycja łapacza

ang. catch

źródło: SNL

CD (cejdejka), *rzecz odm, ż [18]* – krążek służący do nagrywania i odczytywania danych

ang. CD (compact disc)

źródło: PSV, SNL, SN

cytaty: Wopřijeć ma spěwnik potom tež cejdejku, na kotrejž budže kóždy jednotliwy spěw z přenjeje štučku, bjez přewoda instrumenta, předstajeny.

(SN/2012-03-06/str. 1)

Ručěž budu wšitke prawniske postajenja wotdžěłane a awtorske prawa zřadowane, změjemy cejdejku „Sobotu wječor“.

(SN/2012-02-08/str. 2)

Nowum w Serbach je, zo konsumenća hač do 20. apryla rozsudža, što chcedža doskónčnje na CDji słyšeć.

(SN/2012-03-30/str. 1)

Dochody z CDje, kotruž chcedža potom mjez druhim w regionalnych běrowach Domowiny poskićeć, maja tomu służyć, zo móhli tež w dalšich hudźbných žanrach zynkonošaki wudawać.

(SN/2012-03-30/str. 1)

Wudawaćel najnowšeje CDje „Naša hudźba“ je nětko wćipny, kotry hudźbny slód serbscy čitarjo a słucharjo rozhlósa maja.

(SN/2012-03-30/str. 1)

CD-jowy (cejdejowy), *przym odm* [-]
– dotyczący krążka służącego do nagrywania i odczytywania danych
ang. CD (compact disc)
źródło: PSV

CD-player, *rzecz odm, m* [-] – urządzenie służące do odtwarzania dysków CD
ang. CD player
źródło: SNL

CD-ROM, *rzecz ndm lp, ż* [-] – stacja służąca do odtwarzania dysków CD
ang. CD-ROM (Compact Disc Read-Only

Memory)
źródło: SNL

CD-ROMowy, *przym odm* [-] – dotyczący stacji służącej do odtwarzania dysków CD
ang. CD-ROM (Compact Disc Read-Only Memory)
źródło: SNL

CD-single, *rzecz odm, ż* [1] – utwór muzyczny promujący wydawnictwo płytowe
ang. CD single
źródło: SN

cytat: Woni džakowachu so za česć baleta na swoju hudźbu, wobžarowachu pak zdobom, zo njemóža promotiontury runje wušleje CD-single „Himmel auf“ dla pódla być.
(SN/2012-02-21/str. 1)

center, *rzecz odm, m* [-] – w koszykówce pozycja środkowego
ang. center
źródło: SNL

cider, *rzecz odm, m* [-] – wytwarzany z jabłek napój alkoholowy (zawartość alkoholu nie powinna być wyższa niż 8,5 %)
ang. cider
źródło: GSZ

citycenter, *rzecz odm, m* [-] – centrum

miasta
ang. city centre
źródło: SNL

clearing, *rzecz odm, m [-]* – procedura obrotu finansowego, w której oprócz strony sprzedającej oraz kupującej występuje pośrednik w celu zabezpieczenia transakcji
ang. clearing
źródło: PSV

clinch, *rzecz odm. m [-]* – w sportach walki technika polegająca na obustronnym przytrzymaniu przeciwników
ang. clinch
źródło: SNL

clinchować, *czas ndk [-]* – stosować technikę polegającą na obustronnym przytrzymaniu przeciwników
ang. clinch
źródło: SNL

cloud, *rzecz ndm, ż [-]* – w informatyce metoda korzystania z określonych usług niewymagająca zakupu licencji oraz instalowania oprogramowania na nośniku danych
ang. cloud
źródło: GSZ

coach, *rzecz odm, m [11]* – w sporcie określenie osoby szkolącej i nadzorującej sportowca lub drużynę; czasem określenie

osoby szkolącej innych w aspektach zawodowych i prywatnych
ang. coach
źródło: SNL, SN

cytaty: Jako nasłédnika trenarja maja nětko Damiana Halatu, kiž je wot 1. januara zamołwity coach.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Za Viktoriju Worklecy hrajachu Jan Bětnar, Milan Budar, Clemens a Ludwig Eckert, Stefan Mühl, Marcel Rjelka, Tadej Šořta a Stefan Wjenk. Coach mustwa bě Daniel Pawlik.

(SN/2012-02-07/str. 3)

Heidrich bě w tym času po konfliktach z tehdyšim coachom Clausom-Dieterom Wollitzom hižo do dowola pošlany.

(SN/2012-02-21/str. 2)

Z toho wurošće sebjewědomje, z kotrymž džěchu chowancy coacha Pawlika do druheje sadžby.

(SN/2012-02-28/str. 3)

coaching, *rzecz odm, m [1]* – określenie procesu szkolenia ludzi z danych aspektów życia prywatnego lub zawodowego, np. biznesu, kariery
ang. coaching
źródło: SN

cytat: ...poradźowanje při załoženju eksistencji, coaching, rating...

(SN/2012-02-03/str. 4)

coachować, *czas ndk [-]* – szkolić innych

ang. coach

źródło: SNL

cockpit, *rzecz odm, m* [1] – w samolocie miejsce obsługi maszyny przez pilotów

ang. cockpit

źródło: PSV, SN

cytat: Šok w cockpicie. Haď, kotryž po informacijach medijow 20 mjeńšin po starće nadobo z přědnich armaturow wulěžł...

(SN/2012-04-05/str. 2)

cocktail, *rzecz odm, m* [5] – napój sporządzony z mieszaniny alkoholi z dodatkiem np. soku lub bezalkoholowy napój owocowy lub owocowo-mleczny

ang. cocktail

źródło: PSV, SN

cytaty: Hesło “Piwa, wina, palenca dobry cocktail netrjeba!”

(SN Młodźina/2012-04-05/str. 2)

W rjenje wudebjenych škleńcach dachu sej gymnaziasća swoje cocktaile słodźeć a dachu wječor při bjesadze wuklinčeć.

(SN Młodźina/2012-04-05/str. 2)

codeswitching, *rzecz odm, m* [-] – używanie przez jedną osobę naprzemiennie co najmniej dwóch kodów językowych w zależności od sytuacji (np. gwary i języka literackiego)

ang. code-switching

źródło: SNL

cola, *rzecz odm, ż* [-] – słodzony napój gazowany charakteryzujący się dodatkiem soku z owoców krzewu kokainowego

ang. cola

źródło: GSZ

comeback (come-back), *rzecz odm, m* [1] – w świecie sportu lub rozrywki powrót do działalności po dłuższej przerwie

ang. comeback

źródło: PSV, SN

cytat: Kopar Tobias Woko z wuspěšnym comebackom.

(SN/2012-03-13/str. 3)

comedy star, *rzecz odm, m* [-] – gwiazda filmów, seriali lub wydarzeń komediowych

ang. comedy star

źródło: SNL

comic (comics), *rzecz odm, m* [-] – rysunkowe opowiadanie, w którym wypowiedzi postaci są ukazane w charakterystycznych dymkach

ang. comic

źródło: PSV, SNL

comicsowy, *przym odm* [-] – dotyczący rysunkowego opowiadania, w którym wypowiedzi postaci są ukazane w charakterystycznych dymkach

ang. comic

źródło: GSZ

comingout, *rzecz odm, m [-]* – przyznanie się do bycia homoseksualistą, biseksualistą lub transwestytą

ang. coming out

źródło: SNL

commonwealthski, *przym odm [-]* – dotyczący krajów, które kiedyś były brytyjskimi koloniami

ang. Commonwealth

źródło: PSV

compactdisc (compact disc, compact-disc), *rzecz odm, m [-]* – krążek służący do nagrywania i odczytywania danych, płyta kompaktowa

ang. compact disc

źródło: PSV

controlling, *rzecz odm, m [-]* – działanie mające na celu analizę i kontrolę procesów zachodzących w danym przedsiębiorstwie

ang. controlling

źródło: SNL

cookie, *rzecz odm, m [-]* – pliki komputerowe

ang. cookie

źródło: SNL

cool, *przym ndm [2]* – młodzieżowe określenie czegoś, co nam się podoba

ang. cool

źródło: SNL, SN

cytat: Dwě řeči móc je cool.

(SN/2012-04-05/str. 2)

cooljazz, *rzecz odm, m [-]* – styl muzyczny popularny w Stanach Zjednoczonych w latach 40 i 50 XX wieku

ang. cool jazz

źródło: SNL

coolny, *przym odm [-]* – młodzieżowe określenie czegoś, co nam się podoba

ang. cool

źródło: SNL

copyright, *rzecz odm, m [-]* – prawa autorskie

ang. copyright

źródło: PSV

copy-shop, *rzecz odm, m [1]* – punkt ksero

ang. copy shop

źródło: SN

cytat: Tuňšo wšak přindžeš, hdyž wuprosyš sej w apotekach a copy-shopach jim hižo njewušne kartonki za medikamenty a kopěrowansku papjeru a pola młodych swójbow prózdne pakćiki pjelchow.

(SN/2012-02-17/str. 3)

cornflaksy (cornflakesy), *rzecz odm, plt [-]* – chrupki kukurydziane, często spożywane z mlekiem

ang. cornflakes

źródło: SNL

count-down (countdown), *rzecz odm, m* [1] – końcowe odliczanie przed jakimś wydarzeniem

ang. countdown

źródło: SNL, SN

cytat: Na to postara so kapala Wusmuž wo hódny „count-down”.

(SN Předženak/2012-01-06/str. 2)

country, *rzecz odm, m* [-] – odmiana muzyki rozrywkowej popularna w USA

ang. country

źródło: PSV, SNL

countryjowy, *przym odm* [-] – dotyczący odmiany muzyki rozrywkowej popularnej w USA

ang. country

źródło: PSV, SNL

countryklub, *rzecz odm, m* [-] – klub, w którym grana jest muzyka country

ang. country club

źródło: SNL

countrysong, *rzecz odm, m* [-] – piosenka w stylu country

ang. country song

źródło: SNL

cover, *rzecz odm, m* [-] – okładka jakiegoś wydawnictwa

ang. cover

źródło: SNL

coverować, *czas ndk* [-] – tworzyć okładkę jakiegoś wydawnictwa

ang. cover

źródło: SNL

cowboy, *rzecz odm, m* [-] – rozpowszechniona w kulturze masowej postać amerykańskiego pasterza bydła

ang. cowboy

źródło: PSV

cowboyowy, *przym odm* [-] – dotyczący rozpowszechnionego w kulturze masowej postaci amerykańskiego pasterza bydła

ang. cowboy

źródło: PSV

crash, *rzecz odm, m* [-] – kraksa drogowa

ang. crash

źródło: SNL

crash-kurs, *rzecz odm, m* [-] – szkolenie w danej dziedzinie przeprowadzone w krótkim czasie

ang. crash course

źródło: SNL

crashtest, *rzecz odm, m* [-] – działanie mające na celu sprawdzenie (w warunkach laboratoryjnych) systemów bezpieczeństwa samochodu, poprzez np. symulację wypadku

ang. crash test

źródło: SNL

cross, *rzecz odm, m* [1] – bieg przełajowy
ang. cross

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: W zymskej fazy wotměwa so tež hižo
w lochkoatletice někotrežkuli
wubědźowanje běharjow, zwjetša w formje
crossa.

(SN/2012-03-12/str. 3)

crosscountry, *rzecz odm, m* [-] – wyścig
przełajowy lub jedna z dyscyplin kolarskich
ang. cross country

źródło: SNL

crossowy, *przym odm* [-] – dotyczący biegu
przełajowego

ang. cross

źródło: SNL

crossrolls, *rzecz odm, m* [-] – krok
łyżwiarski i wrotkarski (jazda po linii przy
jednoczesnym przekładaniu nóg)

ang. cross

źródło: GSZ

crowdfunding, *rzecz odm, m* [-] – sposób
finansowania (zazwyczaj w postaci
drobnych sum) inwestycji lub projektów
przez osoby bezpośrednio zaangażowane
w te inicjatywy

ang. crowdfunding

źródło: GSZ

crystal (crystal meth), *rzecz odm, m* [5]

– potoczna nazwa metamfetaminy, środka
odurzającego będącego pochodną
amfetaminy

ang. crystal meth

źródło: GSZ, SN

cytaty: Slědźerjo drogow su w awće a w
bydlenju dealera cyłkownje 13 kilogramow
hašiša, 4,4 kilogramy marihuany, nimale
150 gramow crystala a něšto kokaina
zawěsćili.

(SN/2012-03-14/str. 2)

Dwě šlebjerdce crystala je Tommy wone
ranje do nosa srěbał, k tomu – hinak hač
hewak – palenc.

(SN/2012-03-14/str. 4)

cup, *rzecz odm, m* [2] – zawody sportowe

ang. cup

źródło: PSV, SN

cytat: Tam je tuchwilu turneja bobowego
swětowego cupa.

(SN/2012-01-13/str. 1)

curling, *rzecz odm, m* [-] – dyscyplina
sportowa, w której celem jest umieszczenie
jak największej liczby kamieni w
wyznaczonym na lodzie okręgu

ang. curling

źródło: SNL

cyberowy, *przym odm* [-] – dotyczący
przestrzeni wirtualnej

ang. cyber

źródło: SNL

cyberspace, *rzecz odm, m [-]* – mająca charakter niebezpośredni przestrzeń wirtualna funkcjonująca dzięki

nowoczesnym technologiom
ang. cyberspace
źródło: SNL

Č

četroom, *rzecz odm, m [-]* – możliwość kontaktowania się kilku osób przez Internet
ang. chat room
źródło: SNL

D

darts, *rzecz odm, plt [-]* – gra towarzyska (także dyscyplina sportowa) polegająca na rzucaniu lotkami do tarczy
ang. dart
źródło: SNL

date, *rzecz odm, m [-]* – schadzka dwóch osób w celach towarzyskich; pol. randka
ang. date
źródło: GSZ

deadline, *rzecz ndm lp, ż [-]* – ostateczny termin wykonania jakiegoś zadania
ang. deadline
źródło: SNL

deal, *rzecz odm, m [-]* – zawarcie umowy handlowej

ang. deal
źródło: SNL

dealer, *rzecz odm, m [4]* – mężczyzna handlujący jakimś towarem, np. narkotykami

ang. dealer

źródło: SNL, SN

cytaty: Hižo wutoru su na awtodróze A4 při wotpočnišću Hornja Łužica dealera drogow zajeli.

(SN/2012-02-02/str. 1)

Slědžerjo drogow su w awće a w bydlenju dealera cyłkownje 13 kilogramow hašiša, 4,4 kilogramy marihuany, nimale 150 gramow crystala a něšto kokaina zawěsćili.

(SN/2012-03-14/str. 2)

dealerka, *rzecz odm, ž [-]* – kobieta handlująca jakimś towarem, np. narkotykami

ang. dealer

źródło: SNL

dealować, *czas ndk [-]* – handlować jakimś towarem, np. narkotykami

ang. deal

źródło: SNL

defensive end, *rzecz odm, m [-]* – jedna z pozycji defensywnych w futbolu amerykańskim

ang. defensive end

źródło: GSZ

derby, *rzecz odm, m [2]* – w wyścigach konnych nazwa gonitwy lub spotkanie sportowe drużyn z tego samego miasta lub regionu

ang. derby

źródło: PSV, SN

cytat: Zazběh druheje pošerije budže hnydom derby mjez serbskimaj mustwomaj.

(SN/2012-02-01/str. 3)

design, *rzecz odm, m [1]* – projekt ubrania lub pomieszczenia

ang. design

źródło: PSV, SN

cytat: Čah ZEFIRO buza Europu, Aziju a Sewjernu Ameriku wuwity a zjednoća

aerodynamisku eficiencu z markantnym designom.

(SN/2012-02-17/str. 2)

designer, *rzecz odm, m [1]* – projektant ubrań lub pomieszczeń

ang. designer

źródło: PSV, SN

cytat: Tamniša sobudžělačerka Elvira Rauch piše: „Horst Gramß, designer za škleńcu, je wot lěta 1957 do 1990 w Bělowodžanskich škleńčernjach džěłał.

(SN Młodžina/2012-03-02/str. 2)

designerka, *rzecz odm, ž [4]* – projektantka ubrań lub pomieszczeń

ang. designer

źródło: PSV, SN

cytaty: Designerka wam radži suknje nad kolenomaj nosyć.

(SN Młodžina/2012-01-06/str. 1)

Designerka tón trend za někajki wosebity podawk.

(SN Młodžina/2012-01-06/str. 1)

designować, *czas ndk [-]* – projektować ubrania lub pomieszczenia

ang. design

źródło: SNL

detektyw, *rzecz odm, m [4]* – osoba zajmująca się przestępstwami kryminalnymi lub rozwiązująca zagadki na zlecenie

ang. detective

źródło: PSV, SN

cytaty: „Golo a Logo, detektivaj, kotrejuž je spisowawel Jurij Koch w kriminalce literarnje zwěčnił, podaštaj so do delanskeho kubłanišća, zo byštaj za ‚direksom‘ pytałoj. (SN/2012-02-06/str. 4)

Hladajo na snadne wuslědki wobroći so zadwělowana swójba młodeje maćerje po třoch dnjach na priwatneho detektiva Krzysztofa Rutkowskeho.

(SN/2012-02-10/str. 2)

detektiwny, *przym odm* [-] – dotyczący osoby zajmującej się przestępstwami kryminalnymi lub rozwiązującej zagadki na zlecenie

ang. detective

źródło: PSV

dezaster, *rzecz odm, m* [-] – nagłe i niespodziewane zdarzenie mające negatywne konsekwencje

ang. disaster

źródło: PSV, SNL

dezasterozny, *przym odm* [-] – dotyczący nagłego i niespodziewanego zdarzenia mającego negatywne konsekwencje

ang. disaster

źródło: SNL

digitalizacija, *rzecz odm, ż* [1] – tworzenie cyfrowego zapisu danych

ang. digitalization

źródło: SNL, SN

cytat: ...92 procentow płoniny kraja budže při originalnym wusyłanju hrow digitalnje splećene, kaž nowe ministerstwo za digitalizaciju kraja připowědźi.

(SN/2012-01-06/str. 2)

digitalizować (digitalizěrować), *czas ndk* [3] – tworzyć cyfrowy zapis danych

ang. digital

źródło: SNL, SN

cytat: Měšćanska archiwarka Silke Kosbab móžeše zwjeselena zdźělić, zo su loni wšitke 4000 wopismow z wobstatka měšćanskeho archiwa digitalizowali.

(SN/2012-03-05/str. 4)

digitalizowanje (digitalizěrowanje), *rzecz odm, n* [1] – proces tworzenia cyfrowego zapisu danych

ang. digital

źródło: SNL, SN

cytat: 90 procentow wšeho pismowstwa hač do Druheje swětoweje wójny je hižo zapřijatych, ćežišćo budže digitalizowanje Casnika.

(SN/2012-02-09/str. 1)

digitalnje, *przysł* [2] – odnosząc się do cyfrowego zapisu danych

ang. digital

źródło: SN

cytat: Powědančko Elki Nagel „Hawštyneć

Marja“ dóstanješ nětko tež jako e-book.
Nakładnistwo EditionDigital Pekrul &
Sohn GbR w Godernje pola Schwerina je
knihu 4. januara digitalnje wudało.
(SN/2012-01-18/str. 3)

digitalny, *przym odm* [10] – dotyczący
cyfrowego zapisu danych
ang. digital
źródło: PSV, SNL, SN

cytaty: Přeni serbskorěčny e-book ma
wuńć, a to budže digitalna wersija Tima
Meškankoweje knihi „Kultura w službj
totalitarneho režima“.
(SN/2012-01-26/str. 1)

Wočakowanja na e-book pak tak wulke
njejsu, nazhonjenja z lońšim digitalnym
wudaćom Wałdoweho „Wie man seine
Sprache hassen lernt“ to wobkrućeja.
(SN/2012-01-26/str. 1)

Jich wuslědky zapřijimuja do digitalneho
katastera wšitkich lužiskich nasypow.
(SN/2012-02-02/str. 4)

Po poručanju Pónaschemu měła digitalna
forma delnjoserbskeje biblije tohorunja z
polěpšenjemi ze stron tohole towarstwa
wuchadźeć.
(SN/2012-03-08/str. 2)

dinner, *rzecz odm, m* [-] – główny posiłek
dnia spożywany w godzinach
popołudniowych
ang. dinner
źródło: PSV, SNL

disco, *rzecz ndm, ż* [-] – odmiana muzyki
rozrywkowej przeznaczona do tańca
ang. disco
źródło: GSZ

discofox, *rzecz ndm, m* [1] – wykonywana
najczęściej na weselach i dyskotekach
odmiana tańca
ang. discofox
źródło: SN

cytat: Na šuli posrědkuje so nimo
woblubowaneho ča-ča-ča tež discofox, jive,
samba, walčik, Wienski walčik, fokstrot,
rumba a europski tango.
(SN Předženak/2012-02-10/str. 2)

discounter, *rzecz odm, m* [-] – sklep
spożywczy, w którym można znaleźć
produkty w niższych cenach
ang. discounter
źródło: SNL

diskjockey (diskjokej, DJ), *rzecz odm, m*
[2] – osoba odtwarzająca muzykę na żywo
ang. DJ (disc jockey)
źródło: PSV, SNL, SN
cytat: Hač do zažnych rańšich hodžin
staraše so DJ Daniel Smoła wo dobru
hudźbu a hišće lěpšu naladu mjez
lubowarjemi Sorabija-pótnicow.
(SN/2012-02-21/str. 4)

disko, *rzecz ndm, ż* [1] – miejsce
przeznaczone do spędzania wolnego czasu

w formie tańca

ang. disco

źródło: PSV, SN

cytat: „Tole so stawa – na sportnišću,
w disko abo w linijowym busu.

(SN/2012-02-29/str. 2)

dispatchernja, *rzecz odm, ż [-]*

– odpowiednio wyposażone pomieszczenie przystosowane do przekazywania wytycznych służbom zakładowym, ratunkowym, energetycznym lub komunikacyjnym

ang. dispatcher

źródło: GSZ

display, *rzecz odm, m [-]* – funkcja

pozwalająca w urządzeniach elektronicznych na wyświetlanie dodatkowych informacji

ang. display

źródło: PSV, SNL

dok, *rzecz odm, m [-]* – pływająca

konstrukcja pozwalająca utrzymać statek na wodzie

ang. dock

źródło: PSV

dokowy, *przym odm [-]* – dotyczący

pływającej konstrukcji pozwalającej utrzymać statek na wodzie

ang. dock

źródło: PSV

dolar, *rzecz odm, m [-]* – nazwa waluty amerykańskiej i kanadyjskiej

ang. dollar

źródło: PSV

doping, *rzecz odm, m [2]* – stosowanie niedozwolonych środków farmakologicznych w celu osiągnięcia lepszego wyniku sportowego

ang. doping

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Sudnistwo měješe wotpohladny doping za dopokazany.

(SN/2012-02-06/str. 1)

dopingowy, *przym odm [1]* – związany ze stosowaniem niedozwolonych środków farmakologicznych w celu osiągnięcia lepszego wyniku sportowego

ang. doping

źródło: SN

cytat: Durinski sportowy medicinar je podhladny, zo je zawinował dopingowu aferu.

(SN/2012-01-30/str. 1)

double (dubl), *rzecz odm, m [-]* – gra podwójna w niektórych dyscyplinach sportowych (np. w tenisie, tenisie stołowym, badmintonie)

ang. double

źródło: PSV

doublowy (doubleowy, dublowy),

przym odm [-] – dotyczący gry podwójnej w niektórych dyscyplinach sportowych

ang. double

źródło: PSV

dow-jones-indeks, *rzecz odm, m [-]* – największy indeks giełdowy świata mający swoją siedzibę w Nowym Jorku

ang. Dow Jones index

źródło: SNL

download, *rzecz odm, m [-]* – pobieranie plików z Internetu

ang. download

źródło: GSZ

downloadować, *czas ndk [-]* – pobierać pliki z Internetu

ang. download

źródło: SNL

dres (dress), *rzecz odm, m [-]* – rodzaj odzieży sportowej

ang. dress

źródło: PSV

dresowy (dressowy), *przym odm [-]* – dotyczący rodzaju odzieży sportowej

ang. dress

źródło: PSV

dressing, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj sosu majonezowego podawanego głównie do sałatek

ang. dressing

źródło: PSV, SNL

dribbling, *rzecz odm, m [-]* – zagranie w piłce nożnej mające na celu ominięcie przeciwnika

ang. dribbling

źródło: PSV

dribblingowy, *przym odm [-]* – dotyczący zagrania w piłce nożnej mającego na celu ominięcie przeciwnika

ang. dribbling

źródło: PSV

dribblować, *czas ndk [-]* – zagrywać piłką w celu ominięcia przeciwnika

ang. dribble

źródło: PSV

drink, *rzecz odm, m [-]* – płyn przeznaczony do spożycia będący połączeniem różnych alkoholi, napojów bezalkoholowych oraz innych dodatków

ang. drink

źródło: PSV

driveinrestaurant, *rzecz odm, m [-]* – restauracja, w której można kupić posiłek bez wychodzenia z pojazdu

ang. drive-in restaurant

źródło: SNL

drumbase, *rzecz odm, m [-]* – odmiana

muzyki elektronicznej oparta na wyraźnym brzmieniu elementów perkusyjnych i basowych

ang. drum and bass

źródło: GSZ

drummer, *rzecz odm, m [-]* – muzyk grający na perkusji

ang. drummer

źródło: PSV

dubstep, *rzecz odm, m [-]* – wywodząca się z Wielkiej Brytanii jedna z tanecznych odmian muzyki elektronicznej

ang. drubstep

źródło: GSZ

dummy, *rzecz odm, m [-]* – model ludzkiego ciała, manekin

ang. dummy

źródło: SNL

dumper, *rzecz odm, m [-]* – samochód ciężarowy mający możliwość rozładunku przy pomocy ruchomej skrzynki rozładunkowej

ang. dumper

źródło: PSV

dumperowy, *przym odm [-]* – dotyczący samochodu ciężarowego mającego możliwość rozładunku przy pomocy ruchomej skrzynki rozładunkowej

ang. dumper

źródło: PSV

dumping, *rzecz odm, m [-]* – zakazana w wielu krajach sprzedaż produktów po cenach niższych od kosztów produkcji

ang. dumping

źródło: PSV

dumpingowy, *przym odm [-]* – dotyczący zakazanej w wielu krajach sprzedaży produktów po cenach niższych od kosztów produkcji

ang. dumping

źródło: PSV

dutyfreeshop (duty-free-shop), *rzecz odm, m [-]* – sklepy funkcjonujące w strefach bezcłowych (lotniska, strefy przygraniczne), w których można nabyć produkty taniej niż w innych miejscach

ang. duty-free shop

źródło: PSV, SNL

DVD, *rzecz odm, ż [2]* – krążek służący do nagrywania i odczytywania plików o większej pojemności niż CD

ang. DVD (digital video disc)

źródło: SNL, SN

cytat: Loni slušeše do najwuspěšnišich publikacijow dwurěčna kniha „Prjedy hač woteńdzeš“ z fotografijemi Maćija Bulanka, tekstom Róže Domašcyneje a hudźbu Měrcina Weclicha na připołożenej DVDji.

(SN/2012-01-06/str. 2)

źródło: SNL

DVDjowy, *przym odm [-]* – dotyczący krążka służącego do nagrywania i odczytywania plików
ang. DVD (digital video disc)

DVD-player, *rzecz odm, m [-]* – odtwarzacz płyt DVD
ang. DVD player
źródło: SNL

DŽ

džungl, *rzecz odm, m [-]* – las tropikalny charakteryzujący się dużą wilgotnością
ang. jungle
źródło: PSV

dużą wilgotnością
ang. jungle
źródło: SN, PSV
cytat: W Kamjenskim Muzeju zapadneje Łužicy smědža wopytowarjo wot pjatka džunglowu atmosferu dožiwić.
(SN/2012-02-08/str. 2)

džunglowy, *przym odm [2]* – dotyczący lasu tropikalnego charakteryzującego się

E

easy, *przym ndm [-]* – określenie czegoś łatwego do wykonania lub zrozumienia
ang. easy
źródło: GSZ

e-book, *rzecz odm, m [11]* – książka wydana w formie elektronicznej
ang. e-book
źródło: GSZ, SN

cytaty: Dalše e-booki Mortkowskeje spisowaćelki maja slědować. Nakładnistwo je sej předewzało knihi NDRskich awtorow

wudawać, kotrež su dotal bjez nakładnistwow.
(SN/2012-01-18/str. 3)
„Zajim kupcow za e-book njeje dotal hišće tak rozšěrjeny, dokelž pak smy jeničke serbske nakładnistwo, słuša tajki poskitk cyle prosće k našej winowatosći“, rozložuje nawjedowaca lektorka LND Janka Pěčkec de Lévano.

(SN/2012-01-26/str. 1)
Džeń a wjace e-bookow Lipsk. Wobydlerjo Němskeje wužiwaja džeń a wjace

elektroniskich knihow.
(SN/2012-03-14/str. 1)

ecstasy, *rzecz odm, ž [-]* – uzależniająca substancja psychoaktywna mająca działanie pobudzające
ang. ecstasy
źródło: PSV

ekspander, *rzecz odm, m [-]* – służący do rozciągania mięśni i przeznaczony do ćwiczeń fizycznych sprzęt sportowy (dwa uchwyty połączone gumą lub sprężyną)
ang. expander
źródło: PSV

elektrosmog, *rzecz odm, m [-]* – zanieczyszczenie powietrza związane z emisją promieniowania elektro-magnetycznego
ang. electrosmog
źródło: SNL

e-mejlka (e-mailka, e-mail, e-mejl, mejlka, mailka, mail), *rzecz odm, ž [54]* – poczta elektroniczna
ang. e-mail
źródło: PSV, SNL, SN
cytaty: Štóz ma zajim, móže sej CD za snadny pjenjez, z kotrymiž so wosada w Marksu podpěruje, připóslać dać (tel. 05 41/3 4978-164 abo e-mail osteffan@caritas-os.de)
(SN/2012-01-03/str. 3)

W rewizijnym jednanju posudžuje wobskóržbnik jeničce poslednju sadu mejlki. D. bě ju do hłowneho a pódlanskeho džěla džělił a ze słowami „hišće prjedy hač“ mudrje zwjazał.
(SN/2012-02-01/str. 4)

Jenož dwaj dnjej po mojim naprašowanju dóstanu wotmołwu z běrowa wyšeho měšćanosty, kotraž zložuje so na mejlku z Bělowodžanskeho škleńčerskeho muzeja.
(SN Młodžina/2012-03-02/str. 2)

Dalša mejlka leći do měšćanskeho zarjadnistwa, tónkróc z fotom. Nětko rěka čakać.
(SN/2012-03-02/str. 2)

Zwonka redakciskeho časa docpějeće nas přez telefonowy wotmołwjak, faks a e-mail
(SN/2012-03-14/str. 2)

e-mejlnje (e-mailnje), *przysł [6]* – korzystając z poczty elektronicznej
ang. e-mail
źródło: SN

cytaty: Přizjewjenja přijmuja hač do njedźele e-mejlnje pod satkula@mdr.de.
(SN/2012-02-03/str. 3)

Wobdźělić móže so tam maksimalnje 24 mustwow, kotrež měli so přizjewić najpozdžišo hač do 16. měrca e-mailnje pod boardpawk@gmx.de.
(SN/2012-03-14/str. 4)

e-mejlować (e-mailować, mejlować, mailować), *czas ndk [-]* – korzystać z

poczty elektronicznej

ang. e-mail

źródło: PSV, SNL

e-mejlowy (e-mailowy, mejlowy, mailowy), *przym odm* [-] – związany z pocztą elektroniczną

ang. e-mail

źródło: PSV

entertainer, *rzecz odm, m* [1] – mężczyzna związany ze światem rozrywki

ang. entertainer

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Rainald Grehe je bjezdwěla wobdarjeny spēwar a entertainer, dźiwadźelnik, režiser a što wěm što.

(SN/2012-02-03/str. 2)

entertainerka, *rzecz odm, ž* [-] – kobieta związana ze światem rozrywki

ang. entertainer

źródło: PSV, SNL

etnopop, *rzecz odm, m* [-] – styl w muzyce łączący muzykę popową oraz etniczną

ang. ethnopop

źródło: SNL

eurocity, *rzecz odm, m* [-] – klasa pociągów, których połączenia obejmują większość krajów Europy

ang. eurocity

źródło: SNL

europa-league, *rzecz ndm ž* [1] – klubowe rozgrywki piłkarskie stojące niżej w hierarchii niż Liga Mistrzów

ang. Europa League

źródło: SN

cytat: W koparskej europa-league je němski zastupnik FC Schalke 04 wčera wječor...

(SN/2012-03-09/str. 1)

event, *rzecz odm, m* [-] – wydarzenie przygotowane w jakimś konkretnym celu, np. kulturalnym, towarzyskim, sportowym

ang. event

źródło: SNL

eventowy, *przym odm* [-] – dotyczący wydarzenia przygotowanego w jakimś konkretnym celu, np. kulturalnym, towarzyskim, sportowym

ang. event

źródło: GSZ

evergreen, *rzecz odm, m* [-] – w muzyce rozrywkowej określenie utworu, który przez wiele lat cieszy się niesłabnącą popularnością i jest przez kolejnych artystów na nowo interpretowany; pol. standard

ang. evergreen

źródło: PSV

e-voting, *rzecz odm, m* [-] – możliwość uczestniczenia w głosowaniu za pomocą sieci internetowej

ang. e-voting

źródło: GSZ

eyeliner, *rzecz odm, m [-]* – kosmetyk
służący do malowania powiek

ang. eyeliner

źródło: SNL

F

Facebook (facebook), *rzecz odm, m [9]*

– portal społecznościowy

ang. Facebook

źródło: SN

cytaty: Krótki widejo z wabjenjom je hotowy a zajimcy móža sej jón na internetnej stronje www.jolkanuknica.de abo w Facebooku wobhladać.

(SN/2012-01-04/str. 1)

Choćebuski wotrjad Rěčneho centruma WITAJ prezentuje so nětko w socialnej syći Facebook.

(SN/2012-01-11/str. 1)

Nowostka je, zo wabja přeni króć tež w socialnej syći facebook za swoje zarjadowanje.

(SN/2012-02-08/str. 1)

Jako serbski socialny młodźinski team wabimy na internetnej stronje RCW za projekt runje tak kaž w socialnej syći Facebook, a to tež serbsce.

(SN/2012-02-16/str. 3)

fair, *przym ndm [-]* – postępujący zgodnie z wcześniej ustalonymi lub akceptowanymi

społecznie zasadami

ang. fair

źródło: PSV

fairny, *przym odm [13]* – postępujący zgodnie z wcześniej ustalonymi lub akceptowanymi społecznie zasadami

ang. fair

źródło: PSV, SN

cytaty: W fairnych hrach su přihladowarjo widźeli dohromady 99 wrotow wot 33 třělcow.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Winkler chcył so předewšěm za fairne přechodne rjadowanja zasadźeć, hdyž so připokazanki Europskeje unije za europske regiony wot lěta 2014 znova rjaduja, kaž wón džensa w Lipsku připowědźi.

(SN/2012-01-19/str. 2)

Hrali su wšitcy zprawym zapalom, bjeztoho zo bychu njefairni byli.

(SN/2012-02-02/str. 3)

Po wšěm kraju chcedźa dobrowólni wobkedźbowarjo sprawne a fairne prezidentske wólby zaručić.

(SN/2012-02-03/str. 3)

Bukečenjo zakitowachu swój předsok hač do wothwizdanja přez derje skutkowaceho sudnika Ronnyja Mollingera, kiž njeměješe přewjele džěła w jara fairnej hrě.

(SN/2012-03-13/str. 3)

fairnosť, *rzecz odm, ż* [2] – postępowanie zgodne z wcześniej ustalonymi lub akceptowanymi społecznie zasadami

ang. fair

źródło: PSV, SN

cytat: Wot nich w přnim rjedže wočakujemy, zo stej kazni časa přistojnosť a fairnosť.

(SN/2012-03-06/str. 3)

fairplay, *rzecz odm, m* [-] – gra z zachowaniem wszelkich wcześniej ustalonych zasad

ang. fair play

źródło: PSV, SNL

faks (fax), *rzecz odm, m* [45] – urządzenie służące do przesyłania wiadomości pisanych lub rysunkowych za pomocą linii telefonicznych

ang. fax

źródło: PSV, SN

cytat: Zwonka redakciskeho časa docpějeće nas přez telefonowy wotmołwjak, faks a e-mail

(SN/2012-01-05/str. 2)

faksować (faxować), *czas ndk* [-] – przysłać wiadomość pisaną lub rysunkową za pomocą linii telefonicznych

ang. fax

źródło: PSV

faksowy (faxowy), *przym odm* [-] – dotyczący urządzenia służącego do przesyłania wiadomości pisanych lub rysunkowych za pomocą linii telefonicznych

ang. fax

źródło: PSV

faksy, *rzecz odm, plt* [-] – urządzenie służące do przesyłania wiadomości pisanych lub rysunkowych za pomocą linii telefonicznych

ang. fax

źródło: PSV

fan, *rzecz odm, m* [36] – entuzjasta czegoś lub kogoś (wykonawcy muzycznego, klubu sportowego itp.)

ang. fan

źródło: PSV, SN

cytaty: 90 ludźi je so zraniło, jako tam riwalizowacy fanojo VfB Lübecka, FC St. Paulija a Hamburgskeho SV zachadźachu.

(SN/2012-01-09/str. 1)

Tójšto serbskich fanow běhanja wobdžěła so kóždy lěto na Kćenjowym běhu po Kamjenskej Pastwinej horje.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Na lubowarjow sporta čaka zaso lěto ze spodobnymi a napjatymi podawkami a nadźijomnje tež z mnohimi serbskimi sportowymi fanami.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Nažel pak njeje partija potom něhdže 15 fanow zhrěć zamóhła.

(SN/2012-02-08/str. 3)

Po tutym njewšědnym zwučowanju přewjedu forum z fanami Łužiskich liškow.

(SN/2012-02-14/str. 1)

Jenož mało fanow mustwo přewodžeše, přiwsěm so woni wo prima naladu a wjele žorta postarachu.

(SN/2012-03-12/str. 3)

Horstka fanow je, kaž smy z derje informowanych kruhow słyšeli, „bjez błysknjenja“ zaso domoj dojeła a wjeseli so na domjacej hrě kónc tydženja.

(SN/2012-03-12/str. 3)

fanowy, *przym odm [-]* – dotyczący entuzjasty czegoś lub kogoś (wykonawcy muzycznego, klubu sportowego itp.)

ang. fan

źródło: PSV, SNL

fanshop, *rzecz odm, m [-]* – sklep z produktami przeznaczonymi dla entuzjasty czegoś lub kogoś (wykonawcy muzycznego, klubu sportowego itp.)

ang. fan shop

źródło: GSZ

fantasy, *rzecz odm, ż [-]* – film, książka lub gra komputerowa, w których treść zostały wplecione elementy baśniowe lub mityczne

ang. fantasy

źródło: SNL

fantasyfilm, *rzecz odm m [-]* – film z elementami fantasy

ang. fantasy film

źródło: SNL

farad, *rzecz odm, m [-]* – jednostka pojemności elektrycznej

ang. farad

źródło: PSV, SNL

faradiski, *przym odm [-]* – dotyczący jednostki pojemności elektrycznej

ang. farad

źródło: PSV

farma, *rzecz odm, ż [17]* – duże gospodarstwo rolne lub miejsce zabaw i nauki dla dzieci i młodzieży

ang. farm

źródło: PSV, SN

cytaty: Na Wojerowskiej dźěćacej a młodźinskej farmje je so džens w nocy paliło.

(SN/2012-01-06/str. 1)

Tak ma Mario Klien w Lubochowje farmu štrusow a w Šešowje wěnuje so Hagen Rentsch papagajam.

(SN/2012-02-08/str. 4)

Wotměnjawe prózdninske zaběry na farmje.
(SN/2012-02-16/str. 4)

Zajimawe prózdninske poskitki wabja mnohich šulerjow tele dny na Wojerowsku džěćacu a młodžinsku farmu.

(SN/2012-02-16/str. 4)

Sobudžělaćerjo farmy so z džěćimi luboznje zaběraja, k čemuž słuša tež hladanje skotu kaž ponyjow a kozow, kotrymž běchu zašle dny pukloty zymy dla ze słomu, synom a přikrywami zatykali.

(SN/2012-02-16/str. 4)

Wulke wjeselo mějachu hólcy a holcy na Wojerowskej džěćacej a młodžinskej farmje, jako tam wutoru w chodojćej kuchni zhromadnje warjachu.

(SN/2012-02-16/str. 4)

farmer, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna posiadający lub dzierżawiący duże gospodarstwo rolne

ang. farmer

źródło: PSV

farmerka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta posiadająca lub dzierżawiąca duże gospodarstwo rolne

ang. farmer

źródło: PSV

farmowy, *przym odm [-]* – dotyczący dużego gospodarstwa rolnego

ang. farmer

źródło: PSV

fashion, *rzecz ndm, ż [-]* – moda

ang. fashion

źródło: SNL

fastfood, *rzecz odm, m [-]* – punkt gastronomiczny, w którym podaje się potrawy przygotowywane w krótkim czasie na miejscu

ang. fast food

źródło: SNL

FBI, *rzecz odm, m [-]* – agencja państwowa zajmująca się przestępstwami federalnymi (ogólnopaństwowymi) w Stanach Zjednoczonych

ang. FBI (Federal Bureau of Investigation)

źródło: SNL

feature, *rzecz odm, m [-]* – program dokumentalny w radiu lub telewizji

ang. feature

źródło: PSV

feedback, *rzecz odm, m [-]* – oddziaływanie skutków procesu na jego przyczynę; pol. sprzężenie zwrotne

ang. feedback

źródło: SNL

feeling, *rzecz odm, m [-]* – wycucie czegoś, np. rytmu

ang. feeling

źródło: PSV

festiwal, *rzecz odm, m* [20] – szereg imprez artystycznych (muzycznych, filmowych, teatralnych itd.)

ang. festival

źródło: PSV, SN

cytaty: Na zahajenje najwjetšeho publikumoweho festiwala swěta přichwata tež němska hollywoodska džiwadźelnica Diane Kruger.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Cyłkownje pokaza festiwal hač do 19. februara nimale 400 filmow z cyłeho swěta.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Hač na dalšich złětach do Druheje swětoweje wójny resp. po lěće 1945 na zjězdomaj Serbow, na župnych złětach a swjedženjach, festiwalach, schadźowan-
kach – wšudže běchu sportowe zarjadowanja wobstatk programa.

(SN/2012-02-03/str. 3)

Přesadźowanje na dobro Mjezynarodneho festiwala nadróžneho džiwadła w Zhorjelcu je sobotu něhdže tysac eurow wunjesło.

(SN/2012-03-05/str. 2)

Towarstwo bě třeci króć tajku awkciju organizowało, zo by pjenjezy za festiwal zběrało.

(SN/2012-03-05/str. 2)

Tak je so tež hižo na festiwalu Nukstock wo nju starał.

(SN/2012-03-15/str. 3)

festiwalnik, *rzecz odm, m* [-] – uczestnik szeregu imprez artystycznych

ang. festival

źródło: PSV

festiwalowy, *przym odm* [-] – dotyczący szeregu imprez artystycznych

ang. festival

źródło: PSV

fifty-fifty (fiftyfifty), *przysł* [-] – dzieląc coś pół na pół

ang. fifty-fifty

źródło: PSV, SNL

fight, *rzecz odm, m* [-] – walka z czymś lub kimś, np. przeciwnikiem sportowym

ang. fight

źródło: SNL

fighter, *rzecz odm, m* [-] – uczestnik walki z czymś lub kimś

ang. fighter

źródło: SNL

fightować, *czas ndk* [-] – uczestniczyć w walce z czymś lub kimś

ang. fight

źródło: SNL

film, *rzecz odm, m* [52] – utwór wizualny lub audiowizualny

ang. film

źródło: PSV, SN

cytaty: Po zhromadnym paćerju a po žohnowanju zanjese Weronika Smolic

„Gabriellas sång“ z filma „Kaž w njebiesach“ w šwedskej řeči.

(SN/2012-01-02/str. 4)

Dwójce nahrawachu na wonu temu tež film: za čas Druheje swětoweje wojny čornoběły, w 70tych lětach zašeho lětstotka barbojty.

(SN/2012-02-02/str. 5)

W zahajenskim filmje hraje wona kralownu Mariju Antoinettu.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Přinošk konkuruje ze 17 dalšimi filmami wo Złotoho mjedwjedža Berlinale.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Cyłkownje pokaza festiwal hač do 19. februara nimale 400 filmow z cyłego swěta.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Třo němscy režiserjo maja ze swojimi filmami šansy na tute wuznamjenjenje.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Wot najnowšeho wabi měščanski džěl Wojerec z džesaćmjeńšinskim filmom za swoju wjes, za Krabatowy młyn a region kaž tež za łužisku jězorinu.

(SN/2012-02-13/str. 1)

Synodala Handrij Wirth z Njeswačidła je wčera na kubłanskim popołdnu na Budyskej Michałskej farje widejowe filmy wolońšich wjerškach serbskeho ewangelskeho žiwjenja pokazał.

(SN/2012-02-14/str. 4)

Tež hłowny akter filma Jean Dujardin dósta Oscara.

(SN/2012-02-27/str. 2)

Filmy z 80tych lět tradicije bliže

wobswětleja.

(SN/2012-03-08/str. 3)

filmčk, *rzecz odm, m* [1] – krótki utwór wizualny lub audiowizualny
ang. film

źródło: SN

cytat: Wjace hač tři miliony razow w běhu třoch dnjow su ludžo na internetnej platformje YouTube filmčk ze spěwacym prezidentom USA Barackom Obamu nakliknyli.

(SN/2012-01-24/str. 2)

filmować, *czas ndk* [1] – rejestrować coś w formie wizualnej lub audiowizualnej
ang. film

źródło: PSV, SN

cytat: Poslednja skupina chce wšelake džěłowe kroki, wosebje rozmołwje, filmować a w formje wideja za prezentaciju přihotować.

(SN/2012-02-23/str. 1)

filmowc, *rzecz odm, m* [1] – mężczyzna pracujący w branży filmowej
ang. film

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Sakski wukubłanski a wupruwowanski kanal staraše so z konkretnym namjetom wo dorost filmowcow za přichodne projekty Nukničanow.

(SN/2012-01-19/str. 3)

filmowča, *rzecz odm, ž [-]* – kobieta pracująca w branży filmowej
ang. film
źródło: PSV, SNL

filmowy, *przym odm [31]* – dotyczący utworu wizualnego lub audiowizualnego
ang. film
źródło: PSV, SN
cytaty: Serbskorěčny projekt pod hołym njebjom ma wopřijimać sceniske hraće, filmowe sekweny, dokumenty a hudźbu.
(SN/2012-01-16/str. 1)

Po Druhej swětowej wójnje běchu twórby zhubjene. Hamburgski filmowy režiser Benjamin Geißler pak při nahrawanju na nje storči.
(SN/2012-01-19/str. 2)

Tohodla su so šulerjo Worklečanskeje šule pod nawodom wučerki Diany Šolćineje zwažili na filmowy projekt.
(SN/2012-01-27/str. 4)

K detailam, kotrež pruwuja, słuša mjez druhim hakle njedawno publikowany dowol Wulffa na kupje Sylt z filmowym předewzaćelom Davidom Groenewoldom.
(SN/2012-02-14/str. 1)

Proby běža mjeztym tři tydźenje, filmowe sceny sće natočili a ze šulerjemi Ralbičanskeje srjedźneje šule sće tež hižo wo kruchu rěčeli. Kak to bě?
(SN/2012-02-16/str. 1)

Tak myslu na přikład na wuhotowanje hrajanskeho popołdnja za

džěci, na filmowy wječor za młodžinu abo na bjesadne zarjadowanje za staršu generaciju.
(SN/2012-02-16/str. 3)

Wožiwjace běchu filmowe resp. hlósne dokumenty časowych swědkow kaž Pawoła Neda, Jana Malinka abo Jurja Grósa. Pask z hlósom dr. Jana Cyža bě Trudla Kuringowa mjez Domowinskimi časowymi dokumentami našla, kotrež mějachu so z archiwa wurjadować.
(SN/2012-02-17/str. 2)

fineliner, *rzecz odm, m [-]* – nasączony tuszem przyrząd do pisanja lub malowania
ang. fineliner
źródło: GSZ

finish, *rzecz odm, m [-]* – końcowy etap, koniec wyścigu lub innych zawodów sportowych
ang. finish
źródło: PSV

finishowy, *przym odm [-]* – dotyczący końcowego etapu, końca wyścigu lub innych zawodów sportowych
ang. finish
źródło: PSV

firstclasshotel, *rzecz odm, m [-]* – miejsce noclegowe najwyższej jakości
ang. first-class hotel
źródło: SNL

first down, *rzecz odm, m [-]* – w futbolu amerykańskim pierwsza z czterech prób przesunięcia gry o 10 jardów w kierunku pola przeciwnika

ang. first down

źródło: GSZ

first lady, *rzecz odm, ž [-]* – w Stanach Zjednoczonych (dziś także w innych krajach) określenie małżonki prezydenta

ang. first lady

źródło: SNL

fit, *przym ndm [2]* – w dobrej formie i kondycji

ang. fit

źródło: SN

cytat: Chceće-li fit do nalěća startować, móžeće hač do 14. měřca mnohe přidatne poskitki

wužiwać.

(SN/2012-02-03/str. 4)

fitnes (fitness), *rzecz odm, ž [-]* – ćwiczenia poprawiające kondycję fizyczną

ang. fitness

źródło: PSV, SNL

fitnesowy (fitnessowy), *przym odm [3]* – dotyczący ćwiczeń poprawiających kondycję fizyczną

ang. fitness

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Nimo fitnesowego dobytku čakaja na

wopytowarja tež „woprawdźite“ dobyća.

(SN/2012-02-03/str. 4)

fitnesownja (fitnessownja), *rzecz odm, ž [-]* – miejsce przystosowane do uprawiania ćwiczeń poprawiających kondycję fizyczną

ang. fitness

źródło: PSV

fitnosć, *rzecz odm, ž [1]* – dobra forma i kondycja

ang. fit

źródło: SN

cytat: Wjele bóle je jim na treningowych městnach kołowokoło pječhwězdowego hotela „Titanic“ wo to šło natrenować sej fitnosć za 15 hrow nalětnjeje połserije w 2. zwjazkowej lize.

(SN/2012-01-24/str. 3)

flajer (flyer), *rzecz odm, m [5]* – krótka broszura informacyjna lub propagandowa

ang. flyer

źródło: PSV, SN

cytaty: Z flajerom pokazowaše wón na zarjadowanje „Ja sym tak cyplkaty“ 11. februara w muzeju a wabješe tak zdobom za swoju aktualnu wustajeńcu „Sobotu wječor“.

(SN/2012-01-19/str. 3)

Woni přihotuja nimo wabjenskeho flajera za zarjadowanje a wopomnjenskeje tafle za Liškowk tež brošurku za wotbagrowanu

wjes.

(SN/2012-02-13/str. 1)

flanel, *rzecz odm, m [-]* – miękki materiał stosowany do produkcji odzieży, np. koszul
ang. flannel

źródło: PSV

flanelowy, *przym odm [-]* – wykonany z miękkiego materiału stosowanego do produkcji odzieży, np. koszul

ang. flannel

źródło: PSV

flash mob, *rzecz odm, m [-]* – inicjatywa społeczna polegająca na spotkaniu się w wyznaczonym miejscu i wykonywaniu zaskakujących dla postronnych osób czynności

ang. flash mob

źródło: GSZ

fleece, *rzecz odm, m [-]* – wełna owcza

ang. fleece

źródło: SNL

fleecowy (fleeceowy), *przym odm [-]*
– wykonany z wełny owczej

ang. fleece

źródło: SNL

flipper, *rzecz odm, m [-]* – stołowa gra zręcznościowa polegająca na odbijaniu piłeczki za pomocą specjalnych uchwytów

umieszczonych z boku automatu

ang. flipper

źródło: SNL

flipperować, *czas ndk [-]* – grać w stołową grę zręcznościową polegającą na odbijaniu piłeczki za pomocą specjalnych uchwytów umieszczonych z boku automatu

ang. flipper

źródło: SNL

flirt, *rzecz odm, m [-]* – krótkotrwały kontakt pomiędzy osobami przeciwnej płci ograniczający się do niezobowiązujących rozmów lub gestów

ang. flirt

źródło: PSV

flirtować, *czas ndk [-]* – mieć kontakt z osobą przeciwnej płci ograniczający się do niezobowiązujących rozmów lub gestów

ang. flirt

źródło: PSV

float, *rzecz odm, m [-]* – stosowany w wędkarstwie kawałek materiału, który służy do informowania wędkarza o złapaniu ryby na przynętę; pol. spławik

ang. float

źródło: SNL

floatować, *czas ndk [-]* – stosować w wędkarstwie kawałek materiału, który służy do informowania wędkarza o złapaniu ryby

na przynętę

ang. float

źródło: SNL

floor, *rzecz odm, m [-]* – parkiet przeznaczony do tańca

ang. floor

źródło: GSZ

floorball, *rzecz odm, m [-]* – dyscyplina sportu będąca jedną z wersji halowej odmiany hokeja na trawie, w której zawodnicy muszą umieścić kijem dziurkowaną i lekką piłkę w bramce przeciwnika

ang. floorball

źródło: PSV

floppydisk, *rzecz ndm lp, ż [-]* – rzadko dziś używany nośnik danych służący do zapisywania o odczytywania informacji w komputerze; pol. dyskietka; głuź. disketa

ang. floppy disk

źródło: SNL

foksterier (foxterrier), *rzecz odm, m [-]* – rasa niewielkiego psa

ang. fox terrier

źródło: PSV

fokstrot, *rzecz odm, m [1]* – wywodzący się z Ameryki taniec towarzyski

ang. foxtrot

źródło: PSV, SN

cytat: Na šuli posrědkuje so nimo woblubowaneho ča-ča-ča tež discofox, jive, samba, walčik, Wienski walčik, fokstrot, rumba a europski tango.

(SN Předženak/2012-02-10/str. 2)

fokus, *rzecz odm, m [-]* – punkt skupienia promieni po przejściu przez układ optyczny, np. soczewkę lub zwierciadło

ang. focus

źródło: PSV

fokusěrować (fokusować), *czas ndk [-]* – skupiać promienie po przejściu przez układ optyczny, np. soczewkę lub zwierciadło

ang. focus

źródło: PSV

fokusowy, *przym odm [-]* – dotyczący punktu skupienia promieni po przejściu przez układ optyczny, np. soczewkę lub zwierciadło

ang. focus

źródło: PSV

folk, *rzecz odm, m [-]* – gatunek muzyczny czerpiący inspiracje z kultury ludowej

ang. folk

źródło: PSV, SNL

folklor, *rzecz odmm ż [5]* – kultura danego narodu lub społeczności związana z tradycyjną działalnością ludową obejmująca obyczaje, tańce, muzykę,

wierzenia itp.

ang. folklore

źródło: PSV, SN

cytaty: Delanscy sobušlerjo horjachu so bóle za sport, druzy nic kaž tehdy Michał za folkloru, ale za wšelake stile moderneje hudźby.

(SN Předženak/2012-02-17/str. 1)

Kraj a ludžo we Wojerecach, zwurazništaj, zo je jara ważne pokazać awtentisku serbskosć, kotraž njeje na narodnu drastu a folkloru wobmjezowana.

(SN/2012-02-15/str. 2)

folklorist, *rzecz odm m* [-] – mężczyzna badający tradycję ludową danego narodu lub społeczności

ang. folklorist

źródło: PSV

folkloristiski, *przym odm* [-] – dotyczący osoby badającej tradycję ludową danego narodu lub społeczności

ang. folklorist

źródło: PSV

folkloristka, *rzecz odm, ż* [-] – kobieta badająca tradycję ludową danego narodu lub społeczności

ang. folklorist

źródło: PSV

folklorny, *przym odm* [17] – dotyczący kultury danego narodu lub społeczności

związanej z tradycyjną działalnością ludową obejmująca obyczaje, tańce, muzykę, wierzenia itp.

ang. folklore

źródło: PSV, SN

cytaty: Tamniša folklorna skupina zarjadowanje hudźbnje wobrubu. Serbski wječor je přinošk spěchowanskeho towarstwa k 100. róčnicy załoženja Domowiny.

(SN/2012-02-01/str. 4)

Zhromadnje ze zastupjerjemi Serbskeho Sokoła matej do českeje stolicy jěc tež rejewanska skupina Smjerdžaca a folklorna skupina Sprjewjan.

(SN/2012-02-02/str. 1)

Ze swojimi kursistami je mjez druhim natočil filmy „1000 lět Hodźij“, wo folklornych festiwalach w Chróścicach, wo ptačich kwasach atd.

(SN Předženak/2012-02-17/str. 1)

Hólcaj a holcy wuknu džěćace a folklorne reje.

(SN Předženak/2012-02-17/str. 1)

Gizela Kotisekowa (w połněmskej drasće) a mandźelski Wolfgang skutkujetaj w Serbskim folklornym ansamblom Slepo sobu.

(SN/2012-03-07/str. 3)

folkowy, *przym odm* [-] – dotyczący gatunku muzycznego czerpiącego inspiracje z kultury ludowej

ang. folk

źródło: PSV

folkrock, *rzecz odm. m* [1] – gatunek muzyczny będący połączeniem elementów rockowych i folkowych

ang. folk rock

źródło: SN

cytat: Lubuje swój akordeon, jazz a moderny folkrock.

(SN Předženak/2012-01-20/str. 1)

folksong, *rzecz odm. m* [-] – utwór nagrany w folkowym stylu

ang. folk song

źródło: SNL

football, *rzecz odm. m* [-] – zespołowa gra sportowa; pol. piłka nożna; głuź. kopańca

ang. football

źródło: SNL

footballowy, *przym odm* [-] – dotyczący gry w piłkę nożną

ang. football

źródło: SNL

forehand, *rzecz odm. ż* [-] – w tenisie, tenisie stołowym, badmintonie uderzenie wewnętrzną stroną rakiety

ang. forehand

źródło: PSV

fotofinish, *rzecz odm. m* [-] – zdjęcie pokazujące kolejność zawodników na linii

metry

ang. photo finish

źródło: PSV

foul, *rzecz odm. m* [2] – niedozwolone zagranie w sporcie

ang. foul

źródło: PSV, SN

cytat: Kontrolny wuběrk Němskeho koparskeho zwjazka je Paola Guerrera wot Hamburgskeho SV po jeho ćežkim foulu sobotu w hrě přećiwo Stuttgartschemu wrotarjej Ulreichaj z wosom partijow wuzamknył.

(SN/2012-03-06/str. 3)

foulować, *czas ndk* [6] – zagrać w sposób niedozwolony

ang. foul

źródło: PSV, SN

cytaty: Před šěsnatku bu Budyšan Marrack sfoulowany, tola wólny kop za to njedosta.

(SN/2012-02-08/str. 3)

Krótko před šěsnatku bu Šořta foulowany, sudnik Lehmann postaji wólny kop a Bjeńš smykny bul njedžeržomnje do praweho delnjeho kuta.

(SN/2012-02-14/str. 3)

Nazhonity Benik bu w šěsnatce foulowany.

(SN/2012-03-14/str. 3)

foulowy, *przym odm* [2] – związany z niedozwolonym zagranieniem w sporcie, np. foulowa jědnatka (w piłce nożnej rzut

karny)

ang. foul

źródło: SN

cytat: Jeničke wrota hry přez foulowu jědnatku de Jonga w 61. min. běchu njesprawne, přetož při tymle rozsudže měješe šotiski sudnik Craig Thomson runjewon blackout.

(SN/2012-03-09/str. 3)

fracking, *rzecz odm, m [-]*

– wykorzystywana przy wydobyciu zasobów naturalnych (gazu łupkowego, ropy naftowej itp.) metoda wykonywania odwiertów w ziemi

ang. fracking

źródło: GSZ

frame, *rzecz odm, m [-]* – w snookerze określenie jednej partii gry

ang. frame

źródło: SNL

freak, *rzecz odm, m [-]* – osoba zachowująca się w sposób szalony, niekonwencjonalny

ang. freak

źródło: PSV, SNL

freeclimbing, *rzecz odm m [-]* – wspinaczka przy użyciu jedynie kończyn, gdzie dodatkowy sprzęt służy jedynie do asekuracji

ang. free climbing

źródło: SNL

freejazz (free jazz), *rzecz odm, m [-]* – awangardowa odmiana muzyki jazzowej

ang. free jazz

źródło: PSV, SNL

freestyle, *rzecz odm, m [-]* – styl w muzyce rozrywkowej opierający się na improwizacji

ang. freestyle

źródło: SNL

frisbee, *rzecz odm, m [-]* – nazwa gry polegającej na rzucaniu między sobą plastikowego dysku; także nazwa tego dysku

ang. frisbee

źródło: PSV, SNL

funk, *rzecz odm, m [-]* – gatunek muzyczny powstały z inicjatywy czarnoskórych mieszkańców Stanów Zjednoczonych z połączenia innych odmian, m.in. soulu i jazzu

ang. funk

źródło: GSZ

futsal, *rzecz odm, m [-]* – halowa odmiana piłki nożnej

ang. futsal

źródło: GSZ

G

gag, *rzecz odm, m* [-] – żart, coś zabawnego

ang. gag

źródło: PSV

gameshow, *rzecz ndm, ż* [-] – program telewizyjny, w którym uczestnicy wykonują narzucone przez autorów zadania

ang. game show

źródło: SNL

gangster, *rzecz odm, m* [-] – osoba zajmująca się działalnością przestępczą

ang. gangster

źródło: PSV

gangsterski, *przym odm* [-] – związany z osobą zajmującą się działalnością przestępczą

ang. gangster

źródło: PSV

gangway, *rzecz odm, ż* [-] – pomost lub schody umożliwiające przemieszczanie się pasażerów na linii nabrzeże-statek; pol. trap

ang. gangway

źródło: PSV

gender, *rzecz odm, m* [-] – zespół zachowań przypisany w trakcie procesu socjalizacji do danej płci (bez względu na płć naturalną)

ang. gender

źródło: GSZ

gentleman, *rzecz odm, m* [-] – człowiek charakteryzujący się wysokim poziomem kultury

ang. gentleman

źródło: PSV

gentlemanlike, *przym ndm* [-] – określenie zachowania człowieka charakteryzującego się wysokim poziomem kultury

ang. gentlemanlike

źródło: PSV

geocacher, *rzecz odm, m* [-] – uczestnik gry terenowej polegającej na poszukiwaniu, z wykorzystaniem przyrządów nawigacyjnych, ukrytych skrzynek

ang. geocacher

źródło: GSZ

gigabyte, *rzecz odm, m* [-] – jednostka pamięci komputerowej równa miliardowi bajtów

ang. gigabyte

źródło: SNL

gin, *rzecz odm, m* [-] – napój alkoholowy sporządzony z jagód jałowca

ang. gin

źródło: PSV

ginfizz, *rzecz odm, m [-]* – drink składający się z dżinu, soku cytrynowego, cukru oraz wody gazowanej
ang. gin fizz
źródło: SNL

ginowy, *przym odm [-]* – dotyczący napoju alkoholowego sporządzonego z jagód jałowca
ang. gin
źródło: PSV

globetroter, *rzecz odm, m [-]* – osoba podróżująca po świecie
ang. globetrotter
źródło: PSV

gogogirl, *rzecz odm, m [-]* – kobiety zatrudnione w klubach, których zadaniem jest zabawianie gości tańcem
ang. go-go girl
źródło: SNL

gokart, *rzecz odm, m [-]* – czterokołowy mały pojazd silnikowy przystosowany do wyścigów na torze
ang. go-kart
źródło: SNL

golden goal, *rzecz odm, m [-]* – zasada w grach zespołowych, wedle której drużyna strzelająca jako pierwsza bramkę w

dogrywce wygrywa cały mecz
ang. golden goal

źródło: SNL

golf, *rzecz odm, m [-]* – dyscyplina sportowa, w której zawodnicy muszą trafić, używając kija, małą piłką do dołka
ang. golf
źródło: PSV

golfowar, *rzecz odm, m [-]* – zawodnik uprawiający dyscyplinę sportową, w której musi trafić, używając kija, małą piłką do dołka
ang. golf
źródło: GSZ

golfowy, *przym odm [-]* – dotyczący dyscypliny sportowej, w której zawodnicy muszą trafić, używając kija, małą piłką do dołka
ang. golf
źródło: PSV

gong, *rzecz odm, m [-]* – instrument perkusyjny wykonany z mosiądzu
ang. gong
źródło: PSV

gongowy, *przym odm [-]* – dotyczący instrumentu perkusyjnego wykonanego z mosiądzu
ang. gong
źródło: PSV

gospel, *rzecz odm, m* [1] – styl muzyczny, oparty przede wszystkim na eksponowaniu wokalu, o tematyce chrześcijańskiej

ang. gospel

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Obama bě na wólbnojojowym zarjadowanju gospel spěwarja Al Greena sobu spěwał, kiž bě na zarjadowanju přitomny.

(SN/2012-01-24/str. 2)

gospelowy, *przym odm [-]* – dotyczący stylu muzycznego, opartego przede wszystkim na eksponowaniu wokalu, o tematyce chrześcijańskiej

ang. gospel

źródło: GSZ

gospelsong, *rzecz odm, m* [-] – utwór wykonany w stylu, opartym przede wszystkim na eksponowaniu wokalu, o tematyce chrześcijańskiej

ang. gospel song

źródło: PSV, SNL

grandslam, *rzecz odm, m* [-] – w tenisie wygranie przez jednego zawodnika, zawodniczkę lub drużynę deblową wszystkich czterech najważniejszych turniejów; w skokach narciarskich wygranie w jednym sezonie czterech zawodów wchodzących w skład turnieju czterech skocznii

ang. grand slam

źródło: SN

cytat: Skazy tuž móžny grandslam Schlierenzauera, kiž bu druhi.

(SN/2012-01-05/str. 1)

greencard, *rzecz ndm lp, m* [-] – karta pozwalająca na stały pobyt oraz podjęcie pracy w Stanach Zjednoczonych

ang. green card

źródło: SNL

gril, *rzecz odm, m* [-] – elektryczny piekarnik lub przenośny ruszt opalany węglem drzewnym służący do pieczenia potraw

ang. grill

źródło: PSV

grilowanie (grillowanie), *rzecz odm, n* [1] – przygotowywanie potraw na elektrycznym piekarniku lub przenośnym ruszcie opalonym węglem drzewnym

ang. grill

źródło: GSZ, SN

cytat: Cyłkownje dožiwichmy dwanaće zarjadowanjow, mjez druhim přednoški, džiwađlowe předstajenje, kulturne wječorki, skupinski wulět a zhromadnu bjesadu při grilowanju.

(SN/2012-03-15/str. 4)

grilować (grillować), *czas ndk* [-] – przygotowywać potrawy na elektrycznym piekarniku lub przenośnym ruszcie

opalanym węglem drzewnym

ang. grill

źródło: PSV, GSZ

grilowansky, *przym odm [-]* – dotyczący elektrycznego piekarnika lub przenośnego rusztu opalanego węglem drzewnym służącego do pieczenia potraw

ang. grill

źródło: PSV

grilowaniśco, *rzecz odm, n [-]* – miejsce przeznaczone do odpalenia grilla

ang. grill

źródło: PSV, SNL

grizzly, *rzecz odm, m [-]* – niedźwiedź zamieszkujący Amerykę Północną

ang. grizzly

źródło: PSV

grog, *rzecz odm, m [-]* – napój alkoholowy składający się z rumu lub innego trunku wymieszanego z gorącą i osłodzoną wodą

ang. grog

źródło: PSV

grogowy, *przym odm [-]* – dotyczący napoju alkoholowego składającego się z rumu lub innego trunku wymieszanego z

gorącą i osłodzoną wodą

ang. grog

źródło: PSV

groove, *rzecz odm, m [-]* – w muzyce rozrywkowej, mające nacechowanie pozytywne, określenie rytmu

ang. groove

źródło: GSZ

groupie, *rzecz odm, m [-]* – entuzjasta lub entuzjastka jakiejś osoby (najczęściej piosenkarza, aktora, sportowca) lub zespołu muzycznego

ang. groupie

źródło: SNL

guinness, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj ciemnego piwa z Irlandii

ang. Guinness

źródło: SNL

gully, *rzecz odm, m [-]* – kratka ściekowa

ang. gully

źródło: PSV

gullyjowy (gulyjowy), *przym odm [-]* – dotyczący kratki ściekowej

ang. gully

źródło: GSZ

H

hacker, *rzecz odm, m [-]* – osoba parająca się włamywaniem do systemów komputerowych

ang. hacker

źródło: SNL

halfpipe, *rzecz ndm lp, ż [-]* – konkurencja snowboardowa, w której zawodnik wykonuje ewolucje na specjalnie przygotowanym torze

ang. half-pipe

źródło: SNL

halloween, *rzecz odm, m [1]* – wywodzące się ze Stanów Zjednoczonych (choć mające korzenie europejskie) święto obchodzone 31 października, pośrednio związane ze świętem zmarłych

ang. Halloween

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Wo rozrost postarachu so nimo rjaneho wjedra tež zarjadowanja w zwěrjencu, na přikład měščanski džen džěsća, zwěrjencowy swjedzeń abo wodženje na dnju halloweena.

(SN/2012-02-18/str. 2)

hamburger, *rzecz odm, m [-]* – wywodząca się ze Stanów Zjednoczonych potrawa składająca się z kawałka wołowiny, warzyw i przypraw podanych w bułce

ang. hamburger

źródło: PSV

handikap, *rzecz odm, m [-]*

– wyrównywanie szans

ang. handicap

źródło: PSV

handout, *rzecz odm, m [-]* – rozdawane podczas wykładów, sympozjów lub innych spotkań materiały zawierające dodatkowe informacje dotyczące danego wystąpienia

ang. handout

źródło: SNL

happyend (happy-end, happy end), *rzecz odm m [1]* – w literaturze lub filmie szczęśliwe zakończenie fabuły dla głównych bohaterów

ang. happy ending

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Potajkim měješe krimi – wěrcé mi, to bě woprawdźity krimi – happyend za klósterskich hrajerjow.

(SN/2012-02-13/str. 3)

happyendowy (happy-endowy), *przym odm [-]* – dotyczący szczęśliwego zakończenia fabuły

ang. happy end

źródło: PSV

happyhour, *rzecz odm, m [-]* – w handlu określenie przedziału czasowego, w którym produkty są objęte promocją, np. sprzedawane po niższej cenie
ang. happy hour
źródło: SNL

hardcore, *rzecz odm, m [-]* – odmiana muzyki punkrockowej
ang. hardcore
źródło: SNL

hardcover, *rzecz odm, m [-]* – twarda oprawa okładki książki
ang. hardcover
źródło: SNL

hardliner, *rzecz odm, m [-]* – w polityce określenie mężczyzny, który realizuje swoje postulaty w sposób stanowczy, czasem autorytarny
ang. hardliner
źródło: SNL

hardlinerka, *rzecz odm, ż [-]* – w polityce określenie kobiety, która realizuje swoje postulaty w sposób stanowczy, czasem autorytarny
ang. hardliner
źródło: SNL

hardrock, *rzecz odm m [1]* – odmiana muzyki rozrywkowej bazująca na głośnym brzmieniu instrumentów i wokalu

ang. hard rock
źródło: SNL, SN
cytat: Runja staršim hercam zwaži so Red Bourée na slědowacej jamsession na cuze kompozicije mjezynarodneho razu – tak na tajke skupiny Deep Purple abo Erica Claptona – a přeswědči z wirtuoznym hardrockom.
(SN Předženak/2012-02-24/str. 2)

hardware, *rzecz ndm lp, ż [-]* – sprzęt komputerowy
ang. hardware
źródło: PSV, SNL

hardwarowy (hardwareowy), *przym odm [-]* – dotyczący sprzętu komputerowego
ang. hardware
źródło: PSV

hattrick (hat-trick, hat trick), *rzecz odm, m [2]* – w sporcie zespołowym strzelenie trzech bramek w jednym meczu przez jednego zawodnika
ang. hat trick
źródło: PSV, SNL, SN
cytat: Wot 57. do 66. min. docpě wón čisty hattrick.
(SN/2012-03-14/str. 3)

hattrickowy (hat-trickowy), *przym odm [-]* – dotyczący strzelenia trzech bramek w jednym meczu przez jednego zawodnika
ang. hat trick

źródło: PSV

headbanging, *rzecz odm, m [-]*

– ekspresyjne potrząsanie głową w rytm muzyki

ang. headbanging

źródło: GSZ

headline, *rzecz ndm lp, ż [-]* – w gazetach napisany większą i pogrubioną czcionką krótki tekst zapowiadający główny artykuł

ang. headline

źródło: SNL

hearing, *rzecz odm, m [-]* – wysłuchanie publiczne, np. w parlamencie

ang. hearing

źródło: PSV

heavymetal, *rzecz odm m [-]* – odmiana muzyki rozrywkowej bazująca na bardzo ostrym brzmieniu instrumentów (szczególnie gitar i instrumentów perkusyjnych)

ang. heavy metal

źródło: SNL

helpline, *rzecz ndm, ż [-]* – forma kontaktu (przy użyciu telefonu lub połączenia internetowego) z działem obsługi klienta lub służbami ratunkowymi

ang. helpline

źródło: GSZ

high, *przym ndm [-]* – określenie czegoś lub kogoś znajdującego się na wyższym poziomie

ang. high

źródło: GSZ

highheelsy, *rzecz odm, plt [1]* – buty na wysokim obcasie

ang. high heels

źródło: SN

cytat: Moje lubowane highheelsy wëm nětko skerje jako brón zasadzić, hdyž mje něchtó wobćežuje.

(SN Młodźina/2012-03-02/str. 1)

highlight, *rzecz odm, m [3]* – najważniejsze wydarzenie

ang. highlight

źródło: SNL, SN

cytat: Nimo wulkeho sportowego podawka změje Njebjelčanska gmejna runočasnje tež swój towaršnostny wjeršk z tradicionalnym mjezynarodnym gmejnskim swjedženjom. Marko Kowar poda přehlad wotběha europeady kaž tež wočakowanja na koparski highlight.

(SN/2012-01-17/str. 1)

highschool, *rzecz ndm lp, ż [-]* – w Stanach Zjednoczonych odpowiednik szkoły ponadgimnazjalnej

ang. high school

źródło: SNL

hightech, *rzecz odm m [-]* – nowoczesne rozwiązania wykorzystywane do wytwarzania produktów zaawansowanych technologicznie
ang. high-tech
źródło: SNL

hightechowy, *przym odm [-]* – dotyczący nowoczesnych rozwiązań wykorzystywanych do wytwarzania produktów zaawansowanych technologicznie
ang. high-tech
źródło: SNL

highway, *rzecz odm, m [-]* – określenie drogi publicznej w Stanach Zjednoczonych, służącej do szybkiego ruchu pojazdów mechanicznych; pol. autostrada
ang. highway
źródło: SNL

hiphop, *rzecz odm, m [4]* – styl muzyczny powstały w Stanach Zjednoczonych, opierający się na melodeklamacji rymowanych tekstów w rytm muzyki
ang. hip-hop
źródło: SNL, SN
cytaty: Na kopatej poľnej žurli w Drježdžanskim Swjedženskim hrajnym domje Hellerau knježeše njedawno hiphop...
(SN Předženak/2012-02-17/str. 2)

Serbska GmbH je so ze svojim melanchoniskim hiphopom wo dobru

wotměnu hudźby postarała.
(SN Předženak/2012-02-24/str. 2)

hippie, *rzecz odm m [-]* – przedstawiciel kultury, powstałej w latach 60 XX wieku w Stanach Zjednoczonych, która kontestowała ówczesny porządek społeczny
ang. hippie
źródło: SNL

hit, *rzecz odm, m [3]* – wytwór artystyczny (piosenka, film, książka), który osiągnął wielki sukces komercyjny
ang. hit
źródło: PSV, SN
cytat: Kapala Kolibri zahudži zaso přěni raz porozpušćenju 1964 a Hercy zahrachu w małej wobsadce stary hit „Ptačk“.
(SN/2012-02-13/str. 1)

hobby, *rzecz odm, m [2]* – czynność wykonywana dla własnej przyjemności bez nastawienia na zysk
ang. hobby
źródło: PSV, SN
cytat: Jako pak započa 2007 ze studijom mediciny w Lipskum měješe tróšku wjace chwile za jedyn ze swoich njeličomnych hobbyjow.
(SN Młodžina/2012-02-03/str. 1)

hobbyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący czynności wykonywanej dla własnej

przyjemności bez nastawienia na zysk

ang. hobby

źródło: PSV

hokej (lodohokej), *rzecz odm, m* [10] – gra zespołowa rozgrywana na sztucznej nawierzchni trawiastej (pólny hokej) lub na lodowisku

ang. hockey

źródło: PSV, SN

cytaty: Krute zymske wjedro a zamjerznejene haty zmōžnjeja tele dny hrać lodohokej.

(SN/2012-02-06/str. 1)

Ze swojim jězdźidłom postarachu so wobornicy wo wobswětlenje hata při zadnim zachodźe do klóštra Marijineje hwězdy, tak zo mōžachu holcy a hólcy tež hišće po ćmičkanju lodohokej hrać.

(SN/2012-02-06/str. 4)

Hat je znaty jako kolebka lodohokeja w Běłej Wodźe, hdžež běchu hižo wot lěta 1932 za pukom honili.

(SN/2012-02-06/str. 1)

Po jeho słowach je lodohokej w Zhorjelskim wokrjesu prezentny, njehonja dźě jenož w Běłej Wodźe za pukom, ale tež w Jonsdorfje a Niskej.

(SN/2012-03-02/str. 1)

hokejista, *rzecz odm, m* [6] – osoba grająca w hokeja na trawie lub na lodzie (lodohokejista)

ang. hockey

źródło: PSV, SN

cytaty: Na Běłowodžanow čaka džensa w 19.30 hodź. hižo přichodna domjaca přečiwo lodohokejistam Wild Wing Schwenningen.

(SN/2012-01-06/str. 1)

Koždy je přečiwo kōždemu hrał. Dobyli su Sernjanscy lodohokejisća před Róžeńčanami a Salowom.

(SN/2012-02-07/str. 3)

Šrubičk, kotryž je we hłowje za nahłownik zamołwity, dyrbjachmy wjacorym lodohokejistam narunać.

(SN/2012-02-20/str. 3)

hokejnišćo, *rzecz odm, n* [-] – miejsce rozgrywania meczów hokejowych

ang. hockey

źródło: PSV

hokejowy (lodohokejowy), *przym odm* [24] – dotyczący gry zespołowej rozgrywanej na sztucznej nawierzchni trawiastej lub na lodowisku

ang. hockey

źródło: PSV, SN

cytaty: W lodohokejowej 2. zwjazkowej lize su so Łužiske liški dale dele sunyli a steja tuchwilu na 7. městnje tabulki (45 dypkow)

(SN/2012-01-06/str. 1)

W lodohokejowej druhej zwjazkowej lize su Łužiske liški wčera w domjacym stadionje dypkowu hru přečiwo

Kaufbeurenej ze snadnym 6:5 (1:1, 4:2, 1:2) dobyli.

(SN/2012-01-30/str. 3)

Wo spektakularnu akciju su so lodohokejowi profijojo mustwa Hamburg Freezers postarali.

(SN/2012-02-09/str. 1)

W lodohokejowej druhej zwjazkowej lize su Běłowodženjo swoje zrěčenje z hakle 19lětnym Robertom Geislerom hač do klětušeho podlěšili.

(SN/2012-02-13/str. 1)

Hač do předposlednjeje mjeńšiny běchu Běłowodžanske liški w lodohokejowej druhej zwjazkowej lize wčera wječor hišće překwapjenju bliscy.

(SN/2012-02-13/str. 1)

Zwjazali su je z porjadnej lodohokejowej hru. Z horcym winom a čajom staraše so towarstwo kupoweho hata wo čělnje derjeměće hosći.

(SN/2012-02-13/str. 4)

Swoju wjelelětnu lodohokejowu tradiciju wot 1932 město Běła Woda dale wjedže.

(SN/2012-03-02/str. 1)

holding, *rzecz ndm, ż [-]* – organizacja skupiająca samodzielne pod względem prawnym podmioty gospodarcze
ang. holding
źródło: SNL

hollywoodsky, *przym odm [1]* – dotyczący twórczości filmowej powstałej

w jednej z dzielnic Los Angeles

ang. Hollywood

źródło: SN

cytat: Na zahajenje najwjetšeho publikumoweho festiwalu swěta přichwata tež němska hollywoodska dźiwadźelnica Diane Kruger.

(SN/2012-02-09/str. 2)

homeland, *rzecz odm, m [-]* – określenie oznaczające miejsce pochodzenia lub kraj urodzenia jednostki bądź wspólnoty;
pol. ojczyzna
ang. homeland
źródło: SNL

homepage, *rzecz ndm ż [-]* – strona internetowa wyświetlająca się użytkownikowi po uruchomieniu przeglądarki
ang. home page
źródło: PSV

homespun, *rzecz odm, m [-]* – ręcznie tkana tkanina z włókna pol. samodział
ang. homespun
źródło: PSV

hooligan, *rzecz odm, m [2]* – osoba niedostosowująca się do przyjętych norm społecznych i łamiąca porządek prawny
ang. hooligan
źródło: GSZ, SN

cytat: Něhdže połsta serbiskich hooliganow je wčera wječor přiwisnikow mjetańcy na

domojjězbje do Chorwatskeje přebiło a něhdže 15 chorwatskich awtow wobškodziło.

(SN/2012-01-25/str. 2)

horor (horror), *rzecz odm, m [-]* – dzieło filmowe lub powieściowe mające wywołać u widza strach i przerażenie

ang. horror

źródło: PSV

hororfilm (horrorfilm), *rzecz odm, m [1]* – film mający wywoływać u widza strach i przerażenie

ang. horror film

źródło: SNL, SN

cytat: Wurězki z hororfilma „Frankenstein“ z lěta 1931 su w filmowym archiwje Vatikana našli.

(SN/2012-01-17/str. 3)

hororowy, *przym odm [-]* – dotyczący dzieła filmowego lub powieściowego mającego wywołać u widza strach i przerażenie

ang. horror

źródło: PSV

hotdog, *rzecz odm, m [-]* – nazwa posiłku składającego się z parówki włożonej do bułki

ang. hot dog

źródło: PSV, SNL

hotjazz, *rzecz odm, m [-]* – wywodząca się z Nowego Orleanu odmiana muzyki jazzowej oparta na szerokiej improwizacji

ang. hot jazz

źródło: SNL

hotline, *rzecz ndm, ż [-]* – specjalny numer telefoniczny, pod którym można uzyskać informację na temat danego produktu lub usługi

ang. hotline

źródło: PSV, SNL

house, *rzecz odm, m [-]* – odmiana muzyki elektronicznej charakteryzująca się tanecznym rytmem, czerpiąca często z innych gatunków, np. muzyki poważnej

ang. house

źródło: GSZ

humbug, *rzecz odm, m [-]* – wydarzenie, które z pozoru wydaje się niezwykle istotne, a potem okazuje się kompletnie bez znaczenia

ang. humbug

źródło: PSV

hunter, *rzecz odm, m [-]* – rasa konia

ang. hunter

źródło: PSV

husky, *rzecz odm, m [-]* – rasa psa wykorzystawana jako zaprzęg do sań

ang. husky

hypertekst, *rzecz odm, m [-]* – organizacja danych wykorzystywana w informatyce (szczególnie przy tworzeniu stron www)
źródło: SNL

ang. hypertext
źródło: SNL

CH

chairman, *rzecz odm, m [-]*
– przewodniczący (najwyższy rangą uczestnik) organizacji lub ciała kolegialnego
ang. chairman
źródło: SNL

champion, *rzecz odm, m [2]* – zwycięzca imprezy rangi mistrzowskiej
ang. champion
źródło: PSV, SN
cytat: Choćbuski pjasćowarski klub wozjewja, zo so pjećkrótny champion w lětach 2002 do 2006 na tak mjenowanym přeprašenskim boju swójeho klubu přećiwo Berlinskemu klubej Herta BSC wobdźěli.
(SN/2012-02-02/str. 2)

champions league, *rzecz ndm, ž [8]* – najwyższe rangą zawody europejskich klubów piłkarskich
ang. Champions League
źródło: SN

cytaty: W koparskej champions league hrozy němskemu klubej Bayer Leverkusen

kónc we wosmifinalu.
(SN/2012-02-15/str. 1)

Z nihdy wočakowanym triumfom je FC Bayern Mnichow wčera wječor štwórcfinale w champions league docpěl.
(SN/2012-03-14/str. 1)

W koparskej champions league stej jako poslednjeje mustwje do štwórcfinala začahnyłoj Real Madrid a FC Chelsea London.
(SN/2012-03-15/str. 1)

charity, *rzecz odm, ž [-]* – opierająca się na dobrowolności dobroczynna działalność na rzecz potrzebujących
ang. charity
źródło: GSZ

charleston, *rzecz odm, m [-]* – wywodzący się ze Stanów Zjednoczonych taniec towarzyski
ang. charleston
źródło: PSV

chart, *rzecz odm, m [-]* – zestawienie

najpopularniejszych piosenek

ang. chart

źródło: GSZ

charter (šarter, čarter), *rzecz odm m [-]* – umowy obejmujące przewóz ładunków lub osób

ang. charter

źródło: PSV, SNL

charterer (čarterowar), *rzecz odm, m [-]* – osoba podpisująca umowę obejmującą przewóz ładunków lub osób

ang. charterer

źródło: SNL

charterować (šarterować, čarterować), *czas ndk [-]* – wykonywać przewóz ładunków lub osób na podstawie umów

ang. charter

źródło: PSV, SNL

charterowy (šarterowy, čarterowy) [-] – dotyczący przewozu ładunków lub osób na podstawie umów

ang. charter

źródło: PSV, SNL

chat (čet), *rzecz odm, m [-]* – usługa internetowa umożliwiająca kontakt z innym użytkownikiem sieci

ang. chat

źródło: PSV

chattować (četować), *czas ndk [-]* – korzystać z usługi internetowej umożliwiającej kontakt z innym użytkownikiem sieci

ang. chat

źródło: PSV

check (ček), *rzecz odm, m [-]* – kontrola czegoś, np. w pokerze komenda oznaczająca sprawdzenie kart przeciwnika

ang. check

źródło: PSV

checkować (čekować), *czas ndk [-]* – kontrolować coś lub w hokeju na lodzie zatrzymać przeciwnika ciałem

ang. check

źródło: PSV

checkin, *rzecz odm, m [-]* – proces meldowania się, np. na lotnisku, w hotelu

ang. check-in

źródło: SNL

checkpoint, *rzecz odm, m [-]* – punkt kontroli osób przy przekraczaniu granicy między państwami

ang. check point

źródło: SNL

checkout, *rzecz odm, m [-]* – proces wymeldowania się, np. w hotelu

ang. check-out

źródło: SNL

cheerleader, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna przedstawiający układ artystyczny w przerwie zawodów sportowych

ang. cheerleader

źródło: SNL

cheerleaderka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta przedstawiająca układ artystyczny w przerwie zawodów sportowych

ang. cheerleader

źródło: SNL

cheerleading, *rzecz odm, m [-]* – aktywność fizyczna polegająca na prezentowaniu układów artystycznych w przerwie zawodów sportowych

ang. cheerleading

źródło: GSZ

cheeseburger, *rzecz odm, m [-]* – wywodząca się ze Stanów Zjednoczonych potrawa składająca się z kawałka wołowiny, warzyw, przypraw oraz sera podanych w bułce

ang. cheeseburger

źródło: PSV

chip, *rzecz odm, m [-]* – układ scalony używany w elementach elektronicznych

ang. chip

źródło: PSV

chipowy, *przym odm [-]* – dotyczący układu scalonego używanego w elementach elektronicznych

ang. chip

źródło: PSV

chipsy, *rzecz odm, plt [-]* – popularna przekąska sporządzona ze smażonego ziemniaka lub innego warzywa

ang. chip

źródło: PSV

choker (choke), *rzecz odm, m [-]* – rodzaj biżuterii w formie ciasnego naszyjnika

ang. choker

źródło: SNL

I

idol, *rzecz odm, m [-]* – osoba popularna i uwielbiana przez innych

ang. idol

źródło: PSV

idolowy, *przym odm [-]* – dotyczący osoby popularnej i uwielbianej przez innych

ang. idol

źródło: PSV

image, *rzecz odm, m* [2] – wizerunek człowieka lub instytucji stworzony przez osoby trzecie lub media

ang. image

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: „Njeńdze wo špatny image města – snanodyrbimy cyle prosće aktiwniši być“, rjekny nawoda Domu biskopa Bena Peter-Paul Straube, „Budyšin dyrbi nětko činić, štož ma so činić.“

(SN/2012-02-14/str. 1)

imageowy, *przym odm* [1] – dotyczący wizerunku człowieka lub instytucji stworzonego przez osoby trzecie lub media

ang. image

źródło: SN

cytat: Woni zaběrachu so z wažnymi temami kaž ze zestajenjom koncepta, ze systemom za orientaciju popućach, z imageowymi brošurami, ale tež z dwurěčnosću.

(SN/2012-02-16/str. 4)

info, *rzecz ndm, ż* [-] – określenie wiadomości przekazywanej przez człowieka lub media

ang. info

źródło: PSV

in-lake-technika, *rzecz odm, ż* [1] – działania mające na celu renowację stawu lub jeziora

ang. in-lake technique

źródło: SN

cytat: Zwjeselacy wuslědk pilotoweho projekta wuskutkuje, zo změje LMBV přichodnje dalšu tak mjenowanu in-lake-techniku za neutralizowanie přewšo kisałeje wody pohórnickich jězorow k dispozici.

(SN/2012-03-07/str. 1)

inlay, *rzecz odm, m* [-] – sposób dekoracji dzieł sztuki przy pomocy materiałów uzyskanych z drewna, złota, metalu itp.

ang. inlay

źródło: PSV, SNL

inlinehokej *rzecz odm,, m* [-] – rozgrywana na hali dyscyplina sportowa podobna do hokeja na lodzie, w której zawodnicy poruszają się na rolkach

ang. inline hockey

źródło: SNL

inlineskate *rzecz odm,, m* [-] – rodzaj wrotki, w której kółka zamontowane są w jednej linii

ang. in-line skate

źródło: SNL

inlineskater (inlineskatowar) *rzecz odm,, m* [-] – osoba uprawiająca dyscyplinę sportu, w których zawodnicy poruszają się na rolkach

ang. in-line skater

źródło: SNL

inlineskating, *rzecz odm, m* [1] – dyscypliny sportu, w których zawodnicy poruszają się na rolkach

ang. in-line skating

źródło: SNL, SN

cytat: Budu ju za lodohokej a smykanje runje tak wužiwać móc kaž za koncerty, pjasćowanske boje abo inlineskating.

(SN/2012-03-02/str. 1)

inlineskatować, *czas ndk* [-] – uprawiać dyscypliny sportu, w których zawodnicy poruszają się na rolkach

ang. in-line skate

źródło: SNL

inlineskatowanje, *rzecz odm, n* [-] – uprawianie dyscyplin sportu, w których zawodnicy poruszają się na rolkach

ang. in-line skate

źródło: SNL

input, *rzecz odm, m* [-] – zbiór zasobów niezbędny do rozpoczęcia wykonania danej czynności lub zadania

ang. input

źródło: PSV, SNL

insider, *rzecz odm, m* – mężczyzna dokonujący, na podstawie tajnych danych, transakcji akcjami danej firmy lub osoba będąca w strukturach danej organizacji

ang. insider

źródło: SNL

insiderka, *rzecz odm, ż* [-] – kobieta dokonująca, na podstawie tajnych danych, transakcji akcjami danej firmy lub osoba będąca w strukturach danej organizacji

ang. insider

źródło: SNL

intercity, *rzecz odm, m* [-] – pociąg poruszający się pomiędzy miastami, niezatrzymujący się na wszystkich stacjach pośrednich

ang. intercity

źródło: PSV

interface, *rzecz odm, m* [-] – urządzenie umożliwiające kontakt ze sobą dwóch niepołączonych ze sobą bezpośrednio podmiotów

ang. interface

źródło: SNL

internet, *rzecz odm, m* [46] – światowa sieć komputerowa

ang. internet

źródło: PSV, SN

cytaty: Tež pohlad do interneta, hač snano w Altenbergu abo Zinnwaldže dosć sněha leži, mi pokaza, zo móžu swoje deski zaso do rózka stajić.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Najwjětša pozicija lońšeje podpěry słužeše wutwarej šěrokopasmoweho přizamknjenja

k spěšnemu internetej w dotal podzastaranych wsach regiona.

(SN/2012-01-05/str. 1)

Dlěšodobnje chce rěčny centrum runje w interneće delnjoserbsčinu bóle šěrić.

(SN/2012-01-11/str. 1)

Wjele lět běch swěrný čitar Sakskeje nowiny (SZ) a tež džensa hišće službnje pjeć regionalnych dželow SZ w interneće čitam.

(SN/2012-01-11/str. 3)

Tež předewzaća wotkrywaja sej tónle swjatk za swójske wabjenje, a to w interneće kaž tež na swjedženju.

(SN/2012-01-19/str. 3)

Wupłód jich džěla ma jutře w interneće stać.

(SN/2012-01-19/str. 3)

Dosć raznje so pólsky wužiwarjo interneta – přewažnje młodostni – tuchwilu nowemu mjezynarodnemu zrěčenju spřećiwjeja, z kotrymž ma so produktowej pirateriji w interneće zadžěwać.

(SN/2012-01-27/str. 2)

Dokładny plan zarjadowanjow namakaće tež na domjacej stronje Chróšćanskeje hospody w interneće pod www.pilgerherberge-crostwitz.de.

(SN/2012-01-27/str. 4)

Tam drje bě najprjedy wulki džěl pjenjez za wuhotowanje Budyskeho wokrjesa ze šěrokopasmowym internetom rezerwowane, lóni w septembru pak wottam tola hišće spěchowanje přizwolichu.

(SN/2012-02-09/str. 4)

Němske muzeje předstajeja swoje eksponaty přiběrajcy tež w interneće.

(SN/2012-02-13/str. 2)

Wosebje horda Cornelia Bjedrichowaje, zo pokazuja so Njebjelčicy na titulnej stronje TMTS w interneće.

(SN/2012-03-30/str. 4)

internetnje, *przysł* [10] – korzystając ze światowej sieci komputerowej

ang. internet

źródło: SN

cytaty: Dyrbja tole banki a lutowarnje wot nětka při awtomatach a internetnje w běhu jednoho dnja wukonjeć, nic kaž dotal w běhu hač do třoch dnjow.

(SN/2012-01-02/str. 1)

Zastupne lisćiki dóstanjeće internetnje pod www.ateams.de, telefonisce pod čisłom 03592/ 369 554 abo direktnje w Šěrachowje na Cyrkwinej horje.

(SN/2012-01-02/str. 4)

Přizjewjenski formular nadeńdu zajimcy internetnje pod www.oberlausitzer-gesundheitstage.de.

(SN/2012-01-24/str. 4)

Wosebje skedźbnjeja w pasku, kotryž je tež internetnje pod www.Schwarzkollm.de widzieć, na dwurěčnosť kónčiny a na serbske nałožki.

(SN/2012-02-13/str. 1)

internetny (internetowy), *przym odm* [47] – dotyczący światowej sieci komputerowej

ang. internet

źródło: PSV, SN

cytaty: Internetna strona pak bě po wšěm zdaću falšowana.

(SN/2012-02-07/str. 1)

29. februara prezentuje Choćebuska wotnožka Serbskeho instituta nowu internetowu wersiju delnjoserbsko-němskich słownikow.

(SN/2012-02-09/str. 1)

Najwobšěrniši spis stawizniskich žórłow ze srjedźowěka namakaće nětko w interneće.

(SN/2012-02-28/str. 3)

Dr. Frank Stübner z nakładnistwa Lusatia skedźbni na problemy nakładnistwow internetneho wikowanja dla.

(SN/2012-03-06/str. 1)

Něhdže 130 000 zajimcow ze 46 krajow je so mjeztym na internetnej stronje towarstwa nadrobnje wobhoniło.

(SN/2012-03-15/str. 2)

Na zarjadowanje bě internetna platforma „Milion za nowinarsku swobodu“ namołwjała.

(SN/2012-03-15/str. 2)

Jón chcemy wotnětko na přeprošenjach, internetnych stronach a druhdže wužiwać.

(SN/2012-03-15/str. 4)

Domowninjenjo předstajichu swoju džělawosć minjenych měsacow a pokazachu swójsku internetnu stronu.

(SN/2012-04-05/str. 2)

interview, *rzecz odm*, *m* [21]

– przeprowadzona przez dziennikarza i opublikowana lub wyemitowana rozmowa z kimś

ang. interview

źródło: PSV, SN

cytaty: W interviewje je Wulff rjekł, zo bě jemu na tym zaležało, publikowanje jenož wotstorčić, dokelž přebywaše we wukraju.

(SN/2012-01-05/str. 2)

Interview ze zwjazkowym prezidentom Wulffom wčera wječor bě nadźijomnje wjeršk kampanje.

(SN/2012-01-05/str. 2)

Wašnje interviewa ze stron dweju žurnalistow bě přewšo arogantny a bjez kóždehožkuli respekta, Hórje woprawdže njeńdže.

(SN/2012-01-05/str. 2)

W ewangelskej cyrkwi „maja mjeztym mnozy Mariju za žónsku, kotraž ma ekskluziwny počah k Bohej“, rjekny biskop w interviewje z nowinu Welt am Sonntag.

(SN/2012-01-24/str. 3)

Za kruwu ma wón Christel W. wot toho časa, zo je w magacinje ARD Panorama interview dała.

(SN/2012-02-01/str. 4)

W interviewje z Práwom wón rjekny, zo njeje Nečas „nam škodzał, ale Schwarzenberg“.

(SN/2012-02-02/str. 2)

interviewować, *czas ndk* [-] – przeprowadzać z kimś rozmowę celem jej

publikacji lub emisji

ang. interview

źródło: PSV

interviewowy, *przym odm [-]* – dotyczący

przeprowadzonej przez dziennikarza i
opublikowanej lub wyemitowanej
rozmowy z kimś

ang. interview

źródło: PSV

J

jackpot, *rzecz odm, m [1]* – wygrana w
grach hazardowych

ang. jackpot

źródło: SNL, SN

cytat: Načolnik swětowehe cupa w
sněhakowskim skakanju Andreas Kofler z
Awstriskeje je wčera swojemu krajanej
Gregorej Schlierenzauerej són wo
milionowym jackpoće skazył, dobywši
třeću konkurencu 60. turneje po štyrjoch
skakaniščach.

(SN/2012-01-05/str. 2)

występ (często spontaniczny) muzyków
prezentujących utwory o charakterze
impro wizacji

ang. jam session

źródło: SN

cytat: Runja staršim hercam zwaži so Red
Bourée na slědowacej jamsession na cuze
kompozicije mjezynarodneho razu – tak na
tajke skupiny Deep Purple abo Erica
Claptona – a přeswědči z wirtuoznym
hardrockom.

(SN Předženak/2012-02-24/str. 2)

jachta, *rzecz odm, ż [-]* – łódka o napędzie
żaglowym lub motorowym

ang. yacht

źródło: PSV

jachtowy, *przym odm [-]* – dotyczący łódki
o napędzie żaglowym lub motorowym

ang. yacht

źródło: PSV

jazz, *rzecz odm, m [2]* – gatunek
muzyczny powstały na początku XX
wieku w Stanach Zjednoczonych oparty na
impro wizacji

ang. jazz

źródło: PSV, SN

cytat: Lubuje swój akordeon, jazz a
moderny folkrock.

(SN Předženak/2012-01-20/str. 1)

jamsession, *rzecz ndm, ż [2]* – wspólny

jazzband, *rzecz ndm lp, ż [-]* – zespół

wykonujący muzykę jazz

ang. jazz band

źródło: PSV

jazzowy, *przym odm* [1] – dotyczący gatunku muzycznego powstałego na początku XX wieku w Stanach Zjednoczonych opartego na improwizacji ang. jazz

źródło: PSV, SN

cytat: ...zo ma wulke ambicije na jazzowu hudźbu, štož jemu w posudku tež Milena Vettrainowa wobkrući.

(SN/2012-03-12/str. 1)

jazz-pop-groove, *rzecz ndm, m* [1] – styl muzyczny stworzony na bazie połączenia jazzu, popu i muzyki groove

ang. jazz-pop groove

źródło: SN

cytat: Na planje steji mnohostronska naročna chórowa literatura wot klasiskeho ludowego spēwa přez starych mištrov hač k aktualnym titlam z wobłuka jazz-pop-groove.

(SN/2012-02-07/str. 1)

jeansy, *rzecz odm, plt* [2] – rodzaj spodni

ang. jeans

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Zdrasćena je čorny kabat a módre jeansy abo ćmowe legginsy kaž tež różowo-běle črije.

(SN/2012-04-05/str. 1)

jeansowy, *przym odm* [-] – dotyczący rodzaju spodni

ang. jeans

źródło: PSV

jeep, *rzecz odm, m* [-] – rodzaj samochodu terenowego

ang. jeep

źródło: PSV

jersey, *rzecz odm, m* [-] – rasa bydła domowego lub produkt włókienniczy wytworzony z różnych rodzajów włókien

ang. jersey

źródło: PSV

jerseyowy, *przym odm* [-] – dotyczący rasy bydła domowego lub produktu włókienniczego wytworzonego z różnych rodzajów włókien

ang. jersey

źródło: PSV

jet, *rzecz odm, m* [-] – samolot z napędem odrzutowym

ang. jet

źródło: PSV, SNL

jetliner, *rzecz odm, m* [-] – samolot z napędem odrzutowym obsługujący pasażerów na liniach komercyjnych

ang. jetliner

źródło: SNL

jettować, *czas ndk [-]* – podróżować samolotem z napędem odrzutowym

ang. jet

źródło: PSV, SNL

jingle, *rzecz odm, m [-]* – krótki sygnał muzyczny zapowiadający audycje radiowe

ang. jingle

źródło: SNL

jive, *rzecz odm, m [1]* – dynamiczny taniec powstały w Stanach Zjednoczonych na kanwie tańców południowoamerykańskich

ang. jive

źródło: SN

cytat: Na šuli posrědkuje so nimo woblubowaneho ča-ča-ča tež discofox, jive, samba, walčik, Wienski walčik, fokstrot, rumba a europski tango.

(SN Předženak/2012-02-10/str. 2)

job, *rzecz odm, m [2]* – praca zarobkowa

ang. job

źródło: PSV, SN

cytat: Kwota bjezdźěłnosće wučinja 13,5 procentow a je najebać sezonalnje zwěšćeny přirost wo procentowy dypk niša hač loni w januarje. 1048 bjezdźělnych je tónle měšac zaso job dóstało.

(SN/2012-01-31/str. 1)

jobbować, *czas ndm [-]* – pracować zarobkowo

ang. job

źródło: PSV, SNL

jobcenter, *rzecz odm, m [-]* – instytucja, której zadaniem jest pomoc w znalezieniu pracy

ang. jobcentre

źródło: SNL

jobowy, *przym odm [1]* – dotyczący pracy zarobkowej

ang. job

źródło: SN

cytat: Coach němskeho koparskeho mištra Borussije Dortmund Jürgen Klopp je wot swojeho prezidenta Hansa Joachima Watzkeho dóstał jobowu garantiju.

(SN/2012-02-16/str. 1)

jobprofile, *rzecz odm, m [2]* – opis stanowiska pracy

ang. job profile

źródło: SN

cytat: Marketingowa towaršnosć Hornja Łužica-Delnja Šleska (MGO) je so lětsa přěni króć zhromadnje z Hospodarskej iniciatiwu Łužica a předewzaćom jobprofile kónc tydženja na Drježdžanskich wikach Karriere Start prezentowała.

(SN/2012-01-23/str. 1)

jobsharing, *rzecz odm, m [-]* – możliwość zatrudnienia na jednym etacie dwóch lub więcej pracowników

ang. job sharing

źródło: SNL

jobticket, *rzecz odm, m [-]* – bilet komunikacji publicznej ważny przez określony czas (najczęściej miesiąc lub dłużej) pozwalający pracownikom firm na poruszanie się między pracą a domem
ang. job ticket

źródło: SNL

jockey (jokej), *rzecz odm, m [-]* – osoba ujeżdżająca konia na wyścigach
ang. jockey

źródło: PSV

jogger, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna uprawiający bieganie dla zdrowia i przyjemności
ang. jogger
źródło: SNL

joggerka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta uprawiająca bieganie dla zdrowia i przyjemności
ang. jogger
źródło: SNL

jogging, *rzecz odm, m [-]* – bieganie dla zdrowia i przyjemności
ang. jogging
źródło: SNL

joggingowy (joggowanski), *przym odm [-]* – dotyczący biegania dla zdrowia i

przyjemności

ang. jogging

źródło: PSV, SNL

joggować, *czas ndk [-]* – biegać dla zdrowia i przyjemności
ang. jogging
źródło: PSV, SNL

joggowanie, *rzecz odm, n [-]* – uprawianie biegania dla zdrowia i przyjemności
ang. jogging
źródło: SNL

jogurt (joghurt), *rzecz odm, m [1]* – produkt spożywczy sporządzany z mleka
ang. yoghurt
źródło: PSV, SN
cytat: Z Koćinskeho Krabatowego mlokowego swěta móža wopytwarjo bursy twarožk, jogurt a mloko woptać.
(SN/2012-02-27/str. 1)

joint, *rzecz odm, m [-]* – ręcznie skręcany papieros przeznaczony do palenia marihuany lub haszyszu
ang. joint
źródło: GSZ

jointventure (joint-venture, joint venture), *rzecz odm, m [-]* – podmiot gospodarczy utworzony przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa w celu realizacji konkretnego zadania

ang. joint venture

źródło: PSV

joker, *rzecz odm, m [-]* – specjalna karta w talii używana w niektórych grach

ang. joker

źródło: PSV

joystick, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie w kształcie drążka używane do poruszania elementów na ekranie komputera

ang. joystick

źródło: SNL

juice, *rzecz odm, m [-]* – napój z owoców

ang. juice

źródło: PSV

juicowy (juiceowy), *przym odm [-]* – dotyczący napoju z owoców

ang. juice

źródło: PSV

jumbojet (jumbo), *rzecz odm, m [-]* – potoczna nazwa samolotu Boeing 747

ang. jumbo jet

źródło: PSV, SNL

jumper, *rzecz odm, m [-]* – bluza wykonana z ciepłego materiału, najczęściej wełny

ang. jumper

źródło: PSV

juror, *rzecz odm, m [3]* – mężczyzna oceniający innych w zawodach

ang. juror

źródło: PSV, SN

cytat: Hdže cyle prosće wo to, hač so juroram kompozicija lubi abo nic.

(SN/2012-02-15/str. 1)

jurorka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta oceniająca innych w zawodach

ang. juror

źródło: PSV

K

kamel, *rzecz odm, m [2]* – ssak z jednym lub dwoma garbami

ang. camel

źródło: PSV, SN

cytat: Sto kamelow za mandželstwo z israelskej rjanolinku je Jordaničan poskićił. Beduin bě so do 29lětnyje Sarai Givaty

zähladał, jako wona w jordaniskim měšće Petra zažonjacy časopis kwasne šaty prezentowaše.

(SN/2012-01-17/str. 2)

kanu, *rzecz ndm, m [-]* – rodzaj łodzi

ang. canoe

źródło: PSV

karaoke, *rzecz ndm, n [-]* – sposób spędzania wolnego czasu polegający na śpiewaniu piosenek, mając do dyspozycji linię melodyczną bez oryginalnego wokalu
ang. karaoke

źródło: GSZ

katamaran, *rzecz odm, m [-]* – jednostka pływająca z dwoma kadłubami
ang. catamaran
źródło: PSV

kawč, *rzecz odm, m [-]* – mebel umożliwiający sen lub odpoczynek w pozycji leżącej; pol. tapczan
ang. couch
źródło: PSV

kawčowy, *przym odm [-]* – dotyczący mebla umożliwiającego sen lub odpoczynek w pozycji leżącej
ang. couch
źródło: PSV

keks, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj ciasta z bakaliami
ang. cake
źródło: PSV

ketchup, *rzecz odm, m [-]* – wyrób spożywczy z pomidorów używany jako dodatek do potraw

ang. ketchup

źródło: PSV

keyboard, *rzecz odm, m [2]* – elektroniczny instrument muzyczny
ang. keyboard
źródło: PSV, SNL, SN
cytat: Hižo tehdy je młóženc so rady do techniskeje rumnosće Budyskeho serbskeho kubłanišća zamknył, zo by tam z pomocu elektroniskeje techniki, z keyboardom, hudźbne aranžementy tworil.
(SN Předženak/2012-02-17/str. 1)

keyboarderowy, *przym odm [-]* – dotyczący elektronicznego instrumentu muzycznego
ang. keyboard
źródło: SNL

kickdown, *rzecz odm, m [-]* – w samochodach z automatyczną skrzynią biegów zmiana biegu na niższy umożliwiająca przyspieszenie pojazdu
ang. kick down
źródło: SNL

kickoff, *rzecz odm, m [-]* – w futbolu amerykańskim wykop rozpoczynający grę
ang. kickoff
źródło: GSZ

kilowatt, *rzecz odm, m [1]* – jednostka mocy wynosząca 1000 watów

ang. kilowatt

źródło: PSV, SN

cytat: Hižo wot spočatka decembra dawa Johanneum milinu do syće, něhdže tysac kilowattow je hižo naprodukowanych.

(SN/2012-01-03/str. 4)

kilowatowy, *przym odm* [7] – dotyczący jednostki mocy wynoszącej 1000 watów

ang. kilowatt

źródło: PSV, SN

cytaty: Na dnjach, hdyž so přezcyłnje slónco swěći, móža jako najwyši wukon 68 kilowattowych peakow energije produkować, kotruž dodawaja do syće VBH.

(SN/2012-01-03/str. 4)

Jako lětna suma je do zřčenja 60 000 kilowattowych hodžin zapisana. Z nimi hodži so 40 jednowosobowych domjacnosćow wob lěto zastarać.

(SN/2012-01-03/str. 4)

Z plăćiznu 21,78 centow na kilowattowu hodžinu a z měsačnym zakładnym popłatkow 7,50 eurow (wšitko z nadhódnym dawkom) je Lubijski tarif Aqua najpřihódniji w Hornjej Łužicy.

(SN/2012-01-27/str. 2)

klawn, *rzecz odm, m* [-] – mężczyzna rozbawiający publiczność w cyrku

ang. clown

źródło: PSV

klawnerija, *rzecz odm, ż* [-] – zachowanie niepoważne, błazenada

ang. clown

źródło: PSV

klawnowka, *rzecz odm, ż* [-] – kobieta rozbawiająca publiczność w cyrku

ang. clown

źródło: PSV

klif, *rzecz odm, m* [-] – strome zbocze powstałe przez podmywanie brzegu przez fale

ang. cliff

źródło: PSV

klik, *rzecz odm, m* [1] – naciśnięcie przycisku myszki komputerowej

ang. click

źródło: PSV, SN

cytat: ...dohladyje Detlef Müller procesy zmilinjenja brunicy w blokomaj Q a R. Nowy blok R bu 16. februara w 9.58 hodž. z klikom myški přeni raz milinowej syći připinjeny a džěla wot toho časa we wupruwowanskim modusu.

(SN/2012-03-14/str. 1)

klikać, *czas ndk* [2] – naciskać przycisk myszki

komputerowej

ang. click

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Wjace hač tři miliony razow w běhu

troch dnjow su ludžo na internetnej platformje YouTube filmčk ze spěwacym prezidentom USA Barackom Obamu nakliknyli.

(SN/2012-01-24/str. 2)

klub, *rzecz odm, m* [45] – organizacja lub miejsce skupiające ludzi określonego środowiska

ang. club

źródło: PSV, SN

cytaty: W Drobjanskim młodźinskim klubje dóndže wčera w nocy k rozestajenju mjez młodostnymi, při čimž so dorosćacaj zraništaj.

(SN/2012-01-02/str. 1)

Hdy móže Subašić z mustwom zaso trenować, wotwisuje wot hojenskeho procesa w přichodnych dnjach, rěka w medicinskim posudku zestron koparskeho kluba.

(SN/2012-01-11/str. 1)

Al-Ahli je jedyn z najznaćišich a najwažnišich klubow w Egyptowskej a běše dołho njeporaženy.

(SN/2012-02-02/str. 2)

Hrajerjo Kairoskeho kluba rjeknychu lokalnym medijam, zo njejsu wěstotne mocy ničo za jich škit činili.

(SN/2012-02-02/str. 2)

Po srjedownych ekscesach w Port Saidže, hdžež běchu přihladowarjo hrajerjow a přiwisnikow Kairoskeho klubu Al-Ahli...

(SN/2012-02-03/str. 2)

Aktiwnych wobdželnikow zetkanja komputerowych fanow su čłonojo Chróšćanskeho młodźinskeho kluba pod nawodom Tomaša Dučmana z jědźemi a napojemi zastarali.

(SN/2012-02-06/str. 4)

W koparskim klubje Dynama Drježdźany knježitej wjeselo a wolóženje w přihotach na nowe nadawki.

(SN/2012-02-16/str. 1)

Ma moj njeposrědni zwisk k wjesnjanostam a młodostnym, jědźimoj do młodźinskih klubow a angažujemoj so w šulach.

(SN/2012-02-16/str. 2)

klubownja, *rzecz odm, ž* [5] – siedziba organizacji lub miejsca skupiającego ludzi określonego środowiska

ang. club

źródło: PSV, SN

cytaty: Wuradźowanje džěłoweje skupiny „Pomniki w Delnjej Łužicy“ w klubowni Choćebuskeho Serbskeho domu.

(SN/2012-02-17/str. 4)

Dokelž njehodži so swjedzeń dosahaceje městnosće dla hižo w internatnej barje „Centrifuga“ wotměć, dyrbjachu sej studenća nowu a wjetšu klubownju pytać.

(SN/2012-02-21/str. 3)

klubowy, *przym odm* [-] – dotyczący organizacji lub miejsca skupiającego ludzi określonego środowiska

ang. club

źródło: PSV

knockout (knock-out), *rzecz odm, m [1]* – w sporcie przerwanie walki z powodu niemożności jej kontynuowania przez jednego z zawodników na skutek ciosu przeciwnika

ang. knock out

źródło: PSV, SN

cytat: Po 15 kołach njebě žadyn z wobeju pjasćowarjow knockout počerpjeł a tak dyrbjachu dypkowi sudnicy wo dobyću rozsudzić.

(SN/2012-02-27/str. 3)

knockoutowy (knock-outowy), *przym odm [-]* – dotyczący przerywania walki z powodu niemożności jej kontynuowania przez jednego z zawodników na skutek ciosu przeciwnika

ang. knock out

źródło: PSV

know-how, *rzecz odm, m [-]* – kompetencja lub wiedza w danej dziedzinie

ang. know-how

źródło: PSV, SNL

kolaps, *rzecz odm, m [-]* – gwałtowny spadek ciśnienia krwi, powodujący nagłe osłabienie organizmu lub załamanie gospodarcze

ang. collapse

źródło: PSV

kolapsowy, *przym odm [-]* – dotyczący gwałtownego spadku ciśnienia krwi, powodującego nagłe osłabienie organizmu lub załamania gospodarczego

ang. collapse

źródło: PSV

kolonel, *rzecz odm, m [-]* – w krajach anglosaskich stopień pułkownika w wojsku

ang. colonel

źródło: PSV

kompjuter (computer), *rzecz odm, m [9]* – maszyna elektroniczna służąca do przetwarzania informacji

ang. computer

źródło: PSV, SNL, SN

cytaty: Šulerjo dóstanu měsačny kubłanski pjenjez sto eurow kaž tež kompjuter, a to při dobrych wukonach hač k maturje.

(SN/2012-02-01/str. 1)

Koncentrowany hlada wón na wobrazowku a pisa při tym tekst do kompjuta.

(SN Předženak/2012-02-17/str. 1)

Na jich kompjueterach su slědžerjo pječa dokładne plany kaž tež fota Putinoweje limuziny našli.

(SN/2012-02-27/str. 1)

kompjuterowy (computerowy), *przym odm [11]* – dotyczący maszyny elektronicznej służącej do przetwarzania informacji

ang. computer

źródło: PSV, SNL, SN

cytaty: Tež serbscy fanojo kompjuterowych hrow su so w Chrósćicach na BKA-Lanparty wobdžělili.

(SN/2012-02-06/str. 4)

Do syteje wole kompjuterowe hry hrali su wobdžělnicy pjateje BKA-Lan-party kónc tydženja na žurli Chróšćanskeho Krawčikec hosćenca.

(SN/2012-02-06/str. 4)

Kompjuteroweho wobšudnistwa dla je žona we Łuze 4 500 eurow zhubiła.

(SN/2012-02-06/str. 1)

Přinošk bywšeho Wojerowskeho měšćanosty Horsta-Dietera Brähmiga zaběra so ze žiwjenjom we Wojerecach rodzeneho kompjuteroweho pioněra Konrada Zusy.

(SN/2012-02-23/str. 1)

kompost, *rzecz odm, m [-]* – używany w rolnictwie odpad organiczny

ang. compost

źródło: PSV

kompostowy, *przym odm [-]* – dotyczący używanego w rolnictwie odpadu organicznego

ang. compost

źródło: PSV

kondom, *rzecz odm, m [-]* – wykonany z cienkiej gumy środek antykoncepcyjny; prezerwatywa

ang. condom

źródło: PSV

kongres, *rzecz odm, m [2]* – parlament Stanów Zjednoczonych

ang. congress

źródło: SN

cytat: Na druhim městnje skónči w New Hampshiru zapóslanc kongresa Ron Paul z něhdže 24 procentami hłosow.

(SN/2012-01-11/str. 1)

kontejner (container), *rzecz odm, m [1]* – metalowa skrzynia służąca do przewozu towarów

ang. container

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Njemějachu žane prawe rumnosće za proby, intendantca přecáhny do garderoby, wobjed sydaše w kontejneru.

(SN/2012-01-26/str. 5)

kontejnerowy (containerowy), *przym odm [1]* – dotyczący metalowej skrzynki służącej do przewozu towarów

ang. container

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Po rozprawje turkowskich medijow twarja we wjacorych w prowincach přidatne stanowanišća a kontejnerowe sydlišća.

(SN/2012-03-15/str. 2)

konteradmiral, *rzecz odm, m [-]* – stopień

wojskowy w marynarce wojennej

ang. counter admiral

źródło: PSV

kopilot, *rzecz odm, m [1]* – drugi pilot na pokładzie samolotu lub osoba nawigująca kierowcę w trakcie rajdów samochodowych
ang. copilot

źródło: SN

cytat: Motoroweje pany dla dyrbješe wón z kopilotom Thomasom Schünemannom hižo po druhej etapje swój buggy na bok stajić.
(SN/2012-01-04/str. 1)

kord, *rzecz odm, m [-]* – tkanina bawełniana lub wełniana wykorzystywana do produkcji ubrań, pol. sztruks

ang. corduroy

źródło: PSV

kordowy, *przym odm [-]* – dotyczący tkaniny bawełnianej lub wełnianej wykorzystywanej do produkcji ubrań

ang. corduroy

źródło: PSV

krawl, *rzecz odm, m [-]* – jeden z czterech podstawowych stylów pływackich

ang. crawl

źródło: PSV

krawlować, *czas ndk [-]* – pływać jednym z czterech podstawowych stylów

ang. crawl

źródło: PSV

krawlowy, *przym odm [-]* – dotyczący jednego z czterech podstawowych stylów pływackich

ang. crawl

źródło: PSV

kriket, *rzecz odm, m [-]* – dyscyplina sportowa, w której rywalizują dwie drużyny na owalnym placu gry

ang. cricket

źródło: PSV

kriketowy, *przym odm [-]* – dotyczący dyscypliny sportowej, w której rywalizują dwie drużyny na owalnym placu gry

ang. cricket

źródło: PSV

Ku-klux-klan (ku-klux-klan), *rzecz odm, m [-]* – utworzona w Stanach Zjednoczonych organizacja rasistowska

ang. Ku-klux-klan

źródło: PSV

kuter, *rzecz odm, m [-]* – jednostka pływająca małych rozmiarów

ang. cutter

źródło: PSV

kuterowy, *przym odm [-]* – dotyczący jednostki pływającej małych rozmiarów

ang. cutter

źródło: PSV

kwad, *rzecz odm, m [-]* – czterokołowy pojazd silnikowy wykorzystywany w celach sportowych oraz rekreacyjnych

ang. quad

źródło: PSV

kwis, *rzecz odm, m [-]* – rozrywka w postaci pytań do uczestników zabawy z określonej dziedziny wiedzy

ang. quiz

źródło: GSZ

L

label, *rzecz odm, m [-]* – krótka informacja o produktach nalepiana na nie

ang. label

źródło: SNL

lady, *rzecz odm, ż [-]* – tytuł szlachecki w Wielkiej Brytanii lub określenie damy

ang. lady

źródło: PSV

lambswool, *rzecz odm, ż [-]* – wełna owcza

ang. lambswool

źródło: SNL

laptop, *rzecz odm, m [1]* – przenośny komputer mniejszych rozmiarów

ang. laptop

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Jenož poł hodžiny njepřitomnosće wobsedźerja wosoboweho awta wčera připołdnju w Bórku pola Budyšina njeznatym dosahaše do jězdźidla so

zadobyć a z njeho laptop a pjenjezy pokradnyć.

(SN/2012-03-30/str. 1)

laserpointer, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie umożliwiające namierzenie celu przy użyciu promieniowania elektromagnetycznego

ang. laser pointer

źródło: GSZ

layout, *rzecz odm, m [1]* – ustalony wzorzec układu kompozycyjnego strony wydawnictwa, publikacji lub strony internetowej

ang. layout

źródło: SNL, SN

cytat: Mjez druhim pólskaj studentaj zhoništaj, kak redaktorjo powěšće agenturow kaž tež fota do nowiny zapřijimaja a kak so jeje layout zestaja.

(SN/2012-03-30/str. 1)

layouter, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna przygotowujący układ kompozycyjny strony wydawnictwa, publikacji lub strony internetowej

ang. layouter

źródło: SNL

layouterka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta przygotowująca układ kompozycyjny strony wydawnictwa, publikacji lub strony internetowej

ang. layouter

źródło: SNL

layoutować, *czas ndk [-]* – przygotowywać układ kompozycyjny strony wydawnictwa, publikacji lub strony internetowej

ang. layout

źródło: GSZ

leader, *rzecz odm, m [-]* – osoba stojąca na czele zespołu, organizacji lub ruchu społecznego

ang. leader

źródło: GSZ

leasing, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj umowy handlowej, w której jedna strona umożliwia przez konkretny czas korzystanie z danej usługi w zamian za opłatę

ang. leasing

źródło: SNL

leasować, *czas ndk [-]* – korzystać z usługi

w zamian za opłatę na podstawie specjalnej umowy handlowej

ang. leasing

źródło: SNL

legginsy, *rzecz odm, plt [1]* – obcisła odzież zakrywająca nogi

ang. leggings

źródło: SNL, SN

cytat: Zdrasćena je čorný kabat a módre jeansy abo čmowe legginsy kaž tež różowo-běle sportowe črije.

(SN/2012-04-05/str. 1)

level, *rzecz odm, m [-]* – w grach komputerowych określenie poziomu zaawansowania, na którym znajduje się zawodnik

ang. level

źródło: SNL

lift, *rzecz odm, m [3]* – urządzenie przeznaczone do ruchu pionowego, np. do przewożenia narciarzy pod górę

ang. lift

źródło: PSV, SN

cytat: Tak wostachu lifty zašle dny we Wjazońcy, Šěrachowje kaž tež na Čornej horje pola Halštrawa zawrjene, dokelž bě so tam prosće přemało sněha našło.

(SN/2012-02-14/str. 1)

liftboy, *rzecz odm, m [-]* – osoba zajmująca się przewożeniem osób windą

ang. lift boy

źródło: PSV

liftowy, *przym odm [-]* – dotyczący urządzenia przeznaczonego do ruchu pionowego

ang. lift

źródło: PSV

lightshow, *rzecz ndm lp, ż [-]* – ważne wydarzenie, którego głównym elementem jest pokaz świetlny

ang. light show

źródło: SNL

liliputan, *rzecz odm, m [-]* – wprowadzone przez Jonathana Swifta w książce *Podróż Guliwera* określenie mężczyzny bardzo niskiego wzrostu

ang. lilliput

źródło: PSV

liliputaniski (liliputanski), *przym odm [-]* – dotyczący osoby bardzo niskiego wzrostu

ang. lilliput

źródło: PSV

liliputanka, *rzecz odm, ż [-]* – określenie kobiety bardzo niskiego wzrostu

ang. lilliput

źródło: PSV

linoleum (linolej), *rzecz odm, m [-]* – materiał wykorzystywany przede

wszystkim jako wykładzina podłogowa

ang. linoleum

źródło: PSV

linoleumowy (linolejowy), *przym odm [-]* – dotyczący materiału wykorzystywanego przede wszystkim jako wykładzina podłogowa

ang. linoleum

źródło: PSV

lipgloss, *rzecz odm, m [-]* – kosmetyk służący do podkreślenia ust

ang. lip gloss

źródło: SNL

live, *przysł [2]* – nadając na żywo jakieś wydarzenie

ang. live

źródło: SN

cytat: Wo křižerskich přihotach live w televiziji.

(SN/2012-04-05/str. 4)

live-moderator, *rzecz odm, m [1]* – osoba prowadząca program lub wydarzenie na żywo

ang. live moderator

źródło: SN

cytat: „Mamy bohudžak jenož materielnu škodu a nic tajku, kajkaž dyrbjala so w chorowni lěkować,“ zwěšći wčera wječor live-moderator Radija Satkula Beno Šoŭta, a to po nimale tři hodžinskim

lodohokejowym turněje wo pokal hornjo-serbskeho młodžinskeho sćelaka.

(SN/2012-02-07/str. 3)

liveshow, *rzecz ndm lp, ż [-]* – wydarzenie emitowane na żywo

ang. live show

źródło: SNL

livestream, *rzecz odm, m [-]* – możliwość oglądania materiałów video w Internecie bez konieczności zgrywania ich na dysk

ang. livestream

źródło: GSZ

lobbying, *rzecz odm, m [-]* – działalność polegająca na wywieraniu wpływu na organy władzy w celu osiągnięcia własnej korzyści

ang. lobbying

źródło: GSZ

lobby, *rzecz odm, ż [1]* – organizacja wpływająca na organy władzy w celu osiągnięcia własnej korzyści

ang. lobby

źródło: PSV, SN

cytat: W němskej zjawnosći wšak Serbja wjele lobbyje nimaja.

(SN Předženak/2012-02-17/str. 1)

lobbyist, *rzecz odm, m [2]* – mężczyzna wpływający na organy władzy w celu osiągnięcia korzyści dla swojej organizacji

ang. lobbyist

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Něhdyši řečnik džensnišeho zwjazkoweho prezidenta Christiana Wulffa (CDU) Olaf Glaeseker je při planowanju zetkanja lobbyistow Dialoga sewjer-juh swojowólnje jednał.

(SN/2012-01-25/str. 2)

lobbyistka, *rzecz odm, m [-]* – kobieta wpływająca na organy władzy w celu osiągnięcia korzyści dla swojej organizacji

ang. lobbyist

źródło: SNL

lobbyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący organizacji wpływającej na organy władzy w celu osiągnięcia własnej korzyści

ang. lobby

źródło: PSV

lobbymanagement, *rzecz odm, m [-]* – zarządzanie procesem sprzedaży usług

ang. lobby management

źródło: GSZ

log, *rzecz odm, m [-]* – przyrząd służący do mierzenia prędkości jednostki pływającej

ang. log

źródło: PSV

logo, *rzecz odm, n [2]* – graficzny symbol przedsiębiorstwa

ang. logo

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Nimo dżeloweje a financneje rozprawy schwalichmy tež swój nowy logo (hlej wobraz).

(SN/2012-03-15/str. 4)

longdrink, *rzecz odm, m [-]* – przeznaczona do spożycia mieszanina napojów o małej zawartości alkoholu

ang. long drink

źródło: SNL

looping, *rzecz odm, m [-]* – w akrobacji lotniczej figura w trakcie której samolot wykonuje pętlę; pol. pętla

ang. looping

źródło: PSV

lord, *rzecz odm, m [-]* – tytuł szlachecki w Wielkiej Brytanii

ang. lord

źródło: PSV

lordstwo, *rzecz odm, n [-]* – grupa osób posiadająca tytuł szlachecki w Wielkiej Brytanii

ang. lord

źródło: PSV, SNL

lunch, *rzecz odm, m [-]* – posiłek spożywany w porze południowej

ang. lunch

źródło: PSV

M

mailbox (mejlboks, mejlboksa), *rzecz odm, ż [-]* – serwis komputerowy, na którym właściciel udostępnia innym użytkownikom miejsca na ich ogłoszenia

ang. mailbox

źródło: SNL

mailing, *rzecz odm, m [-]* – reklamy w formie listów wkładane do skrzynek pocztowych lub wysyłane na skrzynkę elektroniczną

ang. mailing

źródło: PSV

make-up, *rzecz odm, m [-]* – nakładanie kosmetyków na twarz w celu jej upiększenia

ang. make-up

źródło: PSV

maksi-CD, *rzecz odm, ż [-]* – płyta kompaktowa, na której znajduje się singiel składający się z więcej niż dwóch piosenek

ang. maxi CD

źródło: SNL

management, *rzecz odm, m* [10] – jedna z nauk ekonomicznych zajmująca się procesem zarządzania

ang. management

źródło: SN

cytaty: Generalny manager Bombardiera Budyšin Volker Eickhoff wuwjedže, zo budže management hromadže ze zawodnej radu najprjedy wosebje wo tym rěčeć, kak dźělowe wotběhi zwysjenej starobje sobudźělaćerjow přiměrja.

(SN/2012-01-12/str. 1)

Wčera bě britiski premier David Cameron na forumje krizowy management EU raznje šwikał. Zetkanje 2 600 wobdźělnikow traje hač do njedźele.

(SN/2012-01-27/str. 1)

Runje lužiski hospodarski region trjeba krajey přesahowacu strukturu organizacije a managementa.

(SN/2012-02-09/str. 1)

Praktikar poruči cyłolětny kwalitny management w hatarstwach.

(SN/2012-03-07/str. 1)

manager, *rzecz odm, m* [9] – mężczyzna kierujący procesem zarządzania

ang. manager

źródło: PSV, SN

cytaty: Axel Arlt porěča wo tym z regionalnym managerom Rudolfom Rychtarjom.

(SN/2012-01-05/str. 1)

Generalny manager Bombardiera Budyšin Volker Eickhoff wuwjedže, zo budže management hromadže ze zawodnej radu najprjedy wosebje wo tym rěčeć, kak dźělowe wotběhi zwysjenej starobje sobudźělaćerjow přiměrja.

(SN/2012-01-12/str. 1)

Něhdyši manager Energije Choćebuz Steffen Heidrich skorži přećiwo koparskemu druhemu zwjazkowemu ligistej płaćenja 62 000 eurow jako premije zašleje sezony dla.

(SN/2012-01-12/str. 1)

FC Energija Choćebuz a jeho bywši manager Steffen Heidrich njezamóštaj swój konflikt wo nachwatane płaćenja premijow rozrisać.

(SN/2012-02-21/str. 2)

managerka, *rzecz odm, ž* [-] – kobieta kierująca procesem zarządzania

ang. manager

źródło: SNL

managować, *czas ndk* [-] – zarządzać jakimś procesem

ang. manage

źródło: PSV

mandril, *rzecz odm, m* [-] – gatunek małpy człekokształtnej

ang. mandrill

źródło: PSV

mango, *rzecz ndm, ž [-]* – drzewo owocowe rosnące w Azji

ang. mango

źródło: PSV

mangrowa, *rzecz odm, ž [-]* – wiecznie zielona rośliność występująca w strefie międzyzwrotnikowej; pol. namorzyny

ang. mangrove

źródło: PSV

manchester, *rzecz odm, m [-]* – tkanina bawełniana wykorzystywana do produkcji ubrań, pol. sztruks

ang. manchester

źródło: PSV

marketing, *rzecz odm, m [2]* – ogół działań mających na celu określenie możliwości sprzedaży produktu

ang. marketing

źródło: SN, PSV

cytat: Tuž je fachowy marketing wažny, zo bychy so mnohe šansy karjery we Łužicy publikowali.

(SN/2012-01-23/str. 1)

marketingowy, *przym odm [5]* – dotyczący ogółu działań mających na celu określenie możliwości sprzedaży produktu

ang. marketing

źródło: PSV, SN

cytaty: Dalšej narokaj budżetej modernizowanje twarskeje substancy

a předžěłanje marketingoweho koncepta.

(SN/2012-02-01/str. 1)

Marketingowa towaršnosť předstaji zdobom zhromadny projekt z pólskim partnerom z Jelenjeje Góry „Hornja Łužica a Kyrkonoše – aktiwnje w štyrjoch počasach“.

(SN/2012-03-07/str. 2)

masaker, *rzecz odm. m [1]* – masowy mord

ang. massacre

źródło: PSV, SN

cytat: Wjacore sta ludži su džensa w juhoafghaniskim měšće Kalat přećiwo masakrej wojaka USA na ciwilstach protestowali.

(SN/2012-03-15/str. 2)

masakrować (masakrěrować), *czas ndk [-]* – dokonywać masowego mordu

ang. massacre

źródło: PSV

masakrowy, *przym odm [-]* – dotyczący masowego mordu

ang. massacre

źródło: PSV

masters, *rzecz odm, m [1]* – turniej mistrzów w danej dyscyplinie

ang. masters

źródło: SN

cytat: Třeći króc je Ralbičanski młodžinski klub kónc tydženja swój halowy masters

wuhotował.

(SN/2012-02-06/str. 3)

match, *rzecz odm, m [-]* – zawody sportowe rozgrywane pomiędzy dwoma stronami

ang. match

źródło: PSV

matchball (matchbul), *rzecz odm, m [1]*

– zagranie, po którym zawodnik lub drużyna mogą wygrać zawody

ang. match ball

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: „Swój druhi matchball bychmy wužić dyrbjeli. W tajkim padže rěka wšo abo ničó“, rjekny rodženy Zhorjelčan Lars Kaufmann po hórkej porażce 26:28 přećiwo wicemištrej swěta Danskej.

(SN/2012-01-24/str. 1)

matchbox, *rzecz odm, m [-]* – małe samochodziki służące jako zabawki dla dzieci

ang. matchbox

źródło: PSV

matchowy, *przym odm [1]* – dotyczący zawodów sportowych rozgrywanych pomiędzy dwoma stronami

ang. match

źródło: PSV, SN

cytat: Po matchowym chłostanju za Bartlicka su hosćo hišće wurunali a mějachu w dwuboju při penaltijach zbožo

na swoim boku.

(SN/2012-01-27/str. 1)

matchwinner, *rzecz odm, m [-]*

– zwycięzca zawodów sportowych

ang. match-winner

źródło: SNL

matchwinnerka, *rzecz odm, ż [-]*

– zwyciężczyni zawodów sportowych

ang. match-winner

źródło: SNL

medley, *rzecz odm, m [1]* – utwór stworzony poprzez kompilacje fragmentów różnych, wcześniej skomponowanych dzieł muzycznych

ang. medley

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Wosebje medley – sep popularnych pěsnjow a rejow – naladu stopnjowaše.

(SN Džećiznak/2012-02-03/str. 4)

meeting, *rzecz odm, m [5]* – spotkanie w konkretnym celu co najmniej dwóch osób lub zawody lekkoatletyczne

ang. meeting

źródło: PSV, SN

cytaty: Za 5. junij w Choćebuzu planowany 23. němski meeting lochkoatletiki wupadnje.

(SN/2012-03-07/str. 1)

Mjezynarodny meeting ma pak so w lěće 2013 zaso wotměć.

(SN/2012-03-08/str. 3)

meetingowy, *przym odm* [1] – związany ze spotkaniem w konkretnym celu co najmniej dwóch osób lub z zawodami lekkoatletycznymi

ang. meeting

źródło: SN

cytat: Kaž meetingowy šef Ulrich Hobeck zdžželi, pobrachuje jemu 50 procentow budžeta.

(SN/2012-03-08/str. 3)

megabyte, *rzecz odm, m* [1] – jednostka pamięci komputerowej równa 1000000 bajtów

ang. megabyte

źródło: SNL, SN

cytat: Po woli wokrjesa ma wjetšina domjacnosćow znajmjeńša spěšnosć 16 megabyteow na sekundu docpěć, z čimž móžeš w interneće telewiziju hladać.

(SN/2012-01-31/str. 4)

megastar, *rzecz odm, m* [-] – osoba niezwykle popularna i rozpoznawalna w świecie rozrywki

ang. megastar

źródło: SNL

megawatt, *rzecz odm, m* [9] – jednostka mocy wynosząca 1000000 watów

ang. megawatt

źródło: PSV, SN

cytaty: W třećim kwartalu lěta ma nowy blok ze 675 megawattami swoju maksimalnu wukonitosć docpěć a potom bjez přestawki džželać.

(SN/2012-01-12/str. 2)

Připrawa ma kapacitu 675 megawattow (MW) a wot nazymy z 50 nowymi džželowymi městnami džželać.

(SN/2012-03-12/str. 2)

Nowy blok R Hamorskeje wulkomilarnje z wukonom 675 megawattow hižo měšac we wupruwowanskej dobje milinu do syće dodawa.

(SN/2012-03-14/str. 1)

megawattowy, *przym odm* [1] – dotyczący jednostki mocy wynoszącej 1000000 watów

ang. megawatt

źródło: PSV, SN

cytat: „Ze swojim po wšěm swěće kedžbyhódnym skutkowanskim stopnjom 43,7 procentow wustorkuje blok nimale 20 procentow mjenje wuhlikoweho dioksida na produkowanu megawattowu hodžinu hać starše milinarnje”.

(SN/2012-03-14/str. 1)

memory, *rzecz odm, m* [-] – gra planszowa, której celem jest rozwijanie zdolności zapamiętywania

ang. memory

źródło: PSV, SNL

midlifecrisis, *rzecz odm, ż [-]* – zmiana zachowania osoby, powiązana często z przewartościowaniem zasad, po czterdziestym roku życia

ang. midlife crisis

źródło: SNL

mikrofilm, *rzecz odm, m [-]* – materiał fotograficzny w postaci błony, na którym można zapisywać dokumenty

ang. microfilm

źródło: PSV

mikrochip, *rzecz odm, m [-]* – układ scalony niezwykle małych rozmiarów

ang. microchip

źródło: SNL

mikrokomputer (mikrocomputer), *rzecz odm, m [-]* – komputer bardzo małych rozmiarów

ang. microcomputer

źródło: SNL

miks, *rzecz odm, m [2]* – mieszanina czegoś

ang. mix

źródło: SN

cytat: *Wosom lět bě Tommy jědojty*

miks twjerdyh drogow brał.

(SN/2012-03-14/str. 4)

mikser, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie domowe służące do rozdrabniania produktów spożywczych

ang. mixer

źródło: SNL

miksować, *czas ndk [-]* – mieszać artykuły spożywcze w celu uzyskania gotowego produktu lub uzyskiwać dźwięk poprzez przetworzenie różnych źródeł informacji muzycznej

ang. mix

źródło: PSV

minicar, *rzecz odm, m [-]* – samochód małych rozmiarów

ang. minicar

źródło: SNL

minidisk, *rzecz odm, m [-]* – płyta kompaktowa mniejsza od standardowej, na której są zapisywane dane

ang. minidisc

źródło: SNL

minigolf, *rzecz odm, m [-]* – gra rozgrywana na specjalnie przygotowanych torach, w której celem jest umieszczenie piłeczki w dołku

ang. minigolf

źródło: PSV

minikomputer (minicomputer), *rzecz odm, m [-]* – komputer mniejszych rozmiarów niż standardowy

ang. minicomputer

źródło: SNL

mixedgrill, *rzecz odm, m [-]* – danie składające się z różnych dań mięsnych przygotowanych na ruszcie

ang. mixed grill

źródło: SNL

mobbing, *rzecz odm, m [-]* – zjawisko natarczywego i nieuzasadnionego znęcania się pracodawcy nad pracownikiem

ang. mob

źródło: PSV

mobbować, *czas ndk [-]* – natarczywie i w sposób nieuzasadniony znęcać się nad pracownikiem

ang. mob

źródło: PSV, SNL

mobbowanie, *rzecz odm, n [-]* – natarczywe i nieuzasadnione znęcanie się pracodawcy nad pracownikiem

ang. mobb

źródło: SNL

mobilny, *przym odm [1]* – gotowy do częstego przemieszczania się

ang. mobile

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: ...převodža hižo dlěši čas projekt mobilnych młodžinskih dželaćerkow Rěčneho centruma Witaj.

(SN Młodżina/2012-01-06/str. 2)

modem, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie

służące do połączenia komputera z Internetem przy użyciu kabli telefonicznych

ang. modem

źródło: PSV, SNL

modernjazz (modern jazz), *rzecz odm, m [-]* – odmiana muzyki popularna w Stanach Zjednoczonych w latach 40 XX wieku

ang. modern jazz

źródło: PSV

mohair, *rzecz odm, m [-]* – wełna pochodząca z kóz angorskich

ang. mohair

źródło: PSV

mohairowy, *przym odm [-]* – dotyczący wełny pochodzącej z kóz angorskich

ang. mohair

źródło: PSV

Mohikan, *rzecz odm, m [-]* – przedstawiciel wymarłego szczepu Indian zamieszkującego Amerykę Północną

ang. Mohican

źródło: PSV

mokasin, *rzecz odm, m [-]* – wykonany ze skóry wysoki but wzorowany na pierwowzorze indiańskim

ang. moccasin

źródło: PSV

monstertruck, *rzecz odm, m [-]* –

wykorzystywany przede wszystkim w celach rozrywkowych (niszczenie innych aut) duży samochód wyróżniający się posiadaniem ogromnych kół

ang. monster truck

źródło: GSZ

monsun, rzecz odm, m [-] – wiatry sezonowe wiejące między lądem i oceanem

ang. monsoon

źródło: PSV

mop, rzecz odm, m [-] – przymocowana do rury szczotka służąca do mycia powierzchni

ang. mop

źródło: PSV

moshpit, rzecz odm, m [1] – rodzaj ekspresji wyrażonej w tańcu w rytm muzyki punkrockowej, metalowej itp.

ang. mosh pit

źródło: SN

cytat: ...ale tež amizante rozestajenje z džensnišej twjerdej hudźbu – naspomnjejo, ale njehrajo džěle, ke kotrymž ludźo na regularnym koncerće skakaja abo tak mjenowany moshpit tworja.

(SN Předženak/2012-02-24/str. 2)

motocross (moto-cross), rzecz odm, m [-] – rodzaj wyścigów motocyklowych odbywających się na specjalnie przygotowanych torach

ang. motocross

źródło: PSV

motocrossowy (moto-crossowy), przym odm [-] – dotyczący rodzaju wyścigów motocyklowych odbywających się na specjalnie przygotowanych torach

ang. motocross

źródło: PSV

motorsport, rzecz odm, m [-]

– dyscypliny sportu związane z kierowaniem pojazdów mechanicznych

ang. motorsport

źródło: PSV

mountainbike, rzecz odm, m [-] – rower przeznaczony do jazdy w górach

ang. mountain bike

źródło: PSV, SNL

mountainbiking, rzecz odm, m [-] – sport polegający na poruszaniu się na rowerze przeznaczonym do jazdy w górach

ang. mountain biking

źródło: PSV

mountainbikowar (mountainbikeowar), rzecz odm, m [-] – mężczyzna uprawiający sport polegający na poruszaniu się na rowerze przeznaczonym do jazdy w górach

ang. mountain bike

źródło: PSV

mountainbikowarka (mountainbike-

owarka), *rzecz odm, ż [-]* – kobieta uprawiająca sport polegający na poruszaniu się na rowerze przeznaczonym do jazdy w górach

ang. mountain bike

źródło: PSV

mountainbikowy (mountainbikeowy), *przym odm [-]* – dotyczący roweru przeznaczonego do jazdy w górach

ang. mountain bike

źródło: PSV

multimediashow, *rzecz ndm lp, ż [-]* – przedstawienie lub jakieś wydarzenie odbywające się przy użyciu nowoczesnych środków techniki, np. laserów

ang. multimedia show

źródło: PSV, SNL

mungo, *rzecz odm, m [-]* – wełniany materiał wykorzystywany do produkcji ubrań

ang. mungo

źródło: PSV

mungowy, *przym odm [-]* – dotyczący wełnianego materiału wykorzystywanego do produkcji ubrań

ang. mungo

źródło: PSV

musical, *rzecz odm, m [11]* – forma sztuki

łącząca śpiew, taniec, muzykę oraz dialogi
ang. musical

źródło: PSV, SN

cytaty: Wulkotny to musical, dokelž hudžba kóžděho sobu torhnje.

(SN Młodźina/2012-02-03/str. 3)

Wosrjedź města Britol nad rěku Avon steji džiwadło Hipodrome, hdžež tež musicale pokazuja.

(SN Młodźina/2012-02-03/str. 3)

Tole dopokazachu šulerjo pjatk wječor na jewišću w sportowej hali we wobłuku musicala, kotryž běchu sej zhromadnje z wučerjemi wumyslili a nadžěłali.

(SN /2012-02-06/str. 3)

Po hrě jědžechmy do kwartěra, zo bychmy so za musical „Grease“ předrasćili.

(SN/2012-02-17/str. 4)

musicalowy, *przym odm [1]* – dotyczący formy sztuki łączącej śpiew, taniec, muzykę oraz dialogi

ang. musical

źródło: SN

cytat: Musicalowe knježny zamóchu publikum zahorić.

(SN Młodźina/2012-02-03/str. 3)

mustang, *rzecz odm, m [-]* – gatunek konia z Ameryki Północnej

ang. mustang

źródło: PSV

N

napalm, *rzecz odm, m [-]* – stosowana jako broń gęsta substancja dodawana do paliw płynnych

ang. napalm

źródło: PSV

napalmowy, *przym odm [-]* – dotyczący stosowanej jako broń gęstej substancji dodawanej do paliw płynnych

ang. napalm

źródło: PSV

newton, *rzecz odm, m [-]* – jednostka siły

ang. newton

źródło: PSV

nightclub, *rzecz odm, m [-]* – miejsce spotkań ludzi w celach rozrywkowych lub artystycznych

ang. nightclub

źródło: SNL

nonstop, *przysł/przym ndm [-]* – nieprzerwany, ciągły

ang. nonstop

źródło: PSV

notebook, *rzecz odm, m [1]* – małe urządzenie multimedialne (trochę większe od książki) spełniające funkcję przenośnego komputera

ang. notebook

źródło: SNL, SN

cytat: Při tym přewjeduju naprašowanja, kotrež sej přez netbook mjez sobu wuměnjeja a wuslědki prof. dr. Klausej Thielmannej sćelu, zo by je analyzował a je w španiskorečnych přinoškach w medicinskih časopisach wozjewił.

(SN Předženak/2012-02-24/str. 2)

nowofundlandzan, *rzecz odm, m [-]* – duży pies pochodzący z Nowej Funlandii

ang. newfoundland

źródło: PSV

nowofundlandski, *przym odm [-]* – dotyczący dużego psa pochodzącego z Nowej Funlandii

ang. newfoundland

źródło: PSV

nubuk, *rzecz odm, m [-]* – oprawiona skóra cielęca używana do produkcji wyrobów skórzanych

ang. nubuck

źródło: PSV

nugget, *rzecz odm, m [-]* – potrawa przygotowana z panierowanego kurczaka

ang. nugget

źródło: SNL

nylon, *rzecz odm, m* [-] – bardzo wytrzymałe włókno stosowane przede wszystkim do produkcji odzieży

ang. nylon
źródło: PSV

O

offbeat, *rzecz odm, m* [-] – określenie rytmu w muzyce
ang. offbeat
źródło: GSZ

offline, *przysł/rzecz ndm* [-] – nie korzystając z podłączenia do sieci
ang. offline
źródło: PSV, SNL

offlinowy (offlineowy), *przym* [-]
– wykonywany bez podłączenia do sieci
ang. offline
źródło: PSV

offset, *rzecz odm, m* [-] – technika druku lub rodzaj umowy, w której jedna strona za wygranie przetargu zobowiązuje się do wykonania określonych inwestycji na rzecz drugiej strony
ang. offset
źródło: PSV

offsetowy, *przym odm* [1] – dotyczący techniki druku lub umowy, w której jedna strona za wygranie przetargu zobowiązuje

się do wykonania określonych inwestycji na rzecz drugiej strony
ang. offset
źródło: PSV, SN
cytat: Nowinu ciścachu hižo na rołowej offsetowej mašinje.
(SN/2012-03-01/str. 3)

offside, *rzecz ndm* [-] – dokonując przewinienia w piłce nożnej i hokeju na lodzie
ang. offside
źródło: PSV

okay, *wykrz/przysł, ndm* [-] – wszystko jest w porządku
ang. okay
źródło: PSV

on air, *przysł* [-] – będąc na antenie radiowej lub telewizyjnej
ang. on air
źródło: PSV

online, *przysł/rzecz ndm* [2] – korzystając z podłączenia do sieci

ang. online

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Tamniši farar pólskeho pochada zarjaduje w Pólskej hižo znatu a připóznatu móžnosť, kemše doma online přez kompjuter scěhować.

(SN/2012-01-31/str. 1)

onlinebanking, *rzecz odm, m [-]* – możliwość dokonywania transakcji finansowych za pomocą Internetu

ang. online banking

źródło: SNL

onlineshopping, *rzecz odm, m [-]* – możliwość robienia zakupów przez Internet

ang. online shopping

źródło: SNL

onlinowy (onlineowy), *przym odm [2]* – wykonywany przy użyciu podłączenia do sieci

ang. online

źródło: PSV, SN

cytat: Přičina wotprajenja tradiciskeho zarjadowanja je hoberska pjenježna džěra. „Dyrbjachmy so tuž přećiwo meetingej rozsudzić“, zwurazni jeho šef Ulrich Hobeck wčera w onlinowym wudaću nowiny Lausitzer Rundschau.

(SN/2012-03-07/str. 2)

online-platforma, *rzecz odm, ż [-]* – program umożliwiający z korzystania usług

przez Internet

ang. online platform

źródło: GSZ

openair, *rzecz odm, m [-]* – otwarta przestrzeń

ang. open air

źródło: SNL

operator, *rzecz odm, m [-]* – osoba lub przedsiębiorstwo zajmujące się obsługą lub przesyłem czegoś

ang. operator

źródło: PSV

oposum, *rzecz odm, m [-]* – zwierzę drapieżne z rzędu torbaczy zamieszkujące Amerykę Północną i Południową

ang. opossum

źródło: PSV

out, *rzecz odm, m [-]* – w sporcie wyjście piłki poza wyznaczoną linię gry

ang. out

źródło: PSV

outdoor, *rzecz odm, m [-]* – na świeżym powietrzu

ang. outdoor

źródło: SNL

outfit, *rzecz odm, m [2]* – wierzchnie okrycie ciała lub wystrój wnętrza

ang. outfit

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Po 17 lětach ma žurla za stawniske wěrowanja w Kamjenskej radnicy nětko nowy outfit.

(SN/2012-02-13/str. 4)

outing, *rzecz odm, m [-]* – publiczne przyznanie się do bycia homoseksualistą

ang. outing

źródło: SNL

outować, *czas ndm [-]* – nie angażować się bezpośrednio w bieżące spory i dyskusje

ang. out

źródło: SNL

output, *rzecz odm, m [-]* – wynik pracy jakiegoś przedsięwzięcia

ang. output

źródło: PSV

outsider, *rzecz odm, m [1]* – w życiu społecznym osoba nie angażująca się bezpośrednio w bieżące spory i dyskusje; w sporcie osoba będąca na końcu stawki

ang. outsider

źródło: PSV, SN

cytat: Jako absolutny outsider měješe zastupnistwo Marijineje hwězdy hnydom z Póstom Budyšin sylneho přećiwnika.

(SN/2012-02-29/str. 3)

overall (oweral), *rzecz odm, m [-]* – spodnie składające się (oprócz nogawek) także z górnej części utrzymywanej na szelkach, pol. ogrodniczki

ang. overall

P

padlować, *czas ndk [-]* – wiosłować

ang. paddle

źródło: GSZ

paintball, *rzecz odm, m [-]* – gra towarzyska, w której drużyny przeciwne strzelają do siebie kulkami wypełnionymi farbą

ang. paintball

źródło: SNL

pamflet, *rzecz odm, m [-]* – utwór publicystyczny, którego celem jest ośmieszenie kogoś lub czegoś

ang. pamphlet

źródło: PSV

pamfletist, *rzecz odm, m [-]* – autor utworu publicystycznego, którego celem jest ośmieszenie kogoś lub czegoś

ang. pamphlet

źródło: PSV

pancakes, *rzecz odm, m [-]* – danie sporządzone z ciasta smażonego na patelni

ang. pancake

źródło: GSZ

paneel (panel), *rzecz odm, m [-]* – część materiału wykorzystywana do kładzenia podłóg

ang. panel

źródło: PSV

paneelowy, *przym odm [-]* – dotyczący części materiału wykorzystywanej do kładzenia podłóg

ang. panel

źródło: PSV

park, *rzecz odm, m [20]* – teren zielony w mieście lub miejsce przeznaczone do przechowywania maszyn i rozwoju technologii

ang. park

źródło: PSV, SN

cytaty: Njeznači čeknychu na to do směra na Pücklerowy park, policisća pak jich při Jendźelskim mosće dosćahnychu a wobkružichu.

(SN/2012-02-19/str. 1)

„W našim měście njetrjeba niktó wonka w parku abo pod mostom spać, wšako so wo bjezdomnych a wo ludźi we wosobinskih wuskoscach staramy.

(SN/2012-02-02/str. 1)

Do toho běchu zastojnicy w Plzenju čěło bjezdomneho w parku města našli.

(SN/2012-02-02/str. 1)

Na kromje chětro rozsahleho parka stejitej hrodaj, stary a nowy, hdžež je nětko zaměstnjena klinika skupiny HELIOS.

(SN/2012-02-02/str. 8)

Jeho domizna su lěsy ze sylnym podróstom, kerčiny, žiwe płoty, parki, kěrchowcy, zahrodki a podobne ležownosće.

(SN/2012-02-17/str. 4)

Ćahi jězdža zaso prawidłownje na 3,2 kilometaraj dołhej čarje wot Žandowskeho třiróžka po Eliasowym parku...

(SN/2012-04-05/str. 2)

parkować, *czas ndk [-]* – zostawiać pojazd w miejscu do tego przeznaczonym

ang. park

źródło: PSV

parkowanišćo, *rzecz odm, n [12]* – miejsce przeznaczone do postoju pojazdów

ang. parking

źródło: PSV, SN

cytaty: Puć je krótki, njecylej kilometraj wot wulkeho parkowanišća srjedź wsy.

(SN/2012-02-02/str. 8)

Na parkowanišću w Rakecach zastojnicy paduchow skónčnje zadžeržachu a jeju nachwilnje zajachu.

(SN/2012-03-05/str. 1)

Na Mučowskim parkowanišću

wotšrubowachu woni wot parkowanskich awtomatow solarne kolektory.

(SN/2012-03-09/str. 1)

Chětro wobrónjeneho šofera lepi policija wčera dopołodnja na parkowanišću Lubata při awtodróze A4 mjez Budyšinom a Wósporkom.

(SN/2012-03-14/str. 1)

parkowanie, *rzecz odm, n* [1] – umieszczenie pojazdu w miejscu do tego przeznaczonym

ang. park

źródło: PSV, SN

cytat: Nimale 30 000 ludzi je 58lětny zažny rentnar z Osterode w Smolinach hižo wopačneho parkowanja dla wobskoržił, kaž sam medijam zdžěli.

(SN/2012-01-09/str. 2)

parkowanski, *przym odm* [2] – dotyczący miejsca przeznaczonego do postoju pojazdów

ang. park

źródło: PSV, SN

cytat: Zo njebychu njetrjebawši pjenjezy wudali, parkowanske městna jenož woznamjenjeja, ale njewutwarja.

(SN/2012-02-01/str. 4)

parkowy, *przym odm* [4] – dotyczący terenu zielonego w mieście lub miejsca przeznaczonego do przechowywania maszyn i rozwoju technologii

ang. park

źródło: PSV, SN

cytaty: Do hornjołužiskich naročnych podawkow słuša w Połčnicy 13. hrodowy parkowy běh 17. měrca, hižo tydžeń do toho přepróšuje tež Mužakow na swój hrodowy běh.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Choćebuska parkowa železnica je wčera do noweje sezony startowała.

(SN/2012-04-05/str. 2)

partner, *rzecz odm, m* [41] – mężczyzna współpracujący z kimś w celach biznesowych

ang. partner

źródło: PSV, SN

cytaty: Hromadže ze swojimi partnerami wotmysla USA nětko wotpowědne napinanja zwonka UNO podwojić, připowědźi wonkowna ministerka Hillary Clinton.

(SN/2012-02-06/str. 2)

Tež koaliscisy partnerojo dyrbyja zawjazujcy wozjewić, zo za spjelnjenje programa sobu za jedyn postronk ćahnu.

(SN/2012-02-10/str. 2)

Wona je wuski partner regionalneho hospodarstwa.

(SN/2012-02-14/str. 2)

Hłowny rozmołwy partner za turizm je Slepjanski Serbski kulturny centrum.

(SN/2012-02-16/str. 2)

Ministerstwo wobkruća sprjewine město je

ze svojim požadanjom pokazalo, zo móže z wulkim angažementom partnerow z priwatneje a komunalneje runiny předewzaćow ličić.

(SN/2012-03-08/str. 1)

Předewzaće bě w minjenych lětach partner při zwoprawdženju minihrajnišćow. Wot 2007 nasta w Braniborskej 110 tajkich připrawow.

(SN/2012-03-08/str. 2)

Partnerojo eura ćišć na kraj zesylnjeja a žadaja sej přidatne naprawy, zo móhl stajeny zaměr za lěto 2013, mjenujcy hranicu třoch procentow deficita, zwoprawdzić.

(SN/2012-03-13/str. 1)

Mjez rozmołwnymi partnerami budžetaj bywši sakski ministerski prezident Georg Milbradt a zapóslanc krajneho sejma Alojs Mikławš (wobaj CDU).

(SN/2012-03-13/str. 4)

partnerka, *rzecz odm, ż* [3] – kobieta współpracująca z kimś w celach biznesowych

ang. partner

źródło: PSV, SN

cytat: Předstajila je so Awrelija Kralec ze Serbskeho ludoweho ansambla jako nowa partnerka za zhromadne džěło ze župu.

(SN/2012-02-01/str. 3)

partnerski, *przym odm* [4] – dotyczący

współpracy w celach biznesowych

ang. partner

źródło: PSV, SN

cytaty: Tole je facit krajneho rady Bernd Langi (CDU) po džělowym wopyće w bayerskim partnerskim wokrjesu.

(SN/2012-02-14/str. 2)

Měnowy komisar EU Olli Rehn rěči wo „solidariće bjez přikłada partnerskich statow Grjekskej“.

(SN/2012-02-21/str. 2)

partnerstwo, *przym odm, n* [11]

– współpraca w celach biznesowych

ang. partner

źródło: PSV, SN

cytaty: Město Varnsdorf a jeho biblioteka přewjedujetej wot Europskeho fonsa podpěraný projekt w partnerstwje ze ZSW.

(SN/2012-01-18/str. 2)

Chcemy na kóždy pad partnerstwa wuwivać. Na přikład mamy hižo dobre zwiski z Michałom Cyžom w SAEK.

(SN/2012-01-25/str. 3)

Tež po 20lětnym partnerstwje Zhorjelskeho wokrjesa z wokrjesom Schwandorf je zhromadne džěło na mnohich polach płódne.

(SN/2012-02-14/str. 2)

China chcyła partnerstwo a zhromadne džěło z Ruskej dale pohłubić, kaž z wosobinskeho telegrama statneho šefa Huwa Jintao wuchadźa.

(SN/2012-03-06/str. 2)

party, *rzecz odm, ž [3]* – często połączone z imprezą taneczną spotkanie ludzi w celach rozrywkowych

ang. party

źródło: PSV, SN

Po mēnjenju hłowneho organizatora Měrcina Grutki bě pjata party najrjeńša, „dokelž smy so móhłrjec k svojim korjenjam wrócili a předewšěm starše hry hrali, z kotrymiž sym na přikład tež sam wotrostł.“

(SN/2012-02-06/str. 4)

partyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący spotkania ludzi w celach rozrywkowych

ang. party

źródło: PSV

patchwork, *rzecz odm, m [-]* – technika szycia polegające na łączeniu podobnych kształtem elementów materiału

ang. patchwork

źródło: SNL

pay-TV, *rzecz odm, m [-]* – nadawanie programów telewizyjnych, za które użytkownik musi dodatkowo zapłacić

ang. pay television (pay-TV)

źródło: SNL

PC, *rzecz odm, m (personal-computer, personal computer, personalcomputer)*

[-] – komputer stacjonarny

ang. PC (personal computer)

źródło: PSV

pdf-ka, *rzecz odm, ž [-]* – dane zapisane w pilku PDF (format dokumentu tekstowego)

ang. PDF

źródło: PSV

peak, *rzecz odm, m [1]* – moment największego poboru energii elektrycznej

ang. peak

źródło: SN

cytat: Na dnjach, hdyž so přezcyłnje slónco swěći, móža jako najwyši wukon 68 kilowatowych peakow energije produkować, kotruž dodawaja do syće VBH.

(SN/2012-01-03/str. 4)

pelet, *rzecz odm, m [-]* – granulaty ze sprasowanych trocin

ang. pellet

źródło: PSV

peletować, *czas ndk [-]* – prasować trociny w celu uzyskania granulatu

ang. pellet

źródło: PSV

penalty, *rzecz odm, m [1]* – w hokeju na lodzie rzut karny

ang. penalty

źródło: SN, SNL

cytat: W lodohokejowej 2. zwjazkowej lize su Łužiske liški wčera sakski derby přećiwo ETC Crimmitschauwej po třelenju penaltijow 3:4 přehrali.
(SN/2012-02-27/str. 1)

performance, *rzecz ndm lp, ž [-]* – występ na scenie przed publicznością
ang. performance
źródło: SNL

petticoat, *rzecz odm, m [-]* – rzadko dziś noszona część damskiej bielizny zakładana pod ubranie, pol. halka
ang. petticoat
źródło: PSV

Photoshop, *rzecz odm, m [1]* – program komputerowy umożliwiający nanoszenie poprawek na zdjęcia
ang. Photoshop
źródło: SN

cytat: FSJtnik ma swójske džělowe městno a wukubłuje so na polu třěbnych kompju terowych programow, kaž na přikład Photoshop.
(SN/2012-01-13/str. 1)

piercing, *rzecz odm, m [1]* – przekuwanie ciała w celu umieszczania w punktach przekucia kolczyków
ang. piercing
źródło: SNL, SN
cytat: ...ma hladke ćmowe włosy a brunej

woči. Na hubje ma piercing.
(SN/2012-04-05/str. 1)

piercować, *czas ndk [-]* – przekuwać ciało w celu umieszczania w punktach przekucia kolczyków
ang. pierce
źródło: PSV

piknik, *rzecz odm, m [-]* – wypoczynek połączony ze spożywaniem posiłków na zewnątrz
ang. picnic
źródło: PSV

piknikować, *czas ndk [-]* – wypoczywać na zewnątrz, spożywając posiłki
ang. picnic
źródło: PSV

pilot, *rzecz odm, m [3]* – mężczyzna sterujący statkiem powietrznym lub faza wstępna projektu badawczego
ang. pilot
źródło: PSV, SN

cytat: Tři wosebitosće pilota Jensa Pirzkalla z Kamjenskim amaterskim fotografom Reinhardom Kärbschom zwjazuja: lětanje, fotografija a lubosć k lětanskemu městu Kamjencej.
(SN/2012-02-15/str. 4)

pilotka, *rzecz odm, ž [-]* – kobieta sterująca statkiem powietrznym

ang. pilot
źródło: PSV

pilotować, *czas ndk [-]* – sterować statkiem powietrznym
ang. pilot
źródło: PSV

pilotowy, *przym odm [2]* – dotyczący osoby sterującej statkiem powietrznym lub fazy wstępnej projektu badawczego
ang. pilot
źródło: PSV, SN
cytaty: Čehodla běše to schowany za pilotowymi nawočemi činił?
(SN/2012-02-15/str. 4)
Zwjeselacy wuslědk pilotoweho projekta wuskutkuje, zo změje LMBV přichodnje dalšu tak mjenowanu in-lake-techniku za neutralizowanje přewšo kisałeje wody pohórnickich jězorow k dispozici.
(SN/2012-03-07/str. 1)

pils, *rzecz odm, m [-]* – gatunek jasnego piwa
ang. pils
źródło: PSV

PIN, *rzecz odm, ż [-]* – specjalny numer służący zabezpieczeniu danych
ang. PIN (Personal Identification Number)
źródło: SNL

pink, *przym ndm [-]* – różowy

ang. pink
źródło: GSZ

playback (play-back), *rzecz odm, m [1]* – odtwarzanie wcześniej nagranych dźwięków
ang. playback
źródło: PSV, SN
cytat: „Tónkróć wosebje wobkedźbujemy, zo wjetši džěl šulow hižo za swoje předstajenje playback-hudźbu njewužiwa“, měni zamołwita za projekt a dźiwadłowa pedagogowka NSLDŽ Heide-Simone Barth.
(SN/2012-03-07/str. 4)

playdown, *rzecz ndm, m [-]* – deprecjonowanie znaczenia jakiegoś faktu
ang. play down
źródło: SNL

playoff, *rzecz ndm, m [4]* – w sporcie rodzaj rozgrywek, w których przegrywająca drużyna odpada z dalszych rozgrywek
ang. play-off
źródło: SNL, SN
cytaty: Za kolo playoff a tak za dočasne zawěšćenje klasy dyrbyja Liški znajmjeńša 8. městno docpěć.
(SN/2012-01-06/str. 1)

W połfinalnym playoffje přećiw Gorniczy docpě wón 2:2, a rozsudna hra budže 10. měřca.
(SN/2012-03-07/str. 1)

playstation, *rzecz ndm, ż [-]* – urządzenie

umożliwiający grę w gry wideo

ang. PlayStation

źródło: GSZ

pokerowy, *przym odm* [1] – dotyczący jednej z odmian gier karcianych

ang. poker

źródło: SN

cytat: Nastupajo kickerowy a pokerowy turněr chcedža so za dalšimi partnerami rozhladować.

(SN/2012-01-23/str. 1)

poleposition, *rzecz ndm ž, [-]* – w sportach motorowych termin oznaczający najlepsze miejsce na starcie do wyścigu

ang. pole position

źródło: SNL

poloshirt, *rzecz odm, m [-]* – koszulka z kołnierzykiem zakładana do gry w tenisa lub golfa

ang. polo shirt

źródło: SNL

pony, *rzecz odm, m [-]* – mały koń z Wysp Brytyjskich

ang. pony

źródło: PSV

ponyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący małego konia z Wysp Brytyjskich

ang. pony

źródło: PSV

pop, *rzecz odm, m* [2] – gatunek muzyki rozrywkowej

ang. pop

źródło: PSV, SN

cytat: Program kursa wopřijima nimo interpretacije klasiskeje wokalneje literatury tež moderne stilowe elementy kaž rock a pop.

(SN/2012-01-26/str. 4)

popart (pop-art, pop art), *rzecz ndm, ž [-]* – gatunek w sztuce powstały w XX wieku, którego celem jest tworzenie sztuki z uwzględnieniem osiągnięć cywilizacji i przedmiotów codziennego użytku

ang. pop art

źródło: PSV, SNL

popcorn, *rzecz odm, m [-]* – prażona kukurydza podawana jako przekąska

ang. popcorn

źródło: SNL

popowy, *przym odm* [2] – dotyczący gatunku muzyki rozrywkowej

ang. pop

źródło: PSV, SN

cytat: Tuž bě hłowny zaměr džělarnički, spěwarkam powšitkowne a zasadne formy techniki a stilistiki spěwanja sposrědkować, a to na polu klasiki runje tak kaž w rockowym a popowym žanru.

(SN/2012-02-13/str. 1)

popstar, *rzecz odm, m [-]* – wykonawca muzyki pop cieszący się dużą popularnością

ang. popstar

źródło: SNL

porno, *rzecz odm, m [-]* – film ukazujący treści erotyczne mające wywoływać u odbiorcy podniecenie seksualne

ang. porn

źródło: PSV

porridge, *rzecz odm, m [-]* – przygotowywana na wodzie lub mleku zupa z dodatkiem płatków; pol. owsianka

ang. porridge

źródło: SNL

portal, *rzecz odm, m [1]* – internetowy serwis informacyjny

ang. portal

źródło: SNL, SN

cytat: W srjedžišču steji lětsa oficalny start noweho internetneho kublanskeho portala.

(SN/2012-02-09/str. 2)

porter, *rzecz odm, m [-]* – gatunek ciemnego i mocnego piwa

ang. porter

źródło: PSV

poster, *rzecz odm, m [-]* – duży plakat mający charakter informacyjny, reklamowy

lub propagandowy

ang. poster

źródło: GSZ

powerplay, *rzecz odm, m [-]* – sytuacja w hokeju na lodzie, kiedy jedna drużyna gra w przewadze

ang. power play

źródło: SNL

PR, *rzecz odm, plt [-]* – dziedzina biznesu zajmująca się tworzeniem pozytywnego wizerunku danego podmiotu

ang. PR (public relations)

źródło: SNL

premier-league, *rzecz ndm ż [1]* – najważniejsze rozgrywki ligowe w Anglii

ang. Premier League

źródło: SN

cytat: Kóčka, kotraž bě póndželu w koparskej hrě britiskeje premier-league FC Liverpoola přećiwo Tottenham Hotspur pohrajnišču běžała, je sej wjele internetnych přecelow zdobyła.

(SN/2012-02-09/str. 2)

preshavelotion, *rzecz ndm lp, ż [-]* – kosmetyk przeznaczony do nałożenia na skórę po goleniu twarzy

ang. preshave lotion

źródło: SNL

pressing, *rzecz odm, m [-]* – w sportach

zespołowych (m.in. w piłce nożnej, koszykówce) agresywna obrona uniemożliwiająca swobodne rozgrywanie akcji zaczepnej przez przeciwnika

ang. pressing

źródło: GSZ

printer, *rzecz odm, m [-]* – sprzęt służący do drukowania dokumentów

ang. printer

źródło: SNL

procesor, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie cyfrowe pobierające dane z pamięci i wykonujące rozkazy

ang. processor

źródło: SNL

provider, *rzecz odm, m [-]* – w informatyce dostawca usług internetowych

ang. provider

źródło: SNL

pub, *rzecz odm m [-]* – punkt gastronomiczny sprzedający przede wszystkim napoje alkoholowe i zakąski

ang. pub

źródło: SNL

pubertować (pubertěrować), *czas ndk [-]*

– spędzać czas w pubie

ang. pub

źródło: SNL

publing viewing, *rzecz odm, m [-]* – publiczne oglądanie jakiegoś wydarzenia

ang. publing viewing

źródło: GSZ

puding, *rzecz odm, m [-]* – angielska potrawa przypominająca budyń sporządzana m.in. z mięsa, ryb, kaszy, jajek, mleka

ang. pudding

źródło: PSV

pudingowy, *przym odm [-]* – dotyczący angielskiej potrawy przypominającej budyń sporządzanej m.in. z mięsa, ryb, kaszy, jajek, mleka

ang. pudding

źródło: PSV

pulower, *rzecz odm, m [1]* – sweter bez guzików nakładany przez głowę

ang. pullover

źródło: PSV, SN

cytat: Po jeju wuwjedzenjach je skućiciel 1,80 metrow wulki a bě čorny pulower z kapucu wobleženy.

(SN/2012-04-05/str. 1)

pulowerk, *rzecz odm, m [2]* – przeznaczony dla dzieci sweter bez guzików nakładany przez głowę

ang. pullover

źródło: SN

cytat: Předsyda Domowiny Dawid Statnik

(nal.) je wčera Kilianej Grzybej z Budyšina
prěni pulowerk z napisom „Mój přichod leži
we Łužicy“ přepodał.

(SN/2012-02-16/str. 1)

pulowerowy, *przym odm [-]* – dotyczący
rodaju swetra bez guzików nakładanego
przez głowę

ang. pullover

źródło: PSV

punk, *rzecz odm, m [-]* – kultura
społeczna zapoczątkowana w latach 70
XX wieku (również gatunek muzyczny)
lub osoba związana z tą kulturą

ang. punk

źródło: SNL

punker, *rzecz odm, m [-]* – entuzjasta
kultury i muzyki punkowej

ang. punker

źródło: SNL

punkerka, *rzecz odm, ż [-]* – entuzjastka

kultury i muzyki punkowej

ang. punker

źródło: SNL

puzzle, *rzecz odm, m [-]* – nazwa gry
polegającej na ułożeniu obrazka przy
użyciu specjalnie przygotowanych
mniejszych elementów

ang. puzzle

źródło: PSV

puzzlować (puzzleować), *czas ndk [-]* –
układać obrazek przy użyciu specjalnie
przygotowanych mniejszych elementów

ang. puzzle

źródło: PSV

puzzlowy (puzzleowy), *przym odm [-]* –
dotyczący gry polegającej na ułożeniu
obrazka przy użyciu specjalnie
przygotowanych mniejszych elementów

ang. puzzle

źródło: PSV

R

radar, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie
służące do wykrywania obiektów na
odległość

ang. radar

źródło: PSV

radarowy, *przym odm [1]* – dotyczący
urządzenia służącego do wykrywania
obiektów na odległość

ang. radar

źródło: PSV, SN

cytat: Radarowe nastroje běchu cyłkownje
37 podhladnych objektow pod dróhu
registrowali, na kromje 30 dalšich.
(SN/2012-02-01/str. 2)

rafting, *rzecz odm, m [-]* – spływ na wodach
śródlądowych (przede wszystkim rzekach)
na różnego typu łodziach, np. kajaku,
tratwie
ang. rafting
źródło: SNL

ragtime, *rzecz ndm, m [-]* – odmiana
muzyki jazzowej komponowana na metrum
2/4 stworzona pod koniec XIX wieku
ang. ragtime
źródło: PSV, SNL

rallye (rally), *rzecz odm, ż [7]* – podzielone
na specjalne odcinki wyścigi samochodowe
odbywające się drogach publicznych
ang. rallye lub rally
źródło: PSV, SN

cytaty: Dakarska rallye žadaše sej k
zazběhej přeni smjertny wopor.
(SN/2012-01-02/str. 1)

Dalšej čłowjekaj staj njedźelu na kromje
Dakarskeje rallyeje w Argentinskej
žiwjenje přisadźiloj.
(SN/2012-01-03/str. 1)

Za wurjadneho Zhorjelskeho jězdźerja
Matthiasa Kahlu je so 33. Dakarska rallye
hižo skónčiła.
(SN/2012-01-04/str. 1)

rallyjowy (rallyejowy), *przym odm [-]*
– dotyczący podzielonych na specjalne
odcinki wyścigów samochodowych
odbywających się drogach publicznych
ang. rally lub rallye
źródło: PSV

rallyjowc (rallyejowc), *rzecz odm, m [-]*
– mężczyzna uczestniczący w podzielonych
na specjalne odcinki wyścigach
samochodowych odbywających się drogach
publicznych
ang. rally lub rallye
źródło: SNL

rallyjowča (rallyejowča), *rzecz odm, ż [-]*
– kobieta uczestnicząca w podzielonych na
specjalne odcinki wyścigach
samochodowych odbywających się drogach
publicznych
ang. rally lub rallye
źródło: SNL

RAM, *rzecz ndm, m [-]* – pamięć cyfrowa
ang. random-access memory (RAM)
źródło: SNL

ranger, *rzecz odm, m [-]* – członek elitarnej
formacji piechoty armii Stanów
Zjednoczonych
ang. ranger
źródło: PSV

rap, *rzecz odm, m [-]* – gatunek muzyczny

powstały w Stanach Zjednoczonych polegający na rymowaniu rytmicznie wypowiedzianych słów

ang. rap

źródło: SNL

rapper, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna wykonujący muzykę polegającą na rymowaniu rytmicznie wypowiedzianych słów

ang. rapper

źródło: SNL

rapperka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta wykonująca muzykę polegającą na rymowaniu rytmicznie wypowiedzianych słów

ang. rapper

źródło: SNL

rappować, *czas ndk [-]* – wykonywać muzykę polegającą na rymowaniu rytmicznie wypowiedzianych słów

ang. rap

źródło: SNL

rappowanie, *rzecz odm, n [-]* – wykonywanie muzyki polegającej na rymowaniu rytmicznie wypowiedzianych słów

ang. rap

źródło: SNL

rating, *rzecz odm, m [3]* – ocena stanu

gospodarki danego podmiotu (najczęściej państwa lub miasta) wystawiana przez wyspecjalizowane agencje

ang. rating

źródło: SN

cytat: Načolny rating Němskeje AAA, kotryž agentura wupraji, njeje tuchwilu wohrožený a wostanje stabilny.

(SN/2012-02-14/str. 3)

ratingownja, *rzecz odm, ż [1]* – agencja zajmująca się oceną stanu gospodarki danego podmiotu (najczęściej państwa lub miasta)

ang. rating

źródło: SN

cytat: Schäuble na ratingowni dwěluje.

(SN/2012-01-16/str. 2)

ratingowy, *przym odm [8]* – związany z oceną stanu gospodarki danego podmiotu (najczęściej państwa lub miasta) wystawianej przez wyspecjalizowane agencje

ang. rating

źródło: SN

cytaty: Po tym zo bu kónc tydženja bonitnosć cyłeho rjada eurokrajow zestopnjowana, je zwjazkowy financny minister Wolfgang Schäuble (CDU) wo posudku ratingoweje agentury Standard&Poor's swoje dwěle wuprajił.

(SN/2012-01-16/str. 2)

Ratingowa agentura Moody's je wčera

wječor Italsku, Španisku, Słowjensku, Słowaksku, Portugal a Maltu wothódnóciła.
(SN/2012-02-14/str. 2)

Ratingowa agentura zastopnjowa ju zaso do kategorije „B“.
(SN/2012-03-14/str. 3)

rave, *rzecz odm, m* [-] – duża impreza, na której ludzie bawią się w rytm muzyki elektronicznej
ang. rave
źródło: SNL

raver, *rzecz odm, m* [-] – uczestnik dużej imprezy tanecznej, bawiący się w rytm muzyki elektronicznej
ang. raver
źródło: SNL

raverka, *rzecz odm, ż* [-] – uczestniczka dużej imprezy tanecznej, bawiąca się w rytm muzyki elektronicznej
ang. raver
źródło: SNL

ravować (raveować), *czas ndk* [-]
– uczestniczyć w dużej imprezie tanecznej, bawiąc się w rytm muzyki elektronicznej
ang. rave
źródło: SNL

receiver, *rzecz odm, m* [1] – urządzenie elektroniczne odbierające sygnał radiowy
ang. receiver

źródło: SNL, SN

cytat: Z jedneje spakosćichu piłu a akušrubowak, z dalšeje receiver.
(SN/2012-04-05/str. 1)

recycling, *rzecz odm, m* [2] – w ochronie środowiska wytwór produktów przy użyciu materiałów uzyskanych z odpadków
ang. recycling
źródło: PSV, SNL, SN
cytat: ...recycling drzewowych a zelenych smjećow...
(SN/2012-02-02/str. 6)

recyclingowy, *przym odm* [-]
– dotyczący wytworu produktów przy użyciu materiałów uzyskanych z odpadków
ang. recycling
źródło: PSV

recyclować, *czas ndk* [-] – wytwarzać produkty przy użyciu materiałów uzyskanych z odpadków
ang. recycle
źródło: PSV, SNL

recyclowanie, *rzecz odm, n* [-]
– wytwarzanie produktów przy użyciu materiałów uzyskanych z odpadków
ang. recycle
źródło: PSV, SNL

referee, *rzecz odm, m* [-] – osoba pilnująca zasad gry w trakcie zawodów sportowych

ang. referee

źródło: GSZ

reggae, *m* [-] – powstały na Jamajce gatunek muzyczny łączący elementy tradycyjnej muzyki jamajskiej z innymi nurtami, np. bluesem, soulem

ang. reggae

źródło: SNL

rekord, *rzecz odm, m* [9] – zbierane przez organizacje najlepsze wyniki w danych dziedzinach, np. w sporcie

ang. record

źródło: PSV, SN

cytaty: Ze 14 mustwami měješe 26. Pančičanski volleyballowy nowolětny turněr runje telko wobdžělnikow kaž při dotalnym rekordze 2009.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Tule pak podawam něšto k spočatkam w lětomaj 1931–32, wosobinske dopomnjenki po lěće 1945 a jako přidawk někotre mi znate rekordy.

(SN/2012-01-16/str. 3)

Nowe jewišćo Zły Komorow je ze swojimi hrami minjene lěto nowy wopytowarski rekord docpěło.

(SN/2012-02-21/str. 2)

rekorder (recorder), *rzecz odm, m* [-] – urządzenie służące do rejestrowania dźwięków i obrazów

ang. recorder

źródło: PSV, GSZ

rekordnica, *rzecz odm, ż* [-] – kobieta mająca najlepszy wynik w danej dziedzinie

ang. record

źródło: PSV, SNL

rekordnik, *rzecz odm, m* [1] – mężczyzna mający najlepszy wynik w danej dziedzinie

ang. record

źródło: PSV, SN

cytat: 24lětny Messi je ze swoim třecim titlom rekordnikow Marca van Bastena, Zinedine Zidana a Ronalda dosćahnył.
(SN/2012-01-10/str. 1)

rekordny (rekordowy), *przym odm* [4] – dotyczący zbieranych przez organizacje najlepszych wyników w danych dziedzinach

ang. record

źródło: PSV, GSZ, SN

cytaty: Trenar Jupp Heynckes rjekny, zo je to za rekordneho mištra bolostne. Hdy budže Schweinsteiger zaso trenować směć, k tomu njemóžeše so hišće wuprajić.

(SN/2012-02-10/str. 1)

Němski koparski rekordny mišter Bayern Mnichow dyrbi nětko třepotać, hač so jemu hišće skok do štwórcfinała mišterskeje ligi poradzi.

(SN/2012-02-23/str. 1)

reporter, *rzecz odm, m* [4] – dziennikarz

zajmujący się zbieraniem i prezentowaniem wiadomości w środkach masowego przekazu

ang. reporter

źródło: PSV, SN

cytaty: Džesać reporterow bu tam 2011 při wuknjenju powołanja morjenych kaž Mjezynarodny press-institut džensa we Wienje zdžěli.

(SN/2012-01-05/str. 2)

Z fotografiju zaběraše so wón tež jako reporter dženika Sächsische Zeitung.

(SN/2012-02-15/str. 4)

reporterka, *rzecz odm, ż [-]* – dziennikarka zajmująca się zbieraniem i prezentowaniem wiadomości w środkach masowego przekazu

ang. reporter

źródło: PSV

revival, *rzecz odm, m [1]* – występ grupy artystycznej po oficjalnym zakończeniu działalności

ang. revival

źródło: SN

cytat: Wječor zakónčacu jamsession zahaji band Red Bourée, kotrejž so István Kobjela přidruži, zwoprawdžejo tak njewočakowany krótkodobny revival znateje skupiny Crying Blue.

(SN/2012-02-13/str. 1)

rewolwer, *rzecz odm, m [1]*

– nieautomatyczna broń palna

ang. revolver

źródło: PSV, SN

cytat: Při kontroli jězdźidla namakachu zastojnicy nabity rewolwer znački Bohemia, kaliber 22, z džewjeć patronami. (SN/2012-03-14/str. 1)

rewolwrowy (rewolwerowy), *przym odm [-]* – dotyczący nieautomatycznej broni palnej

ang. revolver

źródło: PSV

rif, *rzecz odm, m [-]* – w muzyce rockowej powtarzający się motyw lub fragment utworu

ang. riff

źródło: SNL

roadmap, *rzecz ndm lp, ż [-]* – mapa drogowa

ang. roadmap

źródło: SNL

road movie, *rzecz ndm, n [-]* – film drogi

ang. roadmap

źródło: GSZ

roadster, *rzecz odm, m [-]* – sportowy samochód przystosowany do przewozu dwóch osób

ang. roadster

źródło: PSV

roastbeef, *rzecz odm, m [-]* – potrawa z mięsa wołowego

ang. roast beef

źródło: PSV

rodejo, *rzecz odm, n [-]* – rodzaj zawodów, na których uczestnicy prezentują umiejętności poskramiania bydła

ang. rodeo

źródło: PSV, SNL

rodejowy, *przym odm, [-]* – dotyczący rodzaju zawodów, na których uczestnicy prezentują umiejętności poskramiania bydła

ang. rodeo

źródło: PSV

rock, *rzecz odm, m [2]* – gatunek w muzyce rozrywkowej

ang. rock

źródło: PSV, SN

cytat: Knježnjacy rock a pop.

(SN Młodźina/2012-01-26/str. 4)

rockband, *rzecz ndm lp, ż [-]* – zespół wykonujący muzykę rockową

ang. rock band

źródło: SNL

rocker, *rzecz odm, m [1]* – członek odrzucającego istniejące normy społeczne ruchu motocyklowego powstałego na przełomie lat 50 i 60 XX w. w krajach

anglosaskich

ang. rocker

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Racija njeměrješe so po informacijach policije přećiwo sportowći, ale džěše wo ataku z nožemi w miljeju rockerow loni 15. meje.

(SN/2012-02-23/str. 1)

rockowy, *przym odm [1]* – dotyczący muzyki rock

ang. rock

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Tuž bě hłowny zaměr džěłarnički, spěwarkam powšitkowne a zasadne formy techniki a stilistiki spěwanja sposrědkować, a to na polu klasiki runje tak kaž w rockowym a popowym žanru.

(SN/2012-02-13/str. 1)

rock'n'roll (rock and roll), *rzecz odm, m [4]* – nazwa gatunku muzycznego zapoczątkowanego w latach 50 XX wieku oraz tańca opartego na rytmie tejże muzyki

ang. rock and roll

źródło: PSV, SN

cytaty: Samo rock'n'roll kwasarjo spěwajo a rejujo poskićichu.

(SN Młodźina/2012-02-03/str. 4)

Ale w serbskej narodnej drasće drje rock'n'roll rejwali njejsu.

(SN Předženak/2012-01-13/str. 1)

rugby, *rzecz odm, m [-]* – sport zespołowy,

w którym celem jest przyłożenie owalnej
piłki na polu przeciwnika

ang. rugby

źródło: PSV

rugbyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący
sportu zespołowego, w którym celem jest
przyłożenie owalnej piłki na polu
przeciwnika

ang. rugby

źródło: PSV

S

safe, *rzecz odm, m [-]* – pancerna szafa
służąca do przechowywania cennych
przedmiotów

ang. safe

źródło: PSV

safersex, *rzecz odm, m [-]* – seks uprawiany
z zabezpieczeniem

ang. safer sex

źródło: SNL

safety steward, *rzecz odm, m [-]* – członek
służb ochraniających duże wydarzenia
kulturalne lub sportowe

ang. safety steward

źródło: GSZ

safowy (safeowy), *przym odm [-]*
– dotyczący pancernej szafy służącej do
przechowywania cennych przedmiotów

ang. safe

źródło: PSV

saloon, *rzecz odm, m [-]*
– rozpowszechniony w Stanach
Zjednoczonych lokal rozrywkowy

ang. saloon

źródło: PSV, SNL

sampler, *rzecz odm, m [-]* – instrument
muzyczny odtwarzający wcześniej nagrane
dźwięki

ang. sampler

źródło: SNL

sandwich, *rzecz odm, m [-]* – kanapka
złożona z dwóch złożonych razem
kawałków chleba lub bułki

ang. sandwich

źródło: PSV

sciencefiction, *rzecz ndm ż, [-]* – gatunek
literacki i filmowy, którego założeniem jest
ukazanie osiągnięć techniki i nauki w
przyszłości

ang. science fiction

źródło: SNL

sciencefictionowy, *przym odm [-]*

– dotyczący gatunku literackiego i filmowego, którego założeniem jest ukazanie osiągnięć techniki i nauki w przyszłości

źródło: SNL

scrabble, *rzecz odm, m [-]* – gra polegająca na układaniu słów na planszy przy użyciu liter wypisanych na kwadratowych kostkach

ang. scrabble

źródło: GSZ

scramble, *rzecz odm, m [-]* – jedna z pozycji ofensywnych w futbolu amerykańskim

ang. scramble

źródło: GSZ

scratching, *rzecz odm, m [-]* – metoda wytwarzania dźwięków poprzez drapanie igłą płyty

ang. scratching

źródło: SNL

scratchować, *czas ndk [-]* – wytwarzać dźwięki poprzez drapanie igłą płyty

ang. scratch

źródło: SNL

scratchowanie, *rzecz odm, n [-]*

– wytwarzanie dźwięków poprzez drapanie igłą płyty

ang. scratch

źródło: SNL

seal, *rzecz odm, m [-]* – skóra foki przeznaczona do produkcji odzieży, np. płaszczy

ang. seal

źródło: PSV

sealowy, *przym odm [-]* – dotyczący skóry foki przeznaczonej do produkcji odzieży

ang. seal

źródło: PSV

secondhandshop, *rzecz odm, m [-]* – sklep, w którym prowadzony jest handel używaną odzieżą

ang. second hand shop

źródło: SNL

security-team, *rzecz odm, m [1]* – zespół osób przygotowany do ochrony imprez oraz ludzi

ang. security team

źródło: SN

cytat: Tak budže stan před bróžnju hišće wjetši. Wo wěstosć postara so security-team.

(SN/2012-01-04/str. 1)

selfie, *rzecz ndm, n [-]* – zdjęcie wykonane samemu sobie przy użyciu odpowiedniego

urządzenia trzymanego w ręce lub
przymocowanego do specjalnego kija
ang. selfie

źródło: GSZ

serial, *rzecz odm, m* [1] – publikacja
(najczęściej telewizyjna) ukazująca się w
stałych odstępach czasowych

ang. serial

źródło: SN

cytat: Najnowsze wusyłanje znateho
telewizijnego seriala wo Lipsćanskej Saskej
klinice...

(SN/2012-04-05/str. 2)

server (serwer), *rzecz odm, m* [1]
– maszyna elektroniczna, której zadaniem
jest umożliwienie funkcjonowania sieci
komputerowej

ang. server

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Internetni aktywiśća skupiny
Anonymous su so po swójskich
informacijach do servera Zwjazkowego
sejma zadobyli a tam składowane tajne daty
w interneće wozjewili.

(SN/2012-02-08/str. 2)

set, *rzecz odm, m* [-] – przygotowany przez
didżeja zestaw utworów, prezentowany na
żywo przed publicznością

ang. set

źródło: GSZ

setup, *rzecz odm, m* [-] – plik
umożliwiający zainstalowanie programu w
komputerze

ang. setup

źródło: SNL

seven summits, *rzecz ndm, plt* [1] –
określenie najwyższych szczytów na
każdym z siedmiu kontynentów

ang. seven summits

źródło: SN

cytat: Jordan Romero je najmlódši
krosnowar swěta. 15lětny Kaliforničan je
„seven summits“ – najwyše hory na sydom
kontinentach – zmištrował.

(SN/2012-01-11/str. 1)

sexappeal (sex-appeal, sex appeal), *rzecz
odm, m* [-] – atrakcyjność fizyczna

ang. sex appeal

źródło: PSV

sexappealowy (sex-appealowy), *przym
odm* [-] – dotyczący atrakcyjności fizycznej

źródło: PSV

sexshop, *rzecz odm, m* [-] – sklep, w którym
można kupić artykuły erotyczne

ang. sex shop

źródło: SNL

shake, *rzecz odm, m* [-] – napój
sporządzony z mieszaniny mleka, lodów i
innych składników

ang. shake

źródło: PSV

shop, *rzecz odm, m [-]* – placówka handlowa nastawiona na sprzedaż detaliczną

ang. shop

źródło: GSZ

shopping, *rzecz odm, m [-]* – zakup towarów w placówkach handlowych nastawionych na sprzedaż detaliczną

ang. shopping

źródło: SNL

shoppować, *czas ndk [-]* – robić zakupy w placówkach handlowych nastawionych na sprzedaż detaliczną

ang. shop

źródło: SNL

shoppowanie, *rzecz odm, n [-]* – robienie zakupów w placówkach handlowych nastawionych na sprzedaż detaliczną

ang. shop

źródło: SNL

shoppingcenter (**shopping-center**, **shopping center**), *rzecz odm, m [-]* – obiekt wielkopowierzchniowy przystosowany do handlu detalicznego

ang. shopping centre

źródło: SNL

shorts, *rzecz ndm, plt (shortsy, rzecz odm, plt) [-]* – krótkie spodnie

ang. shorts

źródło: PSV

shorttrack, *rzecz odm, m [-]* – dyscyplina sportowa, w której rywalizują łyżwiarze szybcy na krótkim torze

ang. short track

źródło: SNL

shorttracker, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna uprawiający łyżwiarstwo szybkie na krótkim torze

ang. short tracker

źródło: SNL

shorttrackerka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta uprawiająca łyżwiarstwo szybkie na krótkim torze

ang. short tracker

źródło: SNL

show, *rzecz ndm lp, ż [3]* – duże wydarzenie wywołujące emocje u widzów

ang. show

źródło: PSV, SN

cytat: Wulki nawal zajimcow, kotřiž chcyli rejwać nawuknyć, wuwabi rejwanska show „Let’s dance“, kotraž bu zašle lěta w němskej telewiziji wusyłana.

(SN Předženak/2012-02-10/str. 2)

showbusiness, *rzecz odm, m [-]* – szeroko

rozumiany świat rozrywki i ludzie z nim
związani
ang. show business
źródło: SNL

shuttle, *rzecz odm, m [-]* – pojazd
kosmiczny mogący poruszać się poza orbitę
ziemską; pol. wahadłowiec
ang. shuttle
źródło: SNL

sideboard, *rzecz odm, m [1]* – mebel
przeznaczony do przechowywania zastawy
stołowej
ang. sideboard
źródło: SN
cytat: ...witriny, sideboardy, spanske a
młodzinske stwy, polstrowane łóża,
kamory, ławki a blida do różka, blidka a
kamory, małe meble a meble za kupjel,
přestrjency a přestrjencowe wukładženja,
matraczy, łatowe lěsycy, domjace tekstilije,
artikle z butiki kaž tež wustajenske kuchnje
a elektriske nastroje a wjele wjace.
(SN/2012-02-10/str. 4)

single, *rzecz odm, m [-]* – w tenisie, tenisie
stołowym, badmintonie gra pojedyncza lub
osoba żyjąca w pojedynkę
ang. single
źródło: PSV, SNL

scalp, *rzecz odm, m [-]* – skóra z włosami
odarta z głowy wroga stanowiąca trofeum

Indian
ang. scalp
źródło: PSV

skalpěrować (skalpować), *czas ndk [-]*
– odzierać z głowy skórę z włosami
ang. scalp
źródło: PSV

skalpowy, *przym odm [-]* – dotyczący
trofeum Indian w postaci odartej z głowy
skóry z włosami
ang. scalp
źródło: PSV

skateboard, *rzecz odm, m [-]* – deska na
kółkach służąca do przemieszczania się i
wykonywania ewolucji; pol. deskorolka
ang. skateboard
źródło: PSV, SNL

skateboarder, *rzecz odm, m [-]*
– mężczyzna jeżdżący i wykonujący
ewolucje na deskorolce
ang. skateboarder
źródło: SNL

skateboarderka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta
jeżdżąca i wykonująca ewolucje na
deskorolce
ang. skateboarder
źródło: SNL

skateboardowanie, *rzecz odm, n [-]* – jazda

i wykonywanie ewolucji na deskorolce

ang. skateboard

źródło: GSZ

skater, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna jeżdżący i wykonujący ewolucje na wrotkach lub na deskorolce

ang. skater

źródło: PSV, SNL

skaterka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta jeżdżąca i wykonująca ewolucje na wrotkach lub na deskorolce

ang. skater

źródło: SNL

skaterowy, *przym odm [-]* – dotyczący osoby jeżdżącej i wykonującej ewolucje na wrotkach lub na deskorolce

ang. skater

źródło: PSV

skating, *rzecz odm, m [-]* – dyscypliny sportu, w których zawodnicy poruszają się na wrotkach

ang. skating

źródło: SNL

skatować, *czas ndk [-]* – jeździć na rolkach lub na deskorolce

ang. skate

źródło: SNL

skatowanie, *rzecz odm, n [-]* – uprawianie

dyscyplin sportu, w których zawodnicy poruszają się na wrotkach

ang. skate

źródło: SNL

skawt, *rzecz odm, m [-]* – członek jednej z organizacji harcerskich lub osoba odpowiadająca w klubie sportowym za poszukiwanie nowych zawodników

ang. scout

źródło: PSV

skawtski, *przym odm [-]* – dotyczący członka jednej z organizacji harcerskich lub osoby odpowiadającej w klubie sportowym za poszukiwanie nowych zawodników

ang. scout

źródło: PSV

skeletonist, *rzecz odm, m [1]* – osoba uczestnicząca w zawodach polegających na zjeździe na sankach z głową skierowaną w kierunku jazdy

ang. skeleton

źródło: SN

cytat: ...naši nordisey kombinowani pokazachu so w runje tajkej wurjadnej formje kaž sankowarjo, skeletonisća a bobowcy.

(SN/2012-01-09/str. 3)

skener, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie służące do przegrywania dokumentów w formie papierowej na komputer

ang. scanner

źródło: PSV

skenować, *czas ndk [-]* – przegrywać dokumenty w formie papierowej na komputer

ang. scan

źródło: PSV

ski-cross, *rzecz odm, m [-]* – konkurencja narciarstwa dowolnego polegająca na bezpośredniej rywalizacji zawodników w wyścigu na specjalnie przygotowanej trasie

ang. ski-cross

źródło: GSZ

skif (skiff), *rzecz odm, m [-]* – rodzaj małej łodzi napędzanej wiosłami

ang. skiff

źródło: PSV

skinhead (skin), *rzecz odm, m [-]* – kultura powstała w latach 60 XX wieku, której cechą charakterystyczną są ogolone głowy jej członków

ang. skinhead (skin)

źródło: PSV, SNL

skuler (skuller), *rzecz odm, m [-]* – osoba pływająca jednosobową łódką wioślarską

ang. sculler

źródło: PSV

skulowy, *przym odm [-]* – dotyczący

niewielkiej łódki wioślarskiej (skulowy čołm)

ang. scull

źródło: PSV

skunk, *rzecz odm, m [-]* – ssak z rodziny łasicowatych, którego metodą obrony przed napastnikiem jest wydzielany nieprzyjemny zapach; pol. skunks

ang. skunk

źródło: PSV

skyeterier (skyeterrier), *rzecz odm, m* – pochodząca ze szkockiej wyspy Skye rasa psów

ang. Skye terrier

źródło: SNL

skyline, *rzecz ndm lp, ż [-]* – widok na miasto; pol. panorama

ang. skyline

źródło: SNL

slang, *rzecz odm, m [-]* – potoczna odmiana języka charakterystyczna dla jakiejś grupy społecznej

ang. slang

źródło: PSV

slangowy, *przym odm [-]* – dotyczący potocznej odmiany języka charakterystycznej dla jakiejś grupy społecznej

ang. slang

źródło: PSV

slapstick, *rzecz odm, m [-]* – gatunek komediowy charakteryzujący się ciągłym ruchem bohaterów oraz groteskowością fabuły

ang. slapstick

źródło: SNL

slice, *rzecz odm, m [-]* – w tenisie i tenisie stołowym podcięcie piłki, która nabiera dużej wstecznej rotacji

ang. slice

źródło: SNL

slip, *rzecz odm, m [-]* – maszyna stoczniowa służąca do wypuszczania i wyciągania małych jednostek wodnych lub rodzaj spodenek kąpielowych

ang. slip

źródło: PSV

sliper, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj butów noszony w pomieszczeniach zamkniętych

ang. slipper

źródło: PSV

sliprowy (sliperowy), *przym odm [-]* – dotyczący rodzaju butów noszonych w pomieszczeniach zamkniętych

ang. slipper

źródło: PSV

slum, *rzecz odm, m [-]* – dzielnica miasta

zamieszkała przez biedotę

ang. slum

źródło: PSV

slumowy (slumsowy), *przym odm [-]* – dotyczący dzielnicy miasta zamieszkałej przez biedotę

ang. slum

źródło: PSV

slums, *rzecz odm, plt [-]* – dzielnica miasta zamieszkała przez biedotę; pol. slums, slams

ang. slum

źródło: PSV

smalltalk (small-talk, small talk), *rzecz odm, m [-]* – konwersacja bez określonego tematu, która ma być wprowadzeniem do rozmowy właściwej

ang. small talk

źródło: PSV

smartphone, *rzecz odm, m [2]* – urządzenie mobilne będące połączeniem telefonu komórkowego z komputerem

ang. smartphone

źródło: SN

cytat: Štóz sej program wo strowym zežiwnjenju na swój smartphone natoči, je z temu kóždy čas najlěpje zastarany.

(SN/2012-02-03/str. 4)

smartphonowy, *przym odm [-]* – dotyczący

urządzenia mobilnego będącego
połączeniem telefonu komórkowego z
komputerem

ang. smartphone

źródło: GSZ

smeš (smash), *rzecz odm, m [-]* – w tenisie
uderzenie rakieta piłką znad głowy

ang. smash

źródło: SNL

smešować (smashować), *czas ndk [-]*
– uderzać rakieta piłką znad głowy

ang. smash

źródło: SNL

smog, *rzecz odm, m [-]* – zjawisko
przypominające mgłę, które powstaje na
skutek połączenia zanieczyszczeń z
niesprzyjającymi warunkami atmo-
-sferycznymi

ang. smog

źródło: PSV

smogowy, *przym odm [-]* – dotyczący
zjawiska, przypominającego mgłę, które
powstaje na skutek połączenia
zanieczyszczeń z niesprzyjającymi
warunkami atmosferycznymi

ang. smog

źródło: PSV

smoking, *rzecz odm, m [-]* – elegancki,
męski strój wieczorowy składający się z

marynarki, kamizelki oraz spodni

ang. smoking

źródło: PSV

smokingowy, *przym odm [-]* – dotyczący
eleganckiego, męskiego stroju
wieczorowego składającego się z
marynarki, kamizelki oraz spodni

ang. smoking

źródło: PSV

SMS (SMS-ka), *rzecz odm, ż [-]*
– wiadomość tekstowa wysyłana na telefon
komórkowy

ang. SMS (Short Message Service)

źródło: SNL

snack, *rzecz odm, m [-]* – posiłek
spożywany między daniami głównymi; pol.
przekąska

ang. snack

źródło: SNL

snackbara, *rzecz odm, ż [-]* – punkt
gastronomiczny, w którym można kupić
przekąski

ang. snack bar

źródło: SNL

snob, *rzecz odm, m [-]* – człowiek
bezkrytycznie powielający wzorce i
zachowania charakterystyczne dla danej
grupy społecznej

ang. snob

źródło: PSV

snobistiski, *przym odm [-]* – dotyczący człowieka bezkrytycznie powielającego wzorce i zachowania charakterystyczne dla danej grupy społecznej

ang. snob

źródło: PSV

snobizm, *rzecz odm, m [-]* – zbiór zachowań charakterystyczny dla człowieka bezkrytycznie powielającego wzorce i zachowania charakterystyczne dla danej grupy społecznej

ang. snobbism

źródło: PSV

snowboard, *rzecz odm, m [3]* – specjalnie przygotowana deska służąca do uprawiania sportów zimowych

ang. snowboard

źródło: SNL, SN

cytat: Wjele swójbow Sakskeje je so tele dny na spočatku zymskich prózdni do Awstriskeje abo do Kyrkonošow podało, zo bychu tam sankowali, po wujězdženych čarach sněhakowali abo ze snowboardom z horow dele šuskali.

(SN/2012-02-14/str. 1)

snowboarder, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna jeżdżący na śniegu na specjalnie przygotowanej desce

ang. snowboarder

źródło: SNL

snowboarderka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta jeżdżąca na śniegu na specjalnie przygotowanej desce

ang. snowboarder

źródło: SNL

snowboarding, *rzecz odm, m [-]* – jazda na śniegu na specjalnie przygotowanej desce (także dyscyplina sportu)

ang. snowboarding

źródło: SNL

snowboardować, *czas ndk [-]* – zjeżdżać na śniegu na specjalnie przygotowanej desce

ang. snowboard

źródło: SNL

snowboardowanie, *rzecz odm, n [-]* – zjeżdżanie na śniegu na specjalnie przygotowanej desce

ang. snowboard

źródło: SNL

soccerowy park, *rzecz odm, m [1]* – obiekt przeznaczony do uprawiania piłki nożnej

ang. soccer park

źródło: SN

cytat: Loňši dobyćer a lětuši druhi dósta dobropis za wopyt sakskeho soccerowego parka w Ottendorfje-Okrilli wot jednaćela knjeza Fellendorfa.

(SN/2012-03-05/str. 3)

softdrink, *rzecz odm, m [-]* – napój
niezawierający alkoholu

ang. soft drink

źródło: SNL

softrock, *rzecz odm, m [-]* – gatunek
muzyki rockowej o łagodniejszym
brzmieniu

ang. soft rock

źródło: SNL

software, *rzecz ndm lp, ż [3]* – całość
informacji służąca do przetwarzania danych
w komputerze (oprogramowanie)

ang. software

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Po cyłym swěće ma wone něhdže 2
100 přistajenych a poradźuje předewzaća w
prašenjach software.

(SN/2012-03-09/str. 2)

softwarowy (softwareowy), *przym odm [-]*
– dotyczący oprogramowania

ang. software

źródło: PSV, SNL

song, *rzecz odm, m [-]* – utwór muzyczny,
piosenka

ang. song

źródło: PSV

songowy, *przym odm [-]* – dotyczący
utworu muzycznego

ang. song

źródło: PSV

soul, *rzecz odm, m [-]* – wywodzący się ze
Stanów Zjednoczonych gatunek muzyczny
czerpiący inspirację m.in. z jazzu, gospel,
bluesa (nazywany też muzyką duszy)

ang. soul

źródło: GSZ

sound, *rzecz odm, m [-]* – dźwięk

ang. sound

źródło: SNL

sound-check, *rzecz odm, m [-]* – próba
dźwięku przed jakimś wydarzeniem, np.
koncertem

ang. soundcheck

źródło: GSZ

speedminton (speed badminton), *rzecz
odm, m [2]* – dyscyplina sportu rozgrywana
w szybkim tempie łącząca elementy tenisa
ziemnego, badmintona oraz squasha

ang. speedminton (speed badminton)

źródło: SN

cytat: Druhi łužiski połnócný pokal w
speedmintonje w hali na Budyskim
Trělnišću je přewjedło towarstwo Red
Devils wot MSV Budyšin 04.

(SN/2012-02-21/str. 3)

speedmintonowy, *przym odm [2]*
– dotyczący rozgrywanej w szybkim tempie
dyscypliny sportowej łączącej elementy

tenisa ziemnego, badmintona oraz squasha
ang. speedminton (speed badminton)

źródło: SN

cytat: Wjace hač 80 sportowcow a sportowčow z cyłeje Němskeje bě na druhi pońónny speedmintonowy pokal do hale na Budyskim Trělnišću přichwatało, zo bychu w hišće młodej sportowej družinje wo dobyće wojowali.

(SN/2012-02-21/str. 3)

speedway, *rzecz odm, m* [-] – rodzaj sportu motorowego; pol. żużel

ang. speedway

źródło: PSV

speedwayowy, *przym odm* [-] – dotyczący żużla

ang. speedway

źródło: PSV

spikes, *rzecz odm, plt* [-] – rodzaj sportowych butów

ang. spike

źródło: PSV

splitting (splitting), *rzecz odm, m* [2] – w psychologii mechanizm obronny jednostki, który polega na klasyfikacji zewnętrznych podmiotów na dobre i złe

ang. splitting

źródło: SNL, SN

cytat: Kaž Gabriel pleduje wšak wón za to, splitting mandželskeju přeměnić na swójbný

spliting, z čehož bychu swójby z wjacorymi džěćimi profitowali.

(SN/2012-02-15/str. 2)

sponsor, *rzecz odm, m* [16] – osoba lub organizacja wspierająca finansowo jakieś przedsięwzięcie

ang. sponsor

źródło: PSV, SN

cytaty: Džak słuša tež Worklečanskemu zubnemu lěkarjej dr. Benej Wałdze, kotryž turněr wot wšeho spočatka jako sponsor podpěruje.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Najebać sylny wukon hrajerjow wokoło hłowneho sponsora Karstena Natuša je lońši dobyčer ze sadźbami 2:0 pokal zakitował.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Přichwatali běchu na swjedžen wjesnjanosta, sponsorjo, džědojo, wowki, starši a wězo džěći.

(SN/2012-01-13/str. 3)

Dóstach tež džělowe zrěčenje pola našeho sponsora Hentschke-twar.

(SN/2012-01-13/str. 3)

A k wjeselu lačnych wudžěleše wučomnik Glaabec měšćanskeje piwarnje – wona bě mjez hłownymi sponsorami karnewala – Kulowske pilsenske piwo.

(SN/2012-02-21/str. 4)

„Trenuju drje zaso, wěste elementy pak njemóžu trajnje zwučować, dokelž mam bolosće“, rjekny Choćebužan wčera na

kromje prezentacije noweho sponsora za němski olympiski team.

(SN/2012-03-09/str. 2)

sponsoring, *rzecz odm, m* [1] – wspieranie finansowo jakiegoś przedsięwzięcia

ang. sponsoring

źródło: SN

cytat: Na jednym boku su to škódné wupuchi zawoda, na tamnym džěłowe městna, dawkowe dochody a sponsoring.

(SN/2012-01-27/str. 4)

sport, *rzecz odm, m* [56] – różne formy aktywności fizycznej

ang. sport

źródło: PSV, SN

cytaty: Zajimcam ma 30 modernych nastrojow za wutrajnostny sport k dispoziciji stać.

(SN/2012-01-04/str. 4)

Tež Zły Komorow skići sportej wosebite móžnosće ze swojej wulkej halu.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Potom předstaja so přirodowědy, rěče, cyłodnjowska šula, profile, sport a informatika w swojich fachowych rumnosćach.

(SN/2012-01-13/str. 4)

Chodženje po hłubokim sněze z připasanyimi sněhakami w starym „Pfulowym“ zmysle počina so tež pola nas jako zymski sport, jako zymska warianta pěšipućowanja zadobywać.

(SN/2012-01-19/str. 4)

W sporće runje tak kaž w politice! Wšo to bije bolostne rany, a byrnjež bohatši był.

(SN/2012-01-30/str. 3)

Jenož něšto měsacow po Joe Frazieru je dalša legenda pjasćowarskeho sporta njeboh.

(SN/2012-02-03/str. 1)

W minjenych třoch lětach su so tu wuměńjenja za založenje wottrjada sport zbrašenych dale polěpšili.

(SN/2012-02-03/str. 3)

Zoby so tradicija keleherskeho sporta w Delanach dale wjedła, je dorost trěbny.

(SN/2012-02-27/str. 1)

Pjasćowarski swětowy mišter Wladimir Kličko je wusahowacy muž w swojim sporće.

(SN/2012-03-05/str. 1)

Na wčerawšej hłownej zhromadźiznje su jeho čłonojo wulki podawk konjaceho sporta přihotowali.

(SN/2012-03-15/str. 1)

sportnišćo, *rzecz odm, n* [14] - miejsce rozgrywania zawodów sportowych

ang. sport

źródło: PSV, SN

cytaty: Na końcu sunaši hrajerjo jako dobyćer ze sportnišća šli.

(SN/2012-01-24/str. 3)

Trawnik pochadza ze sportnišća na Młynkec łuce, kotraž bě před lětomaj zapławjena.

(SN/2012-02-02/str. 7)

Dalše pjenjezy wužiwa za wobswětlenje Serbskopazličanskeho sportnišća a za přetwar hrajkanišća w Pěskecach

(SN/2012-02-03/str. 4)

Tam kritizowachu mjez druhim pobrachowacy nuznik při wjesnym sportnišću.

(SN/2012-02-13/str. 3)

Njeznjesliwego stawa sportnišća dla su koparsku dypkowu hru z Čiska přepožili do Hórnikec.

(SN/2012-03-08/str. 3)

sportnišćowy, *przym odm [-]* – dotyczący miejsca rozgrywania zawodów sportowych
ang. sport

źródło: PSV

sportować, *czas ndk [2]* – uprawiać sport
ang. sport

źródło: PSV, SN

cytat: Tak móžachu holcy a hólcy na wšelakich stacijach sportować, eksperimentować, so při rěčnych hrach wubědzować, sej wobličo pomolować dać abo sej dekoratiwne paslenki připrawić.

(SN/2012-02-27/str. 4)

sportowanišćo, *rzecz odm, n [-]* – obiekt sportowy
ang. sport

źródło: PSV

sportowanje, *rzecz odm, n [4]* – uprawianie sportu

ang. sport

źródło: SN

cytaty: Lětsa steji nětko 25. awgust w kalendrje za sportowanje z jubilejnej ličbu „20“ jako wupisanje za sportowe boje.

(SN/2012-02-14/str. 3)

Tule na wobrazu widźimy seniorow a seniorki wutorneho sportowanja w Budyšinje w nowej sportowej drasće.

(SN/2012-02-14/str. 3)

sportowc, *rzecz odm, m [42]* – mężczyzna uprawiający sport

ang. sport

źródło: PSV, SN

cytaty: Přegu wšitkim čitarjam Serbskich Nowin strowe nowe lěto, krutu strowotu a wjele wuspěcha kaž tež wšitkim sportowcam maksimalne wuspěchi.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Młodzi sportowcy dadža so rady z prominentnymi sportowcami fotografować, kaž tule na silwesterskim běhu 2011 na Młynkec łuce w Budyšinje z Maikom Petzoldom.

(SN/2012-01-03/str. 3)

Hladajo na wočakowane nalětnje temperatury nad džesać stopnjemi chcedža so sportowcy město toho w krótkorukawatej drasće wubědzować.

(SN/2012-02-01/str. 2)

Spočatk lěta je 175 zbrašenych sportowcow

a 24 spěchowanskich člonow sportoweho towarstwa kaž tež nazwučowarjow šło k ST Marijinej hwězdze.

(SN/2012-02-03/str. 3)

Z trochu staršimi sportowcami hač do předšulskeje staroby zaběratej so Sieglinde Schulz a Weronika Bartowa.

(SN/2012-02-03/str. 3)

Po zakončenju jubilejneho zetkanja serbskich, němskich, čěskich a pólskich sportowcow běchu sej wopytowarjo přezjedni, zo bě tohodnotny přinošk w lěće 100. narodnin narodnjeje organizacije.

(SN/2012-02-05/str. 3)

Slěbro wubědźili běchu sej šulerjo z Rychbacha a bronzu sportowcy gymnazija Wodowe Hendrichecy.

(SN/2012-02-07/str. 3)

Je to mjeztym 17. wubědźowanje, kotrež Pančičanscy konjacy sportowcy organizuja.

(SN/2012-03-15/str. 1)

Wjele sportowcow wosebje ze Sakskeje i Braniborskeje, je so za běhi přizjewiło.

(SN/2012-04-05/str. 3)

sportowča, *rzecz odm, ż* [3] – kobieta uprawiająca sport

ang. sport

źródło: SN

cytat: 25lětna sportowča – wona bě připowědźiła, zo chce po tutej sezonje jako aktiwna biatletka přestać – je sej za swětowe mišterstwa předewzała na koncu šěsć medaljow w rukomaj dźeržeć.

(SN/2012-03-05/str. 3)

sportowje, *przysł* [2] – uprawiając sport

ang. sport

źródło: SN

cytat: Sportowje žnějachu lětsa z wospjetnym dobyćom najwjětši triumf.

(SN Předženak/2012-03-09/str. 3)

sportownja, *rzecz odm, ż* [16] – hala sportowa

ang. sport

źródło: PSV, SN

cytaty: Přenocowachmy w hóstnych swójbach, priwatnych kwartěrach, sportownjach a šulach w Berlinje.

(SN Předženak/2012-01-06/str. 3)

Ralbičanski młodžinski klub wuhotuje swój třeci halowy koparski turněr, kotryž wotměje so sobotu, 4. februara, w Ralbičanskej sportowni.

(SN/2012-02-02/str. 3)

Mnozy zajimcy běchu so na dnju wotewrjenych duri spočatk januara woposkitkach kubłanišća, mjez druhim tež w sportowni wobhonili.

(SN/2012-02-02/str. 6)

W Budyskej sportowni na Třělňišću zahaja a zakonča serbscy hosćiceljo kaž tež jich hosćo z Čěskeje a Pólskeje zarjadowanje z postrowom „Sportej a narodej zdar!“.

(SN/2012-02-03/str. 3)

Powołanske wukubłanske wiki w Kamjenskej sportowni při lětanišću.

(SN/2012-02-03/str. 4)

We Wulkodubrowskej šulskej sportowni dyrbyeše sej Sokol w hrě přećiwo Budyšinej-sewjer porážku 0:2 lubić dać.

(SN/2012-03-09/str. 3)

sportowy (sportowanski), przym odm
[143] – dotyczący sportu

ang. sport

źródło: PSV, SN

Tak zličichu w zymskimaj sportowymaj centromaj w Špindleruv Młynje na woběmaj swjatymaj dnjomaj hód 4000 fanow zymskeho sporta.

(SN/2012-01-03/str. 3)

Zajimcy zetkaja so we 8.30 hodź. na parkowanišću Hasy Clary Zetkin w Biskopicach, zwotkel podadža so jězbnje zjednoćenstwa k startej při sportowej hali 59. zakładneje šule.

(SN/2012-01-03/str. 4)

W rjedže halowych koparskich turněrow wotměje so dalši zajutřišim, 8. januara, w Kamjencu w sportowej hali při lětanišću z pjatym Allianz-cupom Andreja Hanischa.

(SN/2012-01-06/str. 3)

Woni tworja najwjětšu sportowu jednotku města.

(SN/2012-01-06/str. 3)

Štóz njewě, hač ma so jeho sportowy nastroj wobdźělać, njech so wobroći na we wobdźowanju wuznamjenjeneho předawarja Köhlera.

(SN/2012-02-03/str. 1)

Tak wotměje 15. januara sportowy dorost swój zymski sportowy podawk z wokrjesnej spartakiadu a wokrjesnymi mišterstwami w Załomju.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Tři hodžiny mějachu woni tydženja chwile so po pincy a štyriposchodowym twarjenju rozhladować, k tomu tež w sportowej hali.

(SN/2012-02-03/str. 1)

Wšitke sportowe aktiwity w disciplinach plůwanje, gymnastika, pućowanje, pućowanje z kolesom a kehelowanje so tak hnydom dale wjedu.

(SN/2012-02-03/str. 1)

Młodžinski koparski turněr CDU, kotryž sosobotu, 3. měrca, we Worklečanskej sportowej hali wotměje, žněje wulki wothłós.

(SN/2012-03-01/str. 3)

Nałożena suma pjenjez zestaja so ze srědkow investiwneho sportoweho spěchowanja Swobodneho stata Sakskeje (143 000 eurow), z investiciskeje pawšale wokrjesa (126 000 eurow) a ze swójskich srědkow města Kamjenca (198 000 eurow)

(SN/2012-03-14/str. 4)

spray, rzecz odm, m [-] – plyn połączony z gazem, wypuszczany pod dużym ciśnieniem z pojemnika

ang. spray

źródło: PSV

sprayer, rzecz odm, m [1] – osoba

wykonywająca malunki przy użyciu płynu
połączonego z gazem, wypuszczanego pod
dużym ciśnieniem z pojemnika

ang. sprayer

źródło: SN

cytat: Za to móžachu šulerjo třebny material
zapłaćić a sej profesjonalnych sprayjerow
jako poradźowarjow přeprosyć.

(SN Młodźina/2012-03-02/str. 1)

sprayowanie, *rzecz odm, n [-]*
– wykonywanie malunków przy użyciu
płynu połączonego z gazem,
wypuszczanego pod dużym ciśnieniem z
pojemnika

ang. spray

źródło: GSZ

sprayowy, *przym odm [1]* – dotyczący
płynu połączonego z gazem,
wypuszczanego pod dużym ciśnieniem z
pojemnika

ang. spray

źródło: SN

cytat: Skoč z konopeja a sprayjowe bleše do
ruki! Tole prajachu sej dżesatkarjo
Worklečanskeje Serbskeje srjedźneje šule
„Michał Hórnik“

(SN Młodźina/2012-03-02/str. 1)

sprint, *rzecz odm, m [-]* – bieg na krótkim
dystansie

ang. sprint

źródło: PSV

sprinter, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna
uprawiający biegi krótkodystansowe

ang. sprinter

źródło: PSV

sprinterka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta
uprawiająca biegi krótkodystansowe

ang. sprinter

źródło: PSV

sprinterski, *przym odm [-]* – dotyczący
biegu na krótkim dystansie

ang. sprint

źródło: PSV

sprintować, *czas ndk [-]* – uczestniczyć w
biegu na krótkim dystansie

ang. sprint

źródło: PSV

squash, *rzecz odm, m [-]* – dyscyplina
sportowa polegająca na odbijaniu rakietą
piłki o ścianę na odpowiedniej wysokości

ang. squash

źródło: SNL

star, *rzecz odm, m [1]* – bardzo popularna
osoba

ang. star

źródło: PSV, SN

cytat: Ignac Wjesela z Chrósćic bě lětuši
star na jewišću jolka-swjedenja w
Brězanec bróžni.

(SN/2012-01-19/str. 3)

start, *rzecz odm, m* [16] – rozpoczęcie
jakiegoś wydarzenia, np. sportowego

ang. start

źródło: PSV, SN

cytaty: Zajimcy zetkaja so we 8.30 hodź. na
parkowanišću Hasy Clary Zetkin w
Biskopicach, zwotkel podadža so jězbnje
zjednoćenstwa k startej při sportowej hali
59. zakładnje šule.

(SN/2012-01-03/str. 4)

Na start do 2. połserije mištra njedźelu pola
Hamburgskeho SV drje pojedu, ale chcedža
hru jeničce před stadionom w radiju
sćěhować.

(SN/2012-01-19/str. 1)

W srjedźišću steji lětsa oficialny start
noweho internetneho kubłanskeho portalu.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Tak je start Boyja na turněrje mištrov wot
22. do 25. měrca dale njewěsty.

(SN/2012-03-09/str. 2)

Start a cil budžetaj při
Biskopičanskim stadionje.

(SN/2012-04-05/str. 3)

starter, *rzecz odm, m* [8] – uczestnik
zawodów sportowych lub osoba albo
urządzenie odpowiedzialne za rozpoczęcie
jakiegoś procesu lub wydarzenia (może
dotyczyć np. silnika, zawodów sportowych)

ang. starter

źródło: PSV, SNL, SN

cytaty: Ličba serbskich starterow mjez nimi
bě tónkróć tróšku mjeńša hač na minjeny

maj běhomaj.

(SN/2012-01-03/str. 3)

Najstarši starter zarjadowanja, 77lětny
Budyšan Jurij Nuk, běžeše distancu 2 km.

(SN/2012-01-03/str. 3)

Mjezynarodny cityjowy běh 18. měrca w
Drježdźanach změje z dotal 1100
prizjewjenjemi prawdźepodobnje
znajmjeńša sto starterow wjace hač loni.

(SN/2012-03-08/str. 1)

startować, *czas ndk* [24] – rozpocząć udział
w wydarzeniu

ang. start

źródło: PSV, SN

cytaty: Na 2 km startowachu předewšëm
šulerjo kaž tež někotři dorosceni.

(SN/2012-01-03/str. 3)

Na čěłozwučowanskim turněrje mištrov w
Choćebuzu chce tež lokalny matador a
europski mišter Philipp Boy startować...

(SN/2012-02-02/str. 1)

Łužica trjeba dołhodobnu, jasnu zhromadnu
strategiju ze stron Sakskeje a
Braniborskeje. Knježerstwje w
Drježdźanach a Podstupimje měłoj nowu
łužisku iniciatiwu startować.

(SN/2012-02-09/str. 1)

Ze žonow doby Melissa Moon
z Nowoseelandskeje. Cyłkownje 600
běharjow bě startowało, 200 wjace hač
minjene lěto.

(SN/2012-02-09/str. 2)

Wo njón dyrbjaj nětko wojować, hdyž so

zaso do dypkowych hrow startuja.

(SN/2012-02-21/str. 3)

Wopytowarska atrakcija F 60 w
Lichterfeldže startuje do lětnjeje sezony.

(SN/2012-03-13/str. 2)

Zeleno-běle Bělowodžanki přećiwo
Marijinej hwězdže derje startowachu.

(SN/2012-03-13/str. 3)

startowy, *przym odm* [1] – dotyczący
rozpoczęcia jakiegoś wydarzenia, np.
sportowego

ang. start

źródło: SN, PSV

cytat: Na hrajerja zběraja pjeć eurow
startoweho pjenjeza, za přihladowarjow
budže zastup darmotny.

(SN/2012-03-14/str. 4)

statement, *rzecz odm, m* [1] – oświadczenie

ang. statement

źródło: SN

cytat: Runje dvě minuće traješe statement
zwjazkoweje kanclerki Angele Merkel
(CDU), jako wona džensa krótko po 11.30
hodź. w kanclerskim zarjedže před
mikrofon stupi.

(SN/2012-02-17/str. 2)

steak, *rzecz odm, m* [-] – potrawa z mięsa

ang. steak

źródło: GSZ

steпаerobika, *rzecz odm, ż* [-] – forma

aktywności fizycznej polegająca na
wykonywaniu ruchów w rytm muzyki z
wykorzystaniem stopnia

ang. step aerobics

źródło: SNL

sterling, *rzecz odm, m* [-] – jednostka
monetarna w Wielkiej Brytanii

ang. sterling

źródło: PSV

steward, *rzecz odm, m* [-] – mężczyzna
obsługujący pasażerów w samolotach

ang. steward

źródło: PSV

stewardesa (**stewardeska**, **stewardka**),
rzecz odm, ż [-] – kobieta obsługująca
pasażerów w samolotach

ang. stewardess

źródło: PSV

sticker, *rzecz odm, m* [-] – samoprzylepny
kawałek materiału; pol. naklejka

ang. sticker

źródło: GSZ

story, *rzecz odm, ż* [-] – opowiadanie,
historia

ang. story

źródło: PSV

streetsoccer, *rzecz odm, m* [-] – odmiana
piłki nożnej bez sztywno wyznaczonych

reguł gry
ang. street soccer
źródło: GSZ

streetworker, *rzecz odm, m [-]*
– mężczyzna pracujący na rzecz
potrzebujących w ich środowisku
ang. streetworker
źródło: SNL

streetworkerka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta
pracująca na rzecz potrzebujących w ich
środowisku
ang. streetworker
źródło: SNL

stres, *rzecz odm, m [1]* – inicjatywa będąca
reakcją organizmu na bodźce fizyczne lub
psychiczne
ang. stress
źródło: PSV, SN

cytat: Prawdopodobnje měješe stres,
dokelž dyrbyeše sej swój teren hižo štyri
tydženje z młodymi gepardami džělić, štož
njebě přeco jednore.
(SN/2012-03-07/str. 2)

stresować, *czas ndk [-]* – wywoływać
inicjatywę będącą reakcją organizmu na
bodźce fizyczne lub psychiczne
ang. stress
źródło: PSV

stresowy, *przym odm [1]* – związany z

reakcją organizmu na bodźce stresowe
ang. stress
źródło: SN

cytat: Přiwšěm poruča w přihotach tak
mjenowaneho stresoweho testa Europskeje
unije wšelake naprawy, kaž z džensa
wozjewjeneje rozprawy zarjada wuchadźa.
(SN/2012-01-03/str. 1)

string, *rzecz odm, m [-]* – w informatyce
dane zapisywane w formie ciągów znaków
ang. string
źródło: SNL

strip, *rzecz odm, m [-]* – występ erotyczny,
który ma na celu pobudzenie podniecenia
seksualnego u widzów poprzez rozbieranie
się osoby występującej
ang. strip
źródło: PSV

stripować, *czas ndk [-]* – rozbierać się w
celu pobudzenia podniecenia seksualnego u
widzów
ang. strip
źródło: PSV

striptease, *rzecz odm, m [-]* – występ
erotyczny, który ma na celu pobudzenie
podniecenia seksualnego poprzez
rozbieranie się osoby występującej
ang. striptease
źródło: PSV

stripteaser (stripowar), *rzecz odm, m [-]*

– mężczyzna wykonujący taniec erotyczny

ang. stripteaser

źródło: PSV

stripteaserka (stripowarka), *rzecz odm, ż*

[-] – kobieta wykonująca taniec erotyczny

ang. stripteaser

źródło: PSV

stripteasowy (stripteaseowy), *przym odm*

[-] – dotyczący występu erotycznego, który ma na celu pobudzenie podniecenia seksualnego poprzez rozbieranie się osoby występującej

ang. striptease

źródło: PSV

stunt, *rzecz odm, m [-]* – niebezpieczne

ćwiczenie akrobatyczne

ang. stunt

źródło: SNL

stuntgirl, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta

wykonująca niebezpieczne ćwiczenia akrobatyczne (najczęściej jako zastępczyni aktora w filmie)

ang. stunt girl

źródło: SNL

stuntman, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna

wykonujący niebezpieczne ćwiczenia akrobatyczne (najczęściej jako zastępca aktora w filmie)

ang. stunt man

źródło: SNL

styling, *rzecz odm, m [-]* – sposób ułożenia

włosów polegający na ich podniesieniu

ang. styling

źródło: SNL

supercup, *rzecz odm, m [-]* – mecz

piłkarski, w którym występują zwycięzcy Ligi Mistrzów i Ligi Europy

ang. super cup

źródło: PSV

super-g, *rzecz ndm, m [-]* – jedna z

konkurencji szybkościowych narciarstwa alpejskiego

ang. super-G (super giant slalom)

źródło: SNL

superstar, *rzecz odm, m [-]* – osoba

ciesząca się ogromną popularnością w przemyśle rozrywkowym

ang. superstar

źródło: SNL

support, *rzecz odm, m [-]* – pomoc,

wsparcie (najczęściej określenie odnoszące się urządzeń nowych technologii)

ang. support

źródło: SNL

surfować, *czas ndk [1]* – korzystać z

Internetu lub poruszać się na falach

wodnych na specjalnie przygotowanej desce

ang. surf

źródło: PSV, SNL, SN

cytat: Porno lětu 2010 bě jich něhdže 2000 čitarjow wjace, kotřiž sej najwšelakoriše knihi a dalše medije wupožcowachu, w interneće surfowachu abo zarjadowanja a wustajeńcy wopytachu.

(SN/2012-02-23/str. 4)

surfowanie, *rzecz odm, n [-]* – poruszanie się po falach wodnych na specjalnie przygotowanej desce

ang. surf

źródło: GSZ

surfowanski, *przym odm [-]* – dotyczący specjalnie przygotowanej deski przeznaczonej do poruszania się po falach wodnych

ang. surf

źródło: PSV

surfer, *rzecz odm, m [-]* – mężczyzna korzystający ze specjalnie przygotowanej deski przeznaczonej do poruszania się po falach wodnych

ang. surfer

źródło: PSV

surferka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta korzystająca ze specjalnie przygotowanej deski przeznaczonej do poruszania się po

falach wodnych

ang. surfer

źródło: PSV

sweater, *rzecz odm, m [-]* – wykonane z grubego materiału odzienie wierzchnie z długim rękawem okrywające tułów

ang. sweater

źródło: PSV

sweaterowy, *przym odm [-]* – dotyczący wykonanego z grubego materiału odzienia wierzchniego z długim rękawem okrywającego tułów

źródło: PSV

ang. sweater

sweatshirt, *rzecz odm, m [1]* – sportowa bluza

ang. sweatshirt

źródło: SN

cytat: Starši dźěći, kotrež so wot oktobra 2011 do decembra 2012 narodža, móža so pola Domowiny přizjewić a tajkile sweatshirt skazać.

(SN/2012-02-16/str. 1)

swimming pool, *rzecz odm, m [-]* – basen

ang. swimming pool

źródło: GSZ

swing, *rzecz odm, m [-]* – nawiązujący do muzyki jazzowej taniec towarzyski (także gatunek muzyczny)

ang. swing

źródło: PSV

swingband, *rzecz ndm lp, ż [-]* – zespół wykonujący muzykę swingową

ang. swing band

źródło: SNL

syntesizer, *rzecz odm, m [-]* – instrument muzyczny wytwarzający dźwięk na podstawie podanych parametrów

ang. synthesizer

źródło: GSZ

Š

šelf, *rzecz odm, m [-]* – w geografii przedłużenie powierzchni lądu zalanego przez akwen wodny (morze lub ocean)

ang. shelf

źródło: PSV

šelfowy, *przym odm [-]* – dotyczący przedłużenia powierzchni lądu zalanego przez akwen wodny (morze lub ocean)

źródło: PSV

šerif (sheriff), *rzecz odm, m [-]* – urzędnik państwowy lub lokalny w Stanach Zjednoczonych

ang. sheriff

šok, *rzecz odm, m [1]* – duże zaskoczenie

ang. shock

źródło: PSV, SN

cytat: Šok w cockpicie. Had, kotryž po informacijach medijow 20 mjeňšin po starće nadobo z přědnich armaturow

wulězl...

(SN/2012-04-05/str. 2)

šokować, *czas ndk [4]* – wywołać duże zaskoczenie

ang. shock

źródło: PSV, SN

cytaty: Chětro šokowane slědža pólske medije nětko za přičinami pospytaneho sebjemordarstwa.

(SN/2012-01-13/str. 2)

Prezident FIFA Sepp Blatter je šokowany. To je „čorny dzeń za kopańcu“.

(SN/2012-02-02/str. 2)

šokowy, *przym odm [-]* – związany z dużym zaskoczeniem

ang. shock

źródło: PSV

šrimp (shrimp), *rzecz odm, m [-]* – jeden z owoców morza; pol. krewetka

ang. shrimp

źródło: SN

T

tablet, *rzecz odm, m [-]* – większe od telefonu komórkowego urządzenie mobilne umożliwiające przetwarzanie danych

ang. tablet

źródło: GSZ

tablet-PC, *rzecz odm, m [1]* – urządzenie mobilne łączące funkcje tableta i przenośnego komputera

ang. Tablet PC

źródło: SN

cytat: Brazylska statna prezidentka Dilma Vana Rousseff (nalěwo) je džensa zhromadnje ze zwjazkowej kanclerku Angelu Merkel (CDU) na najwjětšich kompjueterowych wikach swěta, na Hannoverskej CeBIT moderny tablet-PC do akwarija stajila, zo by toho wodokrutosć demonstrowała.

(SN/2012-03-06/str. 2)

tackling, *rzecz odm, m [-]* – zagranie obronne w futbolu amerykańskim

ang. tackling

źródło: SNL

takeoff, *rzecz ndm, m [-]* – w lotnictwie

start statku powietrznego

ang. take off

źródło: SNL

talk, *rzecz odm, m [-]* – swobodna rozmowa

ang. talk

źródło: SNL

talkować, *czas ndk [-]* – prowadzić swobodną rozmowę

ang. talk

źródło: SNL

talkshow (talk-show), *rzecz ndm lp, ż [-]* – widowisko telewizyjne, w którym prowadzący prowadzi z zaproszonymi gośćmi rozmowę na dany temat

ang. talk show

źródło: PSV

team, *rzecz odm, m [23]* – grupa ludzi mająca do wykonania jakieś zadanie (najczęściej związane ze sportem); pol. zespół

ang. team

źródło: PSV, SN

cytaty: Turněrowy nowačk Chrósćicy bě

překwapjacy team turněra.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Za prawu atmosferu zašłosće podachu so filmowy team NSLDŽ kaž tež dźiwadźelnikaj Jan Mikan (natlěwo) a Jurij Šiman (naprawo) džens dopołdnja...

(SN/2012-01-02/str. 3)

Salowski team drje w druhim połčasu mócnje wojowaše, ale hač nawrota Paški so jemu ničo wjace njeporadži.

(SN/2012-01-11/str. 3)

Wšitcy fanojo njeměli hry zapasć, domjacy team trjeba pozbudženje.

(SN/2012-01-18/str. 3)

Team pod nawodom šefeksperty Hermana Nackaertsy žada sej wot zastupjerjow iranskeje atomoweje organizacije a wěstotneje rady knježerstwa předewšěm připrajenja za přichodne zetkanja a konkretne přepruwowanja.

(SN/2012-02-21/str. 2)

...rjekny Choćebužan wčera na kromje prezentacije noweho sponsora za němski olympiski team.

(SN/2012-03-09/str. 2)

teamcoaching, *rzecz odm, m [-]* – szkolenie grupowe z danych aspektów życia zawodowego

ang. team coaching

źródło: GSZ

teamlearning, *rzecz odm, m [-]* – nauczanie grupowe

ang. team learning

źródło: GSZ

teamowy, *przym odm [5]* – dotyczący grupy ludzi mającej do wykonania jakiegoś zadanie (najczęściej związane ze sportem)

ang. team

źródło: SN

cytaty: Ale z brązowej medalju na teamowych światowych mistrstwach a po 9. městnje w Pekingu sym tola we wěstej měrje změrowany.

(SN/2012-01-03/str. 3)

Sport, pohibowanje a teamowy duch su kluč stroweho wašnja žiwjenja a socialneje integracije.

(SN/2012-02-16/str. 3)

teamteaching, *rzecz odm, m [1]* – szkolenie prowadzone przez dwóch lub więcej nauczycieli

ang. team teaching

źródło: SN

cytat: „Předstajichmy mjez druhim model teamteachinga“, rozjasni Cornelia Benadźina.

(SN/2012-01-30/str. 4)

teddy, *rzecz odm, m [-]* – przytulanka w formie pluszowego misia

ang. teddy (bear)

źródło: PSV

teddyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący

przytulanki w formie pluszowego misia

ang. teddy (bear)

źródło: PSV

teenager, *rzecz odm, m [-]* – osoba w nastoletnim wieku

ang. teenager

źródło: PSV, SNL

techno, *rzecz odm, n [-]* – gatunek muzyczny oparty na powtarzającym się brzmieniu elektronicznym

ang. techno

źródło: SNL

telebanking, *rzecz odm, m [-]*

– telefoniczna obsługa klienta w banku

ang. telebanking

źródło: SNL

telelearning, *rzecz odm, m [-]* – nauka przy pomocy nowoczesnych mediów

ang. telelearning

źródło: SNL

teleprompter, *rzecz odm, m [-]*

– urządzenie służące do wyświetlania tekstu wygłaszanego przemówienia lub prezentowanej informacji

ang. teleprompter

źródło: SNL

teleshopping, *rzecz odm, m [-]* – zakup produktów reklamowanych w programach

telewizyjnych

ang. teleshopping

źródło: SNL

tender, *rzecz odm, m [-]* – wagon kolejowy służący do przewozu węgla

ang. tender

źródło: PSV

tenderowy, *przym odm [-]* – dotyczący wagonu kolejowego służącego do przewozu węgla

ang. tender

źródło: PSV

tenis (blidotenis), *rzecz odm, m [9]* – dyscyplina sportowa, polegająca na odbijaniu piłki rakietą na placu o nawierzchni ziemnej, trawiastej, betonowej lub na specjalnie przygotowanym stole

ang. tennis

źródło: PSV, SN

cytaty: Blidotenis Worklecy, Wulke Ždžary, Serbski Hajko Pančicy, Kulow, Njeznaći Smječkency, Budarjec swójba Chelno, Konjace sportowe towarstwo Pančicy-Kukow, Vodafone Budyšin, Studenća hišće zwučuja, Worklecy II, „Hdže je šestka?“ Smjerdžaca, Maturanća 2009, Marijine hwězdźički Pančicy.

(SN/2012-02-23/str. 3)

Blidotenis Viktorije Worklecy.

(SN/2012-01-12/str. 3)

tenisnišćo (tenisownišćo), rzecz odm, n [-]

– kort tenisowy

ang. tennis

źródło: PSV

tenisowy (blidotenisowy), przym odm [5] –

dotyczący dyscypliny sportowej, polegającej na odbijaniu piłki rakieta na placu o nawierzchni ziemnej, trawiastej, betonowej lub na specjalnie przygotowanym stole

ang. tennis

źródło: PSV, SN

cytaty: Po wjace hač štyrjoch lětach přestawki nawróci so tenisowy profi Tommy Haas zaso do němskeho mustwa.

(SN/2012-02-02/str. 1)

W blidotenisowej wobwodnej klasy dyrbješe ST Kulow/Hózk minjeny hrajny džen pola poslednjeho tabulki TTC Běla Woda II nastupić.

(SN/2012-02-09/str. 3)

tenist (blidotenist), rzecz odm, m [8] –

mężczyzna uprawiający dyscyplinę sportową, polegającą na odbijaniu piłki rakieta na placu o nawierzchni ziemnej, trawiastej, betonowej lub na specjalnie przygotowanym stole

ang. tennis

źródło: PSV, SN

cytaty: Sylnaj Worklečanskaj blidotenistaj Michał Mikławš a Roman Straube (wotlěwa).

(SN/2012-01-17/str. 3)

Blidotenisća Viktorije pak podadza so na dypkowy bój jutře do Wětnicy, kotryž so w 15 hodź. započnje.

(SN/2012-02-10/str. 1)

Wusahowacy němski blidotenist Timo Boll njeje pódlu na 80. němskich mišterstwach, kotrež so hač do njedžele w Berlinje wotměwaja.

(SN/2012-03-02/str. 1)

tenistka (blidotenistka), rzecz odm, ž [-] –

kobieta uprawiająca dyscyplinę sportową, polegającą na odbijaniu piłki rakieta na placu o nawierzchni ziemnej, trawiastej, betonowej lub na specjalnie przygotowanym stole

ang. tennis

źródło: PSV

terier (terrier), rzecz odm, m [-] – rasa psa

myśliwskiego

ang. terrier

źródło: PSV

test, rzecz odm, m [18] – sposób weryfikacji postawionego założenia lub zdobytych umiejętności

ang. test

źródło: PSV, SN

cytaty: Přiwšëm poruča w přihotach tak mjenowaneho stresoweho testa Europskeje unije wšelake naprawy, kaž z džensa wozjewjeneje rozprawy zarjada wuchadza.

(SN/2012-01-03/str. 1)

Koparski druhi zwjazkowy ligist Energija Choćebuz je swój posledni test do dypkowych hrow w tutym lěće jasnje z 5:0 (3:0) přećiwo čěskemu druhemu zwjazkowemu ligistej Zbrojovka Brno dobył.

(SN/2012-01-31/str. 3)

Wuspěšny test neutralizowanja wody.

(SN/2012-02-07/str. 1)

Přewjedzeny test wujewi pola njeho 0,56 promilow alkohola w kreji.

(SN/2012-02-17/str. 1)

Swój posledni test wotmě Budissa wutoru z přećelskim zetkanjom doma přećiwo Biskopičanskemu FV 08, kotraž je z 3:0 dobyła.

(SN/2012-02-23/str. 3)

testować [5] – dokonywać weryfikacji postawionego założenia lub zdobytych umiejętności

ang. test

źródło: PSV, SN

cytaty: Hač do jutřišeho testuje Energija defensiwneho hrajerja srjedźneho pola Nuriddina Dawranowa z Tadźikistana.

(SN/2012-02-21/str. 1)

Přetož tež wonaj mataj so z widom na přichod testować.

(SN/2012-03-12/str. 3)

testowy, *przym odm* [16] – dotyczący weryfikacji postawionego założenia lub

zdobytych umiejętności

ang. test

źródło: PSV, SN

cytaty: Zawěsće budu woni tež pjatk na testowej hrě přećiwo Halleskemu FC w Choćebuskim stadionje w tak bohatej ličbje kaž na nowinarskej konferency pódla.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Za džensa wječor w Budyšinje planowana testowa kopańca mjez Budissu Budyšin a Motorom Kumwałd wupadnje.

(SN/2012-01-13/str. 3)

Koparjo wyšeho ligista Budissy Budyšin su swoju přenju testowu hru w zymskim přihotowanju pola krajneho ligista FC Grimma 2:0 dobyli.

(SN/2012-01-16/str. 3)

Po dobyću 1:0 koparskeho druheho ligista w druhej testowej hrě přećiwo rumunskemu přenjemu ligistej Pandurii Targu Jiu su so Łužičenjo wčera na dompuć podali.

(SN/2012-01-21/str. 2)

Stracha před namócnymi fanami dla je FC Energija Choćebuz testowu hru přećiwo pólskemu přenjemu ligistej Pogoń Szczecin wotprajiła.

(SN/2012-01-26/str. 2)

ticker, *rzecz odm, m [-]* – pojawiający się w programach telewizyjnych pasek informacyjny, w którym są przekazywane najważniejsze wiadomości

ang. ticker

źródło: SNL

tiebreak, *rzecz odm, m* [5] – w tenisie ziemnym i siatkówce gem lub set decydujący o zwycięstwie

ang. tie break

źródło: SNL, SN

cytaty: W tiebreaku však Wjazoňčenjo dopokazachu, zo su z woprawnjenjom přeni tabulki.

(SN/2012-01-13/str. 3)

W tiebreaku startowachu Pančičanske volleyballistki furioznje a docpěchu komfortabelny předskok, kotryž však so na kóncu sadžby dale a bóle pomjeňšowaše.

(SN/2012-01-16/str. 3)

tiket, *rzecz odm, m* [1] – dokument uprawniający do uczestnictwa w wydarzeniach lub korzystania z usług

ang. ticket

źródło: PSV, SN

cytat: Mamy hišće tiket k dispoziciji. Ze mnu je to pjeć atletow, kotřiž wo njón wojuja.

(SN/2012-01-03/str. 3)

time-out (timeout), *rzecz odm, m* [-] – w sporcie przerwa na żądanie

ang. time-out

źródło: PSV, SNL

timesharing, *rzecz odm, m* [-] – w informatyce system umożliwiający

wykonywanie kilku zadań w tym samym momencie

ang. timesharing

źródło: SNL

timing, *rzecz odm, m* [-] – wyczucie dobrego momentu do wykonania jakiejś czynności

ang. timing

źródło: SNL

toast, *rzecz odm, m* [-] – podawany na ciepło kawałek pieczywa przygotowany w urządzeniu kuchennym służącym do produkcji grzanek

ang. toast

źródło: PSV

toaster, *rzecz odm, m* [-] – urządzenie kuchenne służące do produkcji grzanek

ang. toaster

źródło: PSV

toastować, *czas ndk* [-] – opiekować kawałek pieczywa

ang. toast

źródło: PSV

top, *przym ndm, m* [-] – coś lub ktoś wyróżniający się w jakiejś dziedzinie

ang. top

źródło: GSZ

topmanager, *rzecz odm, m* [-] – mężczyzna

osiągający bardzo dobre wyniki w procesie zarządzania

ang. top manager

źródło: SNL

topmanagerka, *rzecz odm, ż [-]* – kobieta osiagająca bardzo dobre wyniki w procesie zarządzania

ang. top manager

źródło: SNL

topsecret, *przym ndm, m [-]* – coś ściśle tajnego

ang. top secret

źródło: SNL

tower, *rzecz odm, m [-]* – wieża

ang. tower

źródło: PSV

touchscreen, *rzecz odm, m [-]* – ekran dotykowy

ang. touch screen

źródło: SNL

township, *rzecz odm, m [-]* – w krajach anglosaskich jednostka podziału administracyjnego

ang. township

źródło: SNL

trailer, *rzecz odm, m [-]* – zwiastun nowej produkcji, najczęściej filmu lub gry komputerowej

ang. trailer

źródło: GSZ

trampować, *czas ndk [-]* – prowadzić tryb życia wędrowca

ang. tramp

źródło: GSZ

tramwajka, *rzecz odm, ż [9]* – pojazd komunikacji publicznej jeżdżący po torach i napędzany energią elektryczną

ang. tram

źródło: PSV, SN

cytaty: Tramwajki bjezwokrjesnych městow Choćebuz, Frankfurt nad Wódr a Brandenburg nad Habolu su zdžěla zestarjene.

(SN/2012-01-25/str. 2)

Zwjazk němskich wobchadniskich předewzaćow (VDV) warnuje, zo su tramwajki w Braniborskej wottrjebane.

(SN/2012-01-25/str. 2)

Nadróżne z Budyšina maja přichodnje flotu tramwajkow w Baselu zesylnić.

(SN/2012-02-01/str. 2)

tramwajkowy, *przym odm [-]* – dotyczący pojazdu komunikacji publicznej jeżdżącego po torach i napędzanego energią elektryczną

ang. tram

źródło: PSV

transponder, *rzecz odm, m [-]* – przyrząd

komunikacyjny umożliwiający odbiór sygnału i jego ewentualną modyfikację lub wzmocnienie

ang. transponder

źródło: GSZ

transporter, *rzecz odm, m* [5] – pojazd wykorzystywany w celach transportowych
ang. transporter

źródło: PSV, SN

cytaty: Při kontroli transportera nańdže policija 40 kartonow z praskotakami, kotrež njejsu w Němskej dowolene.

(SN/2012-01-04/str. 2)

Z hale firmy pokradnychu njeznaći dwaj transporteraj typa Mercedes.

(SN/2012-01-11/str. 1)

travel&work, *rzecz ndm, m* [1] – program umożliwiający studentom podjęcie pracy sezonowej w jednym z krajów anglosaskich (najczęściej w USA)

ang. travel & work

źródło: SN

cytat: Docpěć chcyli to mjez druhim na informaciskim wječorku w internaće Budyskeho Serbskeho gymnazija wo naprawje travel&work.

(SN/2012-01-23/str. 1)

trawler, *rzecz odm, m* [2] – łódź przystosowana do połowu ryb

ang. trawler

źródło: PSV, SN

cytat: Francoski mórski rybarski trawler čehnje italsku wulětnu łódź „Costa Allegra“ k bliskej kupje w Indiskim oceanje.

(SN/2012-02-28/str. 2)

treking, *rzecz odm, m* [1] – wyprawa piesza lub rowerowa w wymagający lub trudno dostępny teren, np. w wysokie góry, na pustynię, lodowiec itp.

ang. trekking

źródło: SNL, SN

cytat: Po trekingu w Nepalu docpěja wón a jeho přeceljo zymnu hórsku płoninu zapadneho Tibeta, hdžež chcedža swjatu horu Kailash wobkruzić apotom na lědma přewinjeny wjeršk Gurlu Mandata (7 728 metrow) zalěžć.

(SN/2012-02-14/str. 4)

trekingowy, *przym odm [-]* – dotyczący wyprawy pieszej lub rowerowej w wymagający lub trudno dostępny teren

ang. trekking

źródło: SNL

trenar, *rzecz odm, m* [111] – mężczyzna szkolący innych

ang. trainer

źródło: PSV, SN

cytaty: Dvě dobrej sezonje je koparski wyši ligist Budissa Budyšin hrał pod nawodom trenarja Thomasa Hoßmanga a městnje 2 a 3 běštej to najlěpše po postupje do wyšjeje ligi.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Budže pak trjeba, nakóncu 35 dypkow na konće měć, zo njeby mustwo trenarja Čóški zestupilo.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Koparski wyši ligist Budissa Budyšin wotmě wčera swój přeni trening z nowym trenarjom Damianom Halatu.

(SN/2012-01-06/str. 3)

„Móžu z pokazanymi wukonami hrajerjow jara spokojom być“, zwurazni jeho trenar Falk Kunze.

(SN/2012-01-09/str. 3)

Z Lutobča pochadźacy něhdyši profijowy kopar Sven Kmječ jenětko asistentny trenar koparskeho druheho zwjazkoweho ligista FSV Frankfurt.

(SN/2012-01-10/str. 1)

Wjelelětny trenar Muhammada Alija Angelo Dundee je srjedu w chorowni w floridaskim Tampje w 90. žiwjenskim lěće na sćehi wutroboweho infarkta zemřel.

(SN/2012-02-03/str. 1)

Za chowancow noweho Choćebuskeho trenarja Rudija Bommera bě topjata njedobyta hra za sobu, zdobom pak 100. porážka lužiskeho mustwa w druhej zwjazkowej lize.

(SN/2012-02-07/str. 1)

Hač na Mattija Bětnarja, Maćija Grundaja a Marka Teichmanna měještaj koparskaj trenarjej Andreas Schulze a Steffen Hübner wšech svojich hrajerjow k přiřadowanskej partiji k dispoziciji.

(SN/2012-02-13/str. 3)

Nohcemy Guerrera škitać, ale wón njeje wospjetny hrěšnik“, zwurazni trenar Fink k najlěpje płaćenemu hrajerjej Hamburgskeho SV, kiž wjace hač štyri miliony zasłuža.

(SN/2012-03-06/str. 3)

Tam hraješe spočatnje we wobwodnej klasy a sta so pozdžišo z trenarjom.

(SN/2012-03-15/str. 3)

trenarka, *rzecz odm, ż* [5] – kobieta szkoląca innych

ang. trainer

źródło: PSV, SN

cytaty: Posledni džěl swojeho winowatostneho praktikuma we wobłuku wukubłanja nakoparskeho trenarja resp. trenarku je Vanessa Martinez pola koparskeho druheho zwjazkoweho ligista Energije Choćebuz absolwowała.

(SN/2012-02-08/str. 3)

Nowe sportowe toboły za mjetarki SC Wojerecy přepodawa tule Maik Nitschke wot DAK trenarce Kerstin Herzer; naprawo mustwowa nawodnica Petra Blech.

(SN/2012-02-16/str. 3)

trenarski, *przym odm* [4] – dotyczący osoby szkolącej innych

ang. trainer

źródło: SN

cytaty: Dundee je w běhu swojeho aktiwneho trenarskeho žiwjenja 15

swětowych mištrov přewodzał.

(SN/2012-02-03/str. 1)

Připódlu prajene měješe wón trenarsku změnu w lěhwje Energije za hižo dlěje trěbnu.

(SN/2012-02-15/str. 3)

trend, *rzecz odm, m* [5] – tendencja rozwojowa badana w określonym czasie
ang. trend

źródło: PSV, SN

cytaty: Najnowši trend, zwěšćeny wot telewizije ARD, wupokazuje, zo je 46 procentow za wotstup zwjazkoweho prezidenta, 45 procentow chcyło jeho dale w zastojnstwje měć.

(SN/2012-01-19/str. 2)

Najebać pozitiwne wuwice zašłych lětje policajski prezident Conny Stiehl přeswědčeny, zo so tónle trend přichodne lěta dale njepowjedže a zo wuchodna Sakska tuchwilny niwow kriminality nadlěši čas wobchowa.

(SN/2012-03-15/str. 4)

trendowy, *przym odm [-]* – związany z tendencją rozwojową badaną w określonym czasie

ang. trend

źródło: PSV

trenchcoat, *rzecz odm, m [-]* – rodzaj letniego płaszcza; pol. prochowiec
ang. trenchcoat

źródło: PSV

trening, *rzecz odm, m* [24] – proces szkolenia innych

ang. training

źródło: PSV, SN

cytaty: Tónle zacišć su lužiscy koparjo w nim runje tak zawostajili w poslednimaj hromaj lěta 2011, hdyž je jich wobkedźbowal, kaž tež nětko na přnim treningu z nimi.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Francesco Schettino bě lěta 2002 jako wěstotny oficěr na „Costa Concordiju“ přišoł a je wot 2006 jeje kapitan. „Kaž wšitcy nawodža łódźow Costa je wón prawidłownje trening absolwował.“

(SN/2012-01-16/str. 2)

Ale to dže přez wukony w treningu.

(SN/2012-01-16/str. 3)

Kónc januara budže šěsć tydženjow nimo a tuž so nadźijam, zo móžu srjedź februara z lochkim treningom započec.

(SN/2012-01-18/str. 3)

A hólcy běchu tak zahorjeni, zo mje wo dalši trening prošachu. To sym wězo rady přewjedla.

(SN/2012-02-08/str. 3)

Twjerde hrajnišćo běchu před dwanaće lětami jako městno za trening wutworili.

(SN/2012-03-14/str. 4)

Předsyda koparskeho towarstwa Burkhard Kledisch je po woporliwym prócowanju Enrica Barthela přeswědčil, trening mužow

přewzać.

(SN/2012-03-15/str. 3)

treningowanišćo, *rzecz odm, n* [1]

– miejsce przeznaczone do szkolenia
innych

ang. training

źródło: SN

cytat: Mjeztym zo jeho kolegojo w Antalyji
na treningowanišću abo na přibrjohu swój
program absolwowachu, dyrbyeše so wón
při mocowym treningu poćić, zo móhl so
bórze zaso do mustwa nawróćić.

(SN/2012-02-15/str. 3)

treningowy, *przym odm* [43] – związany z
procesem szkolenia innych

ang. training

źródło: PSV, SN

cytaty: Hnydom w přenjeji treningowej
jednotce je so hrajer Mickaël Poté zranił.

(SN/2012-01-12/str. 1)

W Antalyji maja dalše němske kluby
treningowe lěhwa, tak tež Energija
Choćebuz a dalši konkurent z druheje
zwjazkoweje ligi MSV Duisburg.

(SN/2012-01-12/str. 1)

18. wulkeho róžka podadža so Budyšenjo
potom do treningoweho lěhwa Lindow.

(SN/2012-01-14/str. 3)

Na prawym boku pokazuje jednaćel SJ
Chrósćicy Tadej Cyž nowy treningowy
woblek.

(SN/2012-01-17/str. 3)

Afriskaj hrajerjej dyrbyeštaj so přeńdženja
přećiwo přebywanskej dowolnosći dla do
Pólskeje wróćić, zo byštaj wottam přez
druhe lětanišćo treningowe lěhwo docpěłoj.

(SN/2012-01-26/str. 2)

Wjednistwo Serbskeho Sokoła ze starostu
Achimom Kowarjom bě so rozsudźiło
přewjesć wulosowanje mustwow za lětuši
turněr w Ralbičanskej šuli na treningowym
wječoru volleyballistow Sokoła
Ralbicy/Hórki.

(SN/2012-02-17/str. 3)

Po napinacym treningowym lěhwje
podachu so čłonojo rejwanskeje skupiny
Smjerdžaca kaž tež folklorneje skupiny
Sprjewjan jako džak za njesprócniwe džěło
njedawno do Kölna.

(SN/2012-02-17/str. 4)

Zašle tydženje a měsacy běchu tam twjerde
hrajnišćo přetwarili a tak koparjam lěpše
hrajne a treningowe wuměńjenja stworili.

(SN/2012-03-14/str. 4)

trenować, *czas ndk* [16] – szkolić jakąś
umiejętność

ang. train

źródło: PSV, SN

cytaty: Hdy móže Subašić z mustwom zaso
trenować, wotwisuje wot hojenskeho
procesa w přichodnych dnjach, rěka w
medicinskim posudku ze stron koparskeho
kluba.

(SN/2012-01-11/str. 1)

Budu wjesoły, móžemy-li trójce abo štyri

razy zhromadnje trenować a potom tři hry přewjesć.

(SN/2012-01-25/str. 3)

Sakska policija chce w něhdyšim Budyskim Alberta Einsteinowym gymnaziju zadžerženje w situacijach amoka trenować.

(SN/2012-01-26/str. 1)

Trenar Jupp Heynckes rjekny, zo je to za rekordneho mištra bolostne. Hdy budže Schweinsteiger zaso trenować směć, k tomu njemóžeše so hišće wuprajć.

(SN/2012-02-10/str. 1)

Tole dožiwichu minjeny tydzień pola FC Energije Choćebuz, hdyž tam rěkaše, zo Martin Fenin zaso w mustwje sobu trenuje.

(SN/2012-02-27/str. 3)

trial, *rzecz odm, m [-]* – konkurencja rowerowa lub motocyklowa polegająca na pokonywaniu przeszkód umieszczonych na trasie przejazdu

ang. trial

źródło: SNL

trik, *rzecz odm, m [-]* – działanie mające na celu wywołanie wrażenia, że coś dzieje się sprzecznie z prawami fizyki

ang. trick

źródło: PSV

triksować, *czas ndk [-]* – działać w celu wywołania wrażenia, że coś dzieje się sprzecznie z prawami fizyki

ang. trick

źródło: PSV

trikowy, *przym odm [-]* – związany z działaniem mającym na celu wywołanie wrażenia, że coś dzieje się sprzecznie z prawami fizyki

ang. trick

źródło: PSV

triple, *rzecz odm, m [-]* – ewolucja sportowa z trzema obrotami

ang. triple

źródło: GSZ

trolejbus (trolleybus), *rzecz odm, m [-]* – pojazd komunikacji publicznej jeżdżący po szosie i napędzany energią elektryczną

ang. trolleybus

źródło: PSV

trolejbusowy (trolleybusowy), *przym odm [-]* – dotyczący pojazdu komunikacji publicznej jeżdżącego po szosie i napędzanego energią elektryczną

ang. trolleybus

źródło: PSV

truck, *rzecz odm, m [-]* – samochód ciężarowy

ang. truck

źródło: SNL

trucker, *rzecz odm, m [-]* – kierowca samochodu ciężarowego

ang. trucker

źródło: SNL

T-shirt, *rzecz odm, m* [3] – koszulka z krótkim rękawem

ang. T-shirt

źródło: SN

cytat: Wšitcy wobdželeni dóstanu jako symboliski džak wosebity T-shirt a kóžda skupina pokal, kotryž jim jako džak wjesnjanosta přepoda.

(SN/2012-02-16/str. 3)

tweed, *rzecz odm, m* [-] – rodzaj tkaniny z wełnianej przędzy

ang. tweed

źródło: PSV

tweedowy, *przym odm* [-] – dotyczący

rodzaju tkaniny z wełnianej przędzy

ang. tweed

źródło: PSV

twist, *rzecz odm, m* [-] – rodzaj tańca towarzyskiego, w którym osoby poruszają się w miejscu i nie dotykają partnera

ang. twist

źródło: PSV

Twitter, *rzecz ndm, m* [2] – platforma społecznościowa umożliwiająca przekazywanie krótkich informacji (do 250 znaków)

ang. Twitter

źródło: GSZ, SN

cytat: Wjace hač 47 000 ludži je so pola Twitter mjeztym jeje dla přizjewiło.

(SN/2012-02-09/str. 2)

U

unplugged, *przysł* [-] – bez użycia instrumentów podłączonych do prądu

ang. unplugged

źródło: GSZ

ups, *wykrz* [-] – wyrażenie ukazujące zakłopotanie

ang. oops

źródło: GSZ

user, *rzecz odm, m* [-] – użytkownik aplikacji mobilnych

ang. user

źródło: GSZ

V

volleyball (wolejbul), *rzecz odm, m* [30] – gra zespołowa; pol. siatkówka

ang. volleyball

źródło: PSV, SN

cytaty: Kónčny staw 25:8 za Sokoł bě historiski podawk sokołskeho volleyballa. Tež druhu sadźbu domjacy suwerenje dobychu, byrnjež jeno z kónčnym stawom 25:22.

(SN/2012-01-13/str. 3)

Šulerjo a šulerki Serbskeho gymnazija wróćichu so tydženja z Rychbacha ze štwórtymaj městnomaj z wuchodosakskeho finala we volleyballu.

(SN/2012-01-17/str. 3)

Minjenu srjedu krótko do dvěmaj so napjatosć stopnjowaše, jako w poslednjeje hrě wuchodosakskeho finala we volleyballu wo slěbro wojowachu.

(SN/2012-01-30/str. 3)

Dyrbjachu spóznać, zo trjebaš při volleyballu w napjatych situacijach sylne čuwy.

(SN/2012-01-30/str. 3)

Gymnaziasća sakske finale we volleyballu docpěli.

(SN/2012-02-07/str. 3)

Jenož hišće hodžiny a entuziasća volleyballa zetkaja so w hali na Budyskim Trělnišću k wulkemu wubědzowanju.

(SN/2012-03-01/str. 3)

Chodži na rejwanje, hraje trompetu a wolejbul.

(SN/2012-03-14/str. 1)

volleyballist, *rzecz odm, m* [36] – mężczyzna uprawiający siatkówkę

ang. volleyball

źródło: SN

cytaty: Organizowali běchu sportowy podawk na wupruwowane wašnje zaso volleyballisća ST Marijineje hwězdy.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Volleyballisća Sokoła Budyšin přihotuja so wot spočatka januara intensiwnje za wulki 30. sokołski volleyballowy turněr wo pokal Domowiny, kotryž wotměje so 3. měrca we wulkej sportowej hali na Budyskim Trělnišću.

(SN/2012-01-10/str. 3)

Volleyballisća 7. lětnika Budyskeho Serbskeho gymnazija su we wubědzowanju „Młodžina trenuje za olympiju“ we wuchodosakskim finalu přenje městno dobyli.

(SN/2012-02-03/str. 1)

Třo volleyballisća z Großröhrsdorfskeho gymnazija běchu krótkodobnje schorjeli.

(SN/2012-02-07/str. 3)

Jeho volleyballisća přenjeho mustwa Viktorije Worklecy přihotuja so runje na rozsudne hry přećiwo zestykej ze sakskeje

klasy.

(SN/2012-02-07/str. 3)

Zwjesela, zo budu tež lětsa zaso volleyballisća ze susodnej Čěskeje pódlu, a to Sokol Filipov.

(SN/2012-02-21/str. 3)

W zetkanju na dosć wysokim niwowej z Přěcelemi Smječkency běchu so pólscy volleyballisća w dwěmaj sadźbomaj z 15:10, 15:10 přesadźili.

(SN/2012-03-05/str. 3)

volleyballistka, *rzecz odm, ż* [7] – kobieta uprawiająca siatkówkę

ang. volleyball

źródło: SN

cytaty: Jeničce 13 stopnjow w sportowni bě kónc tydźenja wšo druhe hač idealne wuměńjenje za domjacy hrajny džen Pančičansko-Kukowskich volleyballist-kow.

(SN/2012-02-06/str. 3)

Po štyrjoch porážkach zasobu chcychu domjace volleyballistki skónčnje raz dobyć.

(SN/2012-02-06/str. 3)

Rózborske volleyballistki šansu wužachu a ze 27:25 triumfowachu.

(SN/2012-03-13/str. 3)

volleyballnišćo, *rzecz odm, n* [1] – miejsce przeznaczone do uprawiania siatkówki

ang. volleyball

źródło: SN

cytat: Trěbna koordinacija mjez hrajerkami

kaž tež spěšniša pohibliwosć na volleyballnišću njeběšej za dobyće bronzoweje medalje datej.

(SN/2012-01-17/str. 3)

volleyballowy (wolejbulowy), *przym odm* [49] – dotyczący siatkówki

ang. volleyball

źródło: PSV, SN

cytaty: Dobycerske mustwo Pančičanskeho volleyballoweho turněra.

(SN/2012-01-02/str. 3)

Ze 14 mustwami měješe 26. Pančičanski volleyballowy nowolětny turněr runje telko wobdźělnikow kaž při dotalnym rekordze 2009.

(SN/2012-01-02/str. 3)

We volleyballowej wokresnej klasy je serbske mustwo Sokol Budyšin spočatk tydźenja pohosćilo zastupnistwo z Biskopic a načolnika tabulki z Wjazońcy.

(SN/2012-01-13/str. 3)

Marijina hwězda II dyrbješe na kóždy pad přećiwo Wojerowskim volleyballowym přecelam dobyć, zo by mišterstwowy titl zakitowała.

(SN/2012-01-16/str. 3)

W Serbskich Nowinach z 28. decembra lońšeho lěta běchmy wupisanje za sokołski volleyballowy turněr wozjewili.

(SN/2012-01-19/str. 3)

Je připad, zo wotměje so jutřiši jubilejny 30. sokołski volleyballowy turněr w lěće 100. róčnicy załoženja Domowiny.

(SN/2012-02-03/str. 3)

30. volleyballowy turněr Serbskeho Sokoła
wo pokal Domowiny w Budyšinje

(SN/2012-02-03/str. 4)

Jako sobotu popołodnju krótko po třoch

sudnik Měrko Korjeńk w hali na Budyskim
Třelnišću finalnu hru 30. volleyballoweho
turněra wothwizda, wyskachu hrajerjo a
jich přiwisnicy z pólskeje gmejny Tokarnia.
(SN/2012-03-05/str. 3)

W

wagon, *rzecz odm, m* [4] – pojazd szynowy
przeznaczony do przewozu osób lub
ładunków

ang. wagon

źródło: PSV, SN

cytaty: Přemjerzneny slepy pasažěr
smědžeše wot Rathenowa we wotdźělu
wagona spać.

(SN/2012-02-14/str. 2)

Sobotu wječor wokoło 21 hodź. běštej
njedaloko města Zawiercie wosobowej
čahaj na samsnych kolijach tak do so
prasnyłoj, zo so přědnje tři wagony
harmonice podobnje stołkach.

(SN/2012-03-05/str. 1)

wagonownik, *rzecz odm, m* [-] – osoba
pracująca przy produkcji pojazdów
szynowych przeznaczonych do przewozu
osób lub ładunków

ang. wagon

źródło: PSV

wagonownja, *rzecz odm, ż* [-] – fabryka

produkująca pojazdy szynowe
przeznaczone do przewozu osób lub
ładunków

ang. wagon

źródło: PSV

wagonowy, *przym odm* [1] – dotyczący
pojazdu szynowego przeznaczonego do
przewozu osób lub ładunków

ang. wagon

źródło: PSV, SN

cytat: Tohodla zarjaduja přichodny čas we
wjacorych čachach wosebite wagonowe
wotdźěle jenož za žony, kaž Čěska
železnica připowědža.

(SN/2012-02-08/str. 1)

wakeboardowanie, *rzecz odm, n* [-]
– uprawianie sportu wodnego polegającego
na jeździe na desce, będąc przymocowanym
liną do łodzi lub wyciągu

ang. wakeboard

źródło: PSV

walkietalkie, *rzecz odm, m [-]* – urządzenie komunikacyjne wykorzystujące fale radiowe przypominające telefon

ang. walkie-talkie

źródło: SNL

walking, *rzecz odm, m [1]* – chodzenie

ang. walking

źródło: SNL, SN

cytat: Nimale 800 atletow a něhdže 200 lubowarjow walkinga a chodžerjow wšěch starobnych klasow wubědžowaše so po distancach dweju, džesać, dwaceći abo samo 30 kilometrow.

(SN/2012-02-15/str. 3)

walkman, *rzecz odm, m [-]* – przenośne urządzenie umożliwiające odtwarzanie kaset magnetofonowych

ang. walkman

źródło: PSV, SNL

wat, *rzecz odm, m [-]* – w fizyce jednostka mocy

ang. Watt

źródło: PSV

watowy, *przym odm [-]* – dotyczący jednostki mocy

ang. watt

źródło: PSV

waveboarding, *rzecz odm, m [-]* – jazda na jednej z odmian deskorolki (umożliwiającej

m.in. wykonanie na niej pełnego obrotu)

ang. waveboarding

źródło: GSZ

webcam, *rzecz odm, ż [-]* – zamontowana w komputerze kamera internetowa

ang. webcam

źródło: PSV

webdesign, *rzecz odm, m [-]* – tworzenie stron internetowych

ang. web design

źródło: GSZ

webdesigner, *rzecz odm, m [-]* – projektant stron internetowych

ang. web designer

źródło: PSV

website, *rzecz ndm lp, ż [-]* – strona internetowa

ang. website

źródło: SNL

weekend, *rzecz odm, m [-]* – koniec tygodnia pracy

ang. weekend

źródło: PSV

weekendowy, *przym odm [-]* – związany z końcem tygodnia pracy

ang. weekend

źródło: PSV

wellness, *rzecz odm, ż [-]* – metoda dbania o zdrowie polegająca na rozłożeniu akcentów pomiędzy rozwojem fizycznym i psychicznym

ang. wellness

źródło: PSV, SNL

wellnessowy, *przym odm [1]* – dotyczący metody dbania o zdrowie polegającej na rozłożeniu akcentów pomiędzy rozwojem fizycznym i psychicznym

ang. wellness

źródło: SNL, SN

cytat: Předsyda prawicarsko-ekstremneje NPD Udo Voigt je skoržił, dokelž bě jemu hotelownik zakazał do domu stupić, po tym zo bě Voigt wellnessowy dowol skazać chcył.

(SN/2012-03-09/str. 1)

whisky, *rzecz odm, m [-]* – napój alkoholowy produkowany ze zboża (najczęściej z żyta lub jęczmienia)

ang. whisky

źródło: PSV

whiskyjowy, *przym odm [-]* – dotyczący napoju alkoholowego produkowanego ze zboża

ang. whisky

źródło: PSV

widejoklip (wideoklip), *rzecz odm, m [-]*

– film nakręcony jako ilustracja dla utworu muzycznego

ang. video clip

źródło: PSV, SN

wobblować, *czas ndk [-]* – kiwać się, np. w rytm muzyki

ang. wobble

źródło: SNL

workshop, *rzecz odm, m [-]*

– pomieszczenie przystosowane do naprawy lub produkcji

urządzeń; pol. warsztat

ang. workshop

źródło: SNL

world wide web (www), *rzecz ndm, m [-]*

– system informacyjny pozwalający korzystać z Internetu

ang. world wide web (www)

źródło: SNL

wow, *wykrz [-]* – okrzyk podziwu, radości

ang. wow

źródło: GSZ

Y

yankee, *rzecz odm, m [-]* – mające zabarwienie negatywne określenie mieszkańca Stanów Zjednoczonych
ang. Yankee
źródło: PSV

yankeeski, *przym odm [-]* – związane z mającym zabarwienie negatywne określeniem mieszkańca Stanów Zjednoczonych
ang. yankee
źródło: PSV

yard, *rzecz odm, m [-]* – jednostka długości w krajach anglosaskich
ang. yard
źródło: PSV

yellowpress, *rzecz odm, ż [-]* – prasa brukowa, w której znajdują się sensacyjne wydarzenia dotyczące zwykłych ludzi
ang. yellow press
źródło: SNL

youngster, *rzecz odm, m [2]* – w sporcie zawodnik grający w drużynach młodzieżowych

ang. youngster

źródło: SN

cytat: Přenje zastupnistwo drje spěšnje z 2:0 nawjedowaše, youngsterojo Budissy pak hišće na 2:1 skrótsichu a čujachu wulku sensaciju.

(SN/2012-01-09/str. 3)

Youtube, *rzecz ndm m [1]* – kanał internetowy przeznaczony do umieszczania materiałów audiowizualnych
ang. Youtube

źródło: GSZ, SN

cytat: Wjace hač tři miliony razow w běhu třoch dnjow su ludžo na internetnej platformje YouTube filmčk ze spěwacym prezidentom USA Barackom Obamu nakliknyli.

(SN/2012-01-24/str. 2)

yuppie, *rzecz odm, m [-]* – określenie ludzi, dla których najważniejszym celem jest kariera zawodowa

ang. yuppie

źródło: SN

Z

zappować (zepować), *czas ndk [-]* –
zmieniać kanały w telewizorze

ang. zap

źródło: SNL

zoom, *rzecz odm, m [-]* – możliwość
powiększania lub zmniejszania widzenia
obiekty w aparacie fotograficznym

ang. zoom

źródło: SNL

zoomować, *czas ndk [-]* – powiększać lub
zmniejszać widzenie obiektu w aparacie
fotograficznym

ang. zoom

źródło: SNL

Aneks 2

Indeks frekwencyjny górnołużyckich anglicyzmów właściwych i derywatów utworzonych od anglicyzmów (przygotowany na podstawie ekscerptów z „Serbskich Nowin”)

Wyraz hasłowy	Liczba poświadczeń	Ranga A	Ranga B
sportowy	143	1	1
trenar	111	2	2
sport	56	3	3
e-mail	54	4	4
film	52	5	5
volleyballowy	49	6	6
internetny	47	7	7
internet	46	8	8
faks	45	9	9
klub	45	10	9
treningowy	43	11	10
sportowc	42	12	11
partner	41	13	12
fan	36	14	13
volleyballist	36	15	13
filmowy	31	16	14
volleyball	30	17	15
startować	24	18	16
trening	24	19	16
team	23	20	17
interview	21	21	18
festiwal	20	22	19
park	20	23	19
CD	18	24	20
test	18	25	20
trenować	18	26	20

farma	17	27	21
folklorny	17	28	21
sponsor	16	29	22
sportownja	16	30	22
start	16	31	22
testowy	16	32	22
sportnišćo	14	33	23
fairny	13	34	26
parkowanišćo	12	35	27
coach	11	36	28
e-book	11	37	28
kompjuterowy	11	38	28
musical	11	39	28
partnerstwo	11	40	28
digitalny	10	41	29
hokej	10	42	29
internetnje	10	43	29
management	10	44	29
Facebook	9	45	30
kompjuter	9	46	30
manager	9	47	30
megawatt	9	48	30
rekord	9	49	30
tenis	9	50	30
tramwajka	9	51	30
champions league	8	52	31
ratingowy	8	53	31
starter	8	54	31
tenist	8	55	31
budget	7	56	32
kilowattowy	7	57	32
rallye	7	58	32
volleyballistka	7	59	32

budgetny	6	60	33
e-mejlne	6	61	33
foulować	6	62	33
hokejist	6	63	33
bestseller	5	64	34
cocktail	5	65	34
crystal (crystal meth)	5	66	34
flajer	5	67	34
folklor	5	68	34
klubownja	5	69	34
marketingowy	5	70	34
meeting	5	71	34
teamowy	5	72	34
tenisowy	5	73	34
testować	5	74	34
tiebreak	5	75	34
transporter	5	76	34
trenarka	5	77	34
trend	5	78	34
badminton	4	79	35
band	4	80	35
dealer	4	81	35
designerka	4	82	35
detektyw	4	83	35
hiphop	4	84	35
parkowy	4	85	35
partnerski	4	86	35
playoff	4	87	35
rekordny	4	88	35
reporter	4	89	35
rock'n'roll	4	90	35
šokować	4	91	35
sportowanie	4	92	35

trenarski	4	93	35
wagon	4	94	35
brunch	3	95	36
camp	3	96	36
campingowniśco	3	97	36
digitalizować	3	98	36
fitnesowy	3	99	36
highlight	3	100	36
hit	3	101	36
juror	3	102	36
lift	3	103	36
partnerka	3	104	36
party	3	105	36
pilot	3	106	36
rating	3	107	36
show	3	108	36
snowboard	3	109	36
software	3	110	36
sportowca	3	111	36
T-shirt	3	112	36
awtocross	2	113	37
bara	2	114	37
bobowy	2	115	37
camping	2	116	37
cool	2	117	37
cup	2	118	37
derby	2	119	37
digitalnje	2	120	37
diskjockey	2	121	37
doping	2	122	37
DVD	2	123	37
dżunglowy	2	124	37
fairność	2	125	37

fit	2	126	37
foul	2	127	37
foulowy	2	128	37
hattrick	2	129	37
hobby	2	130	37
hooligan	2	131	37
champion	2	132	37
image	2	133	37
jamsession	2	134	37
jazz	2	135	37
jeansy	2	136	37
job	2	137	37
jobprofile	2	138	37
kamel	2	139	37
keyboard	2	140	37
klikać	2	141	37
kongres	2	142	37
live	2	143	37
lobbyist	2	144	37
logo	2	145	37
marketing	2	146	37
miks	2	147	37
online	2	148	37
onlinowy	2	149	37
outfit	2	150	37
parkowanski	2	151	37
pilotowy	2	152	37
pop	2	153	37
popowy	2	154	37
pulowerk	2	155	37
recycling	2	156	37
rock	2	157	37
rockowy	2	158	37

smartphone	2	159	37
speedminton	2	160	37
speedmintonowy	2	161	37
spliting	2	162	37
sportować	2	163	37
sportowje	2	164	37
trawler	2	165	37
Twitter	2	166	37
youngster	2	167	37
airbag	1	168	38
airline	1	169	38
airport	1	170	38
allstar-team	1	171	38
audioguide	1	172	38
basketballowy	1	173	38
beachvolleyball	1	174	38
beatboxing	1	175	38
blackout	1	176	38
bobowc	1	177	38
boksa	1	178	38
boom	1	179	38
bootsy	1	180	38
bowlingować	1	181	38
bowlingowy	1	182	38
budgetowy	1	183	38
buggy	1	184	38
bunker	1	185	38
business	1	186	38
campusowy	1	187	38
CD-single	1	188	38
coaching	1	189	38
cockpit	1	190	38
comeback	1	191	38

copy-shop	1	192	38
count-down	1	193	38
cross	1	194	38
design	1	195	38
designer	1	196	38
digitalizacija	1	197	38
digitalizowanie	1	198	38
discofox	1	199	38
disko	1	200	38
dopingowy	1	201	38
entertainer	1	202	38
europa-league	1	203	38
filmčk	1	204	38
filmować	1	205	38
filmowc	1	206	38
fitność	1	207	38
fokstrot	1	208	38
folkrock	1	209	38
gospel	1	210	38
grandslam	1	211	38
grilowanie	1	212	38
halloween	1	213	38
happyend	1	214	38
hardrock	1	215	38
higheelsy	1	216	38
hollywoodsky	1	217	38
hororfilm	1	218	38
imageowy	1	219	38
in-lake-technika	1	220	38
inlineskating	1	221	38
jackpot	1	222	38
jazzowy	1	223	38
jazz-pop-groove	1	224	38

jive	1	225	38
jobowy	1	226	38
jogurt	1	227	38
kilowatt	1	228	38
klik	1	229	38
knockout	1	230	38
kontejner	1	231	38
kontejnerowy	1	232	38
kopilot	1	233	38
laptop	1	234	38
layout	1	235	38
legginsy	1	236	38
live-moderator	1	237	38
lobby	1	238	38
masaker	1	239	38
masters	1	240	38
matchball	1	241	38
matchowy	1	242	38
medley	1	243	38
meetingowy	1	244	38
megabyte	1	245	38
megawattowy	1	246	38
mobilny	1	247	38
moshpit	1	248	38
musicalowy	1	249	38
notebook	1	250	38
offsetowy	1	251	38
outsider	1	252	38
parkowanie	1	253	38
peak	1	254	38
penalty	1	255	38
Photoshop	1	256	38
piercing	1	257	38

playback	1	258	38
pokerowy	1	259	38
portal	1	260	38
premier-league	1	261	38
pulower	1	262	38
radarowy	1	263	38
ratingownja	1	264	38
receiver	1	265	38
rekordnik	1	266	38
revival	1	267	38
rewolwer	1	268	38
rocker	1	269	38
security-team	1	270	38
serial	1	271	38
server	1	272	38
seven summits	1	273	38
sideboard	1	274	38
skeletonist	1	275	38
soccerowy park	1	276	38
sponsoring	1	277	38
sprayer	1	278	38
sprayowy	1	279	38
star	1	280	38
startowy	1	281	38
statement	1	282	38
stres	1	283	38
stresowy	1	284	38
surfować	1	285	38
sweatshirt	1	286	38
šok	1	287	38
tablet-PC	1	288	38
teamteaching	1	289	38
tiket	1	290	38

travel&work	1	291	38
treking	1	292	38
treningowaniśco	1	293	38
volleyballniśco	1	294	38
wagonowy	1	295	38
walking	1	296	38
wellnessowy	1	297	38
Youtube	1	298	38